

Народна банка на Република Македонија

Квартален извештај
октомври, 2009

СОДРЖИНА

Вовед	3
I. Макроекономски движења	5
1.1. Меѓународно економско окружување	5
1.2. Домашна понуда	10
1.3. Агрегатна побарувачка	14
1.3.1. Лична потрошувачка.....	15
1.3.2. Буџет и јавна потрошувачка.....	16
1.3.3. Инвестициска потрошувачка.....	17
1.3.4. Нето извозна побарувачка.....	18
1.4. Вработеност и плати	19
1.5. Биланс на плаќања	22
1.6. Инфлација	30
II. Монетарна политика	34
2.1. Монетарни агрегати	39
2.2. Кредитна активност	43
2.3. Каматни стапки	47
III. Пазар на капитал	52
IV. Макроекономски проекции	55
Прилог 1: Претпоставки за егзогените варијабли.....	56
Прилог 2: Проекции за кредитната активност на банките во четвртиот квартал на 2009 година.....	59
Прилог 3: Проекции на движењата во надворешниот сектор.....	61
СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ	65

* Кварталниот извештај содржи анализа на макроекономските движења главно во вториот квартал на 2009 година и расположливите податоци за движењата во третиот квартал на 2009 година, заклучно со 15.09.2009 година.

Вовед

Најновите трендови упатуваат на постепено стабилизирање на глобалната и домашната економија, но во услови на ризици и неизвесност околу одржувањето на ваквите промени во наредниот период коишто се сè уште присутни. На глобален план, наспроти досегашното потенцирање на негативните ризици и постојаните надолни ревизии на проекциите за глобалниот раст, во последниот период доминираат оцените за постепено закрепнување на економската активност. Ова, во голема мера, е поттикнато од обемните државни интервенции во развиените економии, насочени кон поттикнување на побарувачката. Сепак, и покрај тоа што комбинацијата на експанзивна фискална и монетарна политика ги ублажува проблемите во банкарските системи и придонесува за враќање на довербата, се оценува дека заживувањето на глобалната економија ќе се одвива со забавено темпо, а растот ќе биде значително помал од оној пред кризата. **Во домашната економија, во вториот квартал беше прекинат трендот на значително проширување на дефицитот во трговскиот биланс, што заедно со стабилизирањето на очекувањата значително ги намали дотогашните притисоци врз девизниот курс.** Имено, во овој период започна позасилено прилагодување на увозната побарувачка, предизвикано од неизвесноста околу идните движења и од ограничувањето на финансиските текови. Воедно, беше прекинат трендот на намалување на приватните трансфери, што укажува на ублажување на психолошките притисоци и стабилизирање на очекувањата.

И покрај првичните знаци на закрепнување на глобалната економија и објавените податоци за излез од рецесија кај некои наши значајни трговски партнери, во вториот квартал на 2009 година падот на домашната економија изнесуваше 1,4%, наспроти 0,9% во првиот квартал на годината. Ваквото временско задоцнување во реакцијата се објаснува со задоцнетото надолно прилагодување на домашната побарувачка, којашто во вториот квартал на годината значително се намали, под влијание на затегнатите услови на кредитирање, влошените согледувања и зголемената внимателност на домашните економски субјекти. Падот на домашната побарувачка придонесе и за позасилено намалување на увозот во вториот квартал, што доведе и до структурна промена во факторите што го движат падот на БДП, во споредба со првиот квартал. Така, наспроти негативниот придонес на нето извозната побарувачката во првиот квартал на 2009 година, во вториот квартал падот на БДП беше условен од падот на домашната побарувачка. Се очекува падот на економијата да го достигне дното во третото тримесечје, под влијание на натамошното намалување на личната и инвестициската потрошувачка, додека постепено стабилизирање на тековите се очекува во последниот квартал од годината.

Паралелно со отворањето на негативниот произведен јаз и падот на увозните цени, од вториот квартал на годината во македонската економија е забележан процес на дезинфлација, којшто се засили во третиот квартал на годината. Годишното просечно намалување на цените во третиот квартал се продлабочи на -1,4%, од -0,6% во вториот квартал, а збирната промена на цените премина во негативна зона и изнесува -0,4%. Притоа, во првите девет месеци на 2009 година интензитетот на намалување на домашното ценовно ниво е поизразен од намалувањето на странските ефективни цени. Последните проекции покажуваат натамошно намалување на цените во последниот квартал на годината, заради дефлациското влијание на домашната побарувачка и проекциите за релативно стабилни увозни цени. Во периодот којшто одмина, инфлациско влијание имаа единствено зголемените трошоци на труд (заради растот на платите и падот на продуктивноста), но се смета дека овие промени нема да имаат голем преносен ефект врз финалните цени, во услови на намалена домашна побарувачка и неизвесност околу нејзиното закрепнување.

По значителното влошување на надворешната позиција на економијата во првиот квартал, во второто тримесечје на годината дојде до промена на трендовите во одделни сегменти на овој сектор. Така, беше забележано стеснување на дефицитот во тековната сметка, што придонесе за намалување на притисоците врз девизниот курс. Значителното намалување на трговскиот дефицит и позитивната динамика на приватните трансфери беа главните причини за стеснување на негативниот јаз во тековните трансакции. Имено, во второто тримесечје на годината дојде до пресврт во трговската размена, преку позначителниот пад на увозот од извозот на стоки. Ваквата реакција на увозот, покрај од намалената увозна компонента на извозот и

понискиот увоз на енергенти (заради падот на увозните цените, но и заради намалената количинска побарувачка), беше условена и од намалениот притисок на домашната побарувачка. Така, годишниот пад на увозот на стоки во вториот квартал на годината речиси двојно се зголеми (на 30,2%) во однос на падот од првото тримесечје. Според првичните податоци, ваквите тенденции во надворешната размена продолжуваат и во третиот квартал од годината, при побрзо надолно прилагодување на домашната од странската побарувачка. Истовремено, стабилизираниите очекувања на домашните субјекти, од април наваму, придонесуваат за растечки тренд на нето-приливите од приватните трансфери. Во третиот квартал на годината продолжи нето-откупот на девизи на менувачкиот пазар, што заедно со приливите од издадената еврообврзница и повлечените средства од квотата на ММФ, придонесоа за релаксирање на притисокот врз девизните резерви, при што нивното ниво во септември 2009 година го надмина нивото од крајот на 2008 година. Сепак, и покрај позитивните трендови, ризиците околу темпото на закрепнување на глобалната економија и повторното стабилизирање на глобалните финансиски текови и натаму предизвикуваат неизвесност отколку ревитализирањето на извозната побарувачка и можноста за надворешно задолжување на домашната економија. Ова, заедно со променливата динамика на приватните трансфери и нивната чувствителност на шокови, наметнува потреба од разумно макроекономско управување со цел да се обезбеди заштита од евентуално натамошно нарушување на надворешната рамнотежа.

Зголемувањето на основната каматна стапка на монетарната политика и попретпазлива политика на банките во вториот квартал на годината делуваа во насока на натамошно заострување на условите на кредитирање. За првпат по седум години, кредитниот раст беше негативен на квартална основа, при значителен пад на девизното кредитирање, намалена понуда на кредити за домаќинствата и намалено кредитирање на корпоративниот сектор. Ваквите движења продолжија и во наредниот период (јули и август), што во голема мерка се должи на одбивноста кон ризик кај домашните банки којашто беше сè уште присутна. Во иста насока делуваа и промените во поставеноста на монетарна политика. Имено, од почетокот на третиот квартал на годината, како одговор на растечката, беше зголемена обврската за издвојување на задолжителна резерва на денарските обврски на банките со валута клаузула (од 10% на 20%) и на девизните обврски (од 10% на 13%). Сепак, се смета дека голем дел од воздржаноста на банките за кредитирање на приватниот сектор произлегува од согледувањата за влошување на квалитетот на кредитното портфолио и намалената финансиска моќ на кредитокорисниците, како и значително потешкиот пристап до извори на финансирање на банките, во споредба со претходната година. Од аспект на депозитите, од вториот квартал на годината депозитната маса бележи постепено нормализирање (квартален раст од 1%, по два квартала на последователно намалување), тренд којшто продолжи и во август 2009 година. За наредниот период се очекува натамошно забавување на кредитната активност на банките, но сепак со постепено стабилизирање на тековите во домашната економија можно е да дојде и до промена на очекувањата на банките и до подобрување на состојбата на кредитниот пазар.

Движењата во економијата во вториот квартал квалитативно се разликуваат од трендовите карактеристични за првите три месеци од годината. Стеснувањето на трговскиот дефицит, поради побрзото прилагодување на увозот на извозната динамика и намалениот притисок од домашната побарувачка, како и позитивните движења на приватните трансфери овозможува нето-откуп на девизи на девизниот пазар од страна на НБРМ од јуни наваму. Паралелно со прилагодувањата на домашната побарувачка и умереното стабилизирање на домашните очекувања, најновите информации упатуваат и на подобри изгледи за глобалната економија. Иако постои голема веројатност нејзиното закрепнување да биде бавно, сепак веќе во два наврати се врши нагорна ревизија на оцените за глобалниот раст. Секако овие промени упатуваат и на позитивни ризици за домашната економија, особено во доменот на извозот, капиталните текови и очекувањата. И покрај ова, неизвесноста на краток рок и натаму е голема, при што структурата и обемот на капиталните приливи се најизложени на ризици, а тие се неопходни за финансирање на дефицитот во тековната сметка. Од тие причини постојано се следат најновите трендови, со цел соодветно да се прилагоди монетарната политика.

I. Макроекономски движења

1.1. Меѓународно економско окружување¹

Најновиите движења во глобални рамки укажуваат на постепено стабилизирање на глобалната економија, но при сè уште присутни ризици. Закрепувањето се поврзува со обемните јавни интервенции насочени кон поопширнување на побарувачката, постепено враќање на довербата и намалениот системски ризик на финансиските пазари. Сепак, се очекува дека темпото на закрепнување ќе биде бавно, а со тоа економската активност ќе биде значително пониска од нивоа забележано пред кризата. Ова се објаснува со сè уште лошата позиција на финансискиот систем, очекувањата за постепено повлекување на јавните интервенции и со сè поголемиот склоност кон штедење, особено на секторот „население“. Главните предизвици и натаму се лоцираат во одржувањето здрав финансиски систем и постоежано одржување на прештазливи макроекономски политики. Според проекциите на ММФ², тековното закрепнување ќе биде бавно, проследено со намалена кредитна активност и раст на невработеноста. За 2009 година, при нагорна ревизија на проекциите за глобалната економија од 0,3 п.п., се очекува најзин пад од 1,1%, додека за 2010 година се очекува раст од 3,1%, што прештавувачка нагорна ревизија во споредба со јулската проекција за 0,6 п.п.

Глобалната економија започнува да закрепнува, пред сè како резултат на растот во брзорастечките економии од Азија и стабилизацијата и закрепнувањето на развиените економии. Сепак, темпото на закрепнување е бавно, а економската активност е значително пониска од нивото пред кризата. Клучни фактори коишто го движат глобалното закрепнување се производството и инвестициите во залихи, стабилизирањето на трговијата на мало, враќањето на довербата на потрошувачите и повторното зајакнување на пазарот на недвижности. Со подобрените изгледи за економскиот раст, светската трговија и цените на примарните производи се зголемија во вториот квартал од 2009 година. Сепак и натаму останува дилемата дали ваквото закрепнување е одржливо, и дали по повлекувањето на обемните фискални и монетарни интервенции глобалната економија повторно ќе помине низ фаза на длабок пад на економската активност.

Според проекциите на ММФ за 2009 година е извршена нагорна ревизија на проекциите за глобалната економија за 0,3 п.п.,

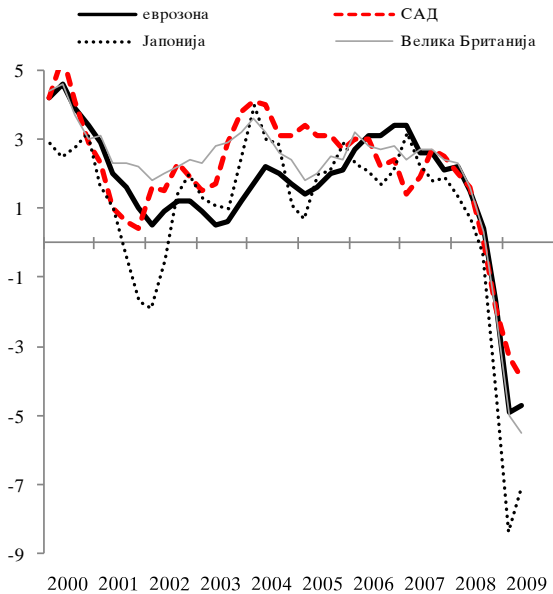

Извор: Еуростат.

¹ Анализата се заснова на Светскиот економски преглед, октомври 2009, септемврскиот месечен извештај на ЕЦБ, кварталниот извештај на Европската комисија за Евро-зонаевро-зоната и на економскиот квартален извештај на Европската комисија за земјите-кандидатки за влез во ЕУ и претпристапните земји.

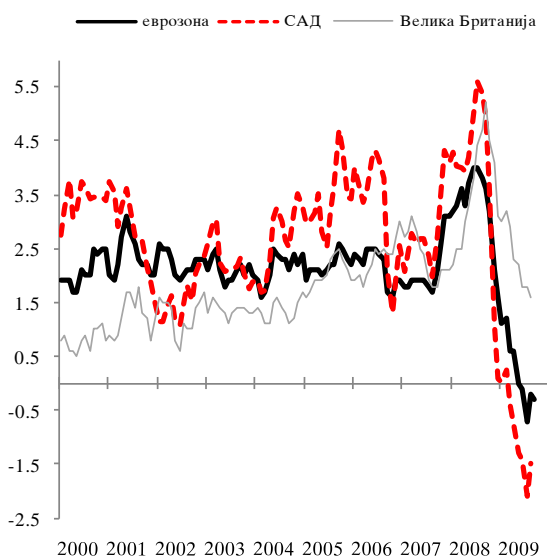

Реален раст на БДП во високоиндустријализираните економии
(годишни процентуални промени; квартални податоци)

Извор: Еуростат.

Стапки на инфлација во високоиндустријализираните економии
(годишни процентуални промени; месечни податоци)

Извори: Еуростат и Национални податоци.

при што се очекува пад на глобалната активност од 1,1%, додека за 2010 се очекува умерен раст од 3,1% (нагорна ревизија од јулските проекции за 0,6 п.п.). За разлика од брзорастечките азиски економии за кои е проектиран годишен раст на стапките на БДП во 2009 година од 6,2%, во развиените економии се очекува пад на БДП од 3,4%. Најголем пад во оваа група земји во 2009 година се очекува во Јапонија (од 5,4%), додека според ММФ, евро-зоната ќе забележи пад од 4,2%.

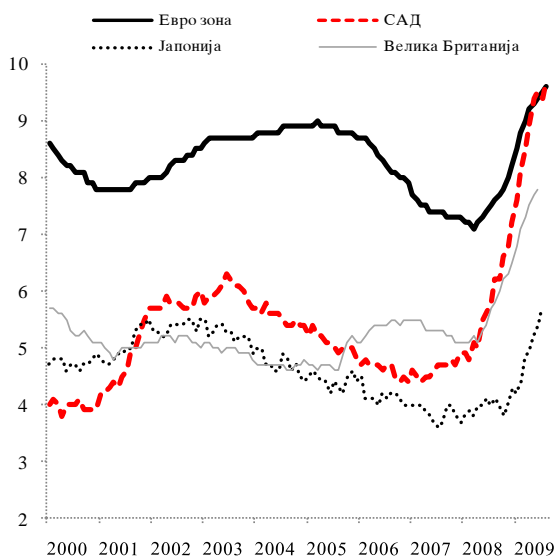
Меѓународниот монетарен фонд проектира дека годишната инфлација за 2009 година во напредните економии ќе изнесува 0,1%, додека проекциите за 2010 година предвидуваат инфлација од 1,1%. Намалените инфлациски притисоци се резултат на падот на цената на нафтата и примарните производи, како и на зголемените залихи и намалената искористеност на капацитетите, поради падот на економската активност во првиот квартал од 2009 година. Меѓутоа, со позитивните изгледи за раст на глобалната економија, цените на енергентите, храната и металите во вториот квартал бележат зголемување. Последователно, се очекува благо зголемување на инфлацијата во втората половина од 2009 година.

Во вториот квартал, реалниот годишен пад на БДП во евро-зоната изнесува 4,7%, што претставува подобрување од 0,2 п.п. во споредба со првиот квартал, кога намалувањето изнесуваше 4,9%. На квартална основа, падот на БДП во евро-зоната изнесува 0,1%, во вториот квартал, што претставува значително подобрување во споредба со падот од 2,5% во првиот квартал³. Зголемувањето на БДП се должи на растот на светската трговија, по наглиот пад на крајот на 2008 и почетокот на 2009 година, закрепнувањето на извозот, преземените макроекономските мерки и мерките за подобрување на цврстината и стабилноста на финансискиот систем. По наглиот пад на личната потрошувачка во првиот квартал од 2009 година, во вториот квартал таа е стабилизирана и на квартална основа бележи раст од 0,2%. Се очекува дека растот на личната потрошувачка ќе биде умерен во преостанатиот дел од 2009 година, поради очекувањата за влошување на условите на пазарот на труд. Сепак доколку експанзивните макроекономски политики и натаму имаат стимулативни ефекти, или доколку дојде до зголемување на довербата над досегашните очекувања, постои можност да дојде до побрз раст на личната потрошувачка. Се оценува дека инвестициската активност во

³ Кварталните промени се однесуваат на промените на податоци прилагодени за сезонските влијанија.

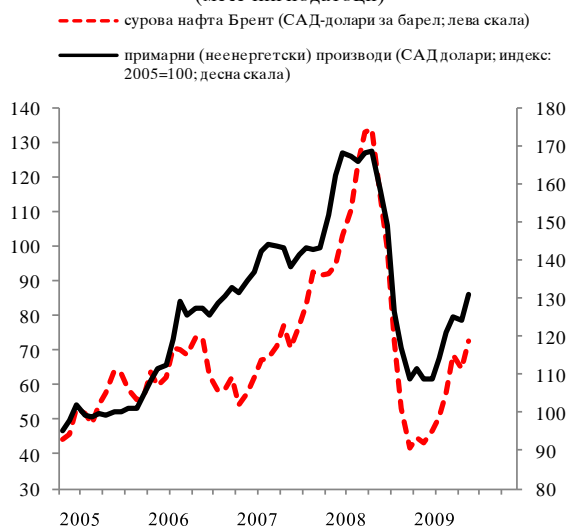

Стапка на невработеност во високоиндустријализираните економии (процент; сезонски прилагодени; месечни податоци)

Извор: Еуростат

Движење на суровата нафта и примарните производи (месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци

евро-зоната ќе биде слаба до крајот на 2009 година, поради слабата искористеност на капацитетите, ограничената домашна и странска побарувачка и неповолните изгледи на пазарот на недвижности. **Генерално, се очекува дела закрепнувањето на земјите од евро-зоната ќе биде нерамномерно поради привремениот карактер на антикризните мерки, како и заради досегашните влошувања и на финансискиот и на нефинансискиот сектор.** Според ЕЦБ, просечната годишната стапка на реален пад на БДП во евро-зоната во 2009 година ќе изнесува помеѓу 4,4% и 3,8%, додека за 2010 година проекциите за БДП се помеѓу -0,5% и 0,9%.

Падот на цената на суровата нафта и другите примарни производи влијаеја и на **стапката на инфлација во евро-зоната.** Од 1% во првиот квартал, стапката на инфлација се намали на 0,2% во вториот квартал од 2009 година. Со падот на цените на примарните производи и енергентите (во споредба со 2008 година), се очекува ниско ниво на инфлација и во текот на 2009 година. Според проекциите на Европската централна банка (ЕЦБ), се очекува дека годишната инфлација во евро-зоната ќе биде помеѓу 0,2% и 0,6% во 2009 година и помеѓу 0,8% и 1,6% во 2010 година.

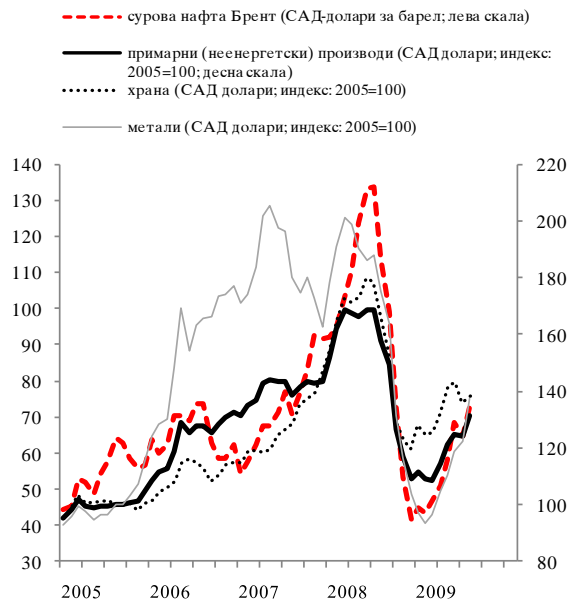
Во вториот квартал од 2009 година, економијата на САД повторно оствари реален пад на годишно и квартално ниво (3,9% и 0,3%, соодветно), при значително забавување на кварталниот пад во споредба со првиот квартал од 1,6%. Затегнатите кредитни услови и нарушените услови на пазарот на труд придонесоа за намалување на личната потрошувачка и нејзин негативен раст. Во спротивна насока делуваа растот на јавната потрошувачка и посилниот пад на увозот од извозот. Според проекциите на ММФ, годишната стапка на пад на БДП за 2009 година е ревидирана надолу за 0,1 п.п. од јулските проекции и изнесува -2,7%, додека проекциите за 2010 година имаат нагорна ревизија и предвидуваат раст од 1,3%. Од аспект на инфлациските движења, во вториот квартал беше забележана негативна просечна промена на цените, што се должи на ефектите од високите цени на енергентите и примарните производи во 2008 година. Така, во овој период годишната стапка на инфлација изнесуваше -1,1%, додека базичната годишна инфлација во јули оваа година изнесуваше 1,5%.

Како и во првиот квартал, така и во вториот квартал од 2009 година, **невработеноста во развиените економии постојано расте.** Така, во вториот квартал, невработеноста во евро-

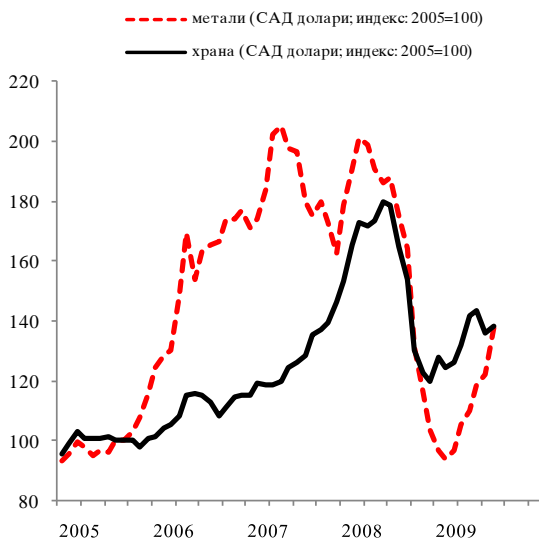
зоната се зголеми на 9,3% (зголемување од 0,5 п.п. од првиот квартал). Во вториот квартал, стапката на невработеност во САД е повисока за 1,2 п.п. од стапката на невработеност во првиот и изнесува 9,3%.

Движења на енергетските и примарните производи (месечни податоци)

Извор: ММФ месечна база на податоци

Движење на храната и металите (месечни податоци)

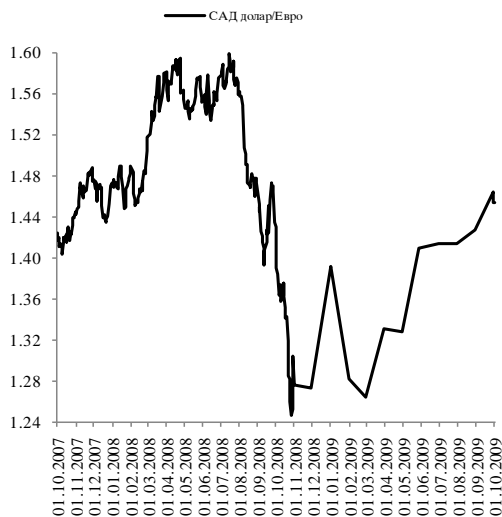
Извор: ММФ месечна база на податоци

Трендот на намалување на цените на суровата нафта и на примарните (неенергетски) производи⁴ заврши во првиот квартал од 2009 година, така што во вториот квартал тие бележат постојан раст. Во април, цените на примарните производи почнаа да растат на месечна основа, додека месечниот раст на цените на нафтата започна од март 2009 година. Во вториот квартал, просечната цена на суровата нафта „брент“ изнесуваше 59 САД-долари за барел и е повисока за 31% во споредба со претходниот квартал (на годишна основа, цената бележи пад од 52%). Зголемувањето на цената на нафтата се должи на оптимистичките сигнали за закрепнување на економијата. На месечна основа, во август цената на нафтата го достигна нивото од август 2007 година и изнесуваше 72,5 САД-долари/барел (раст од 67,7% од најниската цена оваа година од 43,3 САД долари/барел). Во вториот квартал, ценовниот **индекс на примарните производи**, бележи квартално зголемување за 9,4%, додека на годишно ниво, индексот е намален за 28,1%. Од почетокот на годината, кога во март беа забележани најниските цени на примарните производи, во август ценовниот индекс се зголеми за 20,7% во споредба со мартовскиот. Иако цените на металите забележаа пад во вториот квартал од 42%, на годишна основа, паралелно со зголемување на очекувањата и зголемената економска активност, цените на **металите** на квартална основа бележат раст од 16,3%. **Индексот на храната** бележи квартален раст од 10,2% во вториот квартал, додека на годишна основа забележан е пад од 20,5%.

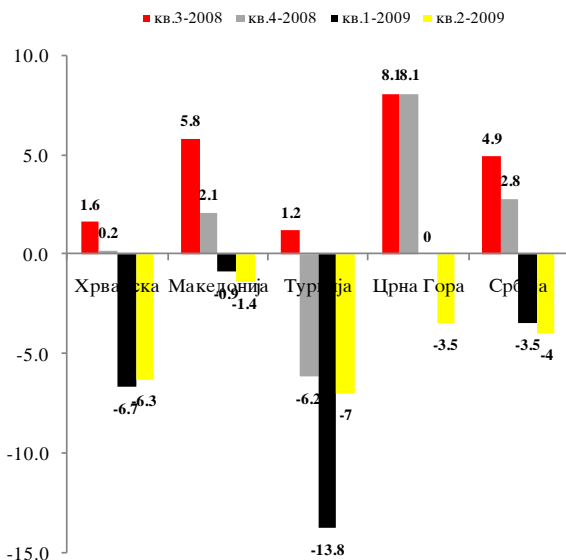
Во услови на намалена економска активност, подобрени финансиски услови, стабилизирана лична потрошувачка и намалување на инвестициите, во изминатиот период **ЕЦБ ја задржа каматната стапка** на истото ниво од мај 2009 година на (1%), додека Федералните резерви ја задржаа основната каматна стапка на 0,25% (од декември 2008 година).

По стабилизирање на **вредноста на еврото** во однос на САД-доларот на почетокот на оваа година, во вториот и третиот квартал еврото постојано апрецираше во однос на

⁴ Ценовниот индекс на примарните производи ги вклучува: цените на храната, пијалациите, земјоделските сировини и металите.

Движење на девизниот курс
(дневни податоци)

Извор: ЕЦБ.

Реален раст на БДП во земјите од регионот
(годишни процентуални промени, квартални податоци)

Извори: Национални статистички заводи.

доларот. Во првиот квартал, просечниот номинален девизен курс САД-долар/евро изнесуваше 1,30, додека во третиот квартал беше 1,43, што претставува апрецијација на еврото од 9,8%. Во септември, вредноста на еврото беше повисока за 1,3% од просечната цена на еврото во септември 2008 година, кога просечниот номинален курс изнесуваше 1,44 САД-долари/евро.

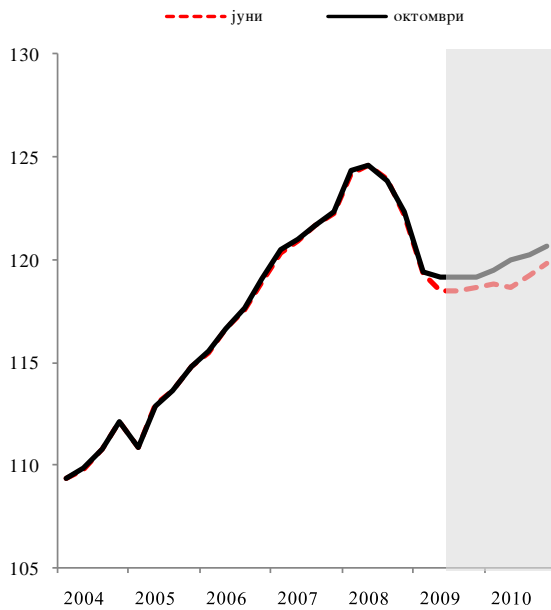
Негативните ефекти од глобалната финансиска и економска криза врз економиите на Западниот Балкан и Турција продолжија и во вториот квартал на 2009 година. Преносот е главно преку намалувањето на надворешната побарувачка, намалените странски директни инвестиции и капитални приливи и преку забавувањето на кредитниот раст. Слабите капитални приливи и намалувањето на кредитната активност негативно влијаеја на домашната побарувачка и на растот на БДП. Така, во вториот квартал, негативен раст на реалниот БДП забележаа сите земји од регионот, но некои од нив бележат забавување на падот. Имено, Турција по падот на БДП од 14,3% во првиот квартал, забележа пад од 7% во вториот квартал. Хрватска и Србија имаат понизок годишен пад на БДП во вториот квартал (за разлика од првиот), којшто изнесува 6,3% и 4%, соодветно. Во Македонија и Црна Гора економската активност се намали во вториот квартал во однос на првиот и изнесуваше -1,4% и -3,5%, соодветно. Во јули и август, индустриското производство и понатаму бележи негативни годишни стапки во сите земји од регионот, а трговските салда се негативни и значително намалени на годишна основа, поради падот на надворешната и домашната побарувачка. Стапката на невработеност оствари мал пад во вториот квартал во Хрватска, Турција, и Србија. Намалувањето на притисоците од побарувачката предизвика и постојано намалување на стапката на инфлација и во вториот квартал на 2009 година, при што во Македонија, Босна и Херцеговина и во Косово цените влегоа во зоната на негативни промени.

Согласно со најновите податоци од најзначајните трговски партнери, индексот на странската ефективна побарувачка⁵ во вториот

⁵ Странската ефективна побарувачка е пресметана како збир од пондерирани индекси на бруто домашниот производ на најзначајните трговски партнери на Република Македонија. Пондерите се пресметани врз основа на учеството на овие земји во македонскиот извоз. Податоците за бруто домашниот производ за земјите трговски партнери на Македонија се од базата на податоци на Еуростат (New Cronos database), додека проектираните податоци се од публикацијата „Консензус форкест“, јуни 2009 година и октомври 2009 година. Во пресметката на индексот се вклучени Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија, Шпанија и Србија.

Странска ефективна побарувачка (индекс: 2000=100; квартални податоци)

Извори: Еуростат, Консензус форкаст (Consensus Forecast) и пресметки на НБРМ.

1.2. Домашна понуда

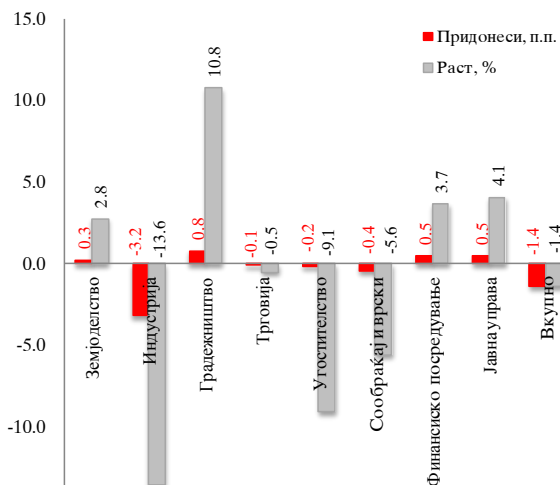
Во вториот квартал дојде до продлабочување на падот на домашната економија. При тоа, БДП забележа реален годишен пад од 1,4%, во споредба со 0,9% во претходниот квартал. Влошувањето на економските шекови кај најзначајните трговски партнери и изразениот пад на домашната побарувачка се фактори коишто ги објаснуваат ваквите трендови. Секторски гледано, продлабочувањето на кризата е последица на влошувањето на состојбата во индустријата и на проширувањето на кризата врз некои од услужните дејности, пред сè трговијата и угостителството. Додека на глобално ниво кризата полека почнува да го губи замавот, во македонската економија се очекува дека таа ќе кулминира во претходното тримесечје, под влијание на најмошното намалување на домашната побарувачка. Се очекува дека стабилизирањето на економијата ќе започне во последниот квартал од годината, за кога се очекува забавување на падот на БДП.

Во второто тримесечје беше забележано продлабочување на падот на домашната економија. Годишното намалување на бруто домашниот производ од 0,9%, колку што изнесуваше во првото тримесечје се засилија на 1,4%. Продлабочувањето на кризата се јавува во услови на натамошно намалување на странската ефективна побарувачка (од 4% во првиот квартал на 4,4% во вториот квартал), но сепак, првенствено е последица на намалената домашна побарувачка, којашто во второто тримесечје беше намалена за 6,2% (наспроти растот од 6,1% во првото тримесечје). Оттука, падот на економијата, првично предизвикан од намалената странска побарувачка, во второто тримесечје беше предизвикан од надолното прилагодување на домашна побарувачка. Во однос на кварталната динамика (вториот

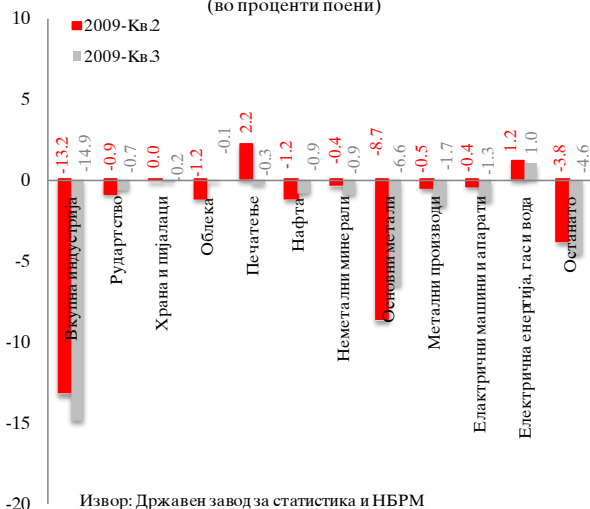
квартал на 2009 година во однос на првиот квартал на 2009 година), податоците прилагодени за сезонските влијанија укажаа на раст на БДП од 0,3%, со што беше прекинат трендот на квартален пад на БДП од претходните две тримесечја.

Реални стапки на раст на одделните сектори од БДП и придонеси кон вкупниот пораст во Кв. 2

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

Придонеси на одделни дејности кон порастот на индустриското производство (во проценти поени)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

За разлика од првото тримесечје, кога кризата беше проширена кај повеќе дејности, во второто тримесечје доминираше падот кај индустријата (13,6%), а влошување беше забележано и кај трговијата (пад од 0,5%) и кај хотелите и рестораните (пад од 9,1%). Од друга страна, значително подобрување во однос на првиот квартал има кај градежништвото (раст од 10,8%, наспроти 1,7% во првиот квартал) и кај финансиското посредување (раст од 3,7%, наспроти падот од 5,2% во првиот квартал). Падот на БДП од 1,4% и во второто тримесечје е значително понизок од оној којшто се забележува кај земјите од регионот, од кои Србија има пад од 4%, Хрватска од 6,3%, а Турција и Црна Гора од 7% и 3,5%, соодветно. Единствено Албанија продолжува со позитивните економски резултати и во второто тримесечје, кога бележи раст на БДП од 5,3%.

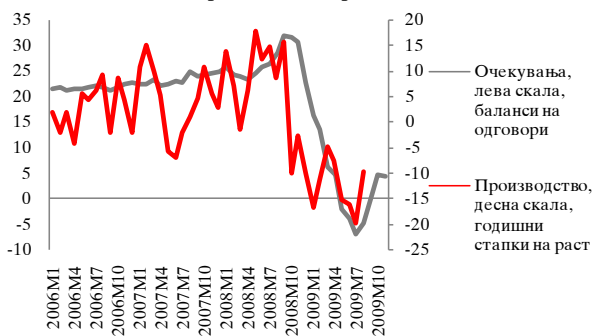
Откако производството во индустриските дејности ориентирано кон извоз беше значително намалено уште во претходните два квартала, состојбата кај индустријата во второто тримесечје на 2009 година беше дополнително влошена и од намалената домашна побарувачка, заради што падот кај додадената вредност во индустријата се засили од 7%, во првиот квартал на 13,6% во вториот⁶. Остварувањата од второто тримесечје сепак се подобри од остварувањата кај земјите од регионот: Турција, Србија и Црна Гора имаат забележано стапки на пад од 15,2%, 18,7% и 28%, додека Хрватска и Албанија имаат помал пад на индустриското производство (9,4% и 6,3%). И во второто тримесечје, околу две третини од падот на индустриското производство се должат на падот на производството на основни метали, но вистинска претстава за состојбата во индустријата се добива кога ќе се согледа дека осумнаесет од вкупно дваесет и четирите оддели имаат пад на производството и на нив отпаѓаат 75% од индексот. Од дејностите со позитивни резултати, повторно пораст имаше кај печатењето, а во овој период позитивен придонес имаше и производството на електрична енергија, заради подобрената хидросостојба во земјата, како последица на поволните временски услови од

⁶ Во исто време, падот кај физичкиот обем на индустриско производство изнесуваше 10,9% во првиот квартал, а во вториот 13,2%.

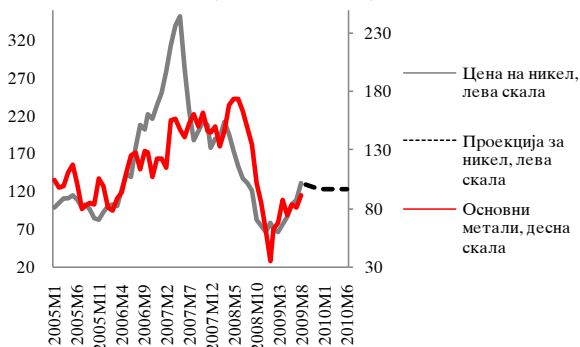
почетокот на годината. Под влијание на понатамошното намалување на домашната побарувачка, падот кај индустриското производство во третото тримесечје дополнително се продлабочи на 14,9%⁷, при што негативна промена имаат дури 21 оддел, односно 86% од индексот. Најзначаен и понатаму е падот кај производството на основни метали, а позначаен пораст има единствено кај производството на електрична енергија. Сепак, и покрај исклучително високиот пад на индустриското производство во третото тримесечје, во овој период се забележува мало заживување на производството. Така, производството во август е повисоко од производството во јули за 7,6% (за 7,9% според податоците прилагодени за сезонските влијанија), што целосно се должи на производството на „метални производи во металопреработувачката фаза“, коешто бележи трикратно зголемување. Иако е нејасно дали овој пораст е од траен или привремен карактер, овие првични сигнали за заздравување на индустријата се во согласност со оцените на раководителите од преработувачката индустрија, чиешто очекувања за идното производство во анкетите од последните два месеца бележат подобрување⁸.

Индустриско производство и очекувања на менаџерите за идно производство

Извор: Државен завод за статистика

Производство на основни метали и цена на никел (индекси, 2005=100)

Извор: Државен завод за статистика, ММФ и Блумберг

Најзначајната дејност од индустријата, производството на основни метали, продолжи со преполовениот обем на работа и во второто и третото тримесечје, кога забележа пад од 52% и 45%, соодветно. И покрај тоа, одредени позитивни придвижувања можат да се забележат кај оваа дејност во август, кога производството е зголемено за 12,1% во однос на претходниот месец. Порастот на производството е во согласност со порастот на цените на металите на светските берзи, а со оглед на очекувањата за задржување на цените на сегашното ниво, можно е постепено зголемување на производството и во наредниот период. Од друга страна, во второто тримесечје состојбата во дејноста којашто вработува најмногу работници, текстилната индустрија, беше значително влошена, при што обемот на извоз беше намален за 12,4%, производството за 19,1%, додека бројот на вработени беше повисок за 1,4%. Извесно подобрување кај текстилната индустрија се забележува во третото тримесечје⁹, кога падот кај извозот и производството е сведен на 8,7% и 6,5%, соодветно.

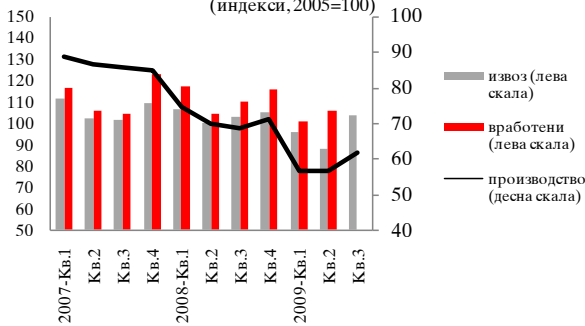
⁷ Податоците се однесуваат на јули и август.

⁸ Од Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија на ДЗС од август 2009 година.

⁹ Податоците за производството се однесуваат на јули и август, а за извоз - на јули.

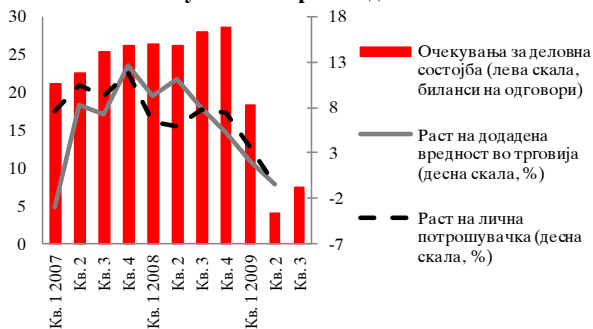

Производство и извоз на текстил и вработени во текстилна индустрија (индекси, 2005=100)

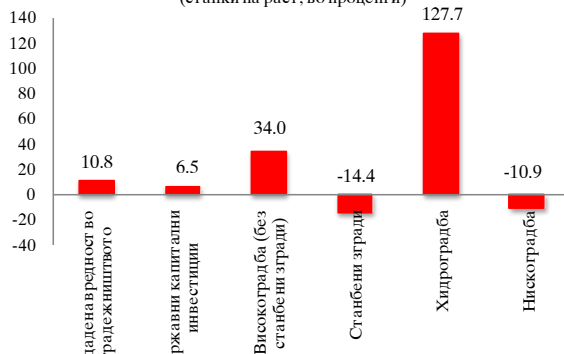
Извор: Државен завод за статистика

Трговијата, личната потрошувачка и очекувањата на раководителите

Извор: Државен завод за статистика

Градежништвото во 2009-Кв.2 (стапки на раст, во проценти)

Извор: Државен завод за статистика и Министерство за финансии

Намаленото индустриско производство придонесе за намалување на превозот на стоки и во второто тримесечје, заради што и дејноста во секторот **сообраќај и врски** продолжи да бележи негативни стапки на раст (-5,6%). Врз основа на очекувањата за идното движење на индустриското производство, одредено подобрување на состојбата кај сообраќајот и врските е можно во последното тримесечје на годината.

Сè поголемата **воздржаност на потрошувачите, во услови на економска криза, во комбинација со затегнатите кредитни услови, доведе до намалување на личната потрошувачка во второто тримесечје. Овие движења се пренесоа врз активноста во втората најзначајна дејност од економјата, трговијата, којашто за првпат во последните две години забележа пад (0,5%).** Во согласност со очекуваниот понатамошен пад на личната потрошувачка, се очекува намалување и на активноста во трговијата во втората половина од годината. Ваквите очекувања се потврдуваат со првичните расположливи податоци, според кои прометот во трговијата во јули има номинално намалување од 8,6%, додека приходите од ДДВ во буџетот во јули и август забележаа пад од 4,8%. Спротивно на овие трендови, раководителите на трговските субјекти ја оценуваат деловната состојба во вториот квартал како подобра од првиот¹⁰. Истовремено, и нивните очекувања за деловната состојба во наредните шест месеци се малку подобри од очекувањата од пред три месеци.

По наглото забавување во првиот квартал, активноста во градежништвото во второто тримесечје на 2009 година се врати на патеките на висок раст, при што со зголемувањето од 10,8% во голема мера придонесе за ублажување на падот на БДП. Со тоа, и покрај кризата, продолжи периодот на градежна експанзија, присутен веќе две години. Главен фактор за засилената градежна активност во второто тримесечје беа високите државни капитални инвестиции, коишто пораснаа за 6,5%, а гледано по градежни објекти, највисок раст е забележан кај хидроградбата (1,3 пати). Спротивно на добрите резултати, раководителите на градежните претпријатија ја оценуваат деловната состојба во вториот квартал како полоша од претходниот¹¹, при што како најсериозен ограничувачки фактор ја

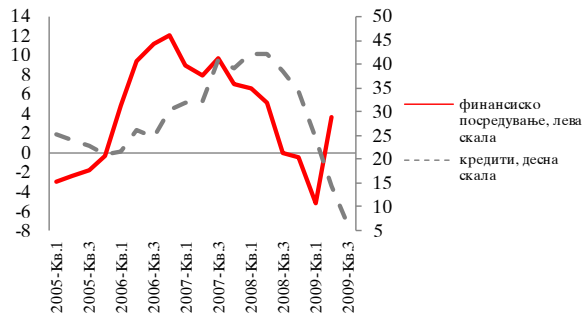
¹⁰ Од Анкетата за деловните тенденции во трговијата на мало на ДЗС од август 2009 година.

¹¹ Од Анкетата за деловните тенденции во градежништвото на ДЗС од август 2009 година.

истакнуваат недоволната побарувачка. Според нивните очекувања, во третото и четвртото тримесечје може да се очекува намалување на градежната активност. Ова се потврдува со првичните расположливи податоци, според кои вредноста на извршените градежни работи во јули е намалена за 0,3%, додека државните капитални инвестиции во третото тримесечје се пониски за 7%.

Додадена вредност во финансиско посредување и други деловни активности и вкупни кредити (годишни стапки на раст, во %)

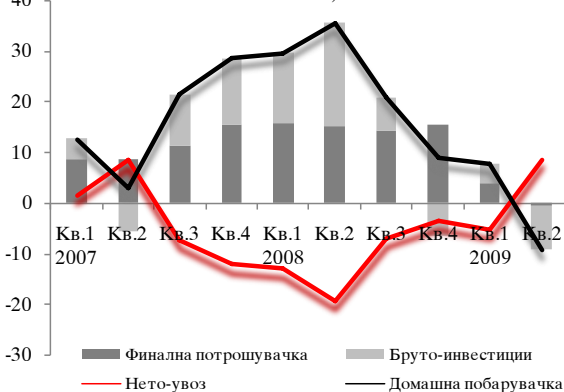
Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

По високиот пад во првото тримесечје од 5,2%, **финансиското посредување и другите деловни активности** во вториот квартал од 2009 година се одликуваат со пораст од 3,7%. Ваквото движење е спротивно на трендот на забавување на кредитниот раст, којшто продолжи и во второто тримесечје, но и на влошената економска состојба во земјата. Со оглед на тоа што годишниот кредитен раст продолжи да забавува и во третото тримесечје (при што на крајот на август се сведе на 6,6%, од 14,3% во јуни), а се очекува дека овој тренд ќе продолжи и до крајот на годината, во втората половина од годината можно е намалување на активноста и кај финансиското посредување.

1.3. Агрегатна побарувачка

За второто тримесечје на 2009 година е карактеристичен не само поголемиот интензитет на пад на домашната економија, туку и промената во насоката на делување на домашната и нето извозната побарувачка. За разлика од првото тримесечје, кога падот се должеше на намалувањето на извозот како последица на намалената странска побарувачка, во второто тримесечје главен фактор на падот беше намалената домашна побарувачка, односно намалената лична и инвестициска потрошувачка. Ваквите структурни промени укажуваат на процес на прилагодување на однесувањето на домашните субјекти, како и на тоа дека еден од факторите за закрепнување од кризата ќе биде враќањето на довербата. Од друга страна, поголемиот пад на домашната побарувачка од падот на странската се прелеа кај увозот, чиешто засилено намалување е причина за позитивниот придонес на нето извозната побарувачка. Се очекува дека падот на економијата ќе го достигне дното во третото тримесечје, под влијание на натамошното намалување на личната и инвестициска потрошувачка, додека за последното тримесечје се очекува намалување на интензитетот на падот на економијата.

Домашна побарувачка и нето-извоз (придонеси во номиналниот раст на БДП во процентни поени)

Извор: Државен завод за статистика .

Глобалната рецесија и намалената глобална економска активност и во второто тримесечје на 2009 година условија пад кај македонскиот извоз. Во исто време, висок пад забележа и домашната потрошувачка (лична и инвестициска), под влијание на затегнатите услови на кредитирање, влошувањето на согледувањата и зголемената внимателност на домашните економски субјекти. Намалувањето на домашната побарувачка, во комбинација со падот на извозот, доведе до во позначително намалување на увозната побарувачка, стеснување на негативното салдо на трговската

размена и позитивен придонес на нето-извозот кон растот на БДП.

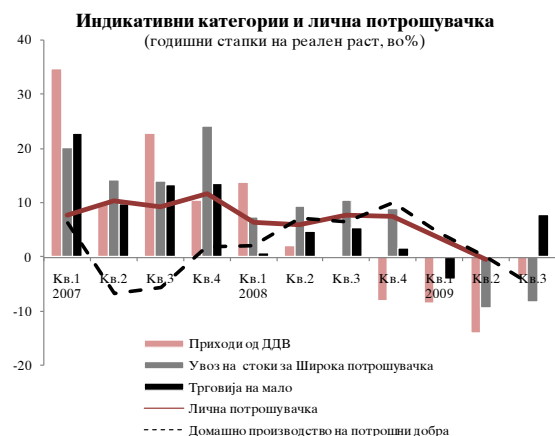
	Сџайки на номинален расї (во %)						Придонеси во номиналној расї на БДП (во ѝ.ѝ.)							
	2008-Кв.1	2008-Кв.2	2008-Кв.3	2008-Кв.4	2008	2009-Кв.1	2009-Кв.2	2008-Кв.1	2008-Кв.2	2008-Кв.3	2008-Кв.4	2008	2009-Кв.1	2009-Кв.2
Лична потрошувачка	14.9	14.8	14.9	13.6	14.5	1.5	-3.6	12.1	11.3	11.3	10.3	11.2	1.2	-2.7
Јавна потрошувачка	18.2	22.6	16.9	29.4	22.1	13.9	12.0	3.5	3.9	2.8	5.1	3.9	2.7	2.2
Бруто инвестиции	90.9	103.9	26.6	-19.6	32.4	14.9	-25.2	13.9	20.4	6.7	-6.6	7.8	3.8	-8.7
Извоз на стоки и услуги	11.3	13.1	22.8	-3.7	10.7	-28.5	-26.9	6.3	7.4	11.9	-1.9	5.7	-15.2	-14.8
Увоз на стоки и услуги	27.0	38.6	27.2	2.3	22.3	-12.3	-28.5	19.4	26.8	18.9	1.8	16.1	-9.7	23.6
Домашна ѝоїрошувачка	25.4	31.5	17.7	6.9	19.3	6.1	-7.2	29.6	35.5	20.8	8.8	22.9	7.7	-9.2
Неїто-извоз*	-81.3	-1.5 пайи	-39.9	-13.3	-55.3	-21.8	31.6	-13.2	-19.4	-7.0	-3.6	-10.4	-5.5	8.7
БДП	16.4	16.2	13.7	5.2	12.5	2.2	-0.5	16.4	16.2	13.7	5.2	12.5	2.2	-0.5

* намалување на неїто извозої означува ѝроширување на дефицїоїої

1.3.1. Лична ѝоїрошувачка

Извор: Државен завод за статистика

Извор: Државен завод за статистика, Министерство за финансии и НБРМ.

Личната потрошувачка во второто тримесечје, со стапката на реален пад од 0,5%, покажа прилагодување на кризните услови (пред само шест месеци личната потрошувачка имаше реален раст од 7,4%), под влијание на поголемата воздржаност на потрошувачите и на понатамошното затегнување на условите на кредитирање. Намалувањето на личната потрошувачка во голема мера се совпаѓа со движењето кај сродните категории, од кои прометот во трговијата на мало има забележано реален пад од 0,1%, а приходите од ДДВ од 14%. Како последица на пониската потрошувачка, реален пад се забележува и кај увозот на стоки за широка потрошувачка (9,5%), додека домашното производство на потрошни добра има минимален раст во второто тримесечје од 0,2%.

Во услови кога реалниот расположлив доход на населението продолжи засилено да расте и во второто тримесечје (14,4%), под влијание на растот на платите (14,1%), пензиите (10,6%), но и на дознаките од странство (5%) и на вработените (4,8%), намалувањето на потрошувачката се објаснува со намалената склоност кон потрошувачка на населението, односно со воздржување од трошење, заради неизвесноста околу идното движење на доходот. Не помалку значајно е влијанието и на намаленото задолжување, во услови на отежнат пристап до кредити, што се огледа во тоа што реалниот раст на кредитите на населението на крајот на второто тримесечје се сведе на 12,2%¹². Од друга страна, пак, растот на доходот и падот на потрошувачката укажуваат на раст на штедењето на населението. Забавениот раст на

¹² Исклучувајќи ги сомнителните и спорни побарувања и пресметаните камати.

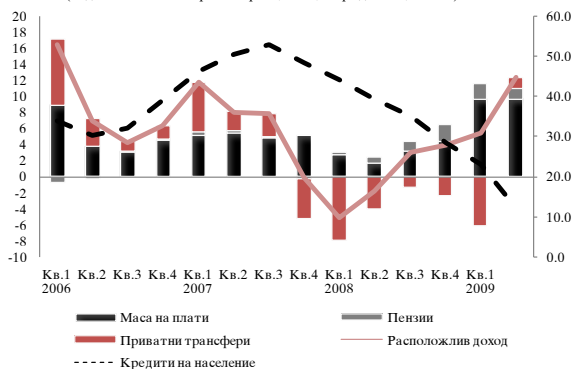

депозитите во банките (растот на вкупните депозити на домаќинствата на крајот од јуни се сведе на 10,7%)

Расположливите податоци за третото тримесечје¹³ укажуваат на пад на личната потрошувачка и во овој период. Така, во услови на забавен раст на расположливиот доход и понатамошно забавување на кредитниот раст (6,8%), е забележан забавен пад и кај приходите од ДДВ (3,5%), увозот на стоки за широка потрошувачка (8,4) и, за првпат во последните две години, кај домашното производство на стоки за широка потрошувачка (5,1%). Спротивно на овие движења, првичните податоци покажуваат пораст на прометот во трговијата на мало, од 7,9%. Пад на личната потрошувачка се очекува и во последниот квартал од годината, под влијание на забавувањето на растот на доходот и на кредитите, при што ризиците во врска со динамиката на личната потрошувачка се однесуваат на неизвесноста околу формирањето на очекувањата на потрошувачите, пред сè во врска со информациите за изгледите на светската и домашната економија.

Доход и кредити на населението и придонеси на компонентите во растот на доходот

(годишни стапки на реален раст, во%, и придонеси, во п.п.)

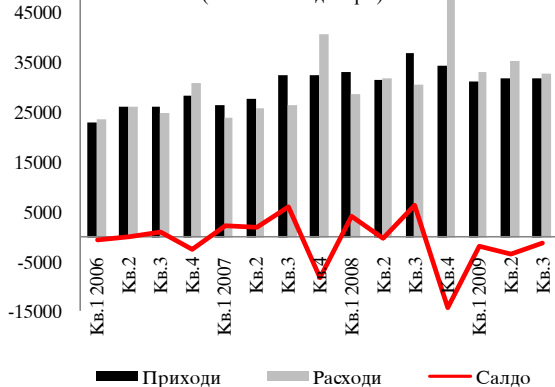
Извор: Државен завод за статистика и министерство за финансии.

1.3.2. Буџет и јавна потрошувачка

Номиналниот раст на јавната потрошувачка во вториот квартал изнесува 12%, додека податоците на ДЗС покажуваат нејзин реален пад во овој период од 0,8%. При повисок номинален пораст на расходите (10,7%) од растот кај приходите (0,3%), дефицитот во консолидираниот буџет во второто тримесечје порасна на 0,9% од проектираниот БДП за 2009 година (од 0,5% од проектираниот годишен БДП во првиот квартал). Притоа, растот на буџетските приходи целосно беше предизвикан од исплатата на дивидендата на едно претпријатие. Спротивно на ова, влошената економска состојба продолжи да се одразува и врз даночните приходи, така што приходите од ДДВ забележаа пад од 14,5%, како последица на инхибираната економска активност, додека приходите од данокот на добивка имаа пад од 70,4%, делумно заради влошената профитабилност на претпријатијата, но делумно и заради даночните олеснувања коишто беа преземени како дел од антикризните мерки. Од друга страна, растот на буџетските расходи во најголема мера се должи и на повисоките тековни трошоци (11,2%), пред сè на растот на

Буџетски приходи и расходи

(во милиони денари)

Извор: Министерство за финансии

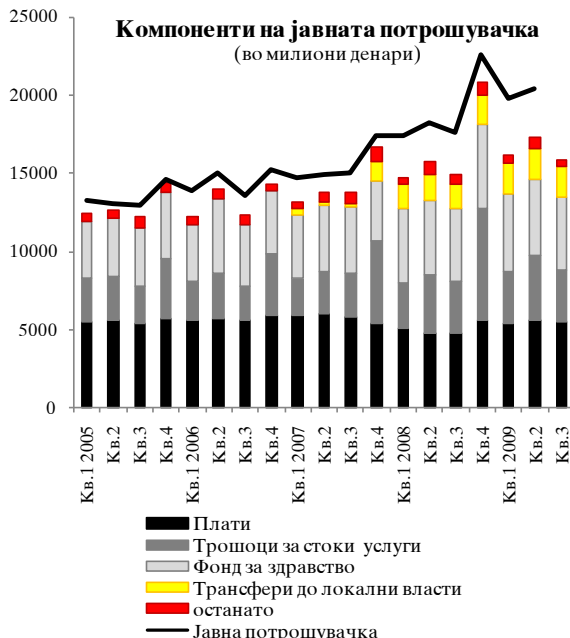
¹³ Податоците за кредитите, за пензиите, за приходите од ДДВ и за домашното производство на потрошните добра се заклучно со август, додека за платите, трансферите, трговијата на мало и увозот на стоки за широка потрошувачка се заклучно со јули.

Раст на буџетските расходи и придонеси на тековни и капитални трошоци кон порастот
(во % и во процентни поени)

Извор: Министерство за финансии

Извор: Министерство за финансии.

платите (16,3%) и пензиите (10,8%), при висок пораст и кај трансферите до локалните власти¹⁴ (22,3%) и останатите трансфери (27%). Пораст во второто тримесечје имаа и капиталните трошоци (6,5%), што влијаеше стимулативно врз градежната и инвестициска активност во економијата.

Под влијание на растот на буџетските расходи и падот на буџетските приходи, и во третото тримесечје на 2009 година се забележува дефицит во консолидираниот буџет, којшто, во апсолутен износ, сепак е понизок од оној којшто беше остварен во претходните две тримесечја. Притоа, падот кај буџетските приходи од 14,3% делумно се објаснува со падот кај приходите од данокот на добивка, ДДВ и увозните акцизи (од 42,9%, 5,1% и 25,9%, соодветно). Треба да се истакне дека намалувањето на приходите од данокот на добивка и ДДВ е значително забавено во споредба со претходниот квартал. Во исто време, растот кај расходите значително забави (7,4%), при забавен пораст на тековните (9%) и пад на капиталните трошоци (7%). Најзначаен придонес кон порастот на тековните расходи во третото тримесечје имаа трошоците за плати и пензии и трансферите до локалните власти (15,8%, 7,6% и 23,4%, соодветно). **Висок пад во овој период се забележува кај трошоците на фондот за здравство (7,8%), што во комбинација со забавувањето на растот на платите и пензиите, укажува на продлабочување на реалниот пад кај јавната потрошувачка и на забавување на номиналниот раст.** Дополнително, во третото тримесечје се забележува пад и кај капиталните трошоци (7%), што се очекува дека ќе влијае дестимулативно врз градежништвото и инвестициите.

1.3.3. Инвестициска и потрошувачка

Интересот за нови инвестиции во вториот квартал значително се намали, при што инвестициската активност забележа реален пад од 20,8% и е главниот двигател на намалената домашна побарувачка и на продлабочениот економски пад. Иако динамиката на инвестициите е променлива, сепак овие движења укажуваат на воздржаност од поголеми инвестиции во услови на неизвесност, ризици, опаѓачка домашна и странска побарувачка и

¹⁴ Трансферите до локалните власти од консолидираниот државен буџет се однесуваат на блок-дотациите до општините, коишто во најголем дел се наменети за покривање на платите на јавните службеници во секторите „култура“, „образование“, „здравство“ и „социјална работа“, а во помал дел за покривање на материјалните трошоци.

отежнат пристап до финансирање. За разлика од претходните два квартала, движењето на инвестициите во второто тримесечје се совпаѓа со движењето на сродните категории, од кои единствено извршените градежни работи имаат изразен раст (14,7%), додека увозот на средствата за работа се намали за 4,9% (за првпат во последните три години), а домашното производство на капитални добра за 40,1%.

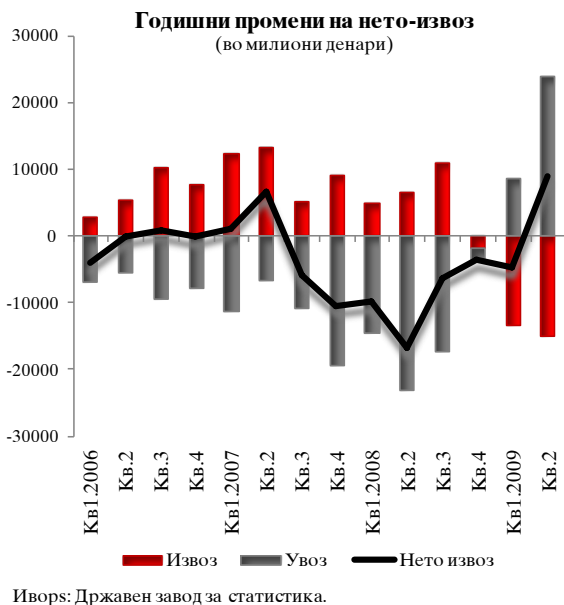
Намалувањето на инвестициската активност во второто тримесечје се јавува во услови на значително намалување на изворите за нејзино финансирање. Така, во услови на позаострени услови на кредитирање и намалена понуда на кредити, растот на долгорочните кредити на претпријатијата во јуни се сведе на 12,2% (30,8%, во просек, во претходните два квартала). Под влијание на глобалната рецесија, беа преполовени и странските директни инвестиции (пад од 45,9%), додека единствен позитивен фактор за инвестициската активност, но сепак недоволен, претставуваа засилените државни капитални инвестиции (6,5%).

Првичните достапни податоци за третото тримесечје¹⁵ укажуваат на тоа дека инвестициите продолжуваат со слично движење и во овој период. Забавениот кредитен раст (8,1%) упатува на намалени домашни приватни инвестиции и во третото тримесечје. Во исто време, продолжува неповолната состојба и кај странските директни инвестиции (во јули се забележани нето-одливи кај странските директни инвестиции, заради реинвестираната добивка), додека и државните капитални инвестиции, со падот од 7% влијаат негативно на инвестициската потрошувачка. **Очекувањата за бавно и долго закрепнување од кризата, како и конзервативната кредитна политика на банките, не упатуваат на можно заживување на инвестициската активност до крајот на 2009 година.**

1.3.4. Нејто извозна њобарувачка

Значаен пресврт во динамиката на увозот и извозот се случи во второто тримесечје на 2009 година, кога високиот пад на домашната побарувачка услови падот кај увозот да го надмине падот кај извозот, заради што, за првпат во последните две години, беше забележано подобрување на трговското салдо и позитивен придонес на нето-извозот кон економскиот раст. Слично како и во претходното тримесечје, инхибираната светска

¹⁵ Податоците за кредитите се заклучно со август, за странските директни инвестиции - со јули, а за државните капитални инвестиции, со септември.

побарувачка, заедно со ниските цени на металите и намалената домашна понуда, придонесоа кон тоа извозот да забележи висок номинален и реален пад, од 26,9% и 9,8%, соодветно. Падот кај извозот, имајќи ја предвид неговата висока увозна компонента, придонесе за намалување и на увозот. Дополнителен фактор којшто создаде надолни притисоци кај увозот во второто тримесечје беше намалувањето на домашна побарувачка, како последица на значителниот пад кај инвестициите и падот кај личната потрошувачка (прв во последните три години). Последователно, увозот забележа висок номинален и реален пад од 28,5% и 14,3%, со што и нето-извозот забележа подобрување.

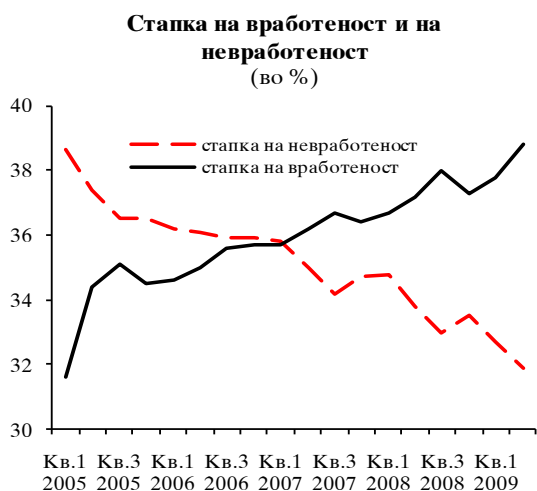
Очекувањата за извозот и увозот во втората половина на годината се слични на остварувањата од првата половина. Под влијание на намалената странска побарувачка, се очекува натамошно намалување на извозот, којшто, заедно со падот кај домашната побарувачка би предизвикал пад и кај увозот. Овие очекувања се потврдуваат и со првичните податоци за третото тримесечје (јули и август), според кои извозот има номинален пад од 30,8%, а увозот од 28,6%. **Притоа, останува неизвесно дали порастот на цените на металите од последните неколку месеци може да се протолкува како сигнал за евентуално заживување на извозот кон крајот на годината, како и тоа дали евентуалното побрзо заздравување на светската економија би можело да го врати оптимизмот кај домашните економски субјекти, што би придонесло и за помал пад на домашната побарувачка, а следствено и на увозот.**

1.4. Вработеност и плати

И покрај годишниот пад на економската активност во претходните два квартали, на пазарот на работна сила и натаму не се забележува промена на трендовите. Така, во вториот квартал на овој пазарен сегмент продолжи трендот на раст на вработеноста, при истовремено намалување на ситата на невработеност. Изостанувањето на реакција на пазарот на труд, делумно може да се објасни со неколку фактори. Прво, промената во фазата на економскиот циклус се пренесува врз пазарот на труд со одредено временско задоцнување. При тоа, во голем дел од останилите економии, во коишто рецесијата го дојде дното, прилагодувањето на пазарот на труд веќе се случува, додека кај нас најдлабокиот пад се очекува во претшниот квартал на годината. Воедно, ова се економии во коишто намалувањето на економската активност е посилено од падоот на македонската економија. Втора, кај голем дел од команиите намалувањето на ситејеној на искористување на капацитетите беше проследено со привремено прекинување на ангажманот на вработените, како последица на присујнаа неизвесност околу карактерот и трајноста на последиците од кризата. Воедно,

неизвесноста околу штраењето на кризата демошвира дел од работодавачите во оваа фаза да го намалуваат бројот на вработените. Овие фактори сејак се недоволни да го објаснат подобрувањето на трендовите на пазарот на труд, манифестирани преку раст на вработеноста (којшто, сејак во голема мера се објаснува со растот на вработените во јавната администрација) и пад на ситајката на невработеност. Во секој случај, падот на домашната економија и оцениите за негово продолжување до крајот на годината укажуваат на поиненцијално влошување на условите на пазарот на труд во доменот на невработеноста во наредниот период.

Во второто тримесечје, бројот на вработени лица забележа пораст од 4,8%, со што ситајката на вработеност достигна 38,8% (повисока за 1,6 процентни поени, во споредба со истиот квартал на претходната година). Половина од порастот на вработеноста произлегува од трговијата (и покрај негативната реална стапка на раст на додадената вредност во оваа гранка), а 46,7% од преостанатата нова вработеност е во пошироко дефинираната јавна управа (јавна управа и одбрана, образование, здравство и социјална работа). Истовремено, позначително намалување има кај вработените во земјоделството, како и во рударството, каде што брзо и директно се почувствуваа преносните ефекти од падот на глобалната побарувачка. Во второто тримесечје, ситајката на невработеност се сведе на 31,9% (намалување за 1,9 процентни поени во однос на истиот период од претходната година), при намалување на бројот на невработените лица од 4,1%.

Високиот пораст на анкетната вработеност во трговијата не соодветствува со последните трендови во оваа гранка. Имено, реалната стапка на раст на додадената вредност на трговијата е негативна, при значителна надолна корекција на финалната потрошувачка на домаќинствата, негативни очекувања на домашните потрошувачи, слабеење на кредитната активност на банките. Воедно, остварувањата на домашната трговија во голем дел се условени од остварувањата и на другите сегменти на домашната економија, како што е туризмот, којшто во анализираниот период бележи надолен тренд.

Во вториот квартал, вработеноста забележа раст од 2,9%, на квартална основа. Растот значително го надминува вообичаениот сезонски пораст на вработеноста кај земјоделството и градежништвото во овој период. Воедно, како последица на кризата, интензитетот на поволните сезонски придвижувања на пазарот на работна сила е многу помалку изразен отколку во претходните години. На квартална основа, поголем пад на

Извор: Државен завод за статистика

вработеноста е забележан кај угостителството, рударството и комуникациите.

Годишни промени во просечната исплатена нето-плата по сектори во кв.2 2009 година (во %)

Извор: Државен завод за статистика

Во второто тримесечје на 2009 година, просечната *нејто-џлајџа* номинално е повисока за 13,4%, во однос на истиот период од претходната година, а просечната бруто-плата за 12,8%.¹⁶ Со навлегувањето во зоната на негативни промени на цените во вториот квартал на 2009 година, ваквите трендови значат реален пораст на платите (на нето-основа за 14,1% и на бруто-основа за 13,5%). Номиналните нето-плати се зголемени во сите дејности, а најмногу во финансиското посредување, јавната управа и одбраната и комуникациите. Порастот на платите кај јавната администрација се должи на зголемувањето од 10% во септември 2008 година. Сепак, во услови кога се очекува продлабочување на падот на економијата, во наредниот период може да дојде до поголеми надолни корекции на платите. Овој процес веќе започна со месечните намалувања на платите од мај 2009 година.

Во јули, на годишна основа, номиналниот раст на нето-платата (коригиран за структурната промена)¹⁷, изнесува 10,7%, а реалниот 12,1%. Гледано по сектори, највисок номинален пораст е забележан кај индустријата (12,8%) и земјоделството (11,2%), а најмал кај услугите (9,4%), во услови на номинален пад на нето-платата во трговијата (од 0,7%). Просечната исплатена *бруто-џлајџа* во јули, коригирана за структурната промена, бележи номинален пораст од 10,6%, а реален од 12%, во однос на истиот месец од претходната година.

Во услови на раст на бројот на вработените (4,8%) и пад на БДП (-1,4%), *џродуктивносџа на џрудосџ* во второто

¹⁶ Разликата во стапката на раст на нето и бруто-платите се должи на следниве измени: придонесот за пензиско осигурување од постојните 21,2% во 2008 година, се намалува на 19% во 2009 година; придонесот за здравствено осигурување се намалува од 9,2% на 7,5, и придонесот за вработување од 1,6% се сведе на 1,4%. Дополнителниот придонес за професионално здравствено осигурување од 0,5% станува задолжителен, односно од 2009 година се вклучува во групата задолжителни социјални придонеси. Придонесот за водостопанство од 0,2% од 2009 година престанува да се пресметува. Тоа значи дека оптоварувањето на бруто-платата со придонеси од 32,7% во 2008 година се намалува на 28,4% во 2009 година.

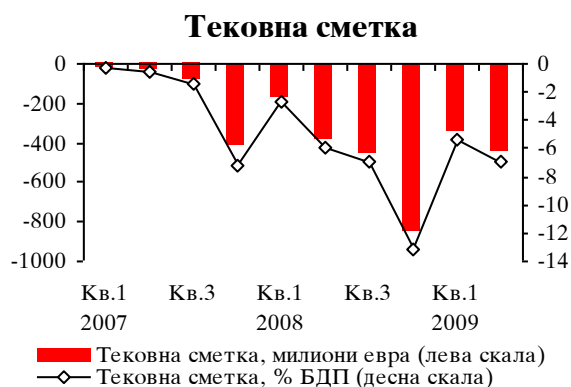
¹⁷ Заради промената во начинот на пресметување на платите од 2009 година (концепт на бруто-плата, односно вклучување на надоместоците за храна и превоз во основицата на која се плаќа персоналниот данок), со цел да се постигне повисок степен на меѓугодишна споредливост на податоците, извршена е корекција со претпоставување дека платата во јануари 2009 година е на ниво на платата во декември 2008 година, а за месеците понатаму, овој износ се зголемува со месечните стапки на раст на „новите“ плати, објавени од ДЗС.

Извор: Државен завод за статистика

1.5. Биланс на плаќања

Во вториот квартал на 2009 година во тековната сметка беа забележани поволни движења. Ефективниот одпад на извозот се пренесе врз увозната побарувачка со посилна динамика, а беше засилен и со помалите прирестоци преку домашната побарувачка, што доведе до годишно стеснување на трговскиот дефицит. Истовремено, со стабилизирањето на очекувањата на домашните субјекти се намалија и прирестите врз домашната валута, при што од април наваму нешто-приливите од приватни трансфери имаат растечки тренд. Наспроти тоа, глобалната финансиска криза се уште делува ограничувачки врз странските инвеститори и кредитори за позначајни финансиски инвестиции, со што во капитално-финансиската сметка продолжи годишниот пад на нешто-приливите. Во јули 2009 година, продолжи трендот на побрзо надолно прилагодување на домашната побарувачка од странската, стеснувајќи го, на тој начин, трговскиот јаз. Покрај тоа, податоците од менувачкиот пазар за првиот квартал укажуваат на зголемен нешто-откуп на девизи и заедно со трендовите на девизниот пазар придонесоа за намалување на прирестите врз девизните резерви. Така, од јуни 2009 година, НБРМ интервенира со нешто-откуп на девизи, што во комбинација со приливите од новите еврообврзници и повлечените средства од квојата на ММФ, овозможија за првпат во септември девизните резерви да го надминат нивоот од декември претходната година. И покрај позитивните трендови, ризиците околу шемното на закрепнување на глобалната економија и повторно стабилизирање на глобалните финансиски текови и напамету се големи. Ова создава неизвесност околу можноста на домашната економија за привлекување дојдовниот капитален прилив, неопходни за финансирање на јазот во тековните трансакции.

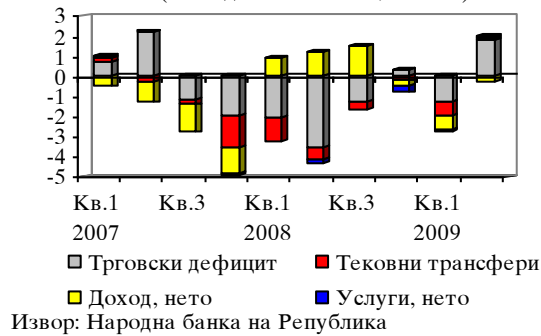
Извор: НБРМ и ДЗС.

тримесечје на 2009 година бележи годишно намалување (од 6%). Намалената продуктивност и зголемената номинална бруто-плата понатаму се одразија во пораст на трошоците по единица труд (20%) во вториот квартал. Во услови на намалена побарувачка, не се очекува надоместување на повисоките трошоци по единица труд со повисоки цени. Следствено, порастот на трошоците по единица труд може да се протолкува како сигнал за потреба од намалување на трошоците на производството, што може да значи и идно намалување на бројот на вработените и/или намалување на платите.

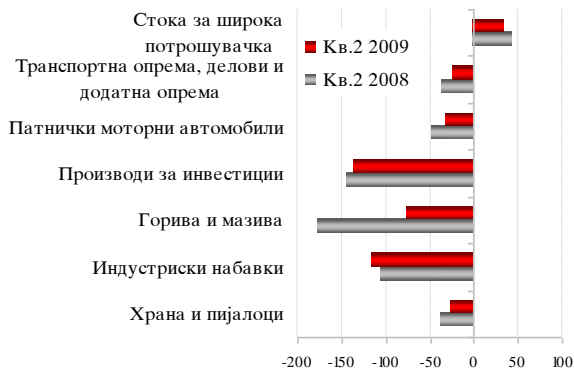
Во второто тримесечје на 2009 година, дефицитот на тековната сметка на билансот на плаќања изнесува 97 милиони евра, или 5,9% од БДП за овој квартал. Ова претставува годишен пад од 53,8%, односно за 6,8 процентни поени од БДП и е прво намалување по 2007 година. Позитивните движења се резултат пред сè на намалениот трговски дефицит, а согласно со тоа се намали и дефицитот кај услугите, додека тековните трансфери минимално го надминаа нивото од вториот квартал на претходната година. Ваквите трендови се присутни и во јули

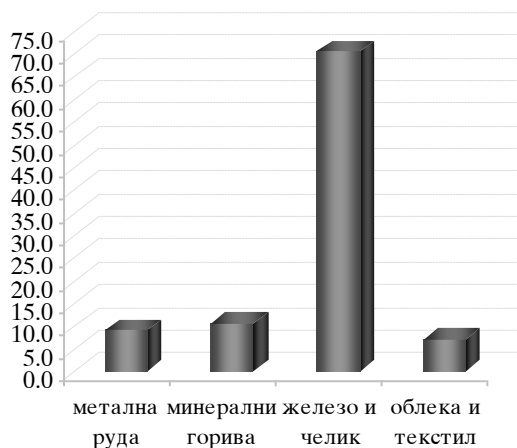
Промената во подбилансите на тековната сметка, во %БДП (на годишна основа, во п.п.)

Трговско салдо по одделни групи на производи

Придонес на одделните производи кон промената на извозот во Кв.2 2009 година

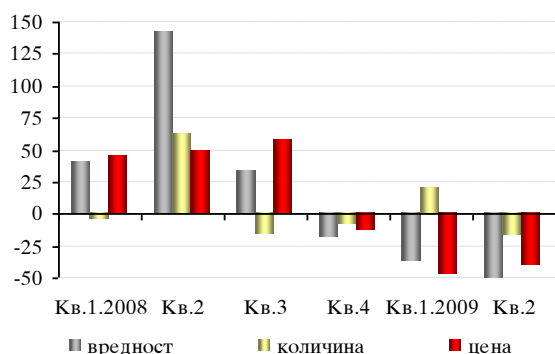
2009 година, кога беше остварен суфицит во износ од 27,8 милиони евра, наспроти дефицитот во јули 2008 година, при што приватните трансфери го надминаа трговскиот дефицит за 18,4%. Во периодот што следува, се очекува да продолжат поволните движења во тековната сметка, во услови на натамошен посилен пад на увозот од извозот и поволни трендови кај нето-откупот на менувачкиот пазар.

Размената на стоки со странство во второто тримесечје на 2009 година и натаму ги одразува директните и индиректните преносни ефекти од светската глобална рецесија, бележејќи значително намалување од 31,4% на годишна основа. **Притоа, наспроти проширениот трговски дефицит во првите три месеци, во вториот квартал на 2009 година, годишниот пад кај домашната побарувачка и намалената активност кај извозниот сектор зависен од увоз овозможија стеснување на негативното трговско салдо за 25,8% на годишна основа. Извозната активност на домашните капацитети, во услови на продлабочување на падот на странската ефективна побарувачка и сè уште ниското ниво на светските берзански цени, продолжи да се намалува со засилено темпо, остварувајќи годишен пад од 33,2%.** Ваквата динамика на извозот главно е резултат на состојбата во која се наоѓа металопреработувачката индустрија, односно намалувањето на извозот на железно и челик (комбиниран количински и ценовен годишен пад од 45% и 34,5%, соодветно), чиј придонес во вкупниот пад на извозот изнесува 70,7%. Имено, и покрај појавените први знаци на заживување на светските цени на металите (позитивни месечни стапки на промена од април 2009 година), сепак високата споредбена основа од претходната година сè уште придонесува за значителни годишни стапки на пад (цената на никелот е пониска за околу 50%¹⁸). Понизок извоз е остварен и во рамки на категоријата „нафтени деривати“ (со придонес од 10,7%), одразувајќи ја намалената светска цена на нафтата на годишна основа, надолполнета со пониските извезени количини. Од останатите производи, значаен придонес во намалената активност на извозниот сектор имаа и намалениот извоз на метална руда и понискиот извоз на облека и текстил, со придонес од 9% и 7,1%, соодветно, што повторно се објаснува со забавувањето на светската економија. Ваквата динамика на извозот продолжува и во наредните два месеца (јули-август 2009 година), кога е забележан годишен пад од 30,8%. Притоа, според Анкетата за деловните тенденции во преработувачката индустрија од јули и август

¹⁸ Според „Пинк шит“ (Pink Sheet) 08.2009 година, Светска банка.

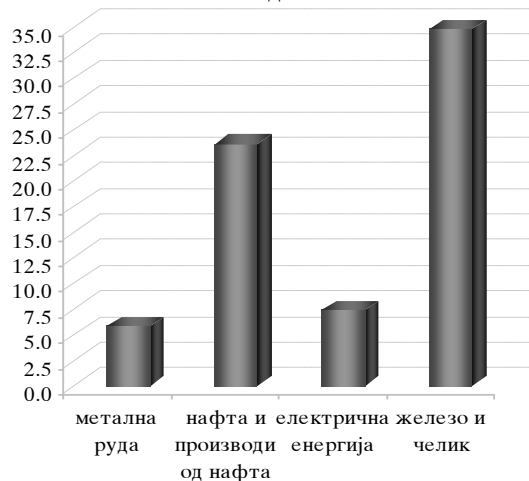

Годишни промени на увозот на нафта и нафтени деривати (во %)

Извор: Државен завод за статистика.

Придонес на одделни производи кон промената на увозот во Кв.2.2009 година

Извор: Државен завод за статистика.

Покриеност на трговскиот дефицит (во %)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

2009 година, недоволната странска и домашна побарувачка се посочуваат како главни фактори за ограничувањето на обемот на производството. Сепак, со закрепнувањето на светската економија, коешто сè уште е на самиот почеток и стабилизирањето на светските берзански цени на повисоки нивоа, до крајот на годината се очекуваат подобри остварувања од досегашните проекции.

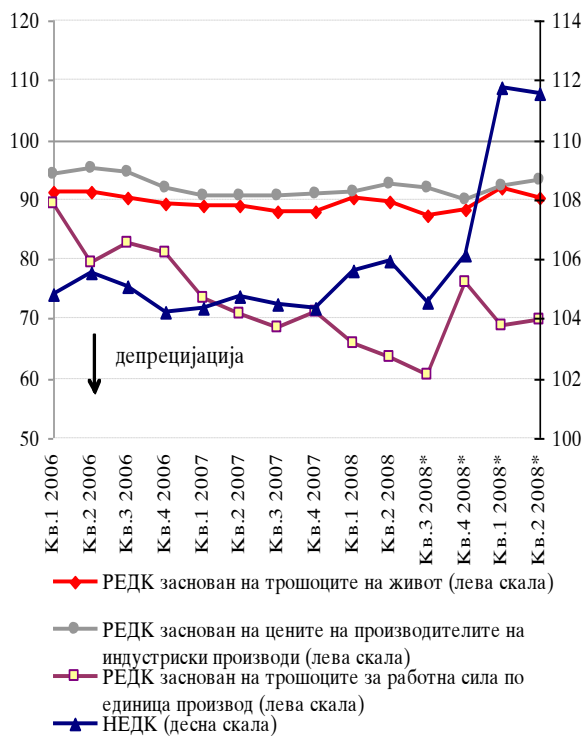
Падот на домашната побарувачка, намалената увозна компонента на извозот, како и пониските цени на нафтата на светските берзи условија значително надолно прилагодување од 30,2% на увозот на стоки во второто тримесечје на 2009 година, на годишна основа (речиси двојно поголем пад од првите три месеци на годината). Притоа, подеднаков придонес во вкупното намалување на увозот на стоки имаше намалениот увоз на енергија и на железо и челик од 34,8%. Во рамки на категоријата енергенти, увозот на нафта и нафтени деривати се намали за 50,3% на годишна основа, како резултат на намалените увозни цени на нафтата, но и пониските увезени количини (за 40,2% и 16,9%, соодветно). Намалениот увоз на електрична енергија, исто така претставува комбинација од количински и ценовен ефект (пад од 43,2% и 37,1%, соодветно на годишна основа), што произлегува од намалената економска активност и подобриот хидропотенцијал во земјата. Имајќи ја предвид високата увозна ориентираност на домашната металопреработувачка индустрија и нејзината активност во изминатото тримесечје, увозот на железо и челик оствари значителен годишен пад од 73,7%. Од останатите увезени производи, придонес во вкупното намалување на увозот имаа и увезените возила и понискиот увоз на метална руда со 8,2% и 5,8%, соодветно. Слични движења во рамки на одделните категории на увозот на стоки се забележани и во периодот јули-август 2009 година, при што годишното намалување на увозот изнесува 28,6%. Во согласност со очекувањата за натамошно постепено намалување на домашната побарувачка и извозната активност, до крајот на годината се предвидува дека ќе продолжат негативните стапки на промена на увозот, но со забавено темпо.

Во согласност со најновите движења на двете компоненти на размена во јули и август 2009 година, односно позабрзан пад на увозот од извозот на стоки (во апсолутни износи), трговскиот дефицит продолжи да се стеснува (за 25,4%, на годишна основа). Притоа, тргнувајќи од очекувањата за динамиката на извозот и увозот, до крајот на годината се очекува

подобрување на трговското салдо. Сепак и овие очекувања се поврзани со одредени ризици, главно концентрирани околу движењето на светските берзански цени, бавното закрепнување на светската економија и следствено на странската ефективна побарувачка, како и неизвесноста околу темпото и интензитетот на домашната побарувачка и нејзиното пренесување врз увозот.

Индекс на РЕДК* и НЕДК на денарот (база 2003=100, НТР пондери 2006=100)

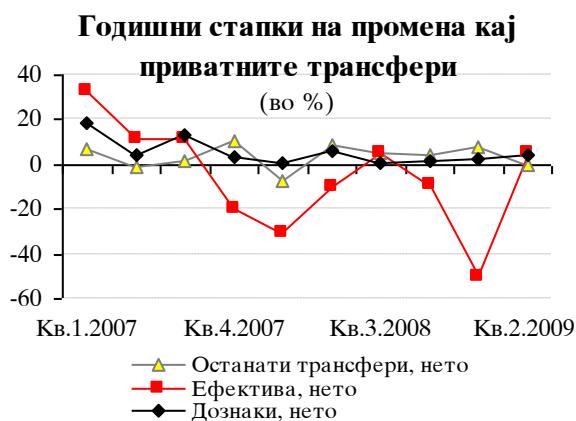
Извор: НБРМ.

Во вториот квартал на 2009 година, реалниот ефективен девизен курс на денарот (РЕДК) дефлациониран според индексот на трошоци на животот и цените на производители на индустриски производи забележа блага апрецијација од 0,7% на годишна основа. Притоа, малата апрецијација на РЕДК според индексот на трошоци на живот целосно се должи на годишната стапка на апрецијација на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) од 5,3%, којашто речиси целосно беше неутрализирана од годишниот пораст на странските трошоци на животот и падот на домашните трошоци на животот. Во рамки на РЕДК дефлациониран со цените на производителите на индустриски производи, годишната апрецијација на НЕДК доминираше над побрзиот пад на цените на домашните производители на индустриски производи во споредба со странските. Кај РЕДК дефлациониран според индексот на трошоците на работната сила, во второто тримесечје на годината остварена е апрецијација од 10,6% на годишна основа, што ја одразува годишната апрецијација на НЕДК од 5,3%, надолполнета со позабрзан пораст на домашните трошоци на работна сила во однос на странските. Во наредниот период (јули-август 2009 година), ваквиот тренд на годишна апрецијација се задржа, но со засилено темпо. Така, РЕДК според индексот на трошоците на животот апрецира за 2,3% на годишна основа, додека РЕДК според цените на производителите на индустриски производи забележа годишна апрецијација од 2,9%. И во двата случаи, овие движења се должат исклучиво на апрецијацијата на НЕДК за 6,9% на годишна основа, додека релативните цени делуваа во обратна насока.

Помало негативно салдо бележат и услугите, така што во периодот април-јуни 2009 година беа остварени нето-одливи во износ од 3 милиони евра, што претставува намалување за 66,7% во споредба со истиот период од 2008 година. Овие движења произлегуваат во најголем дел од зголемените нето-приливи од патување, како резултат на зголемениот број на странски туристи, а помало негативно салдо бележат и транспортните и осигурителните

услуги, што е во согласност со динамиката на надворешната трговија. Во јули 2009 година се забележани нето-приливи од 9 милиони евра и се двојно повисоки од јули минатата година, главно како резултат на намалените нето-одливи од транспортни услуги, промената од дефицит во суфицит кај деловните услуги и порастот на нето-приливите од патувања. Притоа, согласно со сезонската динамика кај услугите од патувања, како и очекувањата за пад на увозот во наредниот период, а со тоа и намалени одливи од транспортни услуги, во третиот квартал би се очекувало остварување нето-приливи. Во обратна насока делуваат сигналите за намалена инвестициска активност на домашните градежници во странство во јули 2009 година. **Во анализираниот период, врз основа на доход се остварени нето-одливи од 18,2 милиона евра, наспроти избалансираното салдо во вториот квартал на 2008 година.** Имено, во услови на непроменет износ на нето-приливите од надомест за вработените, влошувањето на салдото се должи на зголемените нето-одливи од инвестиции. Притоа, исплатениот нето-доход кон странските директни инвеститори има најголем придонес (од 40%), а придонес имаат и намалените нето-приливи врз основа на камата од депозити и приноси од хартии од вредност на инвестираните девизни резерви, во услови на намалени каматни стапки на светско ниво. Слични движења се забележани во јули 2009 година, при што промената од суфицит во дефицит најмногу се должи на зголемените нето-одливи на годишна основа од доходот врз основа на директни инвестиции (со придонес од 33,1%), заради повисоките исплатени дивиденди.

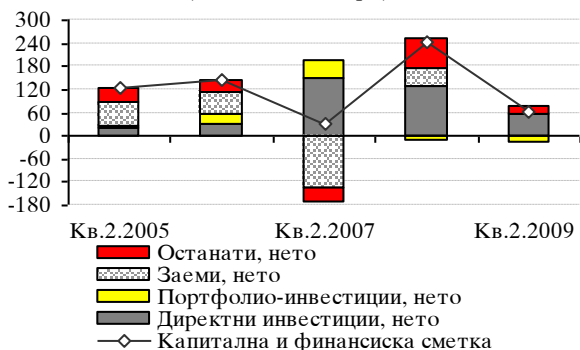
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во вториот квартал на 2009 година, нето-приливите од тековните трансфери изнесуваат 260,6 милиони евра и бележат минимален годишен пораст од 0,6%, исклучиво како резултат на зголемените приватни трансфери. Годишниот пораст на приватните трансфери произлегува од позитивната динамика кај сите компоненти, при што нето-ефективата¹⁹ има најголем придонес од 82,3% (годишен пораст од 5,2%). Имено, за разлика од претходниот квартал кога беше забележан голем годишен пад (од 50%) заради зголемената побарувачка за девизи во услови на неизвесност, во овој квартал притисоците се намалија. Притоа, позитивната динамика се засили, така

¹⁹Нето приватните трансфери во ефективата, при составувањето на платниот биланс на Република Македонија, се проценети врз основа на податоците од менувачкиот пазар за нето-ефективата којашто се влева во банкарскиот систем, бидејќи се претпоставува дека во најголем дел потекнува од приливи врз основа на приватни трансфери во готовина преку неформален канал.

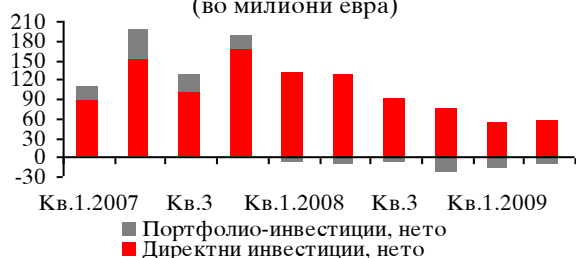

Компоненти на финансиската сметка (во милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Директни и портфолио-инвестиции (во милиони евра)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Придонес на одделните сектори во годишната промена на бруто надворешниот долг (во%)

Извор: Народна банка на Република Македонија.

што во јули 2009 година остварените приливи од нето-ефективата коишто изнесуваат 108,9 милиони евра, бележат годишен пораст од 25,2% и претставуваат главен фактор за пораст на вкупните приватни трансфери (придонес од речиси 90%). Во наредниот период се задржа истата динамика, така што според податоците од менувачкиот пазар, нето-откупот во третиот квартал 2009 година се зголеми за 31,8%, на годишна основа, а за нагорниот тренд се очекува дека ќе се одржи со оглед на постабилните очекувања и ниската споредбена основа од последниот квартал на 2008 година.

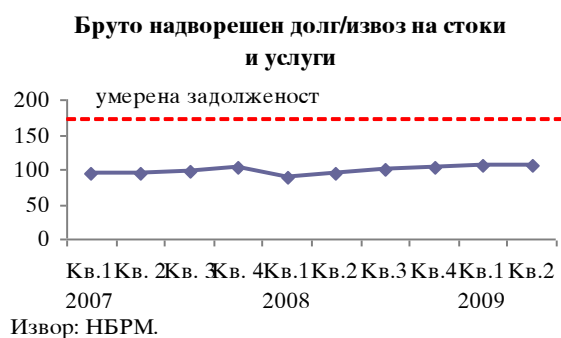
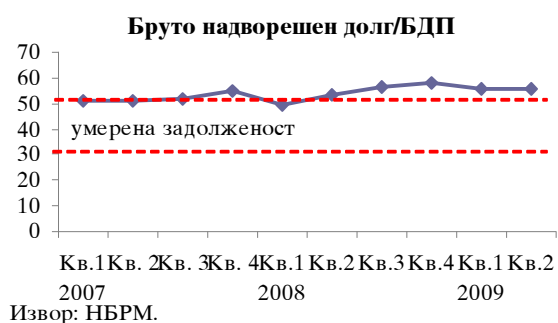
Во второто тримесечје на 2009 година, во капиталната и финансиската сметка се остварени нето-приливи од 62,3 милиони евра (годишен пад од 74,3%), од кои речиси 92% се однесуваат на нето-приливите од странски директни инвестиции (со коишто се финансираат 59% од дефицитот во тековната сметка). Во услови на финансиска криза и воздржаност од инвестиции на странските инвеститори, странските директни инвестиции бележат пад од 55,5% во споредба со истиот квартал на 2008 година. Ваквиот пад, во услови на поголеми инвестиции во капитал, се должи пред сè на нето-одливите врз основа на меѓукомпаниски долг, наспроти високите нето-приливи од минатата година. Во јули 2009 година, кај директните инвестиции се забележани нето-одливи (31,3 милиони евра), коишто произлегуваат од негативната реинвестирана добивка (повисоки репатријации на дивиденди). Портфолио-инвестициите во второто тримесечје бележат негативна динамика, односно нето-одливите на годишна основа се повисоки за 11,1%. Во услови на намалено дезинвестирање на нерезидентите во домашни хартии од вредност, ваквата промена произлегува од инвестирањето на домашните пензиски и инвестициски фондови на странските пазари на хартии од вредност, коешто исто така продолжи во јули 2009 година. Сепак, во овој месец се остварени високи нето-приливи од 161,3 милиони евра, како резултат на издадените еврообврзници²⁰. Притоа, најновите податоци од Македонската берза покажуваат дека во третиот квартал на 2009 година, нерезидентите учествуваат со 5,9% на страната на купувањата, а на страната на продажбата учеството изнесува 9,3% од вкупниот промет, што упатува на остварување нето-одливи во наредните месеци. Исто така, со оглед на бавното заздравување на светската економија и склоноста за инвестирање

²⁰ На 08.07.2009 година, Владата на Република Македонија ја издаде втората еврообврзница во износ од 175 милиони евра со рок на достасување на 08.01.2013 година и каматна стапка од 9,875%.

пред сè во домашната економија, на краток рок не се очекува значително подобрување на приливите од странски инвестиции.

Неповолни движења се забележани и кај должничкото финансирање. Така, во периодот април-јуни 2009 година, кај **трговските кредити** се забележани намалени нето-приливи на годишна основа, заради нето-одливите кај кредитите примени при увоз. Во јули 2009 година се остварени нето-одливи, наспроти нето-приливите во јули 2008 година, при намалени кредити примени при увоз и истовремено повисокото кредитирање на нерезидентите. Кај **заемите**, промената од нето-приливи во нето-одливи во вториот квартал на 2009 година, како и во јули 2009 година, се должи пред сè на понискиот износ на повлечени средства при истовремено зголемени отплати на главница врз основа на долгорочни кредити. Притоа, и покрај подобрениот кредитен рејтинг на земјата²¹ и проширениот каматен распон, но во услови на одбивност кон ризик од страна на инвеститорите, во наредниот период не се очекува поголемо надворешно задолжување на приватниот сектор. Во рамки на второто тримесечје на 2009 година, кај **валутите и депозитите** се забележани нето-приливи од 6 милиона евра, што во најголем дел (62,2%) е резултат на зголеменото нето-штедење во странска валута од страна на населението, а во иста насока делуваа и нето-приливите на банките (зголемени обврски на банките кон нерезидентите). Притоа, со оглед на поволните пасивни каматни стапки и склоностите за држење средства во странска валута, би се очекувало натамошно зголемено штедење од страна на населението.

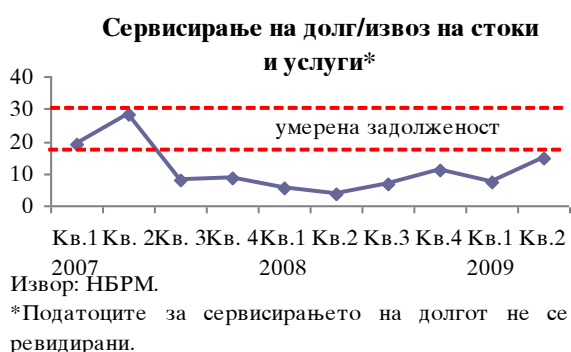
На крајот на вториот квартал, бруто надворешниот долг²² изнесува 3.450,6 милиони евра и во однос на 30.06.2008 година бележи раст за 369,1 милион евра, односно е повисок за 34,2 милиона евра во споредба со претходниот квартал. Најголем придонес за годишниот пораст има зголемениот долг на останатите сектори (користени долгорочни заеми) и меѓукомпаниското задолжување со придонес од 44,7% и 44,2%, соодветно, додека јавниот и банкарскиот сектор бележат благ пораст. Притоа, повисокото задолжување кај јавниот

²¹ Во септември 2009 година, агенцијата за кредитни рејтинзи „Стандард и Пурс“ ја подигна прогнозата од „негативна“ на „стабилна“ за идните кредитни задолжувања на Македонија, односно суверениот кредитен рејтинг на земјата од ББ негативен е подобрен во ББ стабилен.

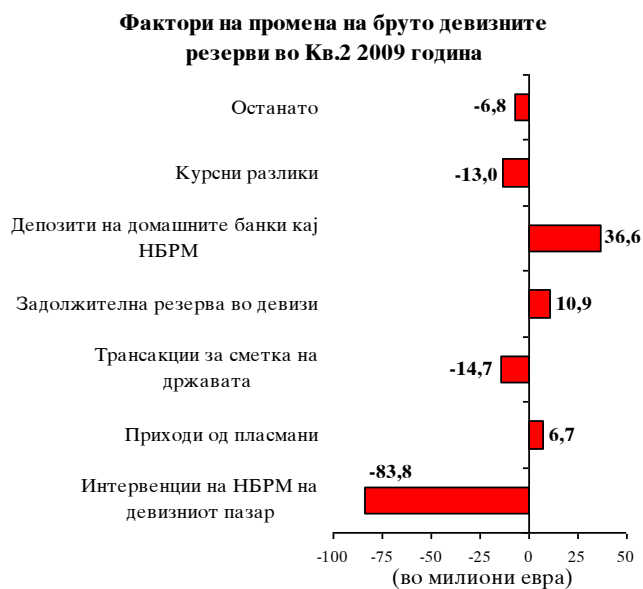
²² Од 2007 година, НБРМ започна да изготвува и да објавува податоци за бруто надворешниот долг. Анализата на бруто надворешниот долг е направена врз основа на податоците за бруто надворешниот долг изразен по пазарна вредност.

сектор произлегува од користените долгорочни заеми, а кај приватниот сектор од зголемените обврски врз основа на валути и депозити кон нерезидентите. Анализата од аспект на структурата покажува дека меѓукомпанискиот долг и долгот на останатите сектори и натаму го зголемуваат своето структурно учество, а значително намалување бележи учеството на јавниот сектор. Од аспект на инструментите, заемите имаат најголемо структурно учество и е непроменето во споредба со вториот квартал на 2008 година, а најголемо зголемување на учеството бележи меѓукомпанискиот долг. Од рочен аспект, задолжувањето на долг рок сè уште има најголемо учество.

И покрај зголемувањето на бруто-долгот, сепак поголемиот број на показатели на степенот на надворешна задолженост²³ („бруто надворешен долг/извоз на стоки и услуги“, „сервисирање на долг/извоз на стоки и услуги“ и „отплати на камата/извоз на стоки и услуги“), покажуваат ниво на помала задолженост, што укажува на можноста за дополнително задолжување за финансирање на економската активност во земјата. Наспроти тоа, показателот „бруто надворешен долг/БДП“ бележи надминување на границата на умерена задолженост за 5,5 процентни поени.

Со оглед на помалите финансиски нето-приливи, дефицитот во тековната сметка во вториот квартал на 2009 година делумно беше финансиран преку бруто девизните резерви. Така, на крајот на јуни 2009 година **бруто девизните резерви** изнесуваа 1.203,6 милиони евра и во споредба со крајот на 2008 година, се пониски за 291,3 милиони евра. Сепак, само околу 22% од збирниот пад е остварен во вториот квартал, што упатува на значително стабилизирање на тековите. Имено, во вториот квартал на 2009 година, притисоците за депрецијација на домашната валута продолжија, но со намалено темпо, така што во јуни 2009 година ваквите притисоци целосно се исцрпија и НБРМ за првпат оваа година оствари нето-откуп на девизи (20 милиони евра). Од друга страна, преземените монетарни мерки придонесоа за нето-приливи врз основа на девизни депозити на банките и задолжителна резерва во девизи, коишто делумно го неутрализираа ефектот од интервенциите. Во наредниот период, со натамошниот пораст на нето-откупот на менувачкиот пазар и намалениот увоз, на девизниот пазар се одржаа позитивните движења, така што интервенциите на НБРМ со нето-откуп во износ од 78,8 милиони евра

²³ Според Методологијата на Светската банка.

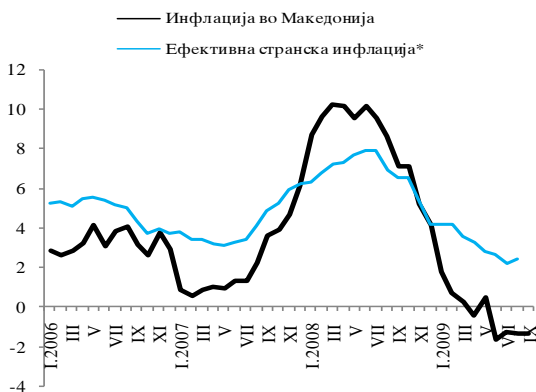

делуваа во насока на раст на бруто девизните резерви. Покрај тоа, приливите од 175 милиони евра од издадените еврообврзници и повлечените средства од квотата на ММФ²⁴ во износ од 62,8 милиони евра дополнително придонесоа за создавањето на девизните резерви. Следствено, на 30.09.2009 година состојбата на бруто девизните резерви изнесува 1.526,6 милиони евра, со што во споредба со јуни 2009 година е повисока за 323 милиони евра, обезбедувајќи покриеност од 4,2 месеци на увозот на стоки (ф.о.б.) и услуги од наредната година²⁵. Во периодот што следува, се очекува намалување на девизните резерви со оглед на сезонската динамика кај менувачкиот пазар (понижок нето-откуп) и зголемените плаќања врз основа на увоз во последниот квартал.

1.6. Инфлација

Промените во ценовното ниво во текот на претходниот квартал се во согласност со претходните проекции. И овој период се одликува со непрекинати процес на дезинфлација, што е карактеристичка и на глобалните инфлациски движења. Сепак, од аспект на релативните цени, во првите девет месеци на 2009 година домашната стапка на инфлација се намалуваше побрзо од странската ефективна инфлација. При тоа, годишната просечна стапка на инфлација во претходниот квартал е негативна и изнесува 1,4%, во споредба со падот на цените од 0,6% во вториот квартал. Следствено, збирната промена на цените премина во негативната зона, при што просечната стапка на инфлација изнесуваше -0,4% во првите три квартали на 2009 година. Падот на цените главно ги одразува ефектите од високата споредбена основа на енергетската и прехранбената ценовна компонента, како и намалените притисоци од увозните цени и падот на агрегативната побарувачка. Трошоците по единица труд забележаа раст и во вториот квартал на 2009 година во услови на пад на продуктивноста и пораст на вработените, но поради падот на побарувачката не се очекуваат поголеми инфлациски притисоци преку овој канал. Проекциите на годишните стапки на инфлацијата укажуваат на најмошно намалување за наредниот период, што се должи на продлабочувањето на негативниот произведен јаз и на очекувањата за релативно стабилни цени на глобалните производи.

Инфлација и ефективна странска инфлација (годишни стапки на раст, во %)

* Ефективната странска инфлација е добиена како пондериран збир од инфлациите во земјите најзначајни трговски партнери на РМ. Извор: ДЗС, Еуростат и пресметки на НБРМ.

Падот на агрегативната побарувачка и намалувањето на притисоците од увозните цени придонесоа за натамошно намалување на инфлациските притисоци. Така, во третиот квартал е забележано просечно годишно намалување на ценовното ниво од 1,4%, што главно се должи на промените во цените на прехранбената и енергетската компонента на инфлацискиот индекс, коишто беа тесно поврзани со движењето на глобалните цени на производите.

²⁴ На 30.08.2009 година е повлечена една транша од квотата на ММФ во износ од 56 милиони евра (51 милион специјални права на влечење), а на 09.09.2009 година беа повлечени дополнителни средства во износ од 6,8 милиони евра.

²⁵ Според проекцијата на билансот на плаќање од октомври 2009 година.

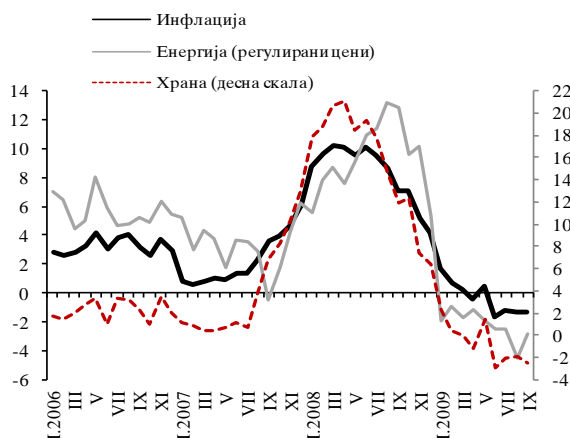
Цена на сурова нафта и индекс на храна

Извор: ММФ - цени на примарни производи (IMF Primary Commodity Prices).

Инфлација и променливост на храната и енергијата

(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Годишниот пад на цените на храната (од 1%) во вториот квартал на 2009 година продолжи и во третиот квартал со годишна стапка на промена од 2,2%. Намалувањето на ценовната прехранбена компонента е резултат на засилениот тренд на намалување на производствените трошоци, послабата побарувачка од страна на потрошувачите, а веројатно ефект има и понудата, заради добрите временски услови и значителните субвенции во земјоделството. Притоа, во текот на третиот квартал, намалување е забележано кај двете поткомпоненти на храната, преработената храна (-3,4%) и свежата храна (-0,2%). Кај преработените прехранбени производи најголем пад е забележан кај маслото за јадење и маснотиите и млечните производи, што соодветствува со пониските увозни цени. Исто така, кај свежата храна најголемо дефлациско влијание имаат цените на свежото овошје и млеко, додека значително повисоки цени на годишно ниво се забележани кај свежото месо и зеленчук поради зголемената надворешна побарувачка.

Годишната стапка на промена на цените на енергијата покажува слично движење со промените на цените на храната. Така, во третиот квартал на 2009 година цените на енергијата се намалија за 3,4%, по порастот од над 12% пред една година. Притоа, падот на овој сегмент на цените, главно, се должи на значително намалените домашни цени на нафтните деривати и на нафтата за домаќинство, коишто зависат од светските цени на суровата нафта. Од ненафтните енергетски производи, годишен пад бележи и цената на топлинската енергија, и покрај зголемената цена од страна на РКЕ во август 2009 година²⁶, додека цената на електричната енергија²⁷ остана на истото ниво од вториот квартал.

²⁶ Годишниот пад на цената на топлинската енергија се појавува заради повисоката корекција на цената од страна на РКЕ во август 2008 година (зголемување во просек за 45,3%), отколку во август 2009 година (зголемување во просек за 11,5%).

²⁷ На 29 октомври 2008 година, врз основа на одлука на РКЕ, просечната продажна цена на електричната енергија по која ЕВН „Македонија“ ги снабдува тарифните потрошувачи на мало за периодот ноември-декември се зголеми за 13,61%.

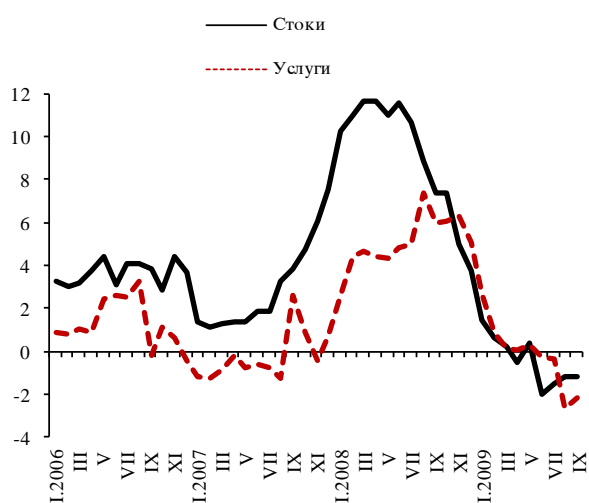
Табела 1
Одделни категории цени
(годишни промени во %)

	Кв.1 2007	Кв.2 2007	Кв.3 2007	Кв.4 2007	2007	Кв.1 2008	Кв.2 2008	Кв.3 2008	Кв.4 2008	2008	Кв.1 2009	Кв.2 2009	Кв.3 2009
Инфлација (CPI)	0.7	1.1	2.4	4.9	2.3	9.5	9.9	8.4	5.4	8.3	0.9	-0.6	-1.4
Храна	0.7	0.7	3.8	10.4	3.9	19.0	19.5	14.7	8.6	15.3	0.9	-1.0	-2.2
Свежа храна	-0.7	-0.6	4.1	12.4	3.8	26.4	25.2	16.0	11.0	19.7	1.0	1.9	-0.2
Преработена храна	1.9	2.0	3.7	8.9	4.1	13.3	15.2	13.2	6.3	12.0	1.4	-3.0	-3.4
Енергија	4.9	4.9	3.9	4.0	4.4	7.4	9.2	12.5	8.3	9.3	-1.6	-1.9	-3.4
Нафтни деривати	-4.6	-2.4	-1.3	11.0	0.7	18.6	22.6	23.6	-6.2	14.6	-27.1	-27.7	-24.6
Електрична енергија	9.7	11.4	8.2	2.4	7.9	1.6	0.0	0.0	8.7	2.6	13.1	13.1	13.1
Топлинска енергија за греење	7.1	1.5	1.9	-1.3	2.3	4.6	10.9	23.2	25.3	16.0	4.2	3.6	-4.9
Храна и енергија (волатилни цени)	1.8	1.8	3.8	8.7	4.0	16.1	16.9	14.1	8.5	13.9	0.3	-1.2	-2.5
Стоки	1.3	1.6	3.0	6.2	3.0	11.0	11.4	9.0	5.4	9.2	0.8	-0.7	-1.3
Услуги	-1.1	-0.5	0.2	0.4	-0.3	3.9	4.5	6.1	5.8	5.1	1.2	0.0	-1.8
Базична инфлација (без храна и енергија)	-0.2	0.5	1.1	1.2	0.6	2.9	2.8	2.5	2.2	2.6	1.5	0.3	0.1
Цени на производители на индустриски производи	1.1	0.7	1.4	7.0	2.6	10.5	13.6	15.1	2.2	10.3	-6.2	-8.8	-10.6*

* просек за јули и август.

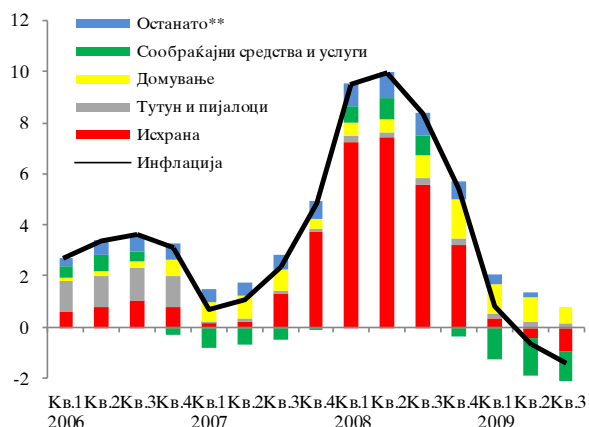
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Стоки и услуги
(годишни промени, во %)

Извор: Државен завод за статистика.

Инфлација и главните категории на CPI*
(придонеси во годишниот раст, во процентни поени)

*CPI- Consumer price index (Индекс на потрошувачки цени) претставува мерка за инфлацијата.

**Останатог и инкорпорира категориите: облека и обувки, хигиена и здравје, образование култура и разонода, ресторани и хотели и останати услуги неспомнати на друго место.

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

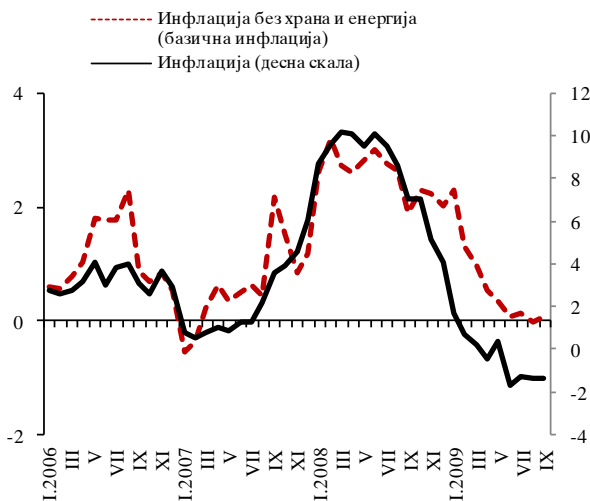
По високиот пораст од 6,1% пред една година, во текот на третиот квартал на 2009 година, цените на услугите за првпат забележаа намалување за 1,8%. Ваквото намалување на цените на услугите произлегува од пониските цени на телекомуникациските услуги, што може да се објасни со зголемената конкуренција во овој сектор. Исто така, годишно намалување е забележано и кај транспортните услуги (поради падот на цените на нафтените деривати), како и кај административните услуги. По високиот раст од 13,1% во третиот квартал од претходната година, цените на услугите во рестораните и хотелите постојано се намалуваа и во третиот квартал на 2009 година забележаа раст од само 1%.

По остварените негативни годишни стапки на инфлација два квартала едно по друго, збирната промена на цените влезе во негативната зона, при што просечната стапка на инфлација во периодот јануари-септември изнесуваше 0,4%. Анализирани на квартална основа, во третиот квартал на 2009 година, општото ниво на потрошувачките цени е помало за 1,6% во однос на вториот квартал на 2009 година (со податоци прилагодени за сезонските влијанија цените се пониски за 0,2%, што доволно го објаснува продлабочувањето на негативната годишна стапка на инфлација во третиот квартал). Кварталниот пад на цените од 1,6% во најголема мера се должи на вообичаеното сезонско намалување на цените на свежиот зеленчук. Цените на останатите категории главно останаа на истото ниво од вториот квартал, освен позабележителното зголемување на домашните цени на нафтените деривати (согласно со последните движења на цената на суровата нафта) и на топлинската енергија²⁸.

²⁸ Зголемувањето на цената на топлинската енергија за греење во август е резултат на одлуките донесени од страна на РКЕ за зголемување на цената на испорачаната топлинска

Инфлација и базична инфлација (годишни промени, во %)

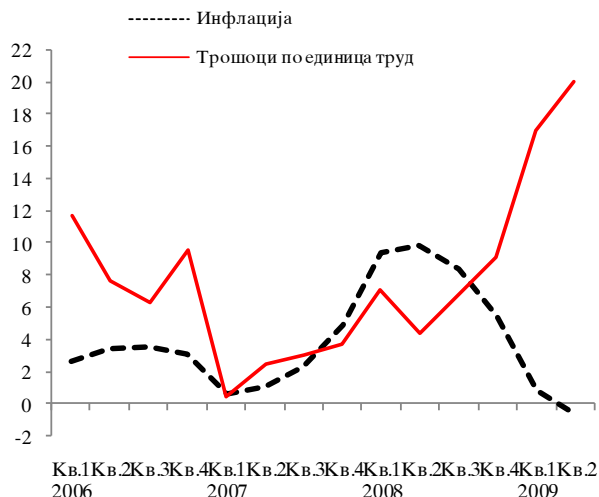
Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и цени на производителите на индустриски производи (годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и пресметки на НБРМ.

Инфлација и трошоци по единица труд (годишни стапки на раст, во %)

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

Влошениот макроекономски амбиент и намалените притисоци од страна на агрегатната побарувачка условија постојано забавување на базичната стапка на инфлација (која претставува показател за среднорочните ценовни трендови и ги исклучува цените на храната и енергијата, или околу 53% од индексот). Годишната стапка на базична инфлација во третиот квартал на 2009 година се сведе на 0,1%, наспроти 1,5% и 0,3% колку што изнесуваше во првиот и вториот квартал на 2009 година. Тоа укажува на фактот дека покрај падот на варијабилните цени (на дел од енергијата и на храната), значително забавување бележи и среднорочната компонента на инфлацијата.

Движењето на инфлацијата во третиот квартал на 2009 година соодветствува со инфлациските очекувања на економските субјекти. Така, според Анкетата за инфлациските очекувања спроведена во август 2009 година, најголем дел од испитаниците (43%) очекуваа просечната годишна стапка на инфлација во третиот квартал на 2009 година да остане на јулското ниво од -1,3%, уште пониска инфлација очекуваа 34% од испитаниците (т.е. повисока дефлација), а 23% очекуваа повисока инфлација (т.е. намалување на дефлацијата). Најчестите фактори коишто економските субјекти ги истакнуваа како фактори коишто би влијаеле кон намалување на инфлацијата, се засноваа на глобалните рецесиски движења, очекувањата за намалување на личната потрошувачка, тешкиот пристап до кредити и намалената инвестициска активност, како и очекувањата за влошување на состојбата на пазарот на труд. За разлика од очекувањата за третиот квартал, економските субјекти очекуваат просечната стапка на инфлација во 2009 година да изнесува -0,2%.

Годишната стапка на промена на цените на производителите на индустриски производи, којашто е негативна од крајот на 2008 година, продолжи да се намалува и во текот на 2009 година, одразувајќи ја намалената побарувачка за индустриски производи и глобалните ценовни движења (пред сè на падот на цената на нафтата и металите). Во првите два месеца на третиот квартал, цените на производителите на индустриски производи забележаа високо намалување за 10,6% на годишна основа, под влијание главно на падот на цените на производителите на нафтени деривати и на

енергија од „Топлификација“ АД-Скопје, „Скопје Север“ АД-Скопје и „ЕЛЕМ-Подружница Енергетика“ АД-Скопје за 17,1%, 8,1% и 9,2%, соодветно.

основни метали. Исто така, цените во прехранбениот преработувачки сектор забележаа намалување (-3,8%), додека цените на производителите на тутун и тутунски производи се зголемија. Намалувањето на цените во прехранбената индустрија укажува на натамошни надолни притисоци врз малопродажните цени, но со извесно задоцнување заради одложената реакција.

Комбинираниот ефект од порастот на бруто-платите и падот на продуктивноста, започнат од третиот квартал на минатата година, предизвика номиналните трошоци по единица труд постојано да се зголемуваат. Така, во вториот квартал на 2009 година, трошоците по единица труд забележаа значителен годишен раст од 20%. Сепак, не се очекува дека растот на овие трошоци ќе се прелее врз инфлацијата, односно се очекува дека нивниот ефект ќе биде неутрализиран со дефлациското влијание на увозните цени и падот на побарувачката. Во наредниот период, можно е очекувањата за затегнување на условите на пазарот на работна сила и пад на побарувачката да предизвикаат промена на растечкиот тренд на трошоците по единица труд.

Проекциите на годишните стапки на инфлација укажуваат на натамошно останување под нулата за наредниот период, што се должи на продлабочувањето на негативниот производен јаз, на очекувањата за релативно стабилни цени на глобалните производи, како и на исцрпувањето на досегашниот инфлациски ефект на електричната енергија. Ризиците за изгледот на инфлацијата во наредната година се во нагорна насока, а се однесуваат главно на изгледите за подобра економска активност, а следствено на тоа и повисоки цени на производите на светскиот пазар од очекуваните.

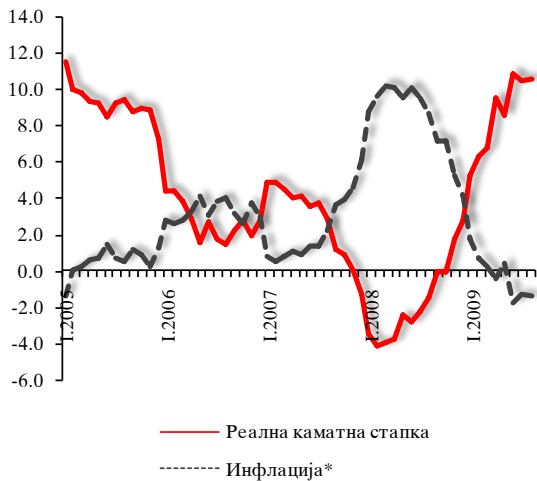
II. Монетарна политика

Иако со помал интензитет, во вториот квартал на 2009 година притисоците врз девизниот курс продолжија да се чувствуваат, што при очекувани негативни ризици во надворешниот сектор до крајот на годината, доведоа до дојдовно зајакнување на монетарната политика. Кон крајот на кварталот, јазот помеѓу побарувачката и понудата зајочна да се снесува, покажувајќи ги првите сигнали за промена на амбиентот на управување на монетарната политика. Така, во овој период се почувствуваа ефектите од прилагодувањето на увозната побарувачка, како последица на поголемиот воздржаност и пошешкиот притисок до финансирање, ефектите од создавањето поповолни очекувања и нивниот пренос до побарувачката на девизи, а овие трендови со изразено темпо продолжија и во третиот квартал на годината. Истовремено и прогнозиите за глобалната економија значително се подобрија, укажувајќи на нејзино побрзо стабилизирање, што секако значи и промена на очекувањата за брзината и

сиейеној на намалување на ирйисоцијие коишйо иредизвикува надворешниот секйор. Иако, йосйојниие ирендови и очекувања се йойоволни во сйоредба со йочешокој на вйориој кварйал, сейак ризициие сё ушйе йосйојай, особено околу надворешнаиа йозиција, создвајки и найшаму неизвесен амбиенй ири водењето на монетарнаиа йолийика.

Реална каматна стапка на благајнички записи на НБРМ и инфлација (во %)

*Тековен месец во однос на истиот месец од претходната година.
Извор: Државен завод за статистика и НБРМ.

Во вториот квартал на годината, мерките на монетарната политика беа во насока на натамошно затегнување, додека во третиот квартал нејзината поставеност остана непроменета. Имено, по зголемувањето на основната каматна стапка во првиот квартал на годината, во мај НБРМ донесе одлука за дополнително затегнување преку инструментите на монетарната политика преку промена на задолжителната резерва²⁹. Ваквата реакција претставува одговор на притисоците за дестабилизирање на девизниот курс коишто се сё уште присутни. Воедно тоа беше и одговор на тогашните очекувања за изразени негативни ризици околу идните трендови во надворешниот сектор, за чијашто корекција беше неопходно соодветно прилагодување на монетарната политика. Преносните ефекти од неповолните тенденции во надворешниот сектор продолжија да се чувствуваат на девизниот пазар и во текот на април и мај, кога НБРМ интервенираше со продажба на девизи од 1,6% од БДП³⁰ (наспроти 3,6% од БДП во првиот квартал на годината). Почетни знаци на стабилизирање на девизниот пазар се појавија во јуни, кога за првпат од почетокот на годината НБРМ интервенираше со нето-откуп на девизи. Ова може да се третира како пресвртна точка, имајќи предвид дека од јуни до септември поволните движења се одвиваат непрекинато, укажувајќи на нова фаза во циклусот на девизниот пазар. Оваа промена, главно претставува одраз на два фактора, значајното надолно прилагодување на увозната побарувачка во вториот квартал и стабилизирањето на очекувањата на економските субјекти, што доведе до исклучително поволни трендови кај приватните трансфери. Формирањето на постабилни очекувања, веројатно претставува функција на повеќе фактори, меѓу кои: а) преземените мерки на монетарната политика; б) помалиот ефект од глобалната криза врз домашната економија во споредба со голем дел од останатите економии

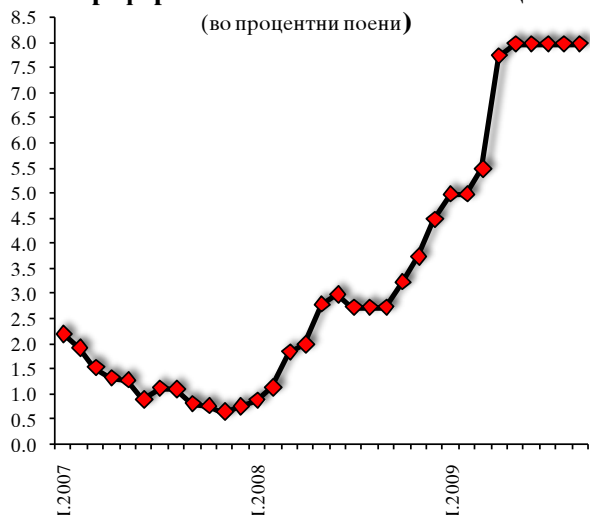
²⁹ На 28.05.2009 година, НБРМ донесе одлука за постепено зголемување на стапката на издвојување на задолжителната резерва на обврските на банките со девизна компонента, од јули (зголемување на стапката на обврските во странска валута од 10% на 11,5% и на стапката на обврските во домашна валута со валутна клаузула од 10% на 20%) и од август (зголемување на стапката на обврските во странска валута од 11,5% на 13%).

³⁰ Податокот за БДП за 2009 година е според октомвриската проекција.

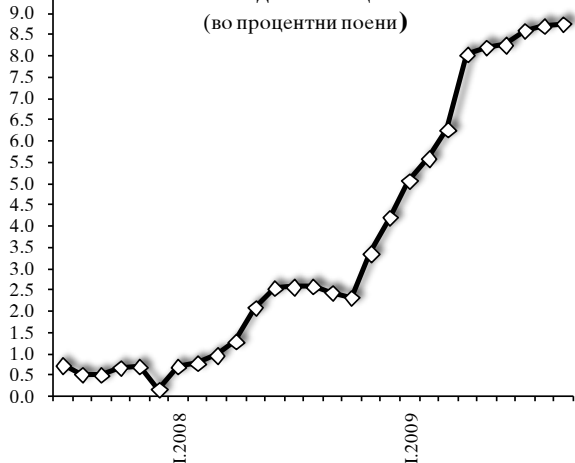
од регионот; в) поголемата извесност околу темпото на глобалното закрепнување во споредба со претходниот период; г) засилениот раст на девизните резерви во овој период (комбиниран ефект од монетарните мерки, приливите врз основа на издадената еврообврзница и распределбата на СПВ), како битен показател за капацитетот за одржување на стабилноста на девизниот курс. **Сепак, сè уште присутната неизвесност, особено ризиците околу динамиката на приватните трансфери и обемот и структурата на капиталните приливи потребни за финансирање на јазот во тековната сметка доминираат над ефектите од поволните поместувања во последниот период, поради што во третиот квартал на 2009 година монетарната политика остана непроменета.**

**Каматен диференцијал помеѓу
благајнички записи на НБРМ - 28 дена
и референтната каматна стапка на ЕЦБ**

Извор: НБРМ и Европска централна банка (www.ecb.int).

**Каматен диференцијал помеѓу
СКИБОР- еден месец и ЕУРИБОР -
еден месец**

Извор: НБРМ и Централна банка на Холандија (www.statistics.dnb.nl).

Потребата за неутрализирање на притисоците за депрецијација на денарот преку зголемување на каматните стапки на НБРМ, и истовременото олабавување на монетарната политика на ЕЦБ како реакција на рецесиските тенденции и потребата за зголемување на ликвидноста и активирање на пазарите, доведоа до значителен раст на распонот помеѓу основната каматна стапка на НБРМ и ЕЦБ во април 2009 година. По последното намалување на основната каматна стапка на ЕЦБ (до 1% во мај), каматниот распон помеѓу основната каматна стапка на НБРМ и ЕЦБ остана непроменет до крајот на третиот квартал. На домашниот пазар на пари, едномесечниот СКИБОР³¹ се движеше во согласност со движењата кај основната каматна стапка, со позначителен пораст кон крајот на март и почетокот на април (од 7,5% во март на 9% во април), стабилизирајќи се на нивото блиску до основната каматна стапка до крајот на третиот квартал (од 9,2%). На европскиот пазар на пари пак, едномесечниот ЕУРИБОР постојано опаѓаше и стигна до нивото од 0,46%. Со тоа, распонот помеѓу едномесечниот ЕУРИБОР и едномесечниот СКИБОР постојано растеше достигнувајќи 8,7 процентни поени, во просек, во третиот квартал, наспроти 8,1 процентен поен во вториот квартал на годината.

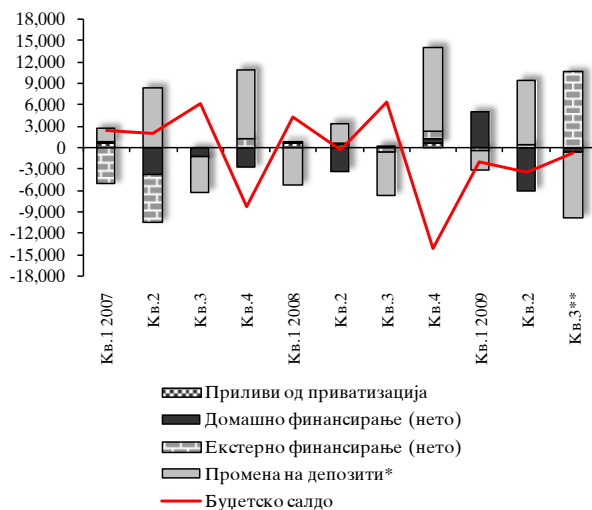
Во вториот квартал беше забележана промена во фискалната позиција, при речиси двојно проширување на буџетскиот дефицит, во споредба со првиот квартал на годината. Притоа, за разлика од претходниот квартал, кога финансирањето на негативното салдо беше во целост покриено преку домашното задолжување во форма на државни хартии од вредност, главен тек за финансирање на

³¹ Меѓубанкарска каматна стапка за продавање денарски депозити, пресметана од котациите на референтните банки.

зголемената буџетска потрошувачка, во вториот квартал, претставуваа депозитите на државата кај НБРМ. Така, од денарската сметка на државата кај НБРМ во вториот квартал беа повлечени околу 9 милијарди денари, што придонесе за создавање ликвидност во банкарскиот систем. Во јули и август, буџетскиот дефицит изнесуваше 825 милиони денари, при што во рамките на структурата на неговото финансирање во јули 2008 година се појави еврообврзницата, зголемувајќи ги приливите од надворешно финансирање за 175 милиони евра. Како резултат на тоа, нето-позицијата на државата кај НБРМ забележа силен пораст, во услови на зголемено салдо на девизната сметка на државата, како одраз на остварените приливи. Од денарската сметка на државата е забележано повлекување на средства за покривање на остварениот дефицит.

Финансирање на буџетското салдо
(во милиони денари)

* Позитивна промена - повлекување на депозити; негативна промена - кумулирање на депозити.

** Се однесува на јули и август 2009 година.

Извор: Министерство за финансии на Република Македонија.

Фактори на повлекување и креирање на ликвидност
(во милиони денари)

*Позитивна промена - креирање ликвидност;
негативна промена - повлекување ликвидност.
Извор: НБРМ

При позначително креирање ликвидност преку депозитите на државата кај НБРМ во вториот квартал на годината, монетарните инструменти³², заедно со девизните трансакции на НБРМ делуваа во насока на повлекување на креираната ликвидност. Во нивни рамки, побарувачката на благајничките записи во вториот квартал на годината беше за 10% повисока во однос на достасаниот износ. Ваквиот зголемен интерес за вложување во благајнички записи може да се објасни со зголемениот принос на овие безризични вложувања, но и со согледувањата на банките за растечки ризик на кредитната активност. Овие движења продолжија и во третиот квартал на годината, кога банките повторно побаруваа износ поголем за 10% во однос на достасаниот, на квартална основа. Сепак, во текот на јули, зголемената потреба за девизни средства на банките, заради исполнување на одлуката за задолжителна резерва, предизвика достасаниот износ да не биде обновен, со што во јули преку овој монетарен инструмент беа емитирани 3.374 милиони денари. Во август, состојбата на благајничките записи повторно се зголеми (за 2.993 милиони денари) делувајќи во насока на повлекување ликвидност.

Во вториот квартал на 2009 година, просечната дневна ликвидност на банкарскиот сектор забележа поблаг пад од 3,2% (наспроти 8,8% во првите три месеци на 2009 година). Притоа, вишокот на издвоени ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)³³ во вториот квартал изнесуваше 4%,

³² Го вклучува и задолжителниот депозит кај НБРМ и девизните депозити пласирани кај НБРМ.

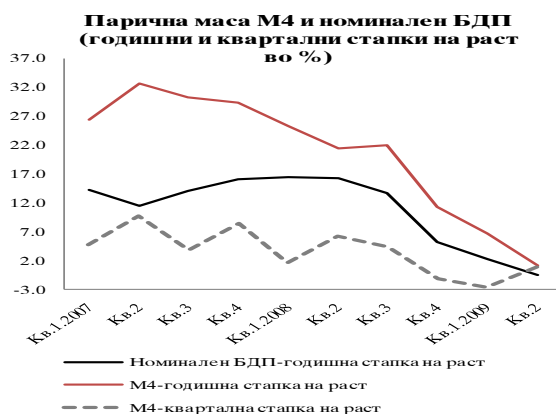
³³ За период на одржување (исполнување) на обврската за задолжителна резерва на банките се смета периодот од 11.

политика доколку е потребно, со цел да се одржи стабилноста на девизниот курс.

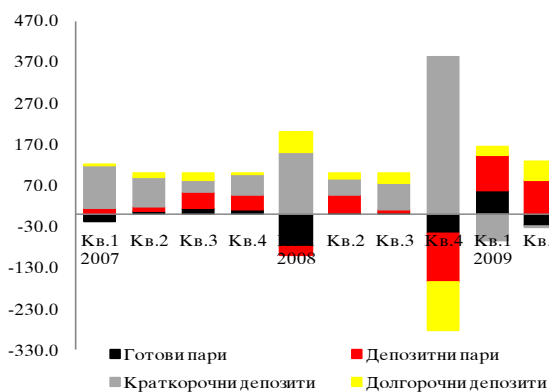
2.1. Монетарни агрегати³⁶

Наспроти падот во претходните два квартали, во вториот квартал на 2009 година паричната маса забележа раст на квартална основа од 0,8%. Кварталниот раст би бил посилен доколку се изолираат ефектите од факторите со едностран ефект (исплаќањето на дивиденда на државата и трансферот на средства на семејните на населението за старото девизно штедење). Ова укажува на постепено стабилизирање на штековите во домашната економија, коишто се пренесува и врз покажателите на монетарниот раст. Значајното намалување на нешто-одливите преку билансот на плаќања во однос на првиот квартал, при позасилено прилагодување на увозната побарувачка, поволни тенденции кај приватните трансфери и стабилизирање на капиталните штекови, како и очекувањата на економските субјекти се битни фактори коишто делуваат врз ваквите промени на монетарните агрегати. Овие трендови кај паричната маса продолжија и во шестото на јули и август. Имено, и покрај тоа што годишните стапки на промена на паричната маса од јули навлегоа во негативна зона, сепак оваа промена го одрази трансферот на поголем делозит од резидентни на нерезидентни семејки. Без овој ефект, паричната маса и најаму бележи позитивни годишни стапки на раст. До крајот на годината, со изолирање на одделни еднострани промени, се очекува стабилизирање на паричната маса на постоејното ниво.

Извор: Народна банка на Република Македонија

Придонес во кварталниот пораст на М4 (во %)

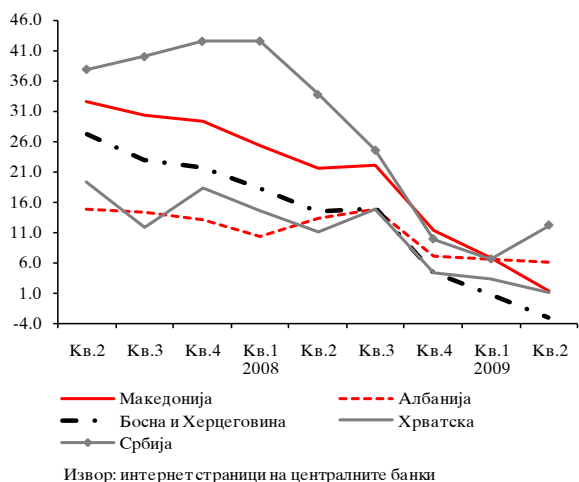
Извор: Народна банка на Република Македонија

Во вториот квартал на 2009 година, најшироката парична маса М4 забележа умерен квартален пораст од 0,8%, наспроти негативните стапки на раст во претходните два квартали. Ваквите движења соодветствуваат со првите сигнали за постепено стабилизирање на движењата во економијата. Ова главно се однесува на подобрите очекувања на економските субјекти, што се согледува преку позитивната динамика на приватните трансфери, но и на стеснувањето на трговскиот дефицит, стабилните капитални приливи во вториот квартал, како и подобрите остварувања во трговијата, градежништвото и телекомуникациите во јуни. Сепак, од април наваму, паричната маса беше под влијание и на специфични фактори, коишто имаа значително влијание врз нејзината динамика. Ова се фактори коишто не се директно поврзани со трендовите во економијата и се однесуваат на исплатата на редовната рата од обврзниците за старото девизно штедење (во април), исплатата на поголем износ на дивиденда кон државата (во мај), како и трансферот на средствата од депозит на резидент на депозит на нерезидент (во јули). Позитивните трендови кај најшироката парична маса од вториот квартал, продолжија и во

³⁶ Анализата на монетарните агрегати се заснова врз податоците од новата Методологијата за изготвување на стандардни форми на монетарните биланси и прегледи и новиот сметковен план (што стапи во сила од 01.01.2009 година).

Годишен раст на најшироката парична маса по земји (во %)

Извор: интернет страници на централните банки

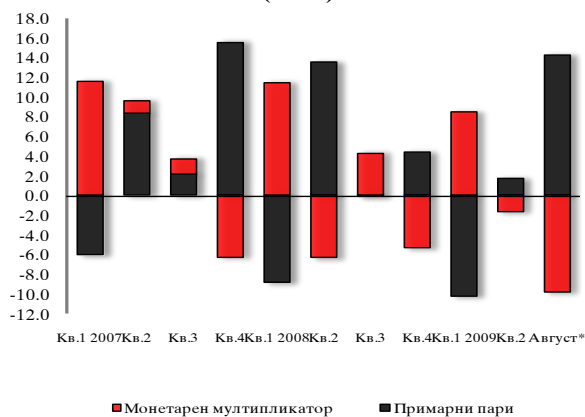
Главни компоненти на најшироката парична маса M4

	Август	квартални стапки на раст (во %)							
		Учество во M4	Кв.1 2008	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1 2009	Кв.2	Јули*
Готови пари во оптек	7.5	-12.2	2.8	2.3	6.5	-16.8	-3.0	7.7	3.9
Депозитни пари	17.8	-2.1	15.8	1.1	8.5	-12.0	4.0	-1.2	4.2
M1	25.3	-5.9	11.2	1.5	7.8	-13.5	1.8	1.4	4.1
вк. краткорочни депозити	66.2	3.5	3.9	4.1	-6.8	2.7	0.0	-1.0	1.2
M2	91.6	0.8	5.8	3.4	-2.8	-2.2	0.5	-0.4	2
вк. долгорочни депозити	8.4	15.7	14.3	18.8	20.0	-7.3	5.0	1.7	1.9
M4	100	1.6	6.3	4.3	-1.2	-2.6	0.8	-0.2	2

* се однесува на промена во однос на јуни 2009

Извор: Народна банка на Република Македонија

Декомпозиција на кварталната стапка на промена на паричната маса M4 (во %)

*Се однесува на промена во однос на јуни 2009

Извор: Народна банка на Република Македонија

наредниот период, при што во август таа го достигна највисокото ниво од почетокот на годината. На годишна основа, стапката на раст на паричната маса M4 продолжи да се намалува, при што во август беше негативна и изнесуваше 0,8% (наспроти порастот од 22,3% во август 2008 година), што претставува најниска годишна стапка на раст во последниве седум години. Сепак, доколку се отстрани ефектот од трансферот на средства на сметки на нерезиденти, годишната промена и натаму е умерено позитивна.

Во глобални рамки сè уште е присутен трендот на намалување на најшироката парична маса, како резултат на намалената економска активност и нецелосно вратената доверба на пазарните учесници. Така, во услови на намалување на краткорочните депозити и на пазарните инструменти, во евро-зоната е забележан постојан пад на паричната маса, при што годишната стапка на пад изнесува 2,5% (наспроти 6% во првиот квартал и 4,3% во вториот квартал). Ваков тренд е забележан и во земјите од регионот, со исклучок на Србија каде што е забележан квартален пораст на паричната маса. Ова делумно се објаснува со враќањето на довербата на штедачите во банкарскиот систем, како и враќањето на дел од заостанатите обврски на државата кон приватниот сектор. Во Босна и Херцеговина, пак, забележана е негативна стапка на квартален раст на паричната маса, главно како резултат на забавувањето на економската активност.

Расчленувањето на паричната маса M4 по одделни компоненти покажува дека главен придонес во нејзиниот квартален раст имаат депозитните пари (81,4%). Воедно, значителен придонес (48,9%) имаа и долгорочните депозити, коишто по падот во претходниот квартал, повторно забележаа раст, укажувајќи на постабилни очекувања на економските субјекти во однос на претходниот период.

Трендот на забавување на монетарната мултипликација започна во вториот квартал, а се засили во првите два месеца на третото тримесечје. Така, монетарниот мултипликатор на паричната маса M4 забележа намалување од 5,2% во март, на 5,1% во јуни и на 4,6% во август.

Ваквите движења на монетарниот мултипликатор делумно се резултат на порастот на примарните пари, како резултат на нето-откупот на девизи од страна на НБРМ што започна во јуни. Сепак, во најголем дел тоа е

Структурно учество во вкупните депозити (во %)

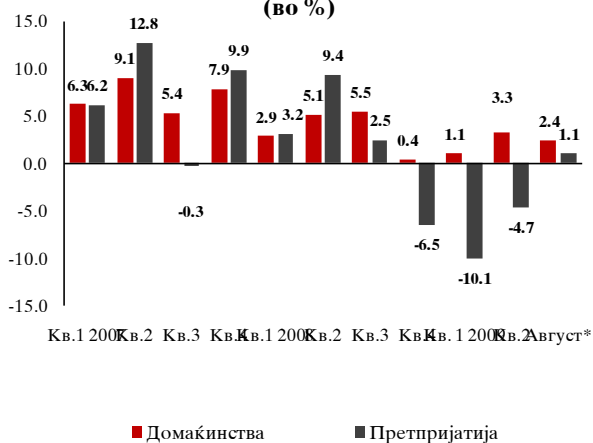
	2008				2009		
	Кв.1	Кв.2	Кв.3	Кв.4	Кв.1	Кв.2	Август
Вкупни денарски депозити	54.8	55.2	53.8	52.1	48.3	47.5	45.3
Население	26.8	26.1	25.5	25.4	22.6	21.6	21.1
Претпријатија	25.3	26.4	25.8	24.0	21.7	21.6	20.0
Вкупни девизни депозити	45.2	44.8	46.2	47.9	51.7	52.5	54.7
Население	33.5	33.3	34.7	36.2	40.5	42.9	43.8
Претпријатија	11.5	11.3	11.3	11.4	10.5	8.8	10.2
Вкупни депозити	100	100	100	100	100	100.0	100.0

Квартални промени на одделните категории на депозити (во %)

*Промена во однос на јуни 2009 година
Извор: Народна банка на Република Македонија

Квартални промени на депозитите на домаќинствата и претпријатијата (во %)

*промена во однос на јуни 2009 година
Извор: Народна банка на Република Македонија

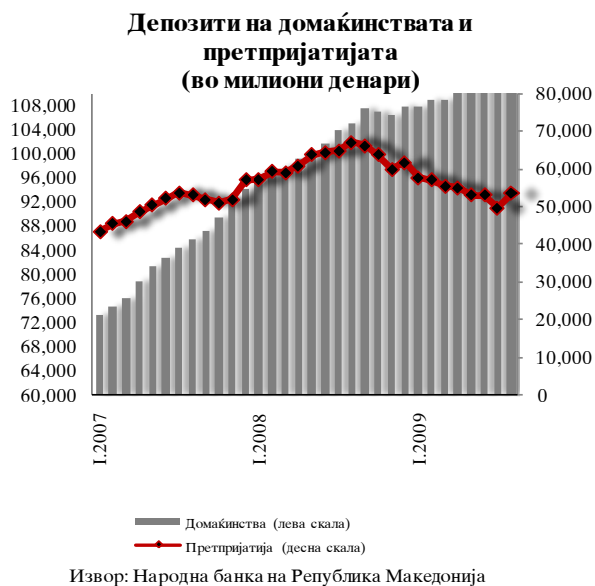
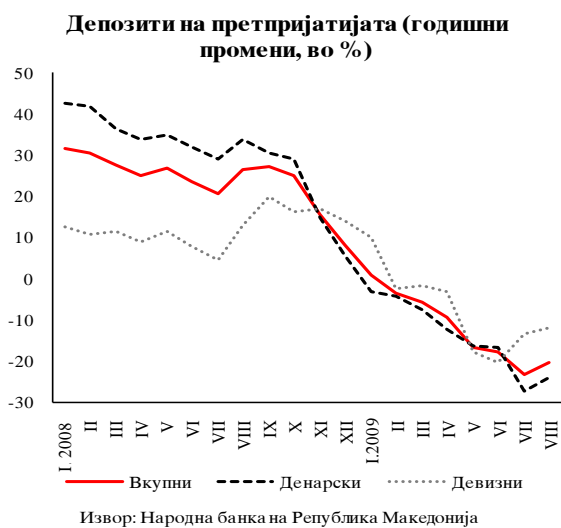
резултат на Одлуката за задолжителна резерва³⁷, со којашто се изврши зголемување на обврските на банките за издвојување задолжителна резерва.

Во вториот квартал се забележани позитивни движења во депозитната маса, укажувајќи на постепено стабилизирање на очекувањата на економските субјекти. Така, вкупните депозити (со депозитните пари)³⁸ забележаа пораст од 1%, по негативните стапки на раст во последните два квартала. Доколку се исклучи ефектот од депозитните пари, забележан е пораст на вкупните депозити од 0,5% (наспроти 1,5% во претходниот квартал). Карактеристично за вториот квартал е тоа што се забележува забавување на падот на денарските депозити, при истовремено забавување на растот на девизните депозити. Сепак, оваа квартална промена не е доволна за да се утврди дали ова е еднократен ефект или пак првични знаци за постепено враќање на довербата во домашната валута. Ова се потврдува и со промените во јули и август. Во овој период повторно беше забележан посилен месечен пораст на девизните депозити, што придонесе за зголемување на степенот на евроизација (супституција на средства) на 49,6% во август, од 47,7% во јуни и 46,9% во март. И покрај тоа што во август вкупните депозити го достигнаа највисокиот износ од почетокот на годината, сепак на годишна основа (август 2009 година / август 2008 година) е забележан умерен раст од само 0,5%, наспроти годишниот раст од 24,2% во истиот период од претходната година.

Кварталниот раст на вкупните депозити на населението во второто тримесечје се засили и достигна 3,3%, во споредба со 1,1% во претходниот квартал. Засилувањето е присутно и по корекцијата на ефектот од приливите добиени со исплатата на редовната рата на обврзниците од старото девизно штедење. Овие движења соодветствуваат со посилниот квартален раст на нето-платите, како и со постабилните очекувања на населението во споредба со првиот квартал на годината. Поволните тенденции се согледуваат и преку рочната и валутната структура на депозитите на населението. Така, во вториот квартал дојде до

³⁷ Во јули 2009 година стапи во сила Одлуката за задолжителна резерва (донесена во мај 2009 година), со којашто се изврши зголемување на стапката на издвојување задолжителна резерва на обврските на банките во странска валута од 10% на 11,5% и на стапката на обврските во домашна валута со валутна клаузула од 10% на 20%. Од август, 2009 година, стапката на задолжителна резерва на обврските на банките во странска валута ќе изнесува 13%

³⁸ Почнувајќи од јануари 2009 година, депозитите вклучуваат и пресметана камата.

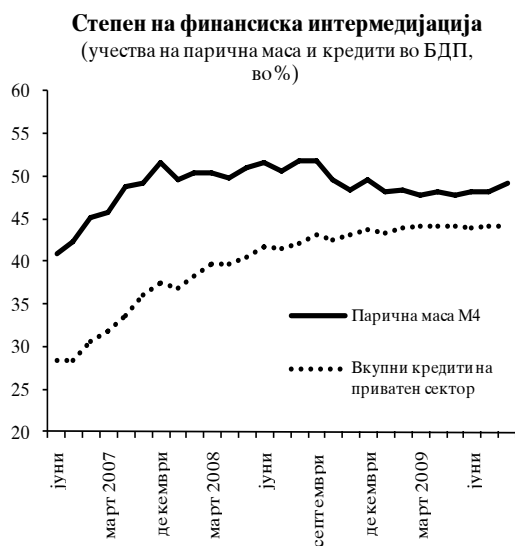

значително забавување на падот на денарските депозити на 3,4% (во споредба со намалувањето од 12,3% во претходниот квартал), додека растот на девизните депозити се сведе на 7% (наспроти 10,4% во претходниот период). За разлика од првите три месеци на 2009 година, за вториот квартал е карактеристично тоа што најголем придонес за растот на депозитите на населението имаат орочените депозити (90%), додека улогата на депозитните пари е незначителна. Така, на квартална основа е забележан пораст кај краткорочните и долгорочните депозити од 2,5% и 8% соодветно (наспроти 0,1% и 2,5% во првиот квартал). Овие трендови продолжија и во текот на јули и август. На годишна основа (август 2009 година / август 2008 година), вкупните депозити на домаќинствата (со депозитните пари) се повисоки за 10%, наспроти 22,3% во истиот период на 2008 година.

Позитивни сигнали се забележуваат и преку динамиката на депозитите на корпоративниот сектор. Имено, во вториот квартал беше забележано забавување на падот на вкупните депозити на претпријатијата. Притоа, нивното ниво би се задржало стабилно во овој период, доколку не беше извршена исплата на дивиденда од една компанија на државата, што соодветствува со поместувањата во надворешниот сектор во вториот квартал на годината. Во вториот квартал на 2009 година, вкупните депозити на претпријатијата се намалија за 4,7% (наспроти просечното намалување од 8,3% во претходните два квартала). Оваа промена претставува одраз на позитивната промена на депозитните пари, додека падот на штедењето на корпоративниот сектор и натаму се продлабочува. Така, краткорочните девизни депозити имаат доминантно учество во падот на депозитите на претпријатијата (94%). Од друга страна, депозитните пари забележаа пораст од 4,4% во вториот квартал (наспроти падот од 21,8% во претходниот период). Стабилизирањето на тековите во економијата се одрази и врз промените во депозитите на корпоративниот сектор во јули и август. Така, по јулскиот пад како резултат на трансферот на средствата од депозит на резидент на депозит на нерезидент, во август корпоративните депозити повторно се вратија на јунското ниво. На годишна основа, е забележан пад на вкупните депозити на претпријатијата од 20,3%, наспроти порастот од 26,6% во август 2009 година.

2.2. Кредитна активност³⁹

Во услови на умерено влошување на квалитетот на кредитното портфолио и намалена финансиска моќ на кредитокорисниците, банките продолжува со конзервативната кредитна политика, со цел да се обезбеди заштитата од ризиците. Така, намалувањето на активността на кредитниот пазар продолжи и во вториот квартал на 2009 година, при што напреднаа надолна корекција на понудата и побарувачката на кредити. При тоа, за првпат по седум години е забележан пад на вкупните кредити на квартална основа. Сè уште присувањата неизвесност околу темпото на закрепнување на глобалната економија, како и околу времетраењето и интензитетот на последиците од глобалната криза врз домашната економија се главни фактори на забавениот кредитен раст, којшто е карактеристичен и за сегментот кредитирање на населението и за корпоративните кредити. Во наредниот период се очекува понатамошно забавување на кредитната активност на банките и заострување на кредитните услови, иако можно е постепено стабилизирање на темпото во домашната економија да се прелее и врз очекувањата на банките и да доведе до стабилизирање на кредитниот пазар.

Извор: НБРМ

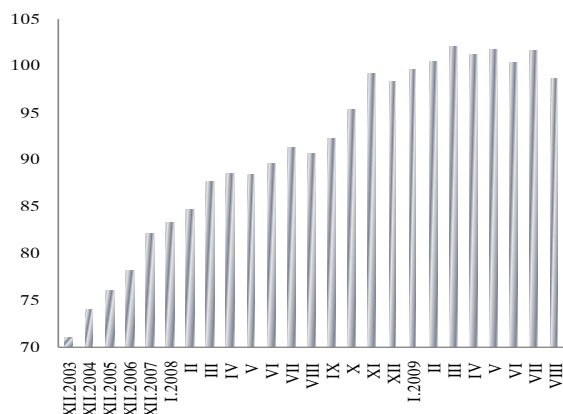
*Остварувањата за јули и август се однесуваат на промената во однос на јуни
Извор: НБРМ

Кредитната политика на банките во вториот квартал на 2009 година продолжи да се прилагодува во насока на натамошно заострување на кредитните услови. Ваквите движења продолжија и во наредниот период (јули и август), одразувајќи ја тенденцијата на банките за заштита од поголема изложеност на ризик, ефектите од промените во монетарната поставеност, но и сè поизразениот тренд на стеснување на расположливите извори на финансирање на активностите на банките.

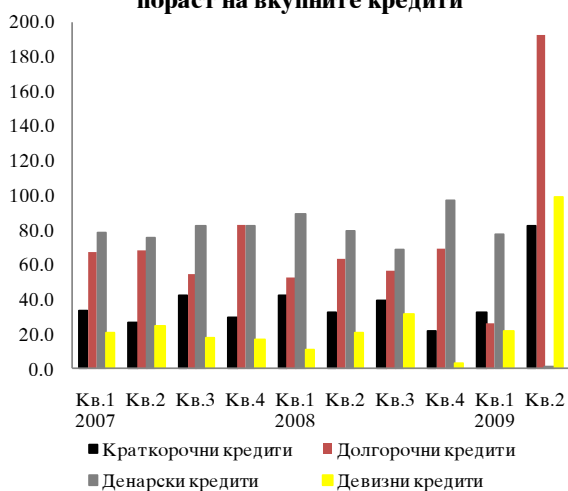
Наспроти забавувањето на кварталните стапки на раст на вкупните кредити, започнато од почетокот на претходната година, во вториот квартал на 2009 година кредитната активност забележа намалување на квартална основа. Така, во второто тримесечје, вкупните кредити забележаа пад од 0,6%, наспроти порастот од 2,4% во претходниот период. Воедно, забележано е значително забавување на годишниот кредитен раст, при што во август растот на годишна основа изнесува 9,3%, наспроти 40,1% во истиот период на претходната година.

Во анализираниот период банките продолжија со претпазлива политика на одобрување на кредити, при истовремено заострување на кредитните услови, имајќи ги предвид растечките ризици и неизвесноста околу времетраењето и интензитетот на последиците од глобалната финансиска криза. Воедно,

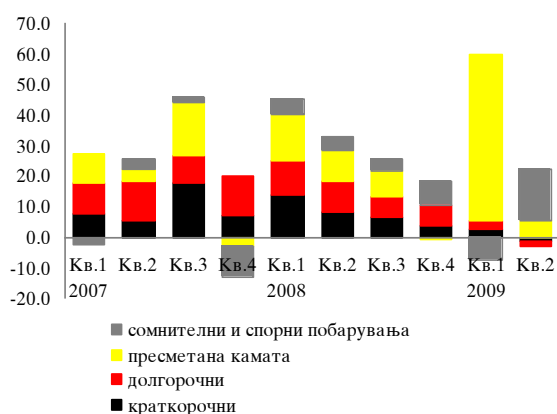
³⁹ Анализата на кредитните агрегати се заснова врз податоците од новата Методологијата за изготвување на стандардни форми на монетарните биланси и прегледи и новиот сметковен план (што стапи во сила од 01.01.2009 година).

Однос на вкупните кредити и вкупните депозити (во %)

Извор: НБРМ

Процентуално учество во кварталниот пораст на вкупните кредити

Извор: НБРМ

Квартални промени на одделни компоненти на денарските кредити (во %)

Извор: НБРМ

банките во првите шест месеци на 2009 година се соочиле со намалена профитабилност, како и со зголемување на кредитниот ризик⁴⁰, што дополнително придонесе кон поголема заостреност во кредитната политика. Истовремено, забавениот раст на штедењето, како и влошените услови за задолжување во странство, придонесоа кон ограничување на изворите на финансирање на банките. Прилагодување се забележува и на страната на побарувачката, како одраз на влошените трендови во реалниот сектор, одредени негативни трендови на пазарот на работна сила, како и неизвесноста околу идниот расположлив доход.

За разлика од претходните квартали, кога денарските кредити беа главен двигател на промените на вкупните кредити, во вториот квартал кредитите во странска валута се клучен фактор на кварталната динамика на кредитите. Така, 98,6% од кварталниот пад на вкупните кредити се резултат на намалувањето на девизните кредити за 2,8% (наспроти порастот од 2,4% во претходниот период). Ваквото движење на девизните кредити делумно може да се објасни со постојаното намалување на извозните и увозните активности на земјава, како последица од глобалната криза. И покрај ваквите движења, сепак најголем дел од кредитите се одобруваат во домашна валута, на што укажува и постојаниот пораст на учеството на денарските кредити во вкупните кредити (од 77,7% во март, на 78,1% во јуни). Забавувањето на растот на денарските и девизните кредити продолжи и во текот на јули и август, при што нивната годишна стапка на раст во август изнесуваше 11,2% и 3,1%, соодветно (наспроти 42,9% и 31,7%, соодветно во август 2008 година).

Негативни квартални стапки на раст се забележани и кај двете рочни компоненти на вкупните кредити⁴¹. Краткорочните и долгорочните кредити остварија пад од 1,7% и 2,1%, соодветно (наспроти порастот од 2,5% и 1% во претходниот период). Сепак, најголем придонес за намалувањето на вкупните кредити имаат кредитите одобрени на долг рок. Ваквите трендови кај двете рочни компоненти на кредитите продолжија и во наредниот период, при што во август краткорочните и долгорочните кредити забележаа годишни стапки на раст од 7,4% и 5,9%, соодветно

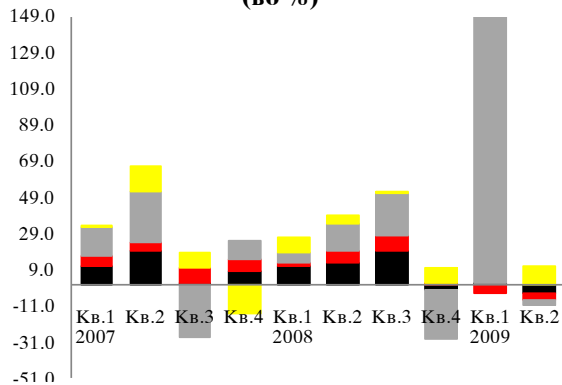
⁴⁰ Извештај за банкарскиот систем и банкарската супервизија во Република Македонија во првата половина од 2009 година, септември 2009 година, НБРМ

⁴¹ Од рочната анализа на кредитите се исклучени сомнителните и спорни побарувања и пресметаната камата.

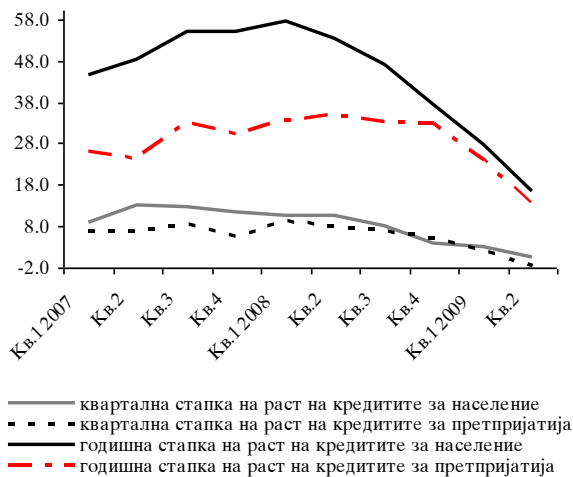

(наспроти 49,7% и 41,2% истиот месец од претходната година).

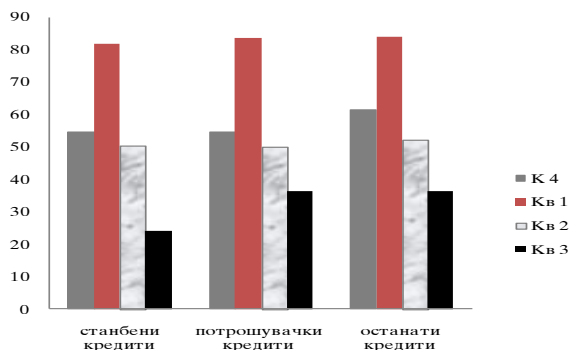
Квартални промени на одделни компоненти на девизните кредити (во %)

Стапки на раст на кредитите за население и претпријатија (во %)

Намалување на побарувачката на кредити од населението по квартали*

* Процентуален број на банки коишто оцениле дека побарувачката е делумно или значително намалена во кварталот. Остварувањата за третiot квартал се врз основа на очекувањата на банките за кредитната побарувачка
Извор: Анкета за кредитна активност, НБРМ

Во вториот квартал на 2009 година се забележа засилено забавување на стапката на раст на кредитите одобрени на домаќинствата⁴². Така, кредитите на населението на квартална основа се зголемија за 0,6%, наспроти 3% во претходниот период. Притоа, влошената позиција на овој сектор се согледува и преку порастот на сомнителните и спорните побарувања. Истовремено, забележано е зголемување на кредитната изложеност кон доминантните кредитни категории, како што се кредитните картички и потрошувачките кредити. Паралелно со намалената понуда на кредити, дојде и до надолно прилагодување и на побарувачката на кредити од страна на населението. Како фактори коишто делуваат врз намалувањето на кредитната побарувачка се наведуваат перспективите на пазарот за станбена изградба, трошоците коишто не се поврзани со домувањето, кредитите од останатите банки и трошењето за трајни добра⁴³. Во наредниот период, банките очекуваат натамошно заострување на кредитните услови при непроменета побарувачка на кредити. На годишна основа, вкупните кредити во август се зголемија за 10,2%, наспроти 48,9% во август 2008 година.

Порастот на денарските кредити од 1%, којшто беше главен двигател на кварталното зголемување на кредитите на домаќинствата, во голема мера беше неутрализиран преку падот на девизните кредити (од 4,4%). Кредитните движења анализирани од рочен аспект упатуваат на спротивни движења во однос на претходниот квартал, односно забавување на порастот на краткорочните кредити на 2,2% (наспроти 5,5% во првиот квартал). Истовремено, забележано е засилување на падот на долгорочните кредити од 2%, наспроти 0,3% во претходниот квартал. Во наредниот период (јули и август), продолжи постојаното годишно забавување на стапките на раст на кредитите, при што најголема промена е забележана кај девизните кредити (годишен пад од 5,5% во август).

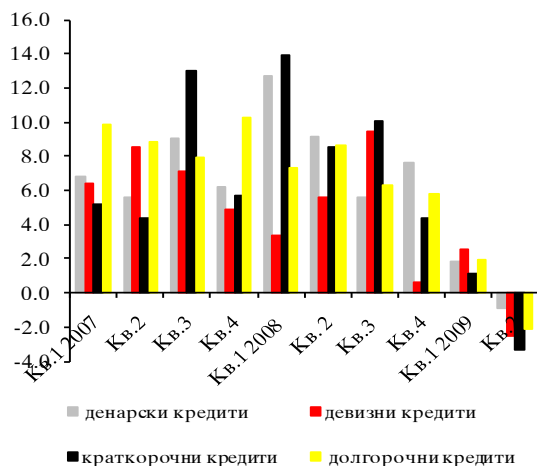
Влошувањето на позициите на корпоративниот сектор, во услови на пад на побарувачката, на цените и со тоа на степенот на искористување на капацитетите, доведоа до натамошно намалување на интересот на банките за зголемување на кредитната изложеност кон овој сектор. Истовремено, растечката

⁴² Се однесува на физичките лица и самостојните вршители на дејност со личен труд.

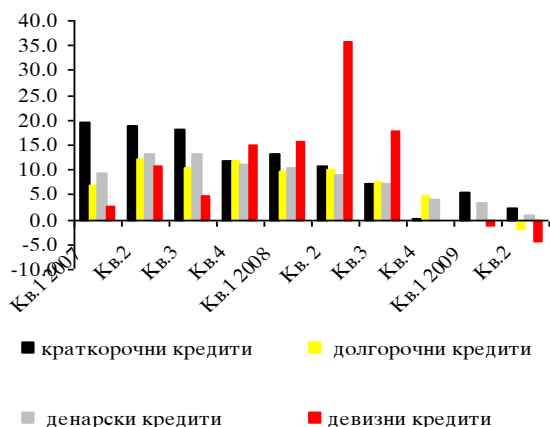
⁴³ Анкета за кредитната активност, јули 2009 година, НБРМ.

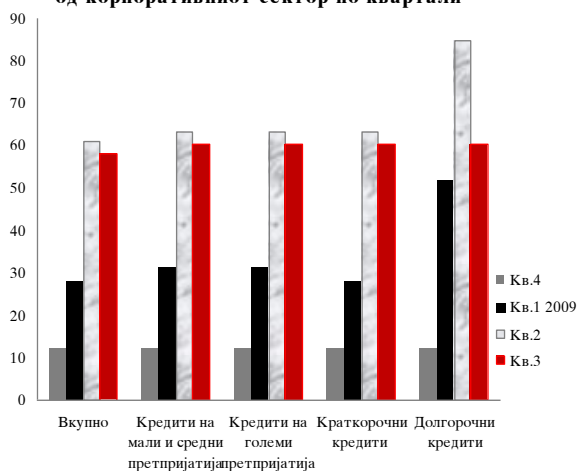
Квартални промени на одделни компоненти на кредитите за претпријатијата (во %)

Квартални промени на одделни компоненти на кредитите за население (во %)

Намалување на побарувачката на кредити од корпоративниот сектор по квартали*

*Процентуален број на банки коишто оцениле дека побарувачката е делумно или значително намалена во кварталот. Остварувањата за третиот квартал се врз основа на очекувањата на банките за кредитната побарувачка

Извор: Анкета за кредитна активност, НБРМ

неизвесност околу повторното закрепнување на економските текови придонесува за намален интерес за нови инвестиции, што се прелева во намалена побарувачка на кредити. Во вакви услови, корпоративните кредити забележаа пад од 1,5% во вториот квартал (наспроти порастот од 2% во претходниот период). Притоа, во првото полугодие на 2009 година банките имаа најголема кредитна изложеност кон секторите коишто се најпогодени од глобалната криза како што се индустријата и трговијата на мало и големо⁴⁴. Како резултат на намалената финансиска моќ на претпријатијата (во услови на забавување на нивните активности), банките се соочија и со влошена наплата на своите побарувања и зголемена изложеност кон поризичните кредитни категории. Така, во август кај претпријатијата е забележан пораст на сомнителните и спорни побарувања од 29% на годишна основа. Од аспект на побарувачката на кредити⁴⁵, забележано е намалување на кредитната побарувачка, при што како главни фактори се јавуваат падот на инвестициите во основните средства, како и намалената потреба за финансирање. Во наредниот период, паралелно со заострувањето на кредитните услови, банките очекуваат натамошно намалување на побарувачката на корпоративните кредити. На годишна основа, продолжи забавувањето на растот на кредитите наменети за претпријатијата, при што во август стапката на раст изнесува 8,9% (наспроти 34,5% во август 2008 година).

Во вториот квартал, денарската и девизната компонента на корпоративните кредити забележа пад од 0,9% и 2,6%, соодветно (наспроти порастот од 1,8% и 2,5% во претходниот период). Намалувањето на денарските кредити во најголем дел е резултат на падот на краткорочните и долгорочните кредити без валутна клаузула, чиешто каматни стапки забележаа и најголема квартална промена (пораст од околу 1,5 процентни поени). Од аспект на девизните кредити, пад е забележан и кај краткорочните и долгорочните кредити, при пораст на сомнителните и спорни побарувања. Сепак, најголем дел од кредитите и натаму се однесуваат на кредитите во домашна валута (со учество од 66,9% во вкупните кредити). Од рочен аспект, за разлика од умерениот пораст во претходниот период, во вториот квартал е забележано намалување на краткорочните и долгорочните кредити за 3,3% и 2,1%, соодветно. И во овој период,

⁴⁴ Извештај за банкарскиот систем и банкарската супервизија во Република Македонија во првата половина од 2009 година, септември 2009 година, НБРМ.

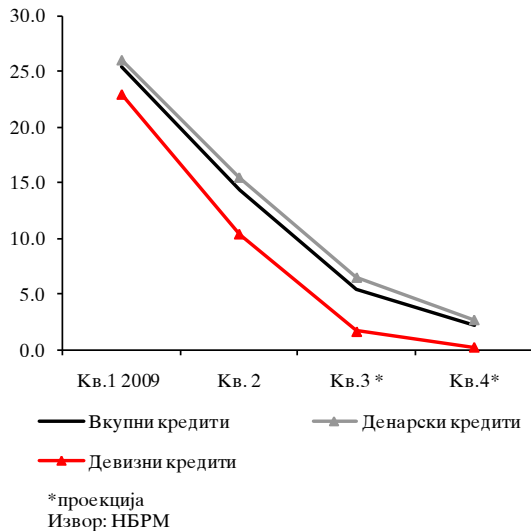
⁴⁵ Анкета за кредитната активност, јули 2009 година, НБРМ.

долгорочните кредити се доминантна категорија во структурата на вкупните кредити на претпријатијата (учество од 54,6% во јуни). Во наредниот период (јули и август) продолжи трендот на забавување на годишните стапки на раст кај сите компоненти на корпоративните кредити, од аспект на нивната рочна и валутна структура.

Очекувањата за движењата на кредитниот пазар се во насока на натамошно намалување на понудата и побарувачката на кредити. Ограничените извори на финансирање, како и согледувањата на банките за растечки ризици, придонесуваат за забавување на понудата на кредити. Во оваа насока делува и постепено влошување на квалитетот на кредитното портфолио, предизвикано од нарушената ликвидносна и главно, финансиска позиција на корисниците на кредити, што води кон отежнато редовно сервисирање на долговите. Од друга страна, неизвесноста околу брзината и интензитетот на закрепнување на глобалната и домашната економија, како и ризиците околу идните поместувања на условите на пазарот на труд, делуваат инхибирачки врз побарувачката на кредити. Иако со последните подобри очекувања за изгледите на глобален план и позитивните поместувања во домашната економија би можело да се очекува раздвижување на кредитниот пазар, сепак оваа претпоставка е исклучително неизвесна. Имено, идната активност на кредитниот пазар во голема мера е функција од тоа дали банките ги согледуваат овие промени како привремени или трајни, а особено од брзината на ревитализирање на штедењето, како главен извор на финансирање на кредитната активност.

Проекции за движењата на вкупните кредити (годишни стапки на раст, во %)

2.3. Каматни стапки

Во шекот на вториот квартал на 2009 година, состојбата на домашниот финансиски пазар беа под влијание на конзервативната оцена на ризиците од страна на финансиските институции. Прејазливоста во банкарскиот систем се зголеми, што во комбинација со преземени монетарни мерки доведе до натамошно заострување на каматните услови на кредитирање, со изразено поголем интензитет во споредба со претходниот квартал. Сепак, од почетокот на претниот квартал, постепено стабилизирање на домашните макроекономски шекови, во услови на стабилизирање на глобалната економија, во одредена мера ги смири и притисоците за раст на каматните стапки. Така, во шекот на јули и август активните банкарски камати се задржаа на релативно стабилно ниво, а кај каматите на одредени категории на новоодобрени кредити беше забележан надолжен тренд. Тешко е да се оцени одржливоста на ваквиот тренд, имајќи предвид дека каматната политика на банките е зависна од повеќе фактори, чиито движења и натаму се неизвесни. Сепак, имајќи ја предвид релативно високата одбивност кон ризик на домашните банки, како и општа ригидност на сите пазарни цени за

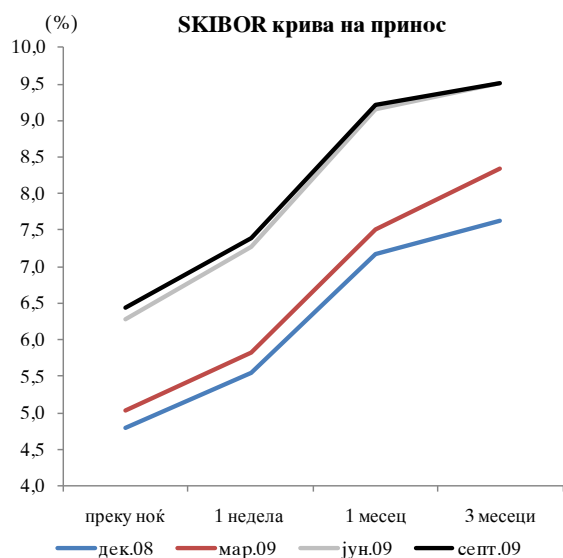

надолна корекција, позначајни промени во каматната полица на банките до крајот на годината се малку веројатни.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

На почетокот на вториот квартал на 2009 година, почнаа да се применуваат повисоките каматни стапки на НБРМ, чијашто нагорна корекција од 2 процентни поена во март 2009 година беше реакција на зголемените ризици за стабилноста на девизиот курс. Со тоа, основната каматна стапка на НБРМ (каматната стапка на благајничките записи на НБРМ) во април изнесуваше 9%, додека каматната стапка на ломбардниот кредит беше утврдена на нивото од 10,5%. Во периодот на монетарните промени, пазарните каматни стапки веќе имаа воспоставено патека на нагорен тренд, којшто беше дополнително засилен со зголемувањето на основната камата. Така, меѓубанкарската каматна стапка за склучени трансакции преку ноќ (МКДОНИА), од 5,17% во март (4,84% во декември 2008 година), во јуни се зголеми на 6,28%, а во септември го достигна нивото од 6,54%. Слични движења беа забележани и кај меѓубанкарската каматна стапка (МБКС), којашто во септември 2009 година изнесуваше 6,91% (наспроти 6,37% во јуни и 5,35% во март). Сепак, за разлика од МКДОНИА, којашто по силната нагорна корекција во април (месечен пораст од 1,1 процентен поен), во следниот период се одржуваше на релативно стабилно ниво, месечните движења на МБКС беа со попроменилив интензитет и насока. Во секој случај, каматните стапки на пазарот на депозити, низ речиси целиот спектар на рочности, покажаа релативно висока резонзивност на промените во монетарните услови.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во јуни 2009 година, котираната меѓубанкарска каматна стапка (СКИБОР) забележа пораст во интервал од 1,2-1,6 процентни поени (во зависност од рочноста), во однос на просекот од март, при што највисокиот пораст се однесува на рочноста од еден месец. По смирувањето на притисоците за депрецијација на домашната валута, кон крајот на вториот квартал, ликвидноста на банките се стабилизира, а воедно и нивните очекувања, што поттикна промена во динамиката на оваа каматна стапка. Така, иако нагорниот тренд на СКИБОР продолжи и во следните три месеци, тој се одвиваше со значително поумерено темпо, остварувајќи пораст на квартална основа во интервал од 0-0,2 процентни поени. Притоа, најсилна квартална промена забележа каматната стапка со најмала рочност. Во вакви услови, во септември 2009 година е остварено нагорно

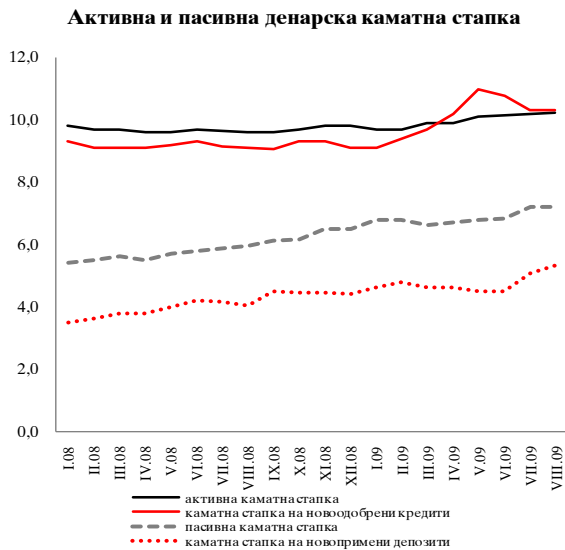

придвижување на кривата на принос на СКИБОР во однос на крајот на првиот квартал.

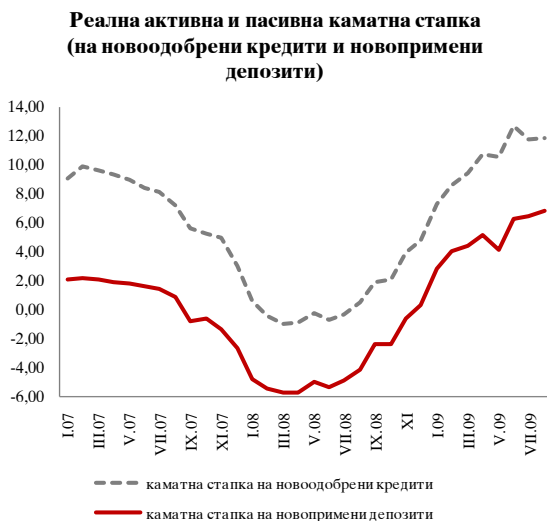

* Се однесува на јули и август 2009 година. Во текот на јули беше одржана само една аукција на тримесечни државни записи во денари, додека во август не беа одржани аукции на државни записи во денари.

Извор: Народна банка на Република Македонија, Министерството за финансии и Државен завод за статистика.

Извор: Народна банка на Република Македонија

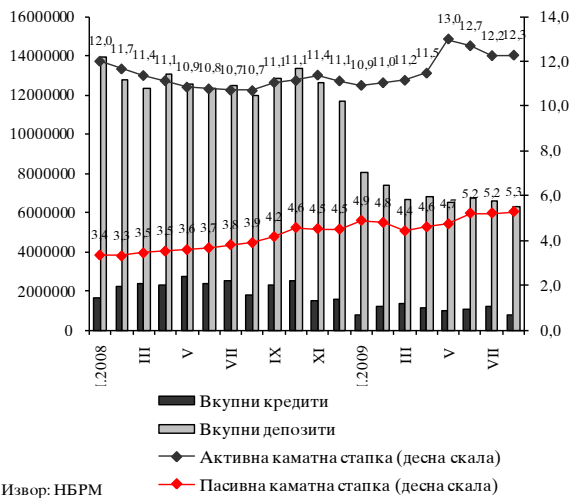
Извор: Народна банка на Република Македонија.

Во услови на зголемени потреби на државата за финансиски средства, примарниот пазар на државни хартии од вредност од почетокот на 2009 година се одликуваше со зголемен број аукции на државни записи, како и на вредноста на поединечните емисии, а воедно беа воведени и нови финансиски инструменти во форма на едномесечни државни записи во денари и државни записи во денари со девизна клаузула со рочност од три, шест и дванаесет месеци. Притоа, иако во првата половина на 2009 година беше понуден износ на државни записи повисок за околу четирипати во однос на истиот период од претходната година, беа остварени 57%, што кај државните записи во денари може да се објасни со релативно привлечните каматни стапки кај записите во денари со девизна клаузула и со заштитата од валутен ризик, но и со општите склоности за инвестирање во безризични инструменти во услови на криза. На аукциите на државните записи одржани во првата половина на годината, каматните стапки во денари изнесуваа 8,63%, 8,54%, 8,53% и 7%, во просек, за еден, три, шест и дванаесет месеци, соодветно, додека на државните записи во денари со девизна клаузула изнесуваа 5,25% и 7%, во просек, за три и дванаесет месеци, соодветно. Откако во јули беа обезбедени дополнителни извори на финансирање од странство (врз основа на приливите од еврообврзницата), состојбата на примарниот пазар на државни хартии од вредност се промени. Така, во текот на третиот квартал беа одржани вкупно пет аукции на државни хартии од вредност, на коишто се нудеа државни хартии од вредност во денари со рок на достасување од три месеци (една аукција со постигната каматна стапка од 8,65%) и државни хартии во денари со девизна клаузула со рок на достасување од три, шест и дванаесет месеци (чишто каматни стапи изнесуваа 5,4%, 5,4% и 5,7%, во просек, соодветно).

Реалниот пад на економската активност и последователното влошување на квалитетот на кредитното портфолио на банките, зголемената ризичност за наплата на банкарските побарувања, поскапите извори на финансирање, како и главно растечкиот ризик во домашната економија поттикнаа раст на активните каматни стапки на банките од почетокот на 2009 година. Заострувањето на каматните услови на банките при одобрувањето на кредитните пласмани беше особено изразено во текот на вториот квартал, што покрај факторите на ризик, укажува и на зголемено

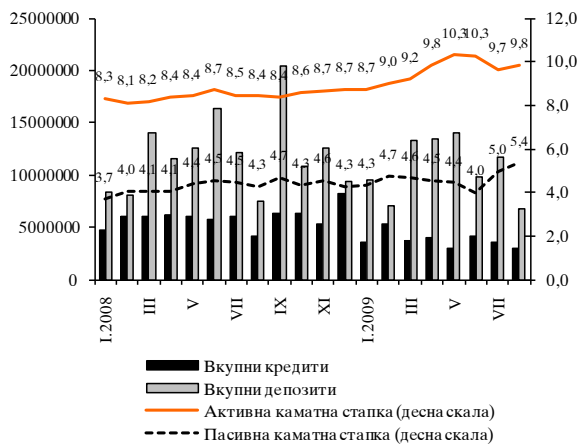

Новоодобрени кредити и новопримени депозити на населението и нивните каматни стапки

Извор: НБРМ

Новоодобрени кредити и новопримени депозити на претпријатијата и нивните каматни стапки

Извор: НБРМ

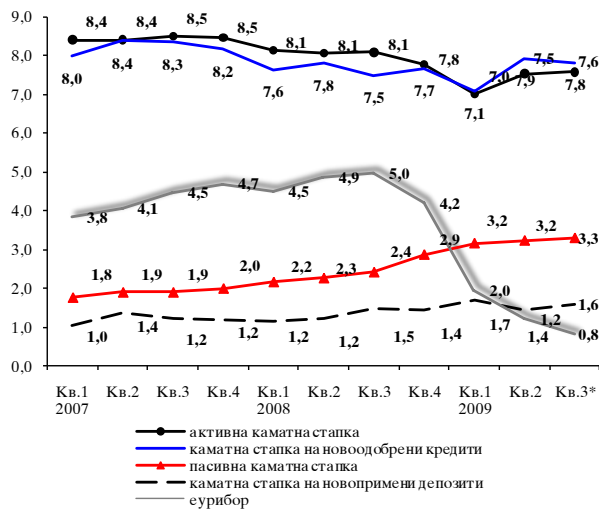
влијание на монетарната политика врз осмислувањето на каматната политика на банкарскиот сектор. Во прилог на ваквите тврдења одат и резултатите од Анкетата за кредитната активност од јули, коишто покажуваат дека во текот на вториот квартал, најголем дел од банките ги вградиле ефектите од преземените монетарни мерки во своите активни каматни стапки.

Во вакви услови, во јуни 2009 година каматната стапка на денарските кредити на квартална основа се зголеми за 0,3 процентни поени (наспроти 0,1 процентен поен во претходниот квартал) и изнесуваше 10,1%. **Кај новоодобрените кредити**, зголемувањето на оваа каматна стапка беше посилено и изнесуваше 1,1 процентен поен, што може да упатува на отсуство на позначителна нагорна корекција кај каматните стапки на веќе постоечките кредити. Притоа, со позначаен пораст на цената на кредитите се соочи секторот „население“, имајќи предвид дека во вториот квартал растеа каматите на речиси сите категории на новоодобрени кредити. Според банките, повеќе фактори влијаеле во насока на затегнување на кредитните услови за населението, коишто првенствено се однесуваат на кредитната способност на потрошувачите, трошоците на финансиски средства и ограничувањата на билансите на банките и очекувањата за вкупната економска активност. Промени во насока на пораст беа забележани и кај каматните стапки на новоодобрените кредити на претпријатијата, но во потесен интервал (од 1,1-1,6 процентни поени, на квартална основа), главно под влијание на влошените очекувања за вкупната економска активност и за согледувањата на поединечната економска гранка, како и на ризикот од неизвршување на колатералот.

Динамиката на каматните стапки на новоодобрените кредити покажува дека политиката на позаострени услови на финансирање, банките во голема мера ја имаат насочено кон населението, веројатно согледувајќи го како сектор со зголемен степен на ризичност. Согледувањата произлегуваат од очекувањата за неповолни перспективи на пазарот на труд, забавениот раст на личните примања и намалените приливи врз основа на приватни трансфери (тренд карактеристичен за првиот квартал на годината). Сепак, главно може да се каже дека ослабената финансиска кондиција на вкупната економија и понискиот капацитет за редовно сервисирање на обврските се главните ограничувачки фактори за одржлив

Каматна стапка на девизни кредити и депозити и меѓународна тримесечна каматна стапка Еурибор (квартален просек, во %)

*Се однесува на јули и август 2009 година
Извор: Народна банка на Република Македонија и Централна банка на Холандија.

проток на финансиски средства од банкарскиот сектор во реалната економија.

Доминантната улога на факторот „ризик“ во осмислувањето на каматната политика на банките се потврдува и преку динамиката на девизната каматна стапка на новоодобрените кредити во вториот квартал, којашто оствари пораст од 0,8 процентни поени на квартална основа, во услови кога ЕУРИБОР го продолжи надолниот тренд. Во јуни 2009 година, девизната каматна стапка на вкупните кредити изнесуваше 7,7% (7,4% во март).

Паралелно со растот на активните камати, пасивната камата продолжи да се зголемува (во јуни, каматната стапка на денарските депозити на квартална основа се зголеми за 0,2 процентни поена и изнесуваше 6,8%), што овозможи одржување на релативно стабилна денарска каматна маргина. Истата тенденција е карактеристична и за каматната маргина помеѓу девизните кредити и депозити (пасивната девизна каматна стапка во јуни оствари квартален раст од 0,1 процентен поен и изнесуваше 3,3%).

До крајот на годината не се очекуваат позначајни промени во каматната политика на банките. Имено, од почетокот на третиот квартал активните каматни стапки покажаа знаци на стабилизирање, при што во август каматните стапки на денарските и девизните кредити изнесуваа 10,2% и 7,6%, соодветно. Кај одредени категории на новоодобрени кредити беше забележано дури и олеснување на каматните услови. Ваквите поместувања, од една страна, даваат позитивен сигнал за евентуално стабилизирање на очекувањата на домашните банки. Од друга страна, останатите фактори коишто делуваат врз каматната политика на банките и натаму се проследени со одредена доза на ризик, додека неизвесноста сè уште е висока. Ова се однесува на динамиката на клучните макроекономски варијабли во земјата, промените во кредитоспособноста на населението и на корпоративниот сектор, пристапноста до извори на финансирање и цената по која се обезбедуваат. Во вакви услови, и при висок степен на конзервативност на домашните банки, се оценува дека внимателното одредување на опфатот на каматната политика ќе биде карактеристика и на следниот период. Воедно, имајќи предвид дека цената на депозитите и натаму расте (каматната стапка на денарските депозити во август изнесува 7,2%), а кредитниот раст, како високоприносната актива забавува, и ефектите врз профитабилноста на банките добиваат на значење, што повторно го

стеснува просторот за олеснување на каматните услови.

III. Пазар на капитал

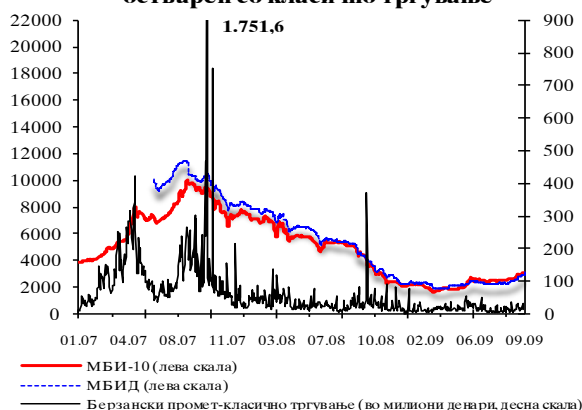
Големи осцилации, односно наизменични подеми и падови се карактеристични за состојбата на Македонската берза во текот на вториот квартал на 2009 година. Променливоста е под влијание на движењата на светските и регионалните берзи, коишто во многу поголема мера и директно се изложени на промените во глобалните економски текови. Во текот на мај и почетокот на јуни, берзите во регионот, вклучително и македонскиот пазар на капитал, почувствуваа мало раздвижување. Сепак, првата причина којашто ги привлече инвеститорите барем делумно да се вратат на Македонската берза беа дивидендните приноси. Во првиот квартал на 2009 година, пазарната ликвидност и ослабената активност се повторно главна карактеристика на македонскиот пазар на капитал.

Структура на берзанскиот промет по месеци
(во милиони денари)

Извор: Македонска берза АД, Скопје.

МБИ-10, МБИД и берзански промет
остварен со класично тргување

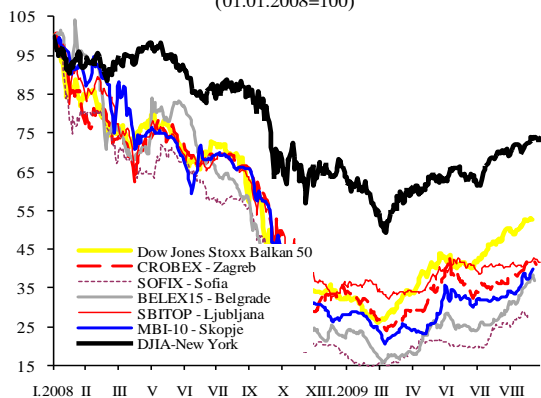
Извор: Македонска берза АД, Скопје.

Во второто тримесечје на 2009 година, осцилациите на берзанскиот индекс во најголем дел се одраз на променливите ставови на домашните инвеститори (коишто имаат доминантна позиција) и плиткоста на пазарот. Така, во текот на кварталот, МБИ-10⁴⁶ благо опаѓа до почетокот на мај, потоа бележи значителна нагорна корекција (со кратки периоди на стагнација), достигнувајќи го максимумот на почетокот на јуни, по што следуваат наизменични падови и подеми на индексот. На 30.06.2009 година, МБИ-10 се постави на нивото коешто е над нивото на индексот забележано на крајот на март за 32,9%, додека индексот на јавно поседувани друштва (МБИД⁴⁷) бележи раст од 19,8%.

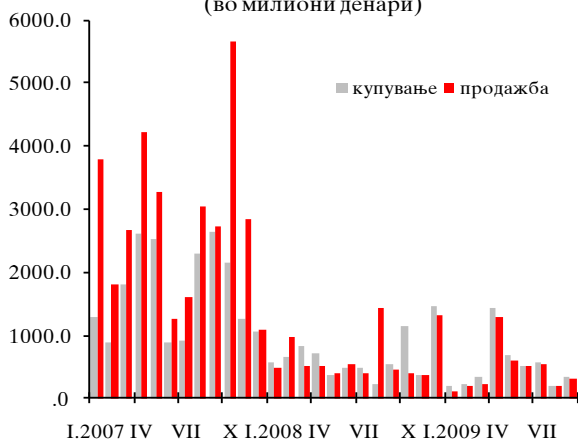
Оптимизмот од светските берзи предизвикан од стабилизирањето на главните показатели за американската економија се пренесе и на регионалните пазари на капитал, коишто забележаа значителен раст. Сепак, намалената одбивност кон ризик, којашто поттикнува позитивно раздвижување на регионалните берзи нема потпора во локалните макроекономски показатели. Најзабележителен раст на вредноста бележи подгоричкиот МОСТЕ (77,4%), по кого следуваат белградскиот БЕЛЕКС-15 (49,5%) и букурешкиот БЕТ (45,1%). Во споредба со нив, растот на македонскиот берзански индекс е нешто поумерен (32,9%).

⁴⁶ Ценовен индекс пондериран со пазарната капитализација, создаден врз основа на обичните акции на десет котирани друштва на официјалниот пазар.

⁴⁷ Ценовен непондериран индекс, чиешто составни елементи се избираат земајќи ги предвид бројот на деновите на тргување и остварениот промет помеѓу две ревизии на индексот.

Движења на индексите на одбрани берзи
(01.01.2008=100)

Извор: Блумберг, Македонска берза АД Скопје, национални берзи.

Трансакции на резидентите
(во милиони денари)

Извор: Македонска берза АД, Скопје и НБРМ.

Во вториот квартал на 2009 година, вкупниот берзански промет⁴⁸ (вклучувајќи ги блок-трансакциите и државниот сегмент) изнесува 2,9 милијарди денари, што претставува квартално зголемување од 2,7 пати. Порастот главно произлегува од растот на блок-трансакциите. Покрај најавите за распределба на дивидендата од страна на компаниите, кон раздвижувањето на берзата придонесе и издавањето на осмата емисија од обврзницата за денационализација. Притоа, прометот остварен со класично тргување во анализираниот период бележи пораст од 56,3%, во однос на претходниот квартал.

Во текот на вториот квартал, вкупните продажби на хартиите од вредност на берзата од страна на странските инвеститори ги надминаа купувањата за 199,8 милиони денари. На крајот на јуни 2009 година, странските инвеститори учествуваат со 30,69% во вкупната главница на друштвата и 3,93% во вкупната номинална вредност на обврзниците (31,75% и 4,34%, соодветно, на крајот на март 2009 година⁴⁹).

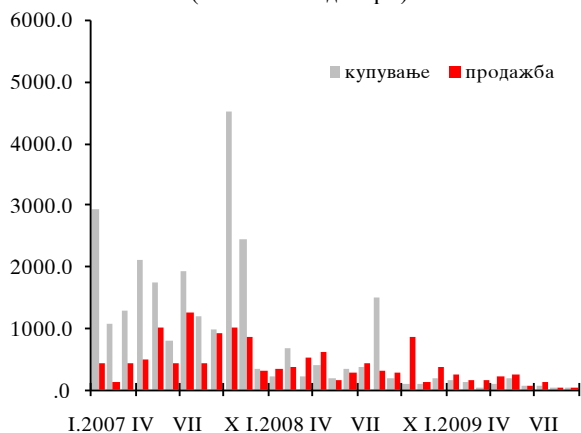
Во второто тримесечје на 2009 година, прометот со обврзници на официјалниот пазар

⁴⁸ Под класично тргување на Берзата се подразбира тргувањето преку „БЕСТ“ (берзански електронски систем за тргување) на Македонската берза. Прометот остварен со класично тргување не го вклучува прометот остварен на јавните берзански аукции и пријавените блок-трансакции; **Јавните берзански аукции** се одвиваат на посебен берзански сегмент во рамките на „БЕСТ“. Предмет на аукциите е државниот капитал во форма на акции во акционерските друштва во Република Македонија во сопственост на Република Македонија и органите на државната власт, коишто ги продаваат овластени државни органи, како и акциите во сопственост на Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија. Предмет на аукцијата можат да бидат и акции понудени од страна на Народната банка на Република Македонија на начин и услови што се дефинирани со закон; **Блок-трансакција** е трансакција со хартии од вредност којашто се склучува со посредство на една или повеќе членки на Берзата надвор од редовното тргување на „БЕСТ“. Блок-трансакција може да се склучи само со акции. Членките на Берзата можат да склучат блок-трансакција единствено доколку вредноста на блок-трансакцијата изнесува најмалку 5.000.000,00 денари. Цената на пријавената блок-трансакција за акциите со кои се тргува на официјалниот и редовниот пазар на Берзата не смее да отстапува повеќе од $\pm 10\%$ од пондерираната просечна цена на сите трансакции со тие акции на Берзата во последните 30 календарски денови, вклучувајќи го и денот на тргувањето во кој се пријавува блок-трансакцијата. Доколку со акциите со кои се тргува на официјалниот и редовниот пазар на Берзата, што се предмет на блок-трансакцијата, не се тргувало во последните 30 календарски денови, вклучувајќи го и денот на тргување во кој се пријавува блок-трансакцијата, цената на акциите во блок-трансакцијата се формира слободно.

⁴⁹ Извор: ЦДХВ.

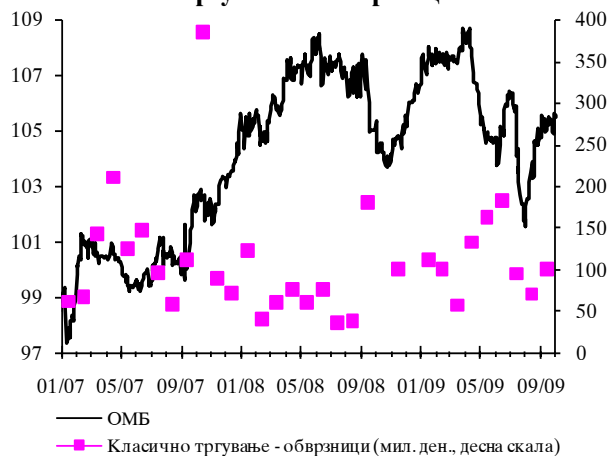

Трансакции на нерезидентите (во милиони денари)

Извор: Македонска берза АД, Скопје и НБРМ.

Индекс на обврзниците на Македонската берза (ОМБ) и класично тргување со обврзници

Извор: Македонска берза АД, Скопје.

на Берзата⁵⁰ изнесува 476,9 милиони денари, што претставува квартален пораст од 77,9%. Во прометот е најзастапена обврзницата за денационализација од осмата емисија (со учество од 75,2%). Со надолна насока на движење во поголемиот дел од кварталот, ОМБ⁵¹ го заврши кварталот со пад од 1,7%, на квартална основа. Во однос на крајот на 2008 година, ОМБ се одликува со намалување на вредноста од 1,2%.

Во анализираниот квартал, на пазарот преку шалтер беа остварени шест трансакции со државни записи во номинален износ од 8,6 милиони денари и две трансакции со благајнички записи во номинална вредност од 100 милиони денари. Вкупното секундарно тргување со наведените хартии од вредност на овој пазарен сегмент е намалено за 72,5%, во однос на првиот квартал на 2009 година.

Во третиот квартал на 2009 година, пазарната летаргичност и ослабената активност се повторно главна карактеристика на македонскиот пазар на капитал. Во анализираниот период, забележителен пораст оствари македонскиот берзански индекс, за разлика од опаднатиот вкупен берзански промет. На крајот на тримесечјето, МБИ-10 е повисок за 22,5% на квартална основа, додека во споредба со крајот на претходната година бележи пораст од 48%. Во анализираниот период, МБИ-10 се одликува со значително помала променливост околу постојано растечки тренд. Но од друга страна, берзанскиот промет остварен со класично тргување е намален за повеќе од една третина во споредба со претходниот квартал. Истовремено, нерезидентите на него-основа продаваа хартии од вредност на Македонската берза во износ од 67,4 милиони денари.

⁵⁰ На официјалниот пазар на Берзата се тргува со котирани хартии од вредност. Под котација на хартии од вредност, се подразбира постапка на внесување на одредена хартија од вредност на официјалниот пазар согласно со одредени критериуми пропишани од Берзата и обврска за редовно објавување на финансиски и нефинансиски информации и податоци во јавноста чувствителни на ценовни промени. На официјалниот пазар постои поделба на берзанска котација и супер-котација. Вториот сегмент на Берзата е редовниот пазар на којшто постои поделба на: пазар на јавно поседувани акционерски друштва и на слободен пазар. Пазарот на јавно поседувани акционерски друштва е сегмент во кој се внесени некотирани хартии од вредност издадени од акционерски друштва со посебни обврски за известување, согласно со Законот за хартии од вредност. Слободен пазар е пазарниот сегмент на кој се тргува со сите други хартии од вредност освен со оние со кои се тргува на официјалниот пазар и на пазарот на јавно поседувани акционерски друштва.

⁵¹ ОМБ е ценовен индекс пондериран со прометот и е составен од обврзниците за старото девизно штедење и обврзниците за денационализација од првата, втората, третата, четвртата, петтата, шестата, седмата и осмата емисија, при што почетната вредност на ОМБ е 100.

Сегашната економска ситуација не дава можност да се очекува брзо враќање на инвеститорите на пазарот на капитал, а високите каматни стапки на депозитите и на државните записи се директен конкурент на инструментите на пазарот на капитал. Во последниов период, Македонската берза пројавува посилна зависност од движењата на светските и регионалните берзи. Следствено, во натамошниот период, фактори што би можеле да делуваат за нагорно придвижување на берзата се: оптимизмот од објавениот раст на БДП за вториот квартал во Германија, Франција и Јапонија и најавите дека економијата на САД покажува знаци на стабилизација. Поголема флукуација на ценовните нивоа заради неповолните макроекономските показатели не се очекува, со оглед на тоа што оваа информација е веќе очекувана и инкорпоризирана во цените на хартиите од вредност. Проблемот со ниската ликвидност на македонскиот пазар на капитал и натаму е присутен. Враќањето на регионалните институционални инвеститори на домашниот пазар на капитал во голема мера ќе зависи од темпото на глобалното закрепнување, но и од согледувањата на странските инвеститори околу капацитетот на домашните компании за премостување на проблемите предизвикани од светската криза.

IV. Макроекономски проекции

Во вториото тримесечје на годината, макроекономските движења во македонската економија беа во согласност со јулските проекции на НБРМ. Сепак, имајќи ги предвид пооптимистичките прогнози за светскиот економски раст до крајот на годината и стабилизираниот побарувачка за дел од нашите најважни извозни производи, во октомври е извршена корекција во нагорна насока за падот на економијата за целата 2009 година од 1,8% на 1,6%. Што се однесува до кварталната динамика, во третиото тримесечје на годината и натаму се очекува изразен пад на економската активност, додека сигнали за стабилизација на шековите се очекуваат при крајот од годината. Во услови на незначителни промени на факторите коишто влијаат врз движењето на цените, се проценува дека инфлацијата во 2009 ќе биде во рамки на преходно проектираниот интервал (од -1,1% до -0,4%), односно дека ќе изнесува -0,6%.

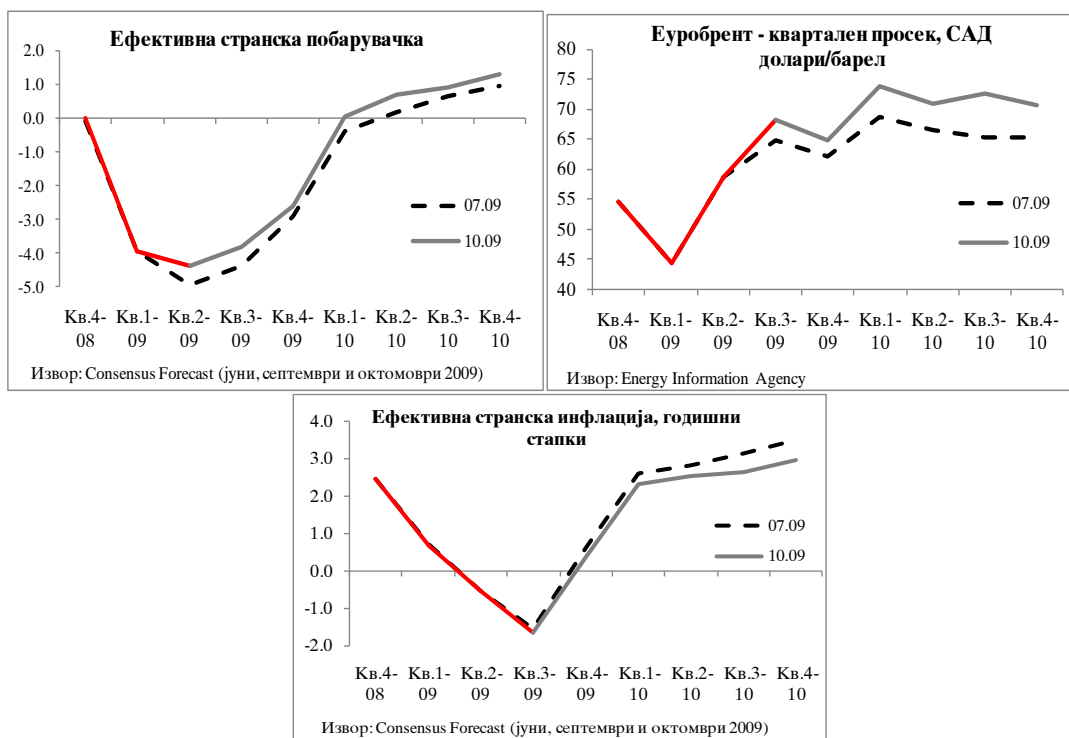
Остварената стапка на реален пад на БДП во вториот квартал од 1,4% незначително отстапува од јулската проекција, според којашто беше оценето дека падот на економијата ќе изнесува 1,6%. Притоа, остварувањата покажуваат помал пад на извозот од очекуваниот и со тоа, поголем позитивен придонес на нето извозната побарувачка од претходно очекуваниот. Воедно, забележано е отстапување и кај личната

потрошувачка, којашто во вториот квартал оствари умерен пад, иако се очекуваше таа да остане непроменета на годишна основа.

Прилог 1 Претпоставки за егзогените варијабли⁵²

Официјалните податоци и нагорните ревизии на проекциите за светската економска активност укажуваат на побрзо закрепнување на глобалната економија од претходно очекуваното. Ваквите поместувања во очекувањата имаат соодветен ефект врз **странската ефективна побарувачка за македонски производи**⁵³, за којашто се очекува дека ќе се намали за 3,7% во 2009 година, наспроти претходно очекуваниот пад од 4%. Соодветно, пониски стапки на пад се очекуваат и во третиот и во четвртиот квартал на 2009 година (за околу 0,6 и 0,3 процентни поени, соодветно во однос на претходно проектираните). Очекуваната траекторија на странската ефективна побарувачка за 2010 година е исто така ревидирана во нагорна насока, при што веќе од првиот квартал на годината се очекува излегување од зоната на негативен раст.

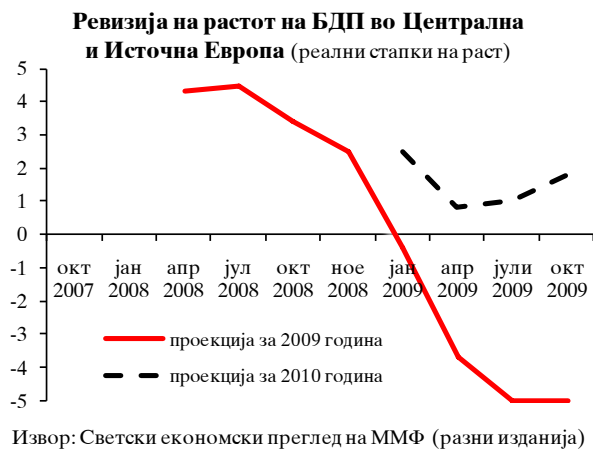
Позитивните придвижувања на светскиот пазар и очекуваното закрепнување на побарувачката условија нагорни ревизии на проектираните промени на цените на нафтата. Имено, уште во третиот квартал на 2009 година просечната **цена на нафтата** беше повисока од проектираната (68,2 САД-долари за барел, наспроти 64,8 САД-долари колку што беше проектирано во јули). Ваквото движење, дополнето со променетите очекувања во поглед на времетраењето на светската криза, доведоа до коригирање и на просечната цена на нафтата за 2010 година на 72 САД-долари за барел, наспроти цената од 66 САД-долари за барел што беше очекувана во јули.

⁵² Во графиконите за егзогените варијабли, со црвено се означени остварените движења во третиот квартал (вториот квартал за побарувачката).

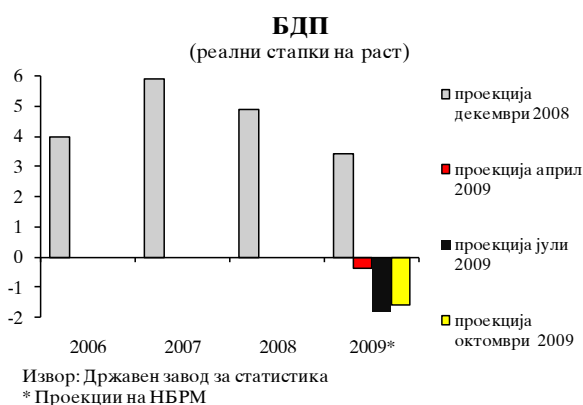
⁵³ Ефективната странска побарувачка е пресметана како збир од пондерирани индекси на БДП на најзначајните трговски партнери на Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во македонскиот извоз. Во пресметката на овој показател се вклучени Германија, Грција, Италија, Холандија, Белгија, Шпанија и Србија.

Во спротивност на нагорните ревизии за странската побарувачка и цените на нафтата, очекуваното движење на **странската ефективна инфлација**⁵⁴ е променето во надолна насока. Главната причина е подлабокиот пад на цените од 1,7% во третиот квартал, наспроти очекуваното намалување од 1,5%, со јулската проекција. Почетната точка услови умерени надолни корекции на проекциите за целата 2009 година и за 2010 година.

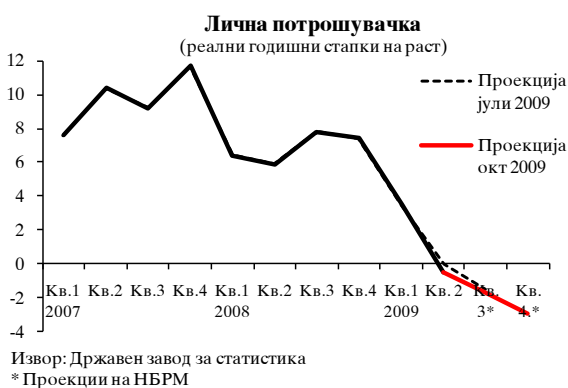
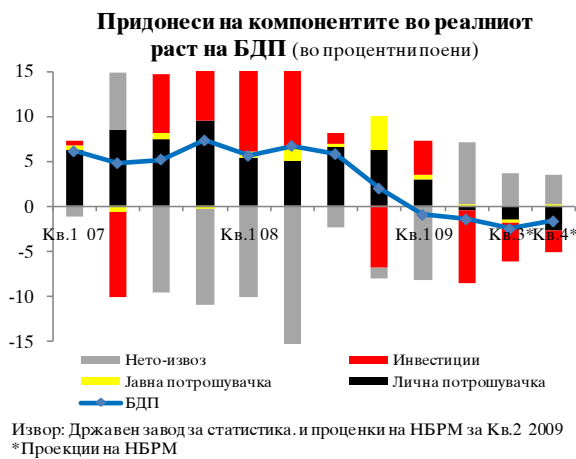
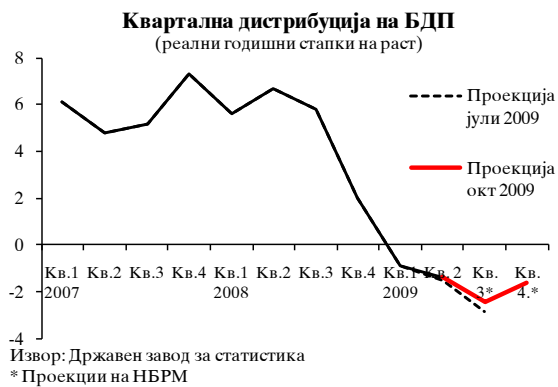

Согласно со најновиите ирејќиосјавки за ирендовиие во домашнииа и во глобалнииа економија до крајои на годинаиа, ироекцијиа за негатиивен економски раси на македонскииа економија од 1,8% се ревидира на 1,6%. Позитивното поместување во проекцијата е во согласност со пооптимистичките очекувања за траекторијата на ефективната странска побарувачка и очекувањата за стабилизирање на светскиот пазар на метали, како клучни фактори за динамиката на извозот. Според тоа, главните ревизии во проекцијата се однесуваат на корекцијата на падот на извозот од 24,9% на 21,6% и на падот на увозот од 18% на 16,7%. Од друга страна, очекуваниот пад на личната потрошувачка во 2009 година е незначително коригиран надолу и изнесува 0,5%, во услови на позасилено прилагодување на оваа компонента во споредба со очекувањата. Промени во однос на претходната проекција не се направени кај јавната потрошувачка, додека согласно со постепеното стабилизирање на очекувањата и прогнозите за глобалниот раст, падот на бруто-инвестициите за целата 2009 година е ревидиран од 15,8% на 13,6%.

Траекторијата на движење на БДП ио квартали и натаму е како и во ирејќиосјавки ироекција. Така, иадои на економскииа активност се очекува да го достигне дното во ирејќиосјавки квартал на годинаиа, ири ишо се оценува дека иадои на БДП ќе изнесува 2,5%, насирои 2,9% во јулскииа ироекција. Главен придонес за понискиот пад на економијата од претходно проектираниот има подобрувањето на нето извозната побарувачка, односно понискиот пад на извозот (од 23,6%, наспроти 29,2% во јулската проекција), додека кај падот на увозот нема поголема промена (23,4%). Од друга страна, оцената за движењето на личната потрошувачка е незначително променета од претходната проекција (проектиран пад од 1,7%, наспроти 1,5% во претходната проекција), додека за инвестициската побарувачка се смета дека ќе забележи позасилен пад во третиот квартал, во споредба со претходната проекција (28,5%, наспроти 16,2% во претходната проекција).

⁵⁴ Ефективната странска инфлација е пресметана како збир од пондерираниите ценовни индекси на најзначајните трговски партнери на Република Македонија, преку нормализираното учество на овие земји во македонскиот увоз. Во пресметката на овој показател се вклучени Австрија, Германија, Франција, Грција, Италија, Холандија, Полска, Словенија и Србија.

Првиот сигнал за стабилизирање на домашната економија се очекуваат во последното тримесечје на годината, кога се проектира забавување на иадој на БДП на 1,6%. Брзината на закрепнувањето е проследена со висок степен на неизвесност и во голема мера зависи од зајакнувањето на извозната побарувачка, ревитализирањето на домашната побарувачка, обновувањето на довербата и стабилизирањето на очекувањата на економските субјекти. Сепак, побрзото закрепнување на светската економија од очекуваното и соодветно, нагорните ревизии на проекциите за светската економска активност упатуваат на можноста за остварување иадој на домашната економија којшто ќе биде помал од проектираниот.

Негативното движење на БДП во последните три месеци од годината во целост се објаснува со намалената домашна побарувачка, како резултат на намалената потрошувачка на домаќинствата, надолнетата со инвестициска активност на компаниите којшто е сè уште бавна. Се очекува ваквите негативни поместувања на страната на домашната побарувачка да бидат ублажени со позитивниот придонес на нето-извозот.

Најголем дел од иадој на домашната побарувачка во четвртиот квартал на 2009 година се должи на иродлабочувањето на иадој на иотрошувачката на домаќинствата, за којшто се смета дека ќе досигне 3% на годишна основа. Главните фактори коишто ја објаснуваат промената се однесуваат на заострените услови за финансирање на потрошувачката на населението, како и променетите очекувања на економските субјекти. Така, отежнатиот пристап до кредити и повисоките каматни стапки директно придонесуваат за намалување на дополнителните извори за финансирање на трошењето на домаќинствата. Воедно, очекуваното натамошно забавување на растот на платите ги зајакнува неповолните очекувања во поглед на идниот доход и доведува до одложување на тековната потрошувачка. Дополнителен фактор којшто би делувал во насока на повоздржано трошење на домаќинствата е зголемената привлечност на штедењето за сметка на потрошувачката, доколку се задржат високите тековни приноси на заштедите. Од друга страна, наспроти создавањето негативни очекувања врз основа на забавениот раст на платите, кај приватните трансфери, како значајна компонента на расположливиот доход на домаќинствата, се

очекува продолжување на поволните движења започнати од средината на вториот квартал. Ваквите придвижувања, дополнети со можноста за промена на очекувањата на секторот „домаќинства“, како и со можното стабилизирање на кредитниот пазар, упатуваат на постоење сè поголеми ризици за проекцијата на личната потрошувачка.

Прилог 2

Проекции за кредитната активност на банките во четвртиот квартал на 2009 година

Во рамки на периодот април - август 2009 година, монетарните и кредитните агрегати дадоа различен одговор на промените во домашниот и глобалниот амбиент. Така, додека позитивните ефекти од започнатото стабилизирање на економијата врз депозитниот пазар беа видливи веќе од вториот квартал, кредитната активност на банките забележа пад. Сепак, патеката на движење на кредитите не отстапува значително од проекциите, додека динамиката на паричната маса е поповолна во однос на очекувањата. Имајќи ги предвид остварените движења, *позначителна ревизија во однос на јулската проекција е направена кај монетарниот раст, додека корекцијата кај кредитниот раст не е толку изразена. Сепак, за разлика од претходната проекција, ризиците околу новата проекција се во насока на остварување повисок раст на паричната маса и кредитниот.* Ова соодветствува со пооптимистичките прогнози за глобалниот и домашниот раст.

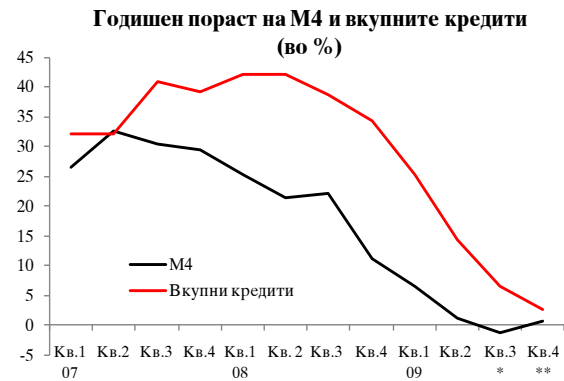
Најшироката парична маса, во периодот меѓу двете проекции, прикажа значително поповолни трендови во однос на трендовите проектирани во јули. Имено, при неповолни трендови во реалниот и надворешниот сектор од почетокот на годината и тогашните изразени негативни ризици, во банкарскиот сектор дојде до стеснување на депозитниот потенцијал. *Со оглед на ваквите остварувања, а имајќи ја предвид високата неизвесност во тој период и несигурните прогнози, очекувањата до крајот на годината одеа во насока на намалување на паричната маса за 4,8%, на годишна основа, во декември. Сепак, промената во трендовите во домашната економија од вториот квартал и стабилизирањето на глобалните шекони имаа позитивни ефекти врз монетарниот раст.* Така, и покрај извршениот трансфер на поголем депозит од резидентна на нерезидентна сметка во јули (репатријација на дивиденда на странски инвеститор, што согласно со претпоставките од јулската проекција беше предвидено за четвртиот квартал), во август 2009 година, најшироката парична маса M4 се намали за 0,8%, на годишна основа, наспроти проектираните 2,3% за крајот на третиот квартал. *Така, согласно со овие трендови, основниот ефект⁵⁵ и инкорпорирањето на одделни специфични фактори (исплаќање на редовната плата од обврзницата за старо девизно штедење во октомври и очекувања за вовлекување на дел од средствата од резидентните сметки за репатријација на дивиденда), во шекони на четвртиот квартал се очекува умерено проширување на најшироката парична маса M4, со што годишната стапка на раст во декември 2009 година би изнесувала 0,6%.*

Кредитната активност, согласно со согледувањата за ризик на банките и стеснетостта проследена за финансирање, во периодот мај - август 2009 година забележа пад, при што генерално, движењата на кредитниот пазар беа во согласност со јулската проекција (остварена годишна стапка на раст на кредитниот од 9,3% во август, наспроти проектираните 7,1% за септември). Намалениот интензитет на кредитниот раст првенствено го одразува влијанието на факторите од страната на понудата, претставени преку ограничената подготвеност на банките за кредитирање во ризичен економски амбиент. Имено, ефектите од кризата врз претпријатијата се одразуваат преку намалена профитабилност, додека

⁵⁵ Позитивната годишна промена на најшироката парична маса делумно ја одразува и пониската споредбена основа од декември 2008 година, имајќи предвид дека во последниот квартал на 2008 година, по ескалацијата на светската финансиска криза беше забележано умерено повлекување депозити од банкарскиот сектор, што доведе до намалување на паричната маса за 1,2% на квартална основа.

домаќинствата се погодени од неповолните перспективи на пазарот на трудот, што упатува на ослабена способност на приватниот сектор за редовно сервисирање на обврските по кредити. Во вакви услови, кога ограничувањето на финансиските текови од банкарскиот кон реалниот сектор, во голема мера, произлегува од субјективните оценки на банките за прифатливата изложеност на ризици, неизвесна е поскора промена во трендовите. И претходните искуства со кризни состојби во светската практика покажуваат дека во услови на нарушени текови во економијата, закрепнувањето на кредитниот раст може да се очекува откако ќе се здружат изворите на финансирање, а негативните очекувања на банките ќе се заменат со позитивни согледувања за економскиот раст. Притоа, имајќи ја предвид релативно високата капитализираност на домашниот банкарски систем и очекувањата за стабилизирање на домашната и глобалната економија, во текот на следната година може да се очекува умерено заживување на кредитниот пазар. Сепак, тоа се очекува да се случи постепено, имајќи предвид дека во текот на оваа, па и следната година, банкарскиот сектор веројатно ќе се соочи со натамошно влошување на квалитетот на кредитното портфолио (коешто досега сепак е умерено), како неизбежен придружен ефект на економската рецесија. Иако, домашниот банкарски сектор, во основа, располага со адекватно ниво на капитал за амортизирање на евентуалните загуби, секундарните ефекти од рецесијата врз кредитните портфолија сè уште не можат прецизно да се оценат, што повлекува претпазливо однесување на банките и во следниот период. **До крајот на 2009 година, се очекува дека годишната стапка на кредитен раст ќе продолжи да забавува до 2,6% во декември (најголеми 2,9% во јулската проекција).**

Извор: НБРМ
*Проценка
** Проекција октомври 2009

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ за Кв.1 и 2 2009
* Проекција на НБРМ

Извор: Државен завод за статистика и проценки на НБРМ за Кв.1 и 2 2009
* Проекција на НБРМ

Покрај воздржаното трошење на домаќинствата, падот на домашната побарувачка во последното тримесечје на годината дополнително се продлабочува и како резултат на инвестициската активност којашто сè уште опаѓа. **Се очекува дека падош на бруто-инвестициите ќе биде карактеристичен и за последните три месеци на годината, но со значително намалување на интензитетот во споредба со претходните квартали.** Се оценува дека падот на бруто-инвестициите ќе изнесува 12,6%, во услови на побарувачка којашто е сè уште ниска и стеснети извори за финансирање (односно отежнат пристап до кредити и високи камати, намалена профитабилност на фирмите и пониски странски директни инвестиции). Забавувањето на падот на инвестициите делумно се објаснува со ниската споредбена основа (во четвртиот квартал на 2008 година инвестициите се намалија за 19,1%).

Единствената компонента на домашната побарувачка којашто бележи раст во четвртиот квартал е јавната потрошувачка. Движењето на јавната потрошувачка е во согласност со најновиот ребаланс на Буџетот и остварувањата до септември 2009 година. Според овие податоци, се очекува дека реалниот раст на јавната

потрошувачка во последните три месеци на годината ќе биде позитивен и ќе изнесува 1,2%.

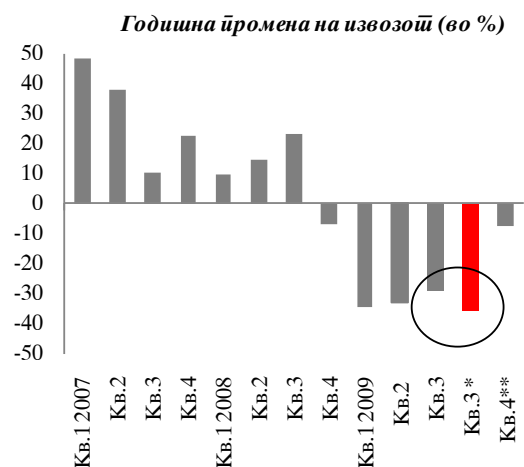
Се очекува дека позитивните поместувања во светската трговија ќе се пренесат и врз надворешнотрговската размена во *последниите три месеци од годината. Сејак, и во последното тримесечје се очекува намалување на извозот и увозот, иако со забавена динамика.* Проектираното намалување на извозот изнесува 9,1%, додека при висока зависност на извозот од увоз и натамошното намалување на домашната побарувачка, во последното тримесечје падот на увозот е проектиран на 10%. Според тоа, како продолжување на движењата од претходните два квартала, позначителното намалување на увозот во однос на извозот ќе доведе до подобрување на трговското салдо, што значи позитивен придонес на нето извозната побарувачка кон БДП. Движењата на цените на берзанските производи, пред сè на металите, очекувањата за побрзо ревитализирање на светската економија од претходно проектираното, како и брзината на закрепнувањето на домашната побарувачка се факторите коишто упатуваат на постоење на сè поголеми ризици за проекциите на извозот и увозот (помал пад на извозот и увозот).

Прилог 3

Проекции на движењата во надворешниот сектор

Најновите оценки за закрепнувањето на светската економија, стабилизирањето на цените на светските берзански производи, но и поповолното тековно согледување на домашните економски субјекти во однос на јулската проекција, придонесоа за *нагорно ревидирање на очекувањата за динамиката на билансот на плаќања во наредниот период.* Така, во согласност со овие информации и согласно со најновите остварувања во надворешниот сектор, *се очекува дека во претходното тримесечје на годината салдото на тековната сметка на билансот на плаќања ќе биде позитивно, односно се очекува суфицит од 1,7% од БДП (наспроти очекуваниот дефицит од 0,1% од БДП според јулската проекција).*

Корекциите на проектираниот износ на тековната сметка за претходното тримесечје на годината главно произлегуваат од подобриите текови кај приватните трансфери и подобреното трговско салдо. Позитивната динамика кај нето-прометот на менувачкиот пазар, којшто е основен показател за движењето на приватните трансфери, придонесе за нагорна корекција кај оваа билансна позиција. Така, со новата проекција, во третиот квартал на годината се очекува остварување позитивна годишна стапка кај нето-ефективата од 24,6%, наспроти очекувањата од јулската проекција за годишен пад од 4,7%. Во рамки на размената со странство, нагорната корекција на извозот на стоки е резултат на посолдните остварувања во третиот квартал на 2009 година, наспроти проектираните, главно како резултат на понатамошниот раст на цената на металите

Извор: НБРМ

*Проекција јули 2009 година.

** Проекција октомври 2009 година.

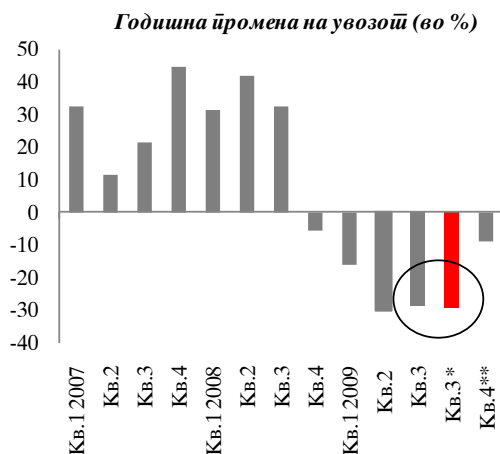
(особено на никелот), како и поблагиот пад на странската ефективна побарувачка, што се одразува преку повисок извоз на стоки. Годишната стапка на пад кај извозот на стоки изнесува 29%, во третиот квартал, наспроти 35,9% од јулската проекција. На страната на *увозот на стоки*, остварениот износ е речиси во рамките на проектираниот увоз според јулската проекција. Имено, побавното прилагодување на побарувачката за увозна на железото и челикот и нивните производи, возилата и стоките за широка потрошувачка е целосно неутрализирано од понискиот увоз на енергија за третото тримесечје на годината. Така, наместо очекуваниот пад од 29,4% според јулската проекција, увозот на стоки се намали за 29,2% на годишна основа.

Во третото тримесечје на 2009 година, кај *капиталната и финансиската сметка* тековната проекција за капиталните приливи е пониска во однос на јулската проекција, заради понискиот износ на планирани странски директни инвестиции и задолжување во странство. Ваквата тенденција е во согласност со сè уште присутната висока неизвесност и воздржаност на инвеститорите во донесување на идните одлуки за инвестиции. Сепак, во третиот квартал на годината, државата успеа да мобилизира капитал преку издавање на еврообврзницата на меѓународните финансиски пазари, а воедно беа остварени и приливи преку распределбата на СПВ, што доведе до раст на девизните резерви.

Во последниот квартал на 2009 година, се очекува дека дефицитот на тековната сметка на билансот на плаќања ќе изнесува околу 3,9% од БДП (наспроти 6,2% од БДП во четвртиот квартал на 2008 година), во услови на стеснување на трговскиот дефицит (околу 6,8% од БДП), при поконзервативни претпоставки за динамиката на приватните трансфери. Се оценува дека интензитетот на годишното намалување на извозот во последното тримесечје на годината ќе забави на 7,7%, под влијание на забавениот пад на странската ефективна побарувачка и постепениот раст на берзанските цени на металите, додека за падот на увозот се смета дека ќе изнесува 8,9%, при натамошен пад на домашната побарувачка и постепено заживување на активноста на домашните извозни капацитети. Во рамки на тековната сметка, проектирано е дека приватните трансфери ќе изнесуваат околу 3,5% од БДП. Се предвидува дека доминантната ставка на оваа категорија, нето-ефективата, ќе забележи годишна стапка на пораст од 20%, што имајќи ги предвид последните остварувања и стабилизирање на очекувањата на домашните економски субјекти, се смета за конзервативна претпоставка. Се очекува дека нето-приливите во капиталната и финансиска сметка во последното тримесечје на годината, проектирани на 1,1% од БДП, ќе произлезат главно од нето-задолжувањето во странство и странските директни инвестиции.

Вака проектираните текови во билансот на плаќања ја наметнуваат потребата дел од финансирањето на дефицитот на тековната сметка во последниот квартал да падне на товар на бруто девизните резерви.

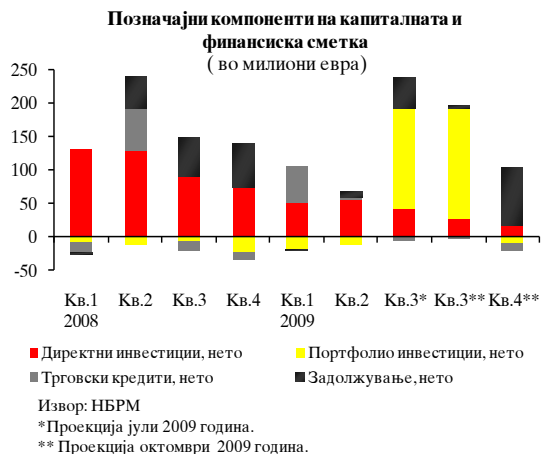
Во согласност со најновиите ревизии во билансот на плаќања, се предвидува дека негатаивниот јаз на тековната сметка ќе изнесува 9,1% од БДП до крајот на годината (наспроти 11,6% од БДП според јулската проекција), што претставува стеснување од 4 процентни поени на годишна основа. Се очекува дека трговскиот дефицит во 2009 година ќе се намали за 3 процентни поени во однос на 2008 година и дека ќе изнесува 23,7% од БДП според јулската проекција. Оваа ревизија претставува првпат по ред од постојано на годишната.

Извор: НБРМ

*Проекција јули 2009 година.

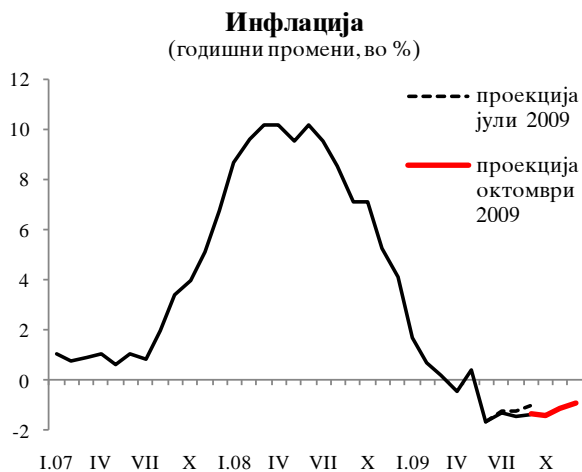
** Проекција октомври 2009 година.

Извор: НБРМ

*Проекција јули 2009 година.

** Проекција октомври 2009 година.

Извор: Државен завод за статистика
(Проекции на НБРМ за октомври-декември 2009)

Падот на агрегативната побарувачка и намалените притисоци од увозните цени придонесоа за најмногу намалување на цените и во претходниот квартал, што е карактеристика и на глобалните инфлациони движења. Така, во третиот квартал е забележано просечно годишно намалување на ценовното ниво од 1,4%, што главно се должи на промените во цените на енергетската и на прехранбената компонента на инфлациониот индекс поради основните ефекти поврзани со ценовното ниво на глобалните производи од претходната година. Во услови на пад на побарувачката, не се очекува дека постојаниот раст на трошоците по единица труд ќе се прелее врз инфлацијата, а воедно може да се очекува намалување на овие притисоци преку постепено прилагодување на политиката на плати и закрепнувањето на активностата.

Промените во ценовното ниво во текот на претходниот квартал се во согласност со претходните проекции. Така, остварената годишна стапка на инфлација од -1,4% во третиот квартал минимално отстапува од проектираната -1,2%, што може да се објасни со незначително подлабокиот пад на цените на храната и на непрехранбените производи од очекуваниот. Краткорочната проекција за годишната инфлација за наредниот период ги одразува намалените надворешни ценовни притисоци, намалената побарувачка, како и исцрпувањето на досегашниот инфлациони ефект на електричната енергија. Во согласност со овие фактори, се очекува дека досегашната збирна стапка на инфлација од -0,4% (јануари-септември 2009 година) ќе се засили и дека просечната годишна инфлација за целата 2009 година ќе изнесува -0,6%.

Проекциите на годишните стапки на инфлација за последниот квартал од годината укажуваат на запирање на продлабочувањето на негативните промени, при што се очекува дека просечната инфлација ќе изнесува околу -1,2%. Останувањето на промената на цените во негативната зона и во последниот квартал на 2009 година се должи главно на исцрпувањето на инфлациониот ефект од цените на електричната енергија и на основните ефекти од цените на храната (заради задоцнетото прилагодување на наглиот пад на глобалните цени на храната во четвртиот квартал од 2008 година). Ризиците за изгледот на инфлацијата во последниот квартал на годината се релативно ниски и главно се однесуваат на евентуалните промени на

административните цени и на насоката на движењето на цените на производите на светскиот пазар.

СТАТИСТИЧКИ ПРИЛОГ**Табели од реалниот сектор**

Табела 1: Бруто домашен производ	66
Табела 2: Цени	67
Табела 3: Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата	68
Табела 4: Вработеност и продуктивност во целата економија	69
Табела 5: Плати	70
Табела 6: Државен буџет	71

Табели од монетарниот сектор

Табела 7: Биланс на Народна банка	72
Табела 8: Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници	74
Табела 9: Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)	76
Табела 10: Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници	78
Табела 11: Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)	80
Табела 12: Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)	82
Табела 13: Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници)	86
Табела 14: Пондериран каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити	88
Табела 15: Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија	90
Табела 16: Задолжителна резерва на банки и штедилници	91
Табела 17: Каматни стапки на државни хартии од вредност	92

Табели од надворешнотрговскиот и девизен сектор

Табела 18: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци	93
Табела 19: Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци	94
Табела 20: Платен биланс на Република Македонија - услуги	95
Табела 21: Платен биланс на Република Македонија - доход	96
Табела 22: Платен биланс на Република Македонија - тековни трансфери	97
Табела 23: Платен биланс на Република Македонија - капитална и финансиска сметка (без официјални резерви)	98
Табела 24: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена	99
Табела 25: Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји	101
Табела 26: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори	103
Табела 27: Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по дејности	105
Табела 28: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби	106
Табела 29: Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби	107
Табела 30: Бруто надворешен долг на Република Македонија - состојба	108
Табела 31: Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба	109
Табела 32: Нето надворешен долг на Република Македонија - состојба	110
Табела 33: Девизни резерви	111
Табела 34: Девизен курс на денарот (просек за периодот)	112
Табела 35: Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)	113
Табела 36: Индекси на ефективен девизен курс на денарот	114

Методолошки објаснувања**115**

Табела 1

Бруто домашен производ

во милиони денари (1997=100) и годишни стапки на реален раст (во %)

	БДП вкупно	%	Земјоделство, лов, шумарство и рибарство	%	Вадење руди и камен, преработувачка индустрија и снабдување со елек.енергија, гас и вода	%	Градежништво	%	Трговија на големо и трговија на мало	%	Хотели и ресторани	%	Сообраќај, складирање и врски	%	финанско посредување	%	Јавна управа и одбрана	%
НКД ¹			А+Б		В+Г+Д		Ѓ		Е		Ж		З		С+И+Љ		Ј+К+Л+Х	
1997	186018	1,4	20411		45317		9867		21297		2819		11372		26002		27067	
1998	192308	3,4	21083	3,3	45969	1,4	10626	7,7	21377	0,4	3025	7,3	14385	26,5	26002	0,0	27395	1,2
1999	200669	4,3	21273	0,9	46750	1,7	11732	10,4	22025	3,0	3771	24,7	16854	17,2	26499	1,9	28519	4,1
2000	209777	4,5	21489	1,0	51122	9,4	12037	2,6	22695	3,0	3345	-11,3	18282	8,5	27215	2,7	28546	0,1
2001	200284	-4,5	19169	-10,8	48786	-4,6	10300	-14,4	22505	-0,8	3195	-4,5	16761	-8,3	27783	2,1	27876	-2,3
2002	201993	0,9	18779	-2,0	48390	-0,8	10364	0,6	23725	5,4	3726	16,6	16467	-1,8	26758	-3,7	28843	3,5
2003	207690	2,8	19686	4,8	50845	5,1	11741	13,3	24146	1,8	4085	9,6	16539	0,4	25787	-3,6	30262	4,9
2004	216164	4,1	20908	6,2	50439	-0,8	12610	7,4	27933	15,7	3623	-11,3	15745	-4,8	28817	11,8	30068	-0,6
2005	225035	4,1	20941	0,2	51803	2,7	12725	0,9	29243	4,7	3675	1,4	17387	10,4	28283	-1,9	31476	4,7
2006 ²	233819	3,9	21994	5,0	53033	2,4	14369	12,9	31378	7,3	3951	7,5	19222	10,6	30947	9,4	32185	2,3
2007 ³	247502	5,9	21657	-3,0	57616	8,6	14882	3,9	33349	6,5	4383	10,9	20831	8,4	33541	8,4	32958	2,4
2008 ⁴	259903	5,0	23170	7,1	60302	4,7	16892	13,7	36109	8,3	4726	7,8	20882	0,2	34460	2,8	34080	3,4
2005 Кв.1	51487	3,0	5064	1,2	11358	0,6	2003	-4,1	6500	2,7	783	-1,3	3988	10,7	7010	-2,9	7847	3,7
Кв.2	56655	5,1	5251	0,7	13210	8,7	3337	-3,3	7328	5,0	905	3,2	4343	11,8	7042	-2,4	7834	3,4
Кв.3	57353	4,2	5341	-0,1	13112	1,8	3684	3,0	7225	5,4	1056	3,2	4517	12,4	7058	-1,9	7847	5,1
Кв.4	59540	4,0	5285	-1,0	14123	0,0	3701	6,0	8190	5,4	931	0,1	4539	7,1	7173	-0,3	7948	6,5
2006 ² Кв.1	54937	6,7	5185,5	2,4	11267,136	-0,8	2728,1	36,2	8053,5	23,9	832,33	6,3	4733,76	18,7	7346,5	4,8	8035,328	2,4
Кв.2	58581	3,4	5697,3	8,5	13302,47	0,7	4331,4	29,8	7276,7	-0,7	984,64	8,8	4712,16	8,5	7711	9,5	7935,842	1,3
Кв.3	60106	4,8	5699	6,7	13846	5,6	3990	8,3	7948	10,0	1136	7,6	4793	6,1	7848	11,2	8004	2,0
Кв.4	60195	1,1	5412	2,4	14617	3,5	3320	-10,3	8100	-1,1	998	7,2	4984	9,8	8041	12,1	8210	3,3
2007 ³ Кв.1	58288	6,1	5559	7,2	13070	16,0	2684	-1,6	7820	-2,9	866	4,1	5056	6,8	8008	9,0	8180	1,8
Кв.2	61393	4,8	5754	1,0	13821	3,9	4401	1,6	7881	8,3	1144	16,2	5084	7,9	8320	7,9	8150	2,7
Кв.3	63231	5,2	5408	-5,1	14719	6,3	4225	5,9	8528	7,3	1296	14,1	5094	6,3	8610	9,7	8212	2,6
Кв.4	64589	7,3	4936	-8,8	16006	9,5	3572	7,6	9120	12,6	1076	7,8	5597	12,3	8604	7,0	8416	2,5
2008 ⁴ Кв.1	61552	5,6	5792	4,2	14037	7,4	3082	14,8	8539	9,2	997	15,1	5233	3,5	8536	6,6	8425	3,0
Кв.2	65507	6,7	6169	7,2	15328	10,9	4955	12,6	8755	11,1	1188	3,8	5171	1,7	8744	5,1	8386	2,9
Кв.3	66899	5,8	5933	9,7	16308	10,8	4462	5,6	9210	8,0	1364	5,2	5100	0,1	8610	0,0	8516	3,7
Кв.4	65881	2,0	5276	6,9	14629	-8,6	4394	23,0	9604	5,3	1120	4,1	5379	-3,9	8569	-0,4	8752	4,0
2009 ⁴ Кв.1	60998	-0,9	5868	1,3	13054	-7,0	3134	1,7	8710	2,0	977	-2,0	4987	-4,7	8092	-5,2	8636	2,5
Кв.2	64589	-1,4	6341	2,8	13243	-13,6	5490	10,8	8712	-0,5	1080	-9,1	4881	-5,6	9068	3,7	8730	4,1

¹ Национална класификација на дејности.

² Реалната вредност на БДП и додадената вредност по сектори од 2006 наваму е пресметана врз база на годишните стапки на раст.

³ Претходни податоци.

⁴ Проценети податоци.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 2

Цени

годишни стапки на раст (во %)

	Индекс на трошоци на живот (стапки на раст)															Индекс на цени на производителите на индустриски производи (стапки на раст)
	Вкупно	Стоки	Услуги	По категории												
				Исхрана	Тутун и пијалаци	Облека и обувки	Домување				Хигиена и здравје	Култура и разонода	Сообраќајни средства и услуги	Ресторани и хотели ^{1/}	Останати услуги ^{1/}	
							Вкупно	Стан (станарина, вода, услуги)	Огрев и осветление	Покуќнина						
1997	2,6	2,2	3,8	4,2	-3,9	-1,6	1,7	0,3	3,8	1,6	-0,5	-8,6	19,4	-	-	4,2
1998	-0,1	0,0	-0,4	-0,2	3,6	2,4	0,4	0,0	0,4	2,0	0,1	-10,3	2,4	-	-	4,0
1999	-0,7	-1,1	0,5	-1,6	0,2	1,2	0,3	0,1	1,1	-1,9	-1,4	-2,2	-0,8	-	-	-0,1
2000	5,8	5,2	8,9	-0,4	13,9	-2,3	19,3	8,8	27,4	1,7	-1,7	-1,6	22,4	-	-	8,9
2001	5,5	4,5	10,9	6,9	2,3	1,3	5,5	11,3	3,9	0,1	-0,7	1,9	9,5	-	-	2,0
2002	1,8	1,2	5,0	1,8	1,0	6,8	1,7	4,1	1,0	-0,6	-3,8	3,6	2,1	-	-	-0,9
2003	1,2	0,3	5,9	-1,4	3,4	2,2	3,9	3,9	4,4	1,1	3,9	2,2	4,2	-	-	-0,3
2004	-0,4	-1,1	3,3	-3,1	1,1	0,9	2,2	-0,3	3,0	4,2	0,4	1,3	4,0	-	-	0,9
2005	0,5	0,3	1,3	-1,2	5,5	2,2	0,4	0,3	1,0	-1,2	-3,5	0,9	3,7	-	-	3,2
2006	3,2	3,7	1,3	2,2	17,8	0,2	2,0	-0,7	3,7	-0,8	2,0	6,4	1,8	-	-	7,3
2007	2,3	3,0	-0,3	3,9	1,8	1,8	4,7	6,3	5,8	-0,7	0,3	2,4	-3,1	4,7	8,6	2,6
2008	8,3	9,2	5,1	15,3	4,0	1,8	6,0	6,1	7,3	1,4	1,5	0,2	3,2	11,4	2,2	10,3
2006 Кв.1 ^{2/}	2,7	3,2	0,9	1,6	17,7	-0,5	0,9	-0,2	1,6	-0,5	0,3	6,0	2,6	-	-	7,7
Кв.2	3,4	3,8	2,0	2,3	17,5	0,3	1,1	0,2	1,9	-0,5	1,9	6,8	3,8	-	-	9,1
Кв.3	3,6	4,0	1,9	2,9	17,9	0,5	1,7	-0,6	3,2	-0,9	2,7	6,9	2,3	-	-	7,6
Кв.4	3,1	3,7	0,4	2,1	17,9	0,6	4,2	-2,2	7,9	-1,1	2,9	5,7	-1,5	-	-	4,9
2007 Кв.1	0,7	1,3	-1,1	0,7	0,1	1,8	5,1	1,6	8,8	-1,8	0,0	3,5	-5,0	3,0	-2,8	1,1
Кв.2	1,1	1,6	-0,5	0,7	2,2	1,0	5,9	6,6	7,8	-0,9	0,5	3,1	-4,3	3,6	11,6	0,7
Кв.3	2,4	3,0	0,2	3,8	2,3	1,1	5,2	7,5	6,0	-0,1	0,9	3,6	-3,1	3,9	12,5	1,4
Кв.4	4,9	6,2	0,4	10,4	2,4	3,5	2,8	9,6	1,1	0,0	0,0	-0,5	-0,6	8,0	13,0	7,0
2008 Кв.1	9,5	11,0	3,9	19,0	4,2	1,6	3,6	8,5	2,7	0,4	1,5	-0,3	4,4	11,8	16,7	10,5
Кв.2	9,9	11,4	4,5	19,5	3,5	3,6	3,4	4,7	3,7	1,0	1,1	0,5	5,8	12,0	1,9	13,6
Кв.3	8,4	9,0	6,1	14,7	4,1	1,9	6,3	5,7	7,9	1,6	1,2	-0,2	5,1	13,1	-1,1	15,2
Кв.4	5,5	5,4	5,8	8,6	4,3	0,3	10,4	5,8	14,4	2,7	2,1	0,9	-2,4	8,9	-6,6	2,2
Јануари	8,7	10,3	2,6	17,8	2,5	2,2	3,0	9,5	1,4	0,3	1,9	-0,7	3,4	10,6	14,8	9,5
Февруари	9,6	11,0	4,4	18,7	4,7	1,2	4,5	11,7	2,9	0,6	1,8	-0,4	4,7	12,3	17,5	10,2
Март	10,2	11,7	4,7	20,6	5,3	1,4	3,3	4,4	3,7	0,3	0,9	0,3	5,2	12,6	17,7	11,7
Април	10,1	11,7	4,4	21,0	3,4	2,7	3,4	4,2	3,8	1,0	1,1	1,2	4,1	11,4	1,6	10,7
Мај	9,5	11,0	4,3	18,4	3,6	4,1	3,3	4,6	3,5	0,9	1,1	0,0	5,7	11,9	2,0	14,4
Јуни	10,1	11,6	4,8	19,2	3,6	3,9	3,6	5,3	3,7	1,0	1,0	0,3	7,5	12,8	2,0	15,7
Јули	9,5	10,7	5,0	17,7	3,8	2,3	3,9	5,7	3,9	1,3	1,3	-0,4	7,4	14,1	2,0	17,2
Август	8,6	8,9	7,4	14,7	4,3	2,2	7,3	5,7	9,6	1,5	0,9	-0,7	5,2	14,1	0,9	13,8
Септември	7,1	7,4	6,0	11,8	4,3	1,1	7,7	5,7	10,2	1,9	1,3	0,4	2,8	11,2	-6,1	14,5
Октомври	7,1	7,4	6,1	12,2	4,3	1,6	7,7	5,7	10,0	2,5	2,3	0,7	0,8	10,7	-6,9	9,2
Ноември	5,2	5,0	6,3	7,3	4,3	-0,1	12,2	5,6	17,6	2,7	2,4	1,1	-2,7	9,3	-6,9	-0,8
Декември	4,1	3,8	5,1	6,3	4,4	-0,5	11,2	6,0	15,7	3,0	1,7	0,8	-5,4	6,8	-6,0	-1,8
2009 Кв.1	0,9	0,8	1,2	0,9	4,5	1,6	7,4	3,8	9,9	3,8	2,1	-1,7	-9,1	5,1	-7,3	-6,2
Кв.2	-0,6	-0,7	0,0	-1,0	4,2	-0,9	6,7	2,4	9,7	2,4	2,7	-2,3	-10,9	3,1	-8,6	-8,8
Кв.3	-1,4	-1,3	-1,8	-2,2	3,8	0,2	4,1	1,3	6,2	1,0	2,3	-4,4	-9,1	1,0	-5,8	-
Јануари	1,7	1,5	2,7	2,3	4,9	1,5	7,9	5,5	10,1	4,0	1,8	-0,6	-8,4	6,5	-6,4	-5,8
Февруари	0,7	0,6	0,9	0,4	4,5	1,9	7,1	3,2	9,7	3,6	2,4	-2,0	-8,9	4,6	-7,6	-5,1
Март	0,2	0,2	0,1	-0,1	4,1	1,3	7,2	2,7	10,0	3,8	2,1	-2,6	-10,1	4,2	-7,8	-7,6
Април	-0,5	-0,5	0,0	-1,2	4,1	0,0	6,8	2,6	9,6	2,8	2,3	-2,7	-9,7	3,8	-8,2	-7,1
Мај	0,4	0,4	0,3	1,3	4,3	-1,5	6,8	2,6	9,8	2,4	3,0	-1,7	-11,0	3,0	-8,8	-9,3
Јуни	-1,7	-2,0	-0,3	-3,0	4,3	-1,2	6,4	1,9	9,6	2,0	2,9	-2,4	-12,1	2,4	-8,8	-9,9
Јули	-1,3	-1,5	-0,4	-2,1	4,2	0,0	6,2	1,5	9,5	1,5	2,6	-3,0	-11,5	1,0	-8,1	-11,5
Август	-1,4	-1,2	-2,7	-2,0	3,7	0,1	3,2	1,4	4,6	1,0	2,5	-3,4	-9,6	0,8	-8,1	-9,8
Септември	-1,4	-1,2	-2,2	-2,5	3,5	0,4	3,0	0,9	4,5	0,4	1,7	-6,7	-6,1	1,2	-1,2	-

^{1/} Почнувајќи од 2007 година, структурата на индексот на трошоците на животот (CPI) е проширена за категориите: ресторани и хотели и за категоријата останати услуги неспомнати на друго место.

^{2/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 3

Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата

годишни стапки на раст (во %)

	Вкупно	По сектори			По група на производи				
		Вадење руди и камен	Преработувачка индустрија	Електрична енергија, гас и вода	Енергија	Интермедијарни производи, освен енергија	Капитални производи	Трајни производи за широка потрошувачка	Нетрајни производи за широка потрошувачка
2002	-5,3	-24,5	-4,7	-3,8	-16,8	-8,0	53,3	-22,6	-2,4
2003	4,7	-39,1	5,9	9,8	28,7	-12,1	-9,0	36,9	19,0
2004	-2,2	-5,0	-2,1	-2,6	-1,8	0,9	-20,1	9,1	-3,4
2005	7,0	40,4	7,3	2,5	4,6	14,2	-3,2	-14,9	3,8
2006	2,5	28,0	2,4	-0,6	1,5	7,3	8,2	-5,0	-2,2
2007	3,7	9,8	5,2	-9,5	-6,9	12,9	19,7	8,8	-2,0
2008	5,5	9,9	6,3	-3,1	-0,1	7,7	-1,3	64,2	4,0
2005 Кв.1 ^{1/}	5,2	-18,9	6,4	3,8	2,3	14,8	-0,9	-18,2	1,8
Кв.2	13,5	17,0	16,3	-0,5	6,5	24,6	-1,2	4,8	8,9
Кв.3	6,0	62,9	5,5	2,0	4,0	9,8	-2,5	-11,1	5,4
Кв.4	4,2	97,1	2,5	4,3	7,4	9,5	-5,3	-24,8	-0,1
2006 Кв.1	0,5	111,6	-0,9	-0,9	3,0	5,6	-2,5	10,5	-6,1
Кв.2	1,7	53,2	1,3	-2,0	-3,0	5,1	17,0	-6,5	-0,3
Кв.3	4,3	13,1	4,9	0,1	0,7	12,0	0,1	2,1	-0,7
Кв.4	3,5	4,8	4,0	1,9	5,7	6,3	26,3	-12,5	-1,1
2007 Кв.1	11,6	13,9	16,0	-9,1	-2,1	25,0	39,0	10,3	6,2
Кв.2	-2,8	16,2	-1,5	-20,8	-16,6	7,9	-4,4	25,3	-7,8
Кв.3	1,1	15,4	1,5	-8,7	-4,5	7,5	27,3	-3,0	-5,8
Кв.4	6,2	-3,3	7,8	-1,1	-6,2	15,3	24,7	6,5	1,8
Јануари	10,6	11,7	16,4	-9,8	-11,6	31,8	102,3	53,3	3,5
Февруари	14,9	29,9	17,8	-4,2	13,4	23,7	33,3	-8,8	7,6
Март	9,6	0,8	14,2	-12,7	-5,5	21,6	14,9	6,1	7,0
Април	5,3	10,1	6,8	-6,8	18,1	18,9	-11,9	39,5	-9,7
Мај	-5,8	25,0	-4,6	-25,6	-37,2	3,6	16,2	15,1	-5,5
Јуни	-7,1	14,6	-5,4	-32,1	-29,6	2,9	-13,0	23,1	-8,3
Јули	-2,2	56,1	-2,1	-18,9	-11,1	6,9	4,0	8,4	-7,0
Август	1,0	3,3	2,2	-11,6	-8,9	14,3	2,5	4,0	-7,8
Септември	4,5	0,6	4,3	9,5	9	1,9	77,6	-15,4	-2,4
Октомври	10,5	-4,0	14,6	-13,5	-8,3	22,5	70,0	10,7	0,0
Ноември	5,5	-11,3	7,3	-1,0	-8,2	21,1	9,1	17,4	-1,8
Декември	2,6	4,8	1,4	9,8	-2,8	1,3	3,6	-6,2	7,0
2008 Кв.1	5,8	11,9	6,6	-0,8	1,7	8,8	26,6	77,3	-1,3
Кв.2	12,0	13,6	12,8	1,9	15,8	13,1	28,0	77,0	3,9
Кв.3	13,0	3,4	14,6	1,9	3,4	28,0	-15,9	55,1	4,3
Кв.4	-7,7	11,2	-8,0	-12,2	-15,3	-18,7	-31,3	51,5	7,9
Јануари	13,6	15,3	16,1	1,6	9,6	21,4	19,7	84,3	4,3
Февруари	6,9	6,2	8,4	-1,6	-2,8	11,0	56,0	70,9	-1,6
Март	-1,4	15,3	-2,0	-2,8	-1,6	-2,0	5,4	77,4	-5,3
Април	6,2	9,0	7,5	-5,2	-7,1	9,4	15,6	73,6	4,2
Мај	17,6	8,8	19,5	3,4	40,4	16,8	33,4	80,1	7,2
Јуни	12,3	24,0	11,8	11,5	31,3	13,2	34,9	77,4	0,6
Јули	14,7	10,0	17,1	-6,5	-0,3	29,7	13,1	62,6	4,8
Август	8,6	-5,2	10,0	1,4	10,2	13,2	-1,6	48,8	2,5
Септември	15,7	5,5	16,6	11,3	0,7	41,3	-41,9	53,5	5,3
Октомври	-9,9	13,0	-11,8	-1,3	2,6	-24,0	-40,8	42,9	5,3
Ноември	-2,9	21,0	-3,0	-9,7	-13,3	-13,5	-30,4	43,4	15,6
Декември	-10,1	1,7	-8,8	-21,8	-30,9	-17,3	-18,7	68,8	3,4
2009 Кв.1	-10,8	-12,6	-12,1	-1,6	-0,1	-29,8	-24,9	-16,3	6,2
Кв.2	-13,2	-19,2	-15,4	15,6	-0,9	-25,9	-40,1	-32,4	2,8
Јануари	-16,7	-23,7	-18,7	-4,6	-1,6	-41,4	-20,8	-15,7	0,5
Февруари	-11,3	-21,9	-11,4	-6,5	-6,2	-26,0	-44,8	-16,7	9,6
Март	-4,8	8,7	-7,2	7,0	8,2	-23,0	-1,7	-16,6	7,8
Април	-7,7	-8,2	-8,5	-0,3	-3,9	-23,0	-30,8	-29,2	14,9
Мај	-15,3	-18,1	-18,7	26,1	-8,1	-26,3	-42,1	-25,8	0,0
Јуни	-16,2	-30,8	-18,4	25,5	10,0	-28,3	-46,0	-41,1	-4,4
Јули	-19,8	-24,0	-21,6	5,7	-0,2	-39,2	-38,2	-29,2	-1,6
Август	-9,9	-6,2	-12,7	21,2	0,4	-13,4	-27,8	-2,3	-7,5

^{1/} Кварталните пресметки се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 4
Вработеност и продуктивност во целата економија

	Вкупно работоспособно население	Активно население:			Број на вработени лица по економски дејности:			Продуктивност ¹
		Вкупно	Вработени	Невработени	Земјоделство	Индустрија	Услуги	
1996	1.436.602	789.081	537.591	251.489	100.067	193.975	243.548	-
1997	1.489.625	800.513	512.301	288.213	84.256	163.988	264.056	-
1998	1.503.365	823.826	539.762	284.064	107.249	190.674	241.839	-
1999	1.518.250	806.674	545.222	261.452	115.361	185.283	244.580	-
2000	1.534.256	811.557	549.846	261.711	119.971	187.066	242.809	-
2001	1.554.420	862.504	599.308	263.196	131.094	190.458	277.755	-
2002	1.566.953	824.824	561.341	263.483	134.293	186.917	238.868	-
2003	1.579.450	860.976	545.108	315.868	120.132	184.855	238.583	-
2004	1.594.557	832.281	522.995	309.286	88.050	171.390	261.810	-
2005	1.607.997	869.187	545.253	323.934	106.533	175.868	261.523	-0,1
2006	1.618.482	891.679	570.404	321.274	114.777	186.085	268.117	-0,7
2007	1.628.635	907.138	590.234	316.905	107.717	184.928	294.305	2,3
2008	1.633.341	919.424	609.015	310.409	119.749	190.530	297.189	1,7
2005 Кв.1	1.603.675	827.428	507.397	320.030	76.546	181.450	251.307	5,5
Кв.2	1.606.833	883.522	552.797	330.724	126.194	174.588	251.112	2,7
Кв.3	1.609.071	889.725	564.880	324.845	135.712	170.157	257.804	-2,2
Кв.4	1.612.410	876.074	555.938	320.136	87.921	180.089	286.837	-6,0
2006 Кв.1	1.615.584	877.798	559.702	318.096	103.319	190.355	264.550	-3,6
Кв.2	1.617.423	885.609	566.293	319.316	128.519	189.630	246.842	0,9
Кв.3	1.619.447	899.732	576.813	322.919	125.322	187.760	262.480	2,2
Кв.4	1.621.475	903.576	578.810	324.766	101.948	176.592	298.599	-2,2
2007 Кв.1	1.624.611	902.588	579.301	323.287	95.384	186.975	293.629	2,1
Кв.2	1.627.216	906.199	589.254	316.944	112.982	184.622	288.104	0,7
Кв.3	1.630.010	909.466	598.327	311.139	117.531	181.993	294.863	1,1
Кв.4	1.632.702	910.301	594.054	316.247	104.975	186.122	300.622	5,1
2008 Кв.1	1.635.058	920.512	600.593	319.919	121.238	178.848	298.110	1,5
Кв.2	1.633.339	917.566	607.125	310.441	129.711	186.184	289.783	3,6
Кв.3	1.631.646	925.073	619.802	305.271	119.149	198.499	301.415	2,0
Кв.4	1.633.321	914.547	608.541	306.006	108.896	198.590	299.451	-0,2
2009 Кв.1	1.634.986	919.026	618.189	300.837	120.186	181.567	314.199	-3,8
Кв.2	1.637.828	933.878	636.156	297.722	122.958	188.433	322.983	-6,0

¹ Годишни стапки на раст во (%). Пресметките се изработени во Дирекција за истражување на НБРМ.

Извор: Државен завод за статистика. Анкета за работна сила.

Табела 5

Плати

износ (во денари), промена (во %)

	Бруто плати:						Нето плати:					
	Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:			Просечна, вкупно	Номинална промена	Реална промена	По економски дејности:		
				Земјоделство	Индустрија	Услуги				Земјоделство	Индустрија	Услуги
1999	16.941	3,6	-	12.944	16.306	19.684	10.029	2,9	3,6	8.667	8.380	10.720
2000	17.958	6,0	-	15.733	17.785	20.968	10.526	5,5	-0,3	9.294	8.883	11.354
2001	17.893	-0,4	-5,6	14.739	18.304	20.467	10.592	3,5	-1,9	8.754	10.348	11.852
2002	19.030	6,4	4,5	14.437	19.243	21.648	11.550	6,9	5,0	8.833	11.415	12.791
2003	19.957	4,9	3,7	14.100	19.854	22.955	11.955	4,8	3,6	8.522	11.782	13.549
2004	20.779	4,1	4,5	17.287	20.692	23.748	12.534	4,0	4,4	10.337	12.290	13.999
2005	21.335	2,7	2,2	19.128	21.450	24.737	13.125	2,5	2,0	11.419	12.738	14.548
2006	23.037	8,0	4,6	19.485	23.570	25.624	13.854	7,3	4,0	11.660	13.983	15.036
2007	24.139	4,8	2,4	17.755	23.965	26.520	14.586	7,9	5,5	10.766	14.585	16.080
2008	25.349	8,7	0,3	17.342	25.478	28.492	16.095	10,3	1,9	10.693	15.780	17.581
2006 Кв.1	22.559	7,6	4,9	19.179	22.969	25.184	13.207	6,9	3,7	11.466	13.606	14.757
Кв.2	22.923	8,5	5,1	19.600	23.340	25.444	13.428	7,7	4,2	11.681	13.820	14.910
Кв.3	23.214	8,7	5,1	19.719	23.967	25.835	13.584	7,7	3,9	11.779	14.184	15.125
Кв.4	23.451	7,1	4,0	19.440	24.003	26.035	13.854	7,2	4,0	11.712	14.321	15.351
2007 Кв.1	23.139	2,6	1,9	17.809	23.414	25.635	13.962	5,7	5,0	10.802	14.230	15.516
Кв.2	23.651	3,2	2,1	18.396	23.569	26.020	14.287	6,4	5,3	11.161	14.335	15.746
Кв.3	24.193	4,2	1,8	17.524	24.043	26.510	14.604	7,5	5,1	10.652	14.608	16.086
Кв.4	25.574	9,1	4,2	17.291	24.836	27.917	15.490	11,8	6,9	10.451	15.167	16.971
Јануари	23.003	1,1	0,3	18.113	23.811	25.604	13.884	4,2	3,4	10.980	14.475	15.509
Февруари	23.088	3,6	3,1	17.559	22.803	25.515	13.934	6,9	6,4	10.610	13.860	15.442
Март	23.327	3,0	2,2	17.755	23.628	25.786	14.067	6,1	5,3	10.816	14.356	15.595
Април	23.632	5,1	4,0	17.789	22.945	25.922	14.291	8,4	7,3	10.836	13.968	15.698
Мај	23.733	2,7	1,8	19.379	23.949	26.165	14.328	5,8	4,9	11.586	14.564	15.819
Јуни	23.589	1,9	0,5	18.019	23.813	25.972	14.242	5,1	3,8	11.063	14.473	15.722
Јули	23.701	3,2	1,9	16.284	24.053	26.219	14.300	6,5	5,1	9.963	14.600	15.900
Август	23.907	2,0	-0,2	19.480	24.486	26.227	14.447	5,3	3,0	11.760	14.885	15.906
Септември	24.971	7,4	3,7	16.807	23.589	27.086	15.066	10,8	6,9	10.233	14.340	16.453
Октомври	25.889	9,8	5,6	17.089	25.671	28.060	15.608	13,0	8,8	10.369	15.599	16.996
Ноември	25.397	7,1	2,4	18.319	24.622	27.658	15.320	10,3	5,4	11.037	14.983	16.748
Декември	25.435	10,3	4,0	16.465	24.200	28.034	15.543	12,2	5,7	9.947	14.920	17.170
2008 Кв.1	25.146	8,7	-0,8	16.983	24.571	27.429	15.430	10,5	0,9	10.315	15.220	16.934
Кв.2	25.566	8,1	-1,6	16.679	25.126	27.899	15.697	9,9	0,0	10.295	15.559	17.228
Кв.3	26.337	8,9	0,4	16.779	25.610	28.561	16.171	10,7	2,1	10.479	15.860	17.628
Кв.4	27.863	9,0	3,3	18.928	26.604	30.080	17.081	10,3	4,5	11.684	16.480	18.534
Јануари	25.349	10,2	1,4	17.355	25.456	27.398	15.555	12,0	3,1	10.453	15.757	16.918
Февруари	24.799	7,4	-2,0	16.599	24.265	27.165	15.207	9,1	-0,4	10.169	15.019	16.771
Март	25.289	8,4	-1,6	16.994	23.993	27.724	15.529	10,4	0,2	10.325	14.884	17.114
Април	25.412	7,5	-2,3	16.379	24.735	27.808	15.605	9,2	-0,8	10.042	15.315	17.176
Мај	25.612	7,9	-1,4	16.379	25.337	27.843	15.728	9,8	0,2	10.104	15.691	17.198
Јуни	25.673	8,8	-1,1	17.279	25.307	28.047	15.759	10,7	0,5	10.741	15.672	17.311
Јули	25.739	8,6	-0,8	16.653	24.907	28.100	15.808	10,5	1,0	10.493	15.415	17.355
Август	25.758	7,7	-0,8	16.811	25.413	28.078	15.820	9,5	0,8	10.438	15.739	17.333
Септември	27.513	10,2	2,9	16.873	26.510	29.505	16.884	12,1	4,6	10.505	16.425	18.196
Октомври	27.758	7,2	0,1	20.034	26.800	29.855	17.020	9,0	1,8	12.364	16.621	18.404
Ноември	27.507	8,3	3,0	17.223	25.889	29.603	16.859	10,0	4,6	10.687	16.029	18.238
Декември	28.323	11,4	7,0	19.527	27.125	30.784	17.363	11,7	7,3	12.001	16.791	18.960
2009 Кв.1	29.540	17,5	16,5	19.127	28.496	32.764	19.653	27,4	26,3	12.973	18.774	21.885
Кв.2	30.137	17,9	18,6	19.489	29.156	33.394	20.116	28,2	28,9	13.191	19.414	22.423
Јануари*	29.586	16,7	14,8	19.610	28.815	32.608	19.616	26,1	24,0	13.241	18.752	21.767
Февруари	29.433	18,7	17,9	18.840	27.834	32.929	19.598	28,9	28,0	12.811	18.490	21.973
Март	29.602	17,1	16,8	18.930	28.841	32.753	19.746	27,2	26,9	12.869	19.081	21.913
Април	30.139	18,6	19,2	19.129	29.367	33.683	20.167	29,2	29,9	12.931	19.530	22.723
Мај	30.100	17,5	17,1	19.831	28.249	33.603	20.112	27,9	27,4	13.431	18.810	22.561
Јуни	30.171	17,5	19,6	19.507	29.851	32.896	20.070	27,4	29,6	13.211	19.903	21.987
Јули	29.730	15,5	17,0	18.930	29.137	32.725	19.763	25,0	26,7	12.879	19.420	21.806

*Високиот раст на платите е резултат на примената на концептот за бруто-плати од јануари 2009 година, кога настанала структурни промени со вклучување на надоместоците за храна и превоз во платите.

Извор: Државен завод за статистика.

Табела 7
Биланс на НБРМ ^{1,2,3}
во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007											
	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. СРЕДСТВА	52223	51352	75272	95647	94406	93597	95344	96597	97331	94300	96242	98465	100557	101674	101704	99990
1. Девизни средства	46078	44831	69588	88102	86888	86093	87915	90541	91282	88276	90234	92466	94632	96578	96604	94979
1.1. Девизни резерви	44178	44423	68698	86664	85397	84574	86434	89030	89708	86762	88635	90867	93142	94902	94822	93291
1.2. Останати девизни средства	1900	408	890	1438	1491	1519	1481	1511	1574	1514	1599	1599	1490	1676	1782	1688
2. Побарувања од Државата	3890	3495	3549	2519	2525	2524	2525	1290	1290	1290	1284	1284	1284	1284	1306	1271
2.1. Во денари	3815	3495	3549	2505	2512	2511	2512	1277	1277	1277	1277	1277	1277	1277	1299	1264
2.2. Во странска валута	75	0	0	14	13	13	13	13	13	13	7	7	7	7	7	7
3. Други средства	2254	3025	2135	5025	4993	4980	4904	4766	4759	4733	4723	4715	4641	3812	3794	3740
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	52223	51352	75272	95647	94406	93597	95344	96597	97331	94300	96242	98465	100557	101674	101704	99990
1. Монетарна база	22345	22683	28374	34018	31343	32387	32875	35118	34308	35483	40721	37516	36796	38525	38427	41468
1.1. Готови пари во оптек	15010	15071	15813	17732	15924	16506	16502	17098	17003	17434	18414	18196	18514	18295	17982	19894
1.2. Останати депозитни институции	6018	6043	10307	13769	12745	12865	13091	14492	13837	14633	18579	15331	14237	15928	16066	17966
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	3248	2677	4984	7396	6283	6356	6496	7817	7097	7684	11592	8187	7008	8611	8868	10689
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари																
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	2770	3366	5323	6373	6462	6509	6595	6675	6740	6949	6987	7144	7229	7317	7198	7277
1.3. Локална самоуправа	0	0	679	635	694	766	925	1082	1097	1143	1404	1367	1388	1654	1883	1602
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	0	0	679	635	694	766	925	1082	1097	1143	1404	1367	1388	1654	1883	1602
1.4. Останати финансиски институции	1317	1569	1575	1882	1980	2250	2357	2446	2371	2273	2325	2623	2657	2648	2496	2006
2. Готови пари кај останати депозитни институции	844	921	1389	1545	1419	1543	1491	1590	1668	1615	1766	1843	1796	1747	1721	1986
3. Останати депозитни институции - останати обврски	4581	4713	8945	9480	11646	11181	11322	11779	13802	15122	10126	10478	16374	17809	19206	21040
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	193	147	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	4388	4566	8945	9480	11646	11181	11322	11779	13802	15122	10126	10478	16374	17809	19206	21040
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Девизни обврски	3982	3457	3863	3249	3223	3056	3055	2849	593	649	649	590	590	590	590	555
6. Депозити на државата	12348	12865	24025	34648	33535	31899	33520	32565	34404	28856	30219	35145	31906	30412	28468	20833
6.1. Во денари	3997	6584	8399	16962	18690	19088	21447	21351	23132	23189	24925	30243	27090	26275	24587	15313
6.2. Во странска валута	8351	6281	15626	17686	14845	12811	12073	11214	11272	5667	5294	4902	4816	4137	3881	5520
7. Останати обврски	8967	7634	10065	14252	14659	15074	14572	14286	14224	14190	14526	14736	14892	14338	15013	16094

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.

3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Биланс на НБРМ
ВО МИЛИОНИ ДЕНАРИ

	2008												2009					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
А. СРЕДСТВА	100006	100544	98510	97154	97441	99435	100296	102261	107770	107245	101893	96111	93073	91373	82366	78467	76168	78057
1. Девизни средства	94978	95488	93530	92181	92431	94492	95338	97898	103371	102821	97688	91908	88888	87201	78197	74290	72012	73904
1.1. Девизни резерви	94332	94847	93085	91726	92357	94414	95263	97838	103314	102750	97584	91808	88543	86814	77859	73928	71658	73618
1.2. Останати девизни средства	646	641	445	455	73	78	75	60	57	71	104	100	345	387	338	362	354	286
2. Побарувања од Државата	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1272	1294	1304	1309	1305	1305	1306	1306	1305
2.1. Во денари	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1264	1286	1296	1297	1297	1297	1297	1297	1297
2.2. Во странска валута	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	12	8	8	9	9	9
3. Други средства	3756	3784	3708	3701	3738	3671	3686	3090	3127	3152	2911	2898	2876	2867	2864	2872	2850	2847
Б. ВКУПНИ ОБВРСКИ	100006	100544	98510	97154	97441	99435	100296	102261	107770	107245	101893	96111	93073	91373	82366	78467	76168	78057
1. Монетарна база	39386	40317	38826	40481	40310	44247	45792	45563	46424	48556	44403	48035	45654	45915	42550	42717	42016	44035
1.1. Готови пари во оптек	18333	18124	17792	18508	18421	18454	19892	18776	18894	18963	18179	20799	18484	17856	17267	17388	17144	16822
1.2. Останати депозитни институции	16939	17772	16718	17566	17396	20716	20542	19910	21740	23624	20185	21619	21246	22026	19686	19678	18742	20850
1.2.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	9518	9343	8158	8865	8580	11700	11400	9447	10514	11931	8394	10288	10550	10787	8823	8444	7279	9281
1.2.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во денари	0	0	0	0	0	0	0	1149	1467	1773	2019	1528	895	847	240	331	275	324
1.2.3. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	7421	8429	8560	8701	8816	9016	9142	9314	9759	9920	9772	9803	9801	10392	10623	10903	11189	11245
1.3. Локална самоуправа	1891	2038	1953	2033	2043	2569	2505	2668	2858	2940	2988	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219
1.3.1. Трансферабилни депозити - Локална самоуправа, во денари	1891	2038	1953	2033	2043	2569	2505	2668	2858	2940	2988	2823	3080	3185	2655	2646	2992	3219
1.4. Останати финансиски институции	2223	2383	2363	2374	2450	2508	2853	4209	2932	3029	3051	2794	2844	2848	2942	3006	3137	3143
2. Готови пари кај останати депозитни институции	1948	1916	2074	2191	2041	2303	3155	2426	2369	2381	2355	3198	2569	2515	2621	2627	2700	2613
3. Останати депозитни институции - останати обврски	21616	22218	21738	20653	23252	21641	19979	20759	20096	18436	16879	17451	13593	14103	7511	10502	9923	12489
3.1. Трансферабилни депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
3.2. Останати депозити, исклучени од монетарните агрегати, во странска валута	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	418	602	663	1557	2835
3.3. Хартии од вредност, исклучени од монетарните агрегати, во денари	21616	22218	21738	20653	23252	21641	19979	20759	20096	18436	16879	17451	13593	13685	6909	9838	8366	9654
4. Ограничени депозити	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	3	11	2	1	1	13	17	17
5. Девизни обврски	560	560	560	560	560	560	944	943	943	945	945	955	949	950	949	949	734	733
6. Депозити на државата	21431	20262	22929	21256	19287	18749	19193	21034	24584	23346	21679	12334	13738	11696	14900	8287	7600	5445
6.1. Во денари	15928	14910	17830	16385	14645	13343	14005	15977	19936	19034	16393	9208	10876	9055	12445	5757	4808	3485
6.2. Во странска валута	5503	5352	5099	4871	4642	5406	5188	5057	4648	4312	5286	3126	2862	2641	2455	2530	2793	1960
7. Останати обврски	17013	17187	14458	14204	14031	14237	14387	13961	15722	15961	17984	17324	19137	18708	16455	15999	15878	15338

- 1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003
- 2) Почнувајќи од Август 2008 година, депозитните банки и штедилниците издвојуваат задолжителен депозит кај НБРМ, согласно Одлуката за задолжителен депозит кај НБРМ, бр. 02-15/VI-1/2008 од 12.06.2008 година.
- 3) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки
- 4) Согласно препораките на ММФ, променет е третманот на СПВ алокацијата така што наместо да биде дел од капиталните сметки претставува девизна обврска на НБРМ. Извршена е ревизија на целата временска серија.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 9

Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници) ^{1,2}

ВО МИЛИОНИ ДЕНАРИ

		2003	2004	2005	2006	2007											
		XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
А. ДЕВИЗНИ СРЕДСТВА, НЕТО		65371	67722	88937	107524	106020	106699	107850	110398	112890	106764	109907	112097	110546	112962	111613	109068
1. Девизни средства, нето	НБРМ	42096	41374	65725	84853	83665	83037	84860	87692	90689	87627	89585	91876	94042	95988	96014	94424
1.1. Девизни средства	НБРМ	46078	44831	69588	88102	86888	86093	87915	90541	91282	88276	90234	92466	94632	96578	96604	94979
1.2. Девизни обврски	НБРМ	-3982	-3457	-3863	-3249	-3223	-3056	-3055	-2849	-593	-649	-649	-590	-590	-590	-590	-555
2. Девизни средства, нето	ОДИ	23275	26348	23212	22671	22355	23662	22990	22706	22201	19137	20322	20221	16504	16974	15599	14644
2.1. Девизни средства	ОДИ	33080	37106	37797	39732	38279	38866	39637	39435	39441	39028	39204	41021	38204	38562	36894	38478
2.2. Девизни обврски	ОДИ	-9805	-10758	-14585	-17061	-15924	-15204	-16647	-16729	-17240	-19891	-18882	-20800	-21700	-21588	-21295	-23834
Б. ДОМАШНИ КРЕДИТИ		43317	55212	57232	72912	75966	80198	81751	84941	86764	97185	99365	98450	102393	103979	109606	121814
1. Побарувања од државата, нето		-4392	-4132	-15271	-21263	-19989	-18168	-19371	-18340	-19278	-12899	-14246	-18574	-18632	-18351	-16229	-8922
1.1. Побарувања од државата	НБРМ	3890	3495	3549	2519	2525	2524	2525	1290	1290	1290	1284	1284	1284	1284	1306	1271
1.2. Депозити на државата	НБРМ	-12348	-12865	-24025	-34648	-33535	-31899	-33520	-32565	-34404	-28856	-30219	-35145	-31906	-30412	-28468	-20833
1.3. Побарувања од државата	ОДИ	6833	7333	7542	13646	13533	13828	14620	15457	16369	17267	17193	18032	14523	13279	13338	12995
1.4. Депозити на државата	ОДИ	-2767	-2095	-2338	-2781	-2512	-2621	-2996	-2523	-2533	-2600	-2504	-2746	-2533	-2502	-2405	-2355
2. Побарувања од локалната самоуправа		2	20	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.1. Побарувања од локалната самоуправа	НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Побарувања од локалната самоуправа	ОДИ	2	20	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Побарувања од јавни нефинансиски институции		485	682	517	363	356	395	429	424	416	413	406	382	381	335	316	315
3.1. Побарувања од јавни нефинансиски институции	НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2. Побарувања од јавни нефинансиски институции	ОДИ	485	682	517	363	356	395	429	424	416	413	406	382	381	335	316	315
4. Побарувања од приватен сектор		47172	58639	71967	93803	95886	97958	100680	102849	105618	109662	113197	116636	120640	121970	125478	130366
4.1. Побарувања од приватен сектор	НБРМ	-1	44	1063	1092	1120	1117	1112	1107	1104	1099	1096	1138	1149	1141	1135	1412
4.2. Побарувања од приватен сектор	ОДИ	47173	58595	70904	92711	94466	96841	99568	101742	104514	108563	112101	115498	119491	120829	124343	128954
5. Побарувања од останати финансиски институции		49	3	6	9	12	12	13	8	7	9	7	6	4	25	41	55
5.1. Побарувања од останати финансиски институции	НБРМ	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5.2. Побарувања од останати финансиски институции	ОДИ	46	0	3	6	9	9	10	5	4	6	4	3	1	22	38	52
В. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА		28265	28842	31354	36788	34774	35743	36698	38361	38653	39124	41024	42145	42464	41990	43411	48858
1. Готови пари надвор од останати депозитни институции	НБРМ	14166	14150	14424	16187	14505	14963	15011	15508	15335	15819	16648	16353	16718	16548	16261	17908
2. Обврски кон јавен сектор	НБРМ	0	0	679	635	694	766	925	1082	1097	1143	1404	1367	1388	1654	1883	1602
3. Обврски кон останати финансиски институции	НБРМ	1317	1569	1575	1882	1980	2250	2357	2446	2371	2273	2325	2623	2657	2648	2496	2006
4. Депозитни пари	ОДИ	12782	13123	14676	18084	17595	17764	18405	19325	19850	19889	20647	21802	21701	21140	22771	27342
Г. ОГРАНИЧЕНИ ДЕПОЗИТИ		166	324	150	98	95	105	111	111	81	87	84	88	88	90	91	85
1. Ограничени депозити	НБРМ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Ограничени депозити	ОДИ	166	324	150	98	95	105	111	111	81	87	84	88	88	90	91	85
Д. ОСТАНАТИ ДЕПОЗИТИ		52889	65708	78049	99754	102107	105191	106660	111218	114812	118286	120812	120571	121110	123001	125604	128527
1. Орочени, штедни и девизни депозити	ОДИ	52889	65708	78049	99754	102107	105191	106660	111218	114812	118286	120812	120571	121110	123001	125604	128527
Ѓ. ОБВРСКИ КОН ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ИНСТИТУЦИИ		0	0	0	15	15	20	20	20	20	20	20	20	20	377	347	346
1. Обврски кон останати финансиски институции	НБРМ	0	0	0	15	15	20	20	20	20	20	20	20	20	20	0	0
2. Обврски кон останати финансиски институции	ОДИ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	357	347	346	
Е. КАПИТАЛНИ СМЕТКИ		38327	40727	45756	47644	48904	49234	48656	49276	49935	50380	50740	51555	53046	52822	53514	52570
Ж. ОСТАНАТИ СТАВКИ (НЕТО)		-10959	-12667	-9140	-3863	-3910	-3396	-2543	-3647	-3847	-3947	-3408	-3832	-3788	-1339	-1748	496

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 10

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници^{1,2}

во милиони денари

	2003		2004	2005	2006	2007											
	I	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ВКУПНИ КРЕДИТИ	39125	46644	58298	70524	92017	93728	96139	98890	101078	103780	107818	111227	114428	118675	120017	123469	128071
1. Во денари	33301	39368	46901	53297	68442	70148	71774	73858	75798	77796	80612	83657	86301	89578	91236	93805	97352
1.1. Краткорочни кредити	15460	15975	17200	17800	22121	23108	23598	23922	24264	24574	25313	26768	27765	29825	30207	30668	32070
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2. Долгорочни кредити	9810	14347	20810	26065	36856	37588	38734	40589	42025	43287	45663	47417	48926	49854	51516	53602	56324
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.3. Пресметана камата	521	406	385	485	578	581	653	632	632	665	660	686	743	774	745	760	752
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	7510	8640	8506	8947	8887	8871	8789	8715	8877	9270	8976	8786	8867	9125	8768	8775	8206
2. Во странска валута	5824	7276	11397	17227	23575	23580	24365	25032	25280	25984	27206	27570	28127	29097	28781	29664	30719
2.1. Краткорочни кредити	1361	1863	3246	3360	4654	4605	4848	5175	5209	5539	6155	5873	5976	6224	5912	6208	6734
2.2. Долгорочни кредити	3295	4016	6993	12684	17692	17652	18286	18615	18776	19105	19623	20300	20613	21367	21371	22045	22695
2.3. Пресметана камата	50	33	45	44	76	87	67	88	88	101	112	93	95	80	93	86	88
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1118	1364	1113	1139	1153	1236	1164	1154	1207	1239	1316	1304	1443	1426	1405	1325	1202

годишни стапки на пораст

ВКУПНИ КРЕДИТИ			24,98	20,97	30,48	31,40	32,15	32,02	31,65	32,43	32,19	34,38	36,24	40,93	37,07	38,01	39,18
1. Во денари			19,13	13,64	28,42	30,10	30,81	31,42	32,18	33,04	32,49	35,75	38,28	43,88	40,45	41,77	42,24
1.1. Краткорочни кредити			7,67	3,49	24,28	27,21	26,44	25,18	24,98	26,48	22,40	30,14	37,88	45,90	40,40	43,23	44,98
1.1.1. Во денари без валутна клаузула																	
1.1.2. Во денари со валутна клаузула																	
1.2. Долгорочни кредити			45,05	25,25	41,40	44,69	46,23	47,45	49,45	49,03	50,83	52,49	54,16	53,22	52,78	53,01	52,82
1.2.1. Во денари без валутна клаузула																	
1.2.2. Во денари со валутна клаузула																	
1.3. Пресметана камата			-5,17	25,97	19,18	13,04	16,19	19,47	10,49	10,83	14,19	20,14	25,30	35,79	28,89	26,46	30,10
1.4. Сомнителни и спорни побарувања			-1,55	5,18	-0,67	-4,20	-3,99	-3,54	-3,89	-1,38	-3,62	-6,46	-10,81	4,78	-4,14	-3,81	-7,66
2. Во странска валута			56,64	51,15	36,85	35,41	36,27	33,83	30,07	30,65	31,32	30,41	30,32	32,57	27,33	27,33	30,30
2.1. Краткорочни кредити			74,24	3,51	38,51	36,16	36,03	30,85	21,34	27,22	40,17	38,68	39,24	35,10	26,98	36,98	44,69
2.2. Долгорочни кредити			74,13	81,38	39,48	37,84	39,50	38,20	35,26	33,90	31,81	31,75	30,31	32,80	28,52	25,81	28,28
2.3. Пресметана камата			36,36	-2,22	72,73	35,94	36,73	15,79	44,26	83,64	80,65	22,37	35,71	6,67	9,41	4,88	15,79
2.4. Сомнителни и спорни побарувања			-18,40	2,34	1,23	6,37	0,43	-4,07	0,58	2,23	-4,43	-8,30	2,85	21,26	13,86	14,22	4,25

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Кредити на недржавен сектор дадени од банки и штедилници^{1,2}
во милиони денари

	2008												2009						
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	
ВКУПНИ КРЕДИТИ	131192	135976	140645	145635	148789	153197	157989	160350	164498	167606	169973	172150	173301	175397	176298	176758	176261	175164	
1. Во денари	99783	104120	108592	112318	114990	118521	121744	123311	126243	129110	131432	133679	133925	135992	136900	137156	137334	136884	
1.1. Краткорочни кредити	32902	34889	36638	38004	38594	39808	40767	41331	42634	43113	44516	44469	44943	45454	45691	46097	45789	45204	
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40204	40759	40424	39468	38549	
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4738	4695	5267	6628	6654	
1.2. Долгорочни кредити	57617	59857	62460	64789	66568	68774	70868	71702	73271	75458	76171	78193	78631	80030	80332	80069	79653	79141	
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29856	30968	30948	28581	28297	
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48775	49062	49384	51488	51357	
1.3. Пресметана камата	799	830	866	892	930	952	978	1079	1033	1066	1138	1027	1542	1552	1589	1615	1690	1681	
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	8465	8544	8628	8633	8898	8987	9131	9199	9305	9473	9607	9990	8808	8956	9287	9375	10201	10858	
2. Во странска валута	31409	31856	32053	33317	33799	34676	36245	37039	38255	38496	38541	38471	39376	39405	39398	39602	38927	38280	
2.1. Краткорочни кредити	7114	7369	7460	8014	8206	8394	8998	9176	10034	9889	9725	9829	9974	10173	9967	10428	9786	9516	
2.2. Долгорочни кредити	22537	22662	23197	24018	24372	24813	25878	26491	26718	27058	27168	27064	26559	26323	26027	25563	25452	25034	
2.3. Пресметана камата	93	89	93	118	105	107	101	105	133	120	111	96	243	260	238	222	231	232	
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	1665	1736	1303	1167	1116	1362	1268	1267	1370	1429	1537	1482	2601	2649	3166	3389	3456	3499	
годишни стапки на пораст																			
ВКУПНИ КРЕДИТИ	39,97	41,44	42,22	44,08	43,37	42,09	42,04	40,13	38,61	39,65	37,66	34,42	32,10	28,99	25,35	21,37	18,46	14,34	
1. Во денари	42,25	45,07	47,03	48,18	47,81	47,03	45,53	42,88	40,93	41,51	40,11	37,32	34,22	30,61	26,07	22,11	19,43	15,49	
1.1. Краткорочни кредити	42,38	47,85	53,16	56,63	57,05	57,26	52,30	48,86	42,95	42,73	45,15	38,66	36,60	30,28	24,71	21,29	18,64	13,55	
1.1.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.1.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.2. Долгорочни кредити	53,29	54,53	53,88	54,17	53,78	50,61	49,46	46,55	46,97	46,47	42,10	38,83	36,47	33,70	28,61	23,58	19,66	15,07	
1.2.1. Во денари без валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.2.2. Во денари со валутна клаузула	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
1.3. Пресметана камата	37,52	27,11	37,03	41,14	39,85	44,24	42,57	45,22	33,46	43,09	49,74	36,57	93,04	86,96	83,49	81,05	81,70	76,61	
1.4. Сомнителни и спорни побарувања	-4,58	-2,79	-1,00	-2,75	-4,01	0,12	3,93	3,74	1,97	8,04	9,48	21,74	4,05	4,82	7,63	8,60	14,65	20,82	
2. Во странска валута	33,20	30,74	28,05	31,79	30,08	27,46	31,47	31,68	31,47	33,75	29,93	25,24	25,37	23,70	22,92	18,86	15,17	10,39	
2.1. Краткорочни кредити	54,48	52,00	44,15	53,85	48,15	36,38	53,21	53,55	61,21	67,27	56,65	45,96	40,20	38,05	33,60	30,13	19,26	13,37	
2.2. Долгорочни кредити	27,67	23,93	24,61	27,92	27,57	26,45	27,48	28,52	25,04	26,61	23,24	19,25	17,85	16,15	12,20	6,43	4,43	0,89	
2.3. Пресметана камата	6,90	32,84	5,68	34,09	3,96	-4,46	8,60	10,53	66,25	29,03	29,07	9,09	160,88	192,62	156,36	88,13	120,30	116,41	
2.4. Сомнителни и спорни побарувања	34,71	49,14	12,91	-3,31	-9,93	3,50	-2,76	-12,20	-3,93	1,71	16,00	23,29	56,21	52,57	142,99	190,39	209,72	156,88	

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 11

Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)^{1,2}

во милиони денари

	2003	2004	2005	2006	2007											
	XII	XII	XII	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. Готови пари во оптек	14166	14150	14424	16187	14505	14963	15011	15508	15335	15819	16648	16353	16718	16548	16261	17908
2. Депозитни пари	14099	14692	16251	19966	19575	20014	20762	21771	22221	22162	22972	24425	24358	23788	25267	29348
3. (1+2) Парична маса M1	28265	28842	30675	36153	34080	34977	35773	37279	37556	37981	39620	40778	41076	40336	41528	47256
4. Краткорочни депозити	48986	61593	73802	94187	96667	99516	101006	104728	107515	110914	112793	112546	112711	114898	117300	119697
4.1. во денари	15752	20722	24677	36742	37738	39744	40984	44016	46128	48876	49849	48934	50554	53300	54589	55599
4.2. во странска валута	33234	40871	49125	57445	58929	59772	60022	60712	61387	62038	62944	63612	62157	61598	62711	64098
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	44017	49564	55352	72895	71818	74721	76757	81295	83684	86857	89469	89712	91630	93636	96117	102855
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	77251	90435	104477	130340	130747	134493	136779	142007	145071	148895	152413	153324	153787	155234	158828	166953
7. Долгорочни депозити	3903	4115	4247	5567	5440	5675	5654	6490	7297	7372	8019	8025	8399	8103	8304	8830
7.1. во денари	2625	2417	2264	2559	2533	2628	2680	3432	3624	3817	4124	4329	4486	4149	4193	4672
7.2. во странска валута	1278	1698	1983	3008	2907	3047	2974	3058	3673	3555	3895	3696	3913	3954	4111	4158
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	81154	94550	108724	135907	136187	140168	142433	148497	152368	156267	160432	161349	162186	163337	167132	175783

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	-0,11	1,94	12,22	10,85	9,87	9,70	6,64	10,47	8,66	8,85	10,47	13,02	11,98	13,86	10,63
2. Депозитни пари	4,21	10,61	22,86	26,07	24,61	34,50	38,66	34,26	29,58	27,85	32,94	33,78	27,05	33,82	46,99
3. Парична маса M1	2,04	6,35	17,86	19,11	17,84	22,84	23,27	23,41	19,96	19,12	22,91	24,48	20,41	25,23	30,71
4. Краткорочни депозити	25,74	19,82	27,62	27,38	29,96	27,86	28,90	29,99	36,50	35,66	31,91	30,65	28,85	27,97	27,08
4.1. во денари	31,55	19,09	48,89	45,52	49,63	45,21	47,14	47,75	71,91	69,33	59,44	62,89	59,99	57,14	51,32
4.2. во странска валута	22,98	20,20	16,94	17,96	19,52	18,22	18,28	19,23	17,45	17,21	16,44	12,54	10,28	10,16	11,58
5. Парична маса M2 - денарски	12,60	11,68	31,69	31,67	32,85	33,85	35,14	35,73	44,54	42,69	40,47	43,09	40,14	41,56	41,10
6. Парична маса M2 - вкупно	17,07	15,53	24,75	25,12	26,58	26,51	27,37	28,22	31,87	30,94	29,39	28,94	26,54	27,24	28,09
7. Долгорочни депозити	5,43	3,21	31,08	26,75	28,92	24,05	30,79	54,60	48,75	66,02	54,59	61,27	49,72	48,76	58,61
7.1. во денари	-7,92	-6,33	13,03	8,90	11,78	12,79	36,52	44,04	51,29	62,94	68,31	77,03	58,54	61,52	82,57
7.2. во странска валута	32,86	16,78	51,69	47,86	48,56	36,30	24,92	66,65	46,12	69,42	41,12	46,34	41,47	37,68	38,23
8. Парична маса M4 - вкупно	16,51	14,99	25,00	25,18	26,67	26,41	27,52	29,28	32,58	32,33	30,45	30,30	27,52	28,16	29,34

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)^{1,2}

во милиони денари

	2008												2009					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI
1. Готови пари во оптек	16385	16208	15718	16317	16380	16151	16737	16350	16525	16582	15824	17601	15915	15341	14646	14760	14443	14210
2. Депозитни пари	28213	29459	28744	29949	31814	33283	31787	33681	33657	32625	33473	36518	33707	33548	32145	32059	32883	33425
3. (1+2) Парична маса M1	44598	45667	44462	46266	48194	49434	48524	50031	50182	49207	49297	54119	49622	48888	46791	46819	47326	47635
4. Краткорочни депозити	122689	123836	123847	126001	127350	128619	132004	134108	133842	130872	124744	124766	128446	128828	128168	130009	127606	128129
4.1. во денари	56661	57017	56462	57141	57250	57585	59307	59146	58247	57902	51234	49584	50444	50453	46995	46580	45341	45530
4.2. во странска валута	66028	66819	67385	68860	70100	71034	72697	74962	75595	72970	73510	75182	78002	78376	81173	83429	82264	82598
5. (3+4.1.) Парична маса M2 - денарски	101259	102684	100924	103407	105444	107019	107831	109177	108429	107109	100531	103703	100065	99341	93786	93400	92668	93165
6. (5+4.2.) Парична маса M2 - вкупно	167287	169503	168309	172267	175544	178053	180528	184139	184024	180079	174041	178885	178067	177717	174959	176829	174932	175763
7. Долгорочни депозити	8855	9592	10220	10858	11613	11677	12200	13220	13870	15197	16137	16640	14613	15058	15418	15651	15908	16186
7.1. во денари	4811	4986	5151	5403	5769	6054	6399	6617	6957	7627	8046	7990	7180	7239	7295	7246	7288	7160
7.2. во странска валута	4044	4606	5069	5455	5844	5623	5801	6603	6913	7570	8091	8650	7433	7820	8123	8405	8620	9026
8. (6+7) Парична маса M4 - вкупно	176142	179095	178529	183125	187157	189730	192728	197359	197894	195276	190178	195525	192681	192775	190377	192480	190840	191949

годишни стапки на пораст

1. Готови пари во оптек	12,96	8,32	4,71	5,22	6,81	2,10	0,53	-0,02	-1,15	0,21	-2,69	-1,71	-2,87	-5,35	-6,82	-9,54	-11,82	-12,02
2. Депозитни пари	44,13	47,19	38,44	37,56	43,17	50,18	38,38	37,90	38,18	37,15	32,48	24,43	19,47	13,88	11,83	7,05	3,36	0,43
3. Парична маса M1	30,86	30,56	24,29	24,11	28,33	30,15	22,47	22,69	22,17	21,99	18,71	14,52	11,26	7,05	5,24	1,20	-1,80	-3,64
4. Краткорочни депозити	26,92	24,44	22,61	20,31	18,45	15,96	17,03	19,16	18,75	13,90	6,35	4,23	4,69	4,03	3,49	3,18	0,20	-0,38
4.1. во денари	50,14	43,46	37,77	29,82	24,11	17,82	18,97	20,87	15,22	8,63	-6,15	-10,82	-10,97	-11,51	-16,77	-18,48	-20,80	-20,93
4.2. во странска валута	12,05	11,79	12,27	13,42	14,19	14,50	15,49	17,84	21,62	18,46	17,22	17,29	18,14	17,30	20,46	21,16	17,35	16,28
5. Парична маса M2 - денарски	40,99	37,42	31,48	27,20	26,00	23,21	20,52	21,70	18,33	14,39	4,59	0,82	-1,18	-3,26	-7,07	-9,68	-12,12	-12,95
6. Парична маса M2 - вкупно	27,95	26,03	23,05	21,31	21,01	19,58	18,45	20,10	19,66	16,00	9,58	7,15	6,44	4,85	3,95	2,65	-0,35	-1,29
7. Долгорочни депозити	62,78	69,02	80,76	67,30	59,15	58,40	52,14	64,74	65,14	87,55	94,33	88,45	65,03	56,99	50,86	44,14	36,98	38,62
7.1. во денари	89,93	89,73	92,20	57,43	59,19	58,61	55,16	52,85	55,08	83,83	91,89	71,02	49,25	45,18	41,63	34,11	26,32	18,27
7.2. во странска валута	39,11	51,17	70,44	78,38	59,11	58,17	48,93	78,65	76,67	91,45	96,81	108,03	83,80	69,77	60,25	54,08	47,51	60,52
8. Парична маса M4 - вкупно	29,34	27,77	25,34	23,32	22,83	21,41	20,13	22,32	22,02	19,55	13,79	11,23	9,39	7,64	6,64	5,11	1,97	1,17

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Табела 12

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции	
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута	
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
XII.03	20696	5717	15577	10836	313	33	7956	1346	0	0	596	0
XII.04	23010	9796	17499	15307	253	45	7479	1098	5	0	514	0
XII.05	23077	15318	17065	21330	280	44	7496	1115	3	0	446	0
2006	I	23167	15417	17233	21351	297	7759	1135	3	0	440	0
	II	23894	15834	17833	21895	349	7627	1136	3	0	440	0
	III	24710	16455	18491	22674	313	7470	1179	3	0	439	0
	IV	25073	17080	19034	23119	350	7627	1178	3	0	439	0
	V	25307	17425	18905	23827	370	7651	1190	3	0	439	0
	VI	26994	17952	20122	24824	351	7553	1353	3	0	452	0
	VII	26887	18240	19674	25453	332	7700	1396	3	0	453	0
	VIII	26400	18670	18975	26095	347	8154	1375	3	0	453	0
	IX	26844	19199	19431	26612	327	7214	1147	3	0	453	0
	X	28256	19700	20280	27676	322	7555	1205	3	0	453	0
	XI	28528	20416	19736	29208	355	7504	1130	3	0	444	0
	XII	29812	20668	20288	30192	334	7243	1120	13	0	446	0
2007	I	30579	20573	20504	30648	324	7206	1204	13	0	447	0
	II	31619	21465	21099	31985	395	7089	1126	13	0	446	0
	III	32448	22064	21338	33174	366	7123	1119	13	0	428	0
	IV	32846	22185	21212	33819	360	7266	1172	13	0	414	0
	V	32934	22804	21279	34459	382	7558	1204	13	0	402	0
	VI	34500	23870	22261	36109	372	7280	1275	13	0	382	0
	VII	35731	24235	22739	37227	383	6953	1264	64	0	382	0
	VIII	36823	24664	23221	38266	425	6918	1361	64	0	382	0
	IX	38493	25632	25166	38959	449	7039	1338	64	0	381	0
	X	39167	25263	24718	39712	411	6656	1315	64	0	365	0
	XI	40105	26125	25207	41023	426	6595	1239	75	0	373	0
	XII	42409	27165	26611	42963	420	5984	1108	80	0	362	0
2008	I	43232	27338	27182	43388	429	6179	1517	80	0	372	0
	II	45778	27581	28942	44417	460	6182	1611	80	0	361	0
	III	48372	28052	30308	46116	473	6164	1179	80	0	356	0
	IV	50391	29094	31768	47717	487	6165	1108	80	0	360	0
	V	51282	29345	31998	48629	513	6281	1017	80	0	360	0
	VI	53261	29736	32909	50088	524	6243	1136	80	0	346	0
	VII	54752	31037	34092	51697	542	6179	1068	80	0	344	0
	VIII	55018	31661	34269	52410	615	6102	1058	80	0	343	0
	IX	56824	32637	36229	53232	572	5993	1134	80	0	342	0
	X	58138	32802	36422	54518	590	6092	1183	80	0	341	0
	XI	59463	32757	37390	54830	658	6209	1284	80	0	340	0
	XII	61309	32796	37811	56294	567	6335	1235	22	0	341	0
2009	I	61364	32442	37678	56127	506	4830	2328	0	0	349	0
	II	63338	32359	38455	57242	513	4933	2349	0	0	349	0
	III	63690	31918	38221	57387	528	5227	2856	0	0	355	0
	IV	63847	31998	39012	56833	531	5187	3071	0	0	354	0
	V	63289	31297	37902	56684	564	5645	3127	0	0	358	0
	VI	62440	30727	36971	56195	529	5858	3156	0	0	355	0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР

- Домаќинства

(физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд)

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани неплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Кредити			
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според намена			
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Потрошувачки кредити	Автомобилски	За станбена изградба	Рамковни кредити
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2003 XII	9569	3	2141	7431	93	0	680	18	-	-	1499	1175
2004 XII	14966	344	2902	12408	132	0	1023	15	-	-	2018	1490
2005 XII	20763	717	4079	17401	205	0	1416	24	-	-	2803	2350
2006 III	21889	963	4543	18309	216	0	1530	24	-	-	2910	2723
IV	22418	1088	4637	18869	222	0	1574	22	-	-	2964	2810
VI	23930	1323	4928	20325	227	0	1724	24	-	-	3177	3183
VII	24745	1400	5105	21040	239	0	1657	26	-	-	3335	3377
VIII	25450	1438	5436	21452	246	0	1752	28	-	-	3422	3687
IX	26112	1496	5601	22007	243	0	1459	29	-	-	3512	3894
X	26966	1580	5885	22661	256	0	1556	29	-	-	3636	4183
XI	27902	1636	6201	23337	246	0	1583	29	-	-	3781	4479
XII	29150	1675	6478	24347	244	0	1608	32	-	-	3901	4818
2007 I	30099	1682	7196	24585	257	0	1629	32	-	-	3978	5582
II	30693	1667	7332	25028	258	0	1664	38	-	-	4065	5701
III	32040	1720	7745	26015	266	0	1556	34	-	-	4188	6140
IV	33423	1794	8250	26967	272	0	1575	34	-	-	4315	6587
V	34892	1835	8819	27908	283	0	1676	34	-	-	4450	7117
VI	36444	1903	9195	29152	288	0	1660	39	-	-	4640	7523
VII	38420	1929	9888	30461	303	0	1708	39	-	-	4848	8106
VIII	39836	1916	10506	31246	318	0	1821	81	-	-	5010	8605
IX	41153	1951	10870	32234	325	0	1955	87	-	-	5211	8979
X	42504	2012	11368	33148	334	0	1945	89	-	-	5361	9346
XI	44094	2113	11634	34573	334	0	2010	85	-	-	5570	9643
XII	45905	2249	12149	36005	332	0	2050	93	-	-	5772	10165
2008 I	47206	2297	12788	36715	370	0	2112	111	-	-	5897	10737
II	48894	2435	13277	38052	370	0	2185	124	-	-	6041	11151
III	50650	2589	13748	39491	393	0	2284	123	-	-	6220	11614
IV	52333	2922	14214	41041	405	0	2285	58	-	-	6448	11985
V	53803	3217	14756	42264	417	0	2431	98	-	-	6740	12502
VI	55243	3455	15246	43452	428	0	2556	225	-	-	7114	12949
VII	56761	3824	15599	44986	436	0	2761	199	-	-	7468	13317
VIII	57889	3991	16160	45720	464	0	2903	208	-	-	7767	13829
IX	58961	4100	16367	46694	461	0	3116	233	-	-	8110	14022
X	60318	4130	16512	47936	476	0	3182	242	-	-	8487	14230
XI	61020	4122	16693	48449	480	0	3198	251	-	-	8730	14409
XII	61222	4083	16392	48913	460	0	3450	245	-	-	8932	14263
2009 I	61987	4064	17053	48998	1036	30	3977	273	23382	4252	13162	16664
II	61895	3997	16973	48920	1038	30	4022	299	23238	4237	13273	16562
III	62136	3932	17293	48776	1060	28	4058	310	23147	4213	13615	16758
IV	62112	3850	17360	48601	1083	28	4187	318	23029	4249	13722	16876
V	61996	3800	17577	48219	1125	29	4556	330	22697	4214	13732	17131
VI	61752	3707	17668	47791	1151	30	4999	343	23553	4177	13730	17287

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)

во милиони денари

I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР**- Останато****(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)**

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани пеналтени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции	
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута	
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2003 XII	57	159	120	96	0	0	4	0	0	0	0	0
2004 XII	34	99	45	88	0	0	4	0	0	0	0	0
2005 XII	25	9	16	18	0	0	35	0	0	0	0	0
2006 I	25	8	17	16	0	0	35	0	0	0	0	0
II	38	8	31	15	0	0	35	0	0	0	0	0
2006 III	38	7	31	14	0	0	35	0	0	0	0	0
IV	44	6	37	13	0	0	35	0	0	0	0	0
V	42	5	34	13	0	0	35	0	0	0	0	0
VI	31	3	22	12	0	0	36	0	0	0	0	0
VII	31	3	24	10	0	0	36	0	0	0	0	0
VIII	25	2	18	9	0	0	36	0	0	0	0	0
IX	24	2	17	9	0	0	36	0	0	0	0	0
X	11	4	6	9	0	0	36	0	0	0	0	0
XI	13	3	7	9	0	0	36	1	0	0	0	0
XII	15	3	9	9	0	0	36	1	0	0	0	0
2007 I	18	2	13	7	0	0	36	0	0	0	0	0
II	20	2	15	7	0	0	36	0	0	0	0	0
III	23	6	14	15	0	0	36	1	1	0	0	0
IV	20	6	11	15	0	0	36	1	1	0	0	0
V	35	5	15	25	0	0	36	1	1	0	0	0
VI	32	5	12	25	0	0	36	2	1	0	0	0
VII	34	9	14	29	0	0	125	1	1	0	0	0
VIII	32	9	14	27	0	0	128	1	1	0	0	0
IX	33	8	13	28	0	0	131	1	0	0	0	0
X	52	8	33	27	0	0	167	1	0	0	0	0
XI	71	15	35	51	0	0	170	1	0	0	0	0
XII	80	15	44	51	0	0	172	1	0	0	0	0
2008 I	81	16	46	51	0	0	174	37	0	0	0	0
II	74	15	39	50	0	0	177	1	0	0	0	0
III	76	16	42	50	0	0	180	1	0	0	0	0
IV	69	16	36	49	0	0	183	1	0	0	0	0
V	77	16	46	47	0	0	186	1	0	0	0	0
VI	78	16	47	47	0	0	188	1	0	0	0	0
VII	122	15	74	63	0	0	191	1	0	0	0	0
VIII	126	15	78	63	0	0	194	1	0	0	0	0
IX	120	15	72	63	0	0	196	3	0	0	0	0
X	115	15	68	62	0	0	199	4	0	0	0	0
XI	204	14	158	60	0	0	200	2	0	0	307	0
XII	131	14	95	50	0	0	205	2	0	0	307	0
2009 I	222	27	185	64	2	0	1	0	53	0	405	5
II	250	140	199	191	2	0	1	0	34	0	441	5
III	197	144	143	197	2	1	1	0	34	0	441	4
IV	206	143	153	197	2	1	1	0	34	0	442	4
V	157	142	97	202	2	1	1	0	34	0	442	4
VI	152	116	80	188	2	1	1	0	13	0	470	4

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Побарувања на останати депозитни институции (банки и штедилници)
во милиони денари

II. ДРЖАВА

Период	Кредити				Пресметана камата		Достасани ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити		Хартии од вредност		Акции		
	Според валута		Според рочност		Според валута		Според валута		Според валута		Според валута		
	Во денари	Во странска валута	Краткорочни	Долгорочни	Во денари	Во странска валута	во денари	во странска валута	во денари	во странска валута	во денари	во странска валута	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2003 XII	14	2	14	2	10	0	0	0	823	5889	0	0	
2004 XII	151	1	151	1	2	0	0	0	1571	5502	0	0	
2005 XII	43	0	41	2	1	0	0	0	7205	0	0	0	
2006	III	221	0	167	54	1	0	0	9831	0	0	0	
	IV	201	0	147	54	1	0	0	11214	0	0	0	
	V	177	0	126	51	1	0	0	11682	0	0	0	
	VI	290	0	240	50	1	0	0	11136	0	0	0	
	VII	215	0	166	49	2	0	0	12203	0	0	0	
	VIII	138	0	90	48	2	0	0	13021	0	0	0	
	IX	125	0	77	48	2	0	0	13044	0	0	0	
	X	252	0	205	47	1	0	0	13852	0	0	0	
	XI	282	0	236	46	1	0	0	13894	0	0	0	
	XII	267	0	236	31	1	0	0	13365	0	0	0	
	2007	I	287	0	257	30	1	0	0	13045	0	0	0
		II	313	0	283	30	1	0	0	13481	0	0	0
III		261	0	143	118	1	0	0	14307	0	0	0	
IV		207	0	95	112	1	0	0	15173	0	0	0	
V		181	0	76	105	1	0	0	16084	0	0	0	
VI		160	0	59	101	1	0	0	16975	0	0	0	
VII		198	0	42	156	1	0	0	16834	0	0	0	
VIII		175	0	24	151	1	0	0	17667	0	0	0	
IX		162	0	17	145	2	0	0	14141	0	0	0	
X		150	0	11	139	1	0	0	12887	0	0	0	
XI		144	0	4	140	1	0	0	12923	0	0	0	
XII		138	0	4	134	1	0	0	12837	0	0	0	
2008	I	132	0	4	128	1	0	0	12342	0	0	0	
	II	127	0	4	123	1	0	0	10911	0	0	0	
	III	120	0	4	116	1	0	0	10343	0	0	0	
	IV	115	0	4	111	1	0	0	9394	0	0	0	
	V	107	0	3	104	1	0	0	8292	0	0	0	
	VI	102	0	3	99	1	0	0	7492	0	0	0	
	VII	98	0	3	95	1	0	0	7281	0	0	0	
	VIII	98	0	3	95	1	0	0	7354	0	0	0	
	IX	99	0	3	96	1	0	0	7590	0	0	0	
	X	102	0	7	95	1	0	0	7912	0	0	0	
	XI	104	0	9	95	2	0	0	8310	0	0	0	
	XII	106	0	12	94	9	0	0	9252	0	0	0	
2009	I	39	184	23	201	0	0	12	9289	0	0	0	
	II	40	182	23	198	0	0	12	9272	0	0	0	
	III	44	22	28	38	0	0	12	13384	0	0	0	
	IV	44	21	27	38	0	0	12	9823	0	0	0	
	V	43	21	27	37	0	0	12	8422	0	0	0	
	VI	92	20	14	98	1	0	12	8932	0	0	0	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 13

Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници) ^{1,2}
во милиони денари

Период	Депозити											Хартии од вредност		Останати кредитни обврски	
	Во денари						Во странска валута					Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
	депозитни пари	депозити по вложување	орочени до 3 месеци	орочени над 3 месеци до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по вложување	орочени до 1 година	орочени над 1 година	ограничени депозити					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР															
- Нефинансиски друштва (јавни и приватни друштва)															
XII.03	8507	391	5830	899	231	90	4890	1481	0	463	0	0	0	0	
XII.04	8988	259	7813	1905	449	111	5010	4088	0	561	0	0	0	0	
XII.05	10143	218	7756	2294	662	107	4485	6502	0	535	0	0	0	0	
2006 III	9226	132	9279	2621	737	104	5113	6221	6	542	0	0	0	0	
VI	10515	147	8235	2071	761	114	5420	6766	7	675	0	0	0	0	
IX	11550	207	10185	2241	633	114	5267	7871	7	625	0	0	0	0	
XII	12851	309	12317	2316	495	77	5990	8490	7	756	0	0	0	0	
2007 III	12849	435	13870	2059	473	72	9693	6327	7	522	0	0	0	0	
VI	13798	386	16566	2232	1197	70	7830	9522	7	615	0	0	0	0	
IX	15341	374	15358	2690	1393	71	7481	8676	7	659	0	0	0	0	
XII	19786	536	12070	6508	830	61	7282	9437	44	654	0	0	0	0	
2008 I	18482	550	12808	6876	838	65	7613	9588	42	444	0	0	0	0	
II	19184	361	13527	6979	899	79	7999	9707	42	559	0	0	0	0	
III	18441	383	15511	5279	928	66	7212	10423	38	755	0	0	0	0	
IV	18777	447	19230	2525	1011	136	7184	10556	46	1009	0	0	0	0	
V	20254	294	17734	4752	1029	137	7296	11038	62	1289	0	0	0	0	
VI	21009	307	17424	5278	1097	129	7969	10563	62	751	0	0	0	0	
VII	18849	333	19104	5764	1266	143	7460	11274	166	490	0	0	0	0	
VIII	20004	422	19222	5573	1348	145	7515	11822	167	1074	0	0	0	0	
IX	20427	331	18807	4897	1417	162	9033	9941	207	996	0	0	0	0	
X	19202	333	18405	5645	1438	172	7552	10196	210	787	0	0	0	0	
XI	20287	328	11132	6744	1495	181	8822	10109	245	613	30	0	0	0	
XII	22574	331	10699	6751	1504	149	8464	10794	170	455	30	0	0	0	
2009 I	19104	324	10724	6505	1282	375	8148	9949	251	1111	0	0	27	3	
II	19140	332	11491	6078	1220	1063	6532	9933	257	1132	0	0	27	3	
III	17644	261	12019	5709	1209	675	6598	9920	188	1423	0	0	27	2	
IV	16796	615	13448	4241	1131	690	6574	10089	221	1341	0	0	27	2	
V	17752	305	8226	8879	1134	674	7568	7177	219	1200	0	0	27	2	
VI	18427	270	7180	10146	1050	569	6873	7209	236	1089	0	0	26	1	
- Домаќинства															
(Физички лица и самостојни вршителите на дејност со личен труд)															
XII.03	2594	4504	2751	1004	2179	0	15774	10899	815	0	0	0	0	0	
XII.04	2565	4902	3125	2379	1820	0	16890	14529	1137	0	0	0	0	0	
XII.05	3004	5599	4020	4152	1461	0	19276	18581	1448	0	0	0	0	0	
2006 III	2901	6038	4693	4910	1503	0	19561	19639	1634	0	0	0	0	0	
VI	3219	6705	5108	5449	1554	0	20291	21013	1751	0	0	0	0	0	
IX	3084	6183	5648	6053	1652	0	20777	20970	2042	0	0	0	0	0	
XII	3457	6941	7370	6912	1813	0	20791	21870	2245	0	0	0	0	0	
2007 III	3738	7263	8067	8712	1919	0	20758	22965	2445	0	0	0	0	0	
VI	4084	8897	9369	10834	2240	0	21030	23374	2933	0	0	0	0	0	
IX	4085	8935	9983	12605	2664	0	21550	24140	3247	0	0	0	0	0	
XII	5302	8906	10666	15528	3151	0	21210	25872	3460	0	0	0	0	0	
2008 I	5278	7916	10889	16245	3193	0	21811	26737	3558	0	0	0	0	0	
II	5704	7345	10959	16453	3221	0	21358	27497	4005	0	0	0	0	0	
III	5848	6798	10654	16441	3301	0	21190	28296	4276	0	0	0	0	0	
IV	6646	7095	10539	16360	3308	0	21545	29347	4400	0	0	0	0	0	
V	6888	6761	10528	16277	3442	0	21483	30055	4493	0	0	0	0	0	
VI	7443	6641	10583	16449	3614	0	21623	30614	4810	0	0	0	0	0	
VII	7925	6332	10510	16535	3777	0	21779	31927	5145	0	0	0	0	0	
VIII	7187	5936	10593	16669	3841	0	21596	33689	5362	0	0	0	0	0	
IX	8037	5958	10564	16900	4001	0	21448	34795	5710	0	0	0	0	0	
X	8213	5990	10161	16608	4494	0	20423	34426	6573	0	0	0	0	0	
XI	7792	5814	9967	16474	4829	0	19588	34631	7233	0	0	0	0	0	
XII	8753	5475	9296	16243	4697	0	19572	35780	8025	0	0	0	0	0	
2009 I	9830	3411	8995	15703	4799	185	18634	37572	7441	1167	0	0	8	0	
II	9664	3169	8751	15084	4872	211	18578	39495	7857	1163	0	0	8	0	
III	9549	2894	7571	13948	4845	199	18798	41870	8190	1133	0	0	10	0	
IV	10477	3183	7017	13323	4860	234	19454	43330	8494	1142	0	0	10	0	
V	10175	3034	6845	13073	4950	262	19492	44021	8745	1125	0	0	2	0	
VI	9923	2987	7022	12563	4919	282	19770	44875	9163	1116	0	0	4	0	

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Обврски на останати депозитни институции (банки и штедилници) ^{1,2}
 во милиони денари

Период 1	Депозити										Хартии од вредност		Останати кредитни обврски	
	Во денари					Во странска валута								
	депозитни пари	депозити по впуштање	срочени до 3 месеци	срочени над 3 месеци до 1 година	срочени над 1 година	ограничени депозити	депозити по впуштање	срочени до 1 година	срочени над 1 година	ограничени депозити	Во денари	Во странска валута	Во денари	Во странска валута
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
I. НЕДРЖАВЕН СЕКТОР														
- Останато														
(Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата, Останати финансиски институции, Локална самоуправа)														
XII.03	1681	0	202	171	125	0	190	0	0	0	0	18	0	
XII.04	1570	0	172	167	37	0	354	0	0	0	0	28	0	
XII.05	1529	0	446	192	34	0	281	0	0	0	0	38	0	
2006	1535	0	345	206	32	0	239	0	0	0	0	38	0	
VI	1596	0	475	241	94	0	240	2	0	0	0	38	0	
IX	1683	0	263	256	135	0	347	0	0	0	0	38	0	
XII	1776	0	274	303	174	0	304	0	0	0	0	44	0	
2007	1818	0	249	329	216	0	279	0	0	0	0	42	0	
VI	2007	0	220	372	310	0	282	0	0	0	0	50	0	
IX	2275	0	211	398	358	0	310	0	0	0	0	49	0	
XII	2254	0	966	419	630	0	297	0	0	0	0	47	346	
2008	2230	0	979	398	715	0	279	0	0	0	0	47	344	
II	2188	0	965	428	787	0	258	0	0	0	0	47	343	
III	2092	0	961	435	856	0	264	0	0	0	0	61	0	
IV	2152	0	545	400	948	0	228	0	0	0	0	61	0	
V	2222	0	519	385	1161	0	228	0	0	0	0	61	0	
VI	2323	0	504	399	1214	0	265	0	0	0	0	58	0	
VII	2160	0	284	445	1213	0	257	0	0	0	0	58	0	
VIII	2281	0	288	443	1283	0	340	0	0	0	0	58	0	
IX	2261	0	345	445	1377	0	378	0	0	0	0	55	0	
X	2181	0	314	446	1523	0	373	0	0	0	0	64	0	
XI	2343	0	326	449	1541	0	360	0	0	10	0	64	0	
XII	2397	0	309	480	1640	0	546	26	0	10	0	102	0	
2009	1929	145	1586	1990	1577	21	528	464	166	3	0	422	77	
II	1896	113	1743	1849	1662	54	523	476	168	81	0	420	78	
III	2010	116	1391	1648	1743	61	492	503	179	3	0	368	0	
IV	1781	42	1421	1802	1747	70	470	529	180	10	0	370	1	
V	1819	56	1534	1884	1725	49	616	529	182	10	0	376	1	
VI	1932	191	1790	1970	1706	46	452	638	181	21	0	357	0	
II. ДРЖАВА														
XII.03	1154	64	372	104	156	0	25	0	0	0	0	887	0	
XII.04	551	128	379	15	104	0	27	0	0	0	0	889	0	
XII.05	833	128	539	14	48	0	1	0	0	0	0	770	0	
2006	786	129	502	21	48	0	0	0	0	0	0	725	0	
VI	1147	132	433	64	48	0	0	0	0	0	0	719	0	
IX	1123	132	434	25	49	0	1	0	0	0	0	700	0	
XII	1079	162	362	20	49	0	1	0	0	0	0	1029	0	
2007	1366	164	351	35	50	0	1	0	0	0	0	1029	0	
VI	878	166	444	32	50	0	0	0	0	0	0	1029	0	
IX	887	169	389	65	51	0	0	0	0	0	0	972	0	
XII	723	176	323	24	113	0	1	0	0	0	0	920	0	
2008	898	176	776	50	113	0	2	0	0	0	0	895	0	
II	888	177	773	34	113	0	2	0	0	0	0	909	0	
III	856	178	686	42	113	0	1	0	0	0	0	1111	0	
IV	758	178	764	24	103	0	1	0	0	0	0	1161	0	
V	735	179	739	30	104	0	0	0	0	0	0	1243	0	
VI	741	186	1009	23	97	0	1	0	0	0	0	1290	0	
VII	1917	133	814	131	97	0	1	0	0	0	0	1339	0	
VIII	843	8	796	25	97	0	1	0	0	0	0	1410	0	
IX	656	8	851	21	97	0	1	0	0	0	0	1426	0	
X	771	8	771	29	89	0	1	0	0	0	0	1439	0	
XI	668	8	879	25	89	0	2	0	0	0	0	1491	0	
XII	1251	8	854	40	90	0	2	0	0	0	0	1487	0	
2009	1018	1	93	12	61	45	8	0	41	0	0	1455	581	
II	1018	1	94	11	61	26	8	0	8	0	0	1498	707	
III	959	1	88	82	61	26	5	0	0	0	0	1652	1108	
IV	1048	1	88	82	61	18	8	0	0	0	0	1624	1112	
V	903	2	89	117	61	11	8	0	0	0	0	1630	1081	
VI	1034	1	90	117	61	6	8	0	0	0	0	1696	1024	

1) Ревидирани податоци: Почнувајќи со кварталниот извештај за Q1 2009 податоците се ревидирани согласно со новата усвоена методологија за периодот од јануари 2003

2) Почнувајќи од Јануари 2009 година податоците се компилирани врз основа на новиот Сметковен план за банки

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 14

Пондирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити во % на годишно ниво

	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08	I.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	
A. ДЕНАРСКИ КАМАТНИ СТАПКИ																						
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ КРЕДИТИ	12,1	10,7	9,9	9,8	9,7	9,7	9,6	9,6	9,7	9,6	9,6	9,6	9,7	9,8	9,8	9,7	9,7	9,9	9,9	10,1	10,1	
1.1. Каматни стапки на кредити без валутна клаузула	12,6	10,9	10,2	10,2	10,1	10,1	10,1	10,0	10,2	10,2	10,3	10,3	10,4	10,5	10,5	10,5	10,4	10,7	10,7	11,1	11,4	
<i>Каматни стапки на крайкорочни кредити без валутна клаузула</i>	11,4	9,9	8,9	8,8	8,8	8,7	8,6	8,7	8,9	8,9	9,0	8,9	9,0	9,2	9,2	8,9	8,8	9,0	9,2	9,5	9,6	
- на краткорочни кредити на претпријатија	10,7	9,5	8,6	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,7	8,7	8,8	8,7	8,8	9,0	9,0	8,8	8,7	8,9	9,1	9,4	9,6	
- на краткорочни кредити на население	19,4	16,9	13,4	13,2	13,1	12,3	12,2	12,3	12,2	12,3	12,5	12,6	13,4	13,3	13,5	13,6	13,0	13,2	13,6	13,4	13,4	
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити без валутна клаузула</i>	13,5	11,7	11,3	11,3	11,2	11,2	11,3	11,2	11,3	11,4	11,4	11,5	11,7	11,7	11,6	11,7	11,6	11,8	11,8	12,2	12,6	
- на долгорочни кредити на претпријатија	10,0	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,6	8,6	8,6	8,6	8,7	8,8	8,8	9,0	9,0	9,3	9,4	9,7	9,8	
- на долгорочни кредити на население	15,3	14,3	13,3	13,2	13,1	13,0	13,1	12,9	12,9	13,0	13,0	13,1	13,3	13,4	13,4	13,4	13,4	13,5	13,5	14,0	14,6	
1.2. Каматни стапки на кредити со валутна клаузула	11,1	10,3	9,5	9,4	9,3	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	8,9	8,9	9,0	9,1	9,1	9,0	9,1	9,1	9,2	9,3	9,1	
<i>Каматни стапки на крайкорочни кредити со валутна клаузула</i>	9,0	8,1	7,2	7,3	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,3	7,3	7,7	7,7	7,5	7,4	7,4	7,5	7,9	8,4	8,6	8,8	
- на краткорочни кредити на претпријатија	9,1	8,3	7,2	7,4	7,2	7,2	7,2	7,2	7,4	7,4	7,4	7,4	7,8	7,5	7,4	7,4	7,5	7,9	8,4	8,6	8,8	
- на краткорочни кредити на население	8,1	7,0	7,1	7,1	7,3	7,1	7,2	7,2	7,2	6,9	6,9	9,1	7,3	7,4	7,3	7,5	7,9	7,8	8,1	8,2	8,6	
<i>Каматни стапки на долгорочни кредити со валутна клаузула</i>	11,5	10,6	9,6	9,5	9,4	9,3	9,2	9,2	9,1	9,1	9,0	9,0	9,1	9,2	9,2	9,1	9,2	9,2	9,3	9,3	9,1	
- на долгорочни кредити на претпријатија	11,0	10,4	9,3	9,1	9,0	8,9	8,9	8,9	8,9	8,8	8,7	8,7	8,7	9,1	9,0	8,9	9,0	9,3	9,3	9,5	9,4	
- на долгорочни кредити на население	11,9	10,8	9,8	9,8	9,7	9,6	9,5	9,4	9,4	9,3	9,2	9,2	9,4	9,4	9,4	9,3	9,3	9,1	9,2	9,2	8,8	
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕНАРСКИ ДЕПОЗИТИ	5,6	4,4	5,3	5,4	5,5	5,6	5,5	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1	6,2	6,5	6,5	6,8	6,8	6,6	6,7	6,8	6,8	
2.1. Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула	5,7	4,5	5,6	5,7	5,9	5,9	5,9	6,0	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,7	6,8	7,1	7,1	7,2	7,3	7,7	7,8	
<i>Каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула на ирејш</i>	7,2	3,4	5,4	5,3	5,4	5,5	5,5	5,6	5,8	6,0	6,0	6,0	6,1	6,2	6,2	6,4	6,4	6,4	6,4	6,5	6,6	
- на депозити по видување	0,6	0,7	2,3	2,3	3,3	3,5	3,0	2,4	1,1	1,4	1,3	1,4	1,3	1,6	1,5	2,3	2,3	2,3	2,2	1,5	1,6	
- на краткорочно орочени депозити	7,3	3,4	5,4	5,3	5,3	5,4	5,4	5,5	5,8	5,9	5,9	5,9	6,0	6,0	6,0	6,2	6,2	6,2	6,3	6,3	6,4	
- на долгорочно орочени депозити	7,3	6,7	7,5	7,4	7,5	7,6	7,5	7,6	8,4	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6	8,9	9,1	9,1	9,2	9,2	9,0	
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>	4,8	5,0	5,7	5,9	6,0	6,1	6,0	6,1	6,2	6,2	6,4	6,5	6,6	6,9	7,0	7,4	7,4	7,5	7,6	8,0	8,2	
- на депозити по видување	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,4	1,2	1,0	1,0	1,0	1,0	
- на краткорочно орочени депозити	7,0	6,7	6,9	7,1	7,1	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2	7,3	7,4	7,4	7,8	7,9	7,9	7,9	8,0	8,2	8,7	8,8	
- на долгорочно орочени депозити	8,0	8,0	8,3	8,2	8,2	8,2	8,1	8,3	8,4	8,4	8,5	8,6	8,9	9,0	9,1	9,2	9,2	9,2	9,7	9,8	10,1	
2.2. Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула	4,4	3,4	3,9	3,8	3,8	3,9	4,1	4,2	4,5	4,5	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8	4,8	4,4	4,3	4,1	3,8	
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на ирејш</i>	4,4	3,3	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5	4,4	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8	4,8	4,4	4,3	4,1	3,8	
- на краткорочно орочени депозити	4,5	3,2	3,9	3,7	3,8	3,9	4,0	4,2	4,5	4,5	4,4	5,1	5,1	5,1	5,0	4,8	4,8	4,4	4,2	4,1	3,7	
- на долгорочно орочени депозити	3,7	5,8	4,0	4,0	4,0	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	4,0	4,4	4,3	4,8	4,5	5,6	5,5	5,5	5,5	
<i>Каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула на население</i>		8,8	8,3	8,3	8,2	8,2	8,2	8,2	8,5	8,5	9,2	9,2	9,2	8,8	9,2	9,2	9,6	9,6	9,6	7,6	7,6	
- на краткорочно орочени депозити		8,8	8,3	8,3	8,1	8,1	8,1	8,1	8,2	8,2	8,9	8,9	8,9	8,2	8,9	8,9	8,0	8,0	8,0	7,5	7,5	
- на долгорочно орочени депозити				8,0	9,0	9,0	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	9,9	

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.
Извор: Народна банка на Република Македонија.

**Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити
во % на годишно ниво**

	XII.05	XII.06	XII.07	I.08	II.08	III.08	IV.08	V.08	VI.08	VII.08	VIII.08	IX.08	X.08	XI.08	XII.08	L.09 ¹⁾	II.09	III.09	IV.09	V.09	VI.09	
Б. ДЕВИЗНИ КАМАТНИ СТАПКИ																						
1. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ КРЕДИТИ																						
1.1. Каматни стапки на краткорочни девизни кредити	8,1	8,4	8,1	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	8,3	7,8	7,0	6,2	5,7	6,2	7,0	7,4	7,5	7,7
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на ирејирјатија</i>	8,0	8,4	8,0	7,6	7,4	7,4	7,4	7,5	7,5	7,4	7,3	7,4	7,8	7,0	6,2	5,7	6,2	7,0	7,2	7,2	7,2	7,3
- одобрени во ЕВРА	8,1	8,4	8,1	7,7	7,6	7,7	7,7	7,7	7,7	7,6	7,7	7,6	7,7	8,3	7,5	6,8	6,3	6,8	7,2	7,4	7,4	7,6
- одобрени во САД долари	7,4	8,0	6,8	5,7	4,9	4,5	4,8	4,7	4,7	4,7	4,6	4,9	5,8	4,5	3,1	2,5	2,7	6,0	6,1	6,2	5,9	
<i>Каматни стапки на краткорочни девизни кредити на население</i>	16,2	13,3	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7	11,5	11,5	11,9	11,9	11,8	12,8	10,0	9,3	12,5	12,0	11,1	11,1	
- одобрени во ЕВРА	16,2	13,3	12,4	12,1	12,0	12,0	12,1	11,8	11,7	11,5	11,5	11,9	11,9	11,8	12,8	10,0	9,3	12,5	12,1	11,5	11,8	
- одобрени во САД долари								3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,1	3,0	
1.2. Каматни стапки на долгорочни девизни кредити	7,8	8,5	8,7	8,4	8,3	8,4	8,2	8,3	8,4	8,3	8,3	8,4	8,5	8,0	7,5	6,9	7,3	7,5	7,5	7,5	7,8	
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на ирејирјатија</i>	7,6	8,4	8,7	8,4	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,3	8,5	8,0	7,3	6,6	7,0	7,3	7,3	7,3	7,4	
- одобрени во ЕВРА	7,6	8,5	8,7	8,5	8,4	8,4	8,4	8,4	8,4	8,3	8,3	8,4	8,5	8,1	7,4	6,7	7,1	7,3	7,3	7,3	7,4	
- одобрени во САД долари	6,9	7,6	7,1	6,6	5,6	5,3	5,3	5,1	5,0	4,9	5,2	5,3	6,4	4,2	3,7	2,9	3,0	6,3	6,3	6,3	6,1	
<i>Каматни стапки на долгорочни девизни кредити на население</i>	10,4	9,2	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,0	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	10,3	
- одобрени во ЕВРА	10,4	9,2	8,6	8,5	8,4	8,5	7,7	8,3	8,4	8,4	8,4	8,5	8,5	8,0	8,5	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8	10,3	
- одобрени во САД долари	4,2	4,1	4,7	4,5	4,5	4,4	4,4	3,2	3,1	3,1	3,0	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	2,5	2,8	
2. КАМАТНИ СТАПКИ НА ДЕВИЗНИ ДЕПОЗИТИ	1,4	1,8	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,4	2,5	2,7	2,9	3,0	3,1	3,2	3,2	3,2	3,2	3,3	
2.1. Каматни стапки на девизни депозити на претпријатија	1,7	2,1	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,5	2,4	2,5	2,5	2,6	2,8	2,7	2,7	2,7	2,8	2,6	2,6	2,1	2,3	
- на депозити по видување	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	
- примени во ЕВРА	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,5	0,5	0,4	0,4	
- примени во САД долари	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	
- на краткорочно орочени депозити	2,5	3,2	3,6	3,6	3,6	3,4	3,4	3,7	3,8	3,6	3,7	4,3	4,4	4,4	4,2	4,3	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	
- примени во ЕВРА	2,1	2,8	3,6	3,6	3,6	3,5	3,6	3,9	3,9	3,9	3,9	4,4	4,5	4,4	4,3	4,4	4,3	4,0	4,0	3,9	4,0	
- примени во САД долари	3,3	4,3	3,8	3,6	3,6	2,6	2,4	2,1	2,2	2,3	2,3	2,4	3,2	3,1	3,1	3,1	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	
- на долгорочно орочени депозити		3,0	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,5	2,6	3,9	3,8	4,0	3,8	3,1	2,5	3,8	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	
- примени во ЕВРА		3,0	2,7	2,9	2,9	3,0	2,8	2,5	2,6	3,9	3,8	4,0	3,8	3,1	2,5	4,2	4,7	4,8	4,8	4,8	4,8	
- примени во САД долари												2,5	2,5	2,5	1,5							
2.2. Каматни стапки на девизни депозити на население	1,3	1,7	1,9	2,0	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,4	2,5	2,7	3,0	3,1	3,2	3,3	3,3	3,4	3,4	3,5	
- на депозити по видување	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	
- примени во ЕВРА	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,8	0,8	
- примени во САД долари	0,5	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	
- на краткорочно орочени депозити	1,8	2,3	2,6	2,8	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	3,0	3,1	3,2	3,4	3,8	3,9	3,9	4,0	4,1	4,1	4,2	4,3	
- примени во ЕВРА	1,8	2,3	2,6	2,9	3,0	3,0	2,9	3,0	3,0	3,1	3,2	3,3	3,6	4,0	4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4	4,5	
- примени во САД долари	1,7	2,3	2,4	2,4	2,4	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	
- на долгорочно орочени депозити	2,9	3,7	3,7	3,8	3,9	4,0	4,0	4,0	4,0	4,1	4,0	4,2	4,5	4,6	4,8	5,1	5,2	5,4	5,4	5,4	5,4	
- примени во ЕВРА	2,9	3,8	3,9	3,9	4,1	4,1	4,1	4,2	4,2	4,2	4,2	4,4	4,7	4,8	4,9	5,2	5,3	5,5	5,5	5,5	5,5	
- примени во САД долари	2,5	3,1	3,0	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,8	2,7	2,8	2,8	2,8	3,8	4,0	3,8	3,9	3,9	3,8	

1) Почнувајќи од Јануари 2009, каматните стапки се пондерираат согласно новиот Сметковен план за банки.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 15

Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

во %

Период	Есконтна стапка	Активни каматни стапки - обезбедување на ликвидност		Пасивни каматни стапки - повлекување на ликвидност	
		Расположлив кредит преку вок-ломбарден кредит	Аукциски репо-трансакции*	Благајнички записи - основна рочност**	
				тендер со износи	тендер со каматни стапки
XII-2003	6,5	14,0			6,2
I-2004	6,5	14,0			6,8
II-2004	6,5	14,0		7,5	
III-2004	6,5	14,0		8,0	
IV-2004	6,5	14,0		8,0	
V-2004	6,5	14,0		8,0	
VI-2004	6,5	14,0		8,0	
VII-2004	6,5	11,0		8,0	
VIII-2004	6,5	11,0		8,3	
IX-2004	6,5	11,0		8,6	
X-2004	6,5	11,0		9,0	
XI-2004	6,5	11,0		9,7	
XII-2004	6,5	13,0		10,0	
I-2005	6,5	13,0		10,0	
II-2005	6,5	13,0		10,0	
III-2005	6,5	13,0		10,0	
IV-2005	6,5	13,0		10,0	
V-2005	6,5	13,0		10,0	
VI-2005	6,5	13,0		10,0	
VII-2005	6,5	13,0		10,0	
VIII-2005	6,5	13,0		10,0	
IX-2005	6,5	13,0		10,0	
X-2005	6,5	13,0			10,0
XI-2005	6,5	13,0			9,1
XII-2005	6,5	13,0			8,5
I-2006	6,5	13,0			7,3
II-2006	6,5	11,0			7,1
III-2006	6,5	11,0			6,8
IV-2006	6,5	11,0			6,2
V-2006	6,5	11,0			5,7
VI-2006	6,5	9,5			5,8
VII-2006	6,5	9,5			5,6
VIII-2006	6,5	9,5			5,5
IX-2006	6,5	9,5			5,4
X-2006	6,5	9,5			5,5
XI-2006	6,5	9,5			5,7
XII-2006	6,5	9,5			5,7
I-2007	6,5	9,5			5,7
II-2007	6,5	9,5			5,4
III-2007	6,5	9,5			5,3
IV-2007	6,5	9,5			5,1
V-2007	6,5	9,5			5,0
VI-2007	6,5	7,5			4,9
VII-2007	6,5	7,5			5,1
VIII-2007	6,5	7,5			5,1
IX-2007	6,5	7,5			4,8
X-2007	6,5	7,5			4,8
XI-2007	6,5	7,5			4,7
XII-2007	6,5	7,5			4,8
I-2008	6,5	7,5			4,9
II-2008	6,5	7,5			5,2
III-2008	6,5	7,5			5,9
IV-2008	6,5	7,5			6,0
V-2008	6,5	7,5			6,8
VI-2008	6,5	8,5			7,0
VII-2008	6,5	8,5			7,0
VIII-2008	6,5	8,5			7,0
IX-2008	6,5	8,5			7,0
X-2008	6,5	8,5			7,0
XI-2008	6,5	8,5			7,0
XII-2008	6,5	8,5			7,0
I-2009	6,5	8,5			7,0
II-2009	6,5	8,5			7,0
III-2009	6,5	8,5			7,0
IV-2009	6,5	10,5			9,0
V-2009	6,5	10,5			9,0
VI-2009	6,5	10,5			9,0

* Аукциските репо-трансакции се воведени во декември 2006 година и претставуваат замена на аукциите на кредити, кои последен пат беа користени во 2000 година

** 28 дена

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 16

Задолжителна резерва на банки и штедилници*

во милиони денари

Период	Задолжителна резерва на банки во денари							Задолжителна резерва на банки во девизи			Задолжителна резерва на штедилници во денари		
	Стапка на задолжителна резерва (%)	Обврска за задолжителна резерва	Просечно исполнување	Вишок/Недостиг	Исполнување (%)	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Обврска за задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)	Стапка на задолжителна резерва (%)	Обврска за задолжителна резерва	Стапка на надомест (%)	
XII-2003	7,5	2.488	3.467	980	139,4	4,0	7,5	2.763	1,0	2,5	7	4,0	
I-2004	7,5	2.519	3.005	486	119,3	4,0	7,5	2.768	1,0	2,5	7	4,0	
II-2004	7,5	2.559	3.053	494	119,3	4,0	7,5	2.869	1,0	2,5	7	4,0	
III-2004	7,5	2.558	3.069	511	120,0	4,0	7,5	2.895	1,0	2,5	8	4,0	
IV-2004	7,5	2.574	2.961	387	115,1	4,0	7,5	2.934	1,0	2,5	8	4,0	
V-2004	7,5	2.610	3.150	540	120,7	4,0	7,5	2.970	1,0	2,5	8	4,0	
VI-2004	7,5	2.632	3.016	383	114,6	4,0	7,5	3.089	1,0	2,5	8	4,0	
VII-2004	7,5	2.729	3.102	373	113,7	4,0	7,5	3.137	1,0	2,5	8	4,0	
VIII-2004	7,5	2.741	3.052	312	111,4	2,0	7,5	3.149	1,0	2,5	8	2,0	
IX-2004	7,5	2.827	3.139	375	111,1	2,0	7,5	3.190	1,0	2,5	8	2,0	
X-2004	7,5	2.843	3.100	256	109,0	2,0	7,5	3.218	1,0	2,5	8	2,0	
XI-2004	7,5	2.854	3.126	265	109,5	2,0	7,5	3.279	1,0	2,5	8	2,0	
XII-2004	7,5	2.855	3.309	454	115,9	2,0	7,5	3.374	1,0	2,5	8	2,0	
I-2005	10,0	3.844	4.214	370	109,6	2,0	10,0	4.492	0,0	2,5	9	2,0	
II-2005	10,0	3.837	4.212	375	109,8	2,0	10,0	4.670	0,0	2,5	9	2,0	
III-2005	10,0	3.926	4.288	362	109,2	2,0	10,0	4.721	0,0	2,5	9	2,0	
IV-2005	10,0	4.074	4.400	326	108,0	2,0	10,0	4.772	0,0	2,5	10	2,0	
V-2005	10,0	4.237	4.728	491	111,6	2,0	10,0	4.770	0,0	2,5	10	2,0	
VI-2005	10,0	4.311	4.574	263	106,1	2,0	10,0	4.845	0,0	2,5	10	2,0	
VII-2005	10,0	4.450	4.757	306	106,9	2,0	10,0	4.946	0,0	2,5	10	2,0	
VIII-2005	10,0	4.098	4.399	300	107,3	2,0	10,0	5.000	0,0	2,5	11	2,0	
IX-2005	10,0	3.877	4.184	307	107,9	2,0	10,0	5.214	0,0	2,5	11	2,0	
X-2005	10,0	3.931	4.335	404	110,3	2,0	10,0	5.294	0,0	2,5	10	2,0	
XI-2005	10,0	4.086	4.464	378	109,3	2,0	10,0	5.241	0,0	2,5	11	2,0	
XII-2005	10,0	4.242	5.267	1.025	124,2	2,0	10,0	5.325	0,0	2,5	11	2,0	
I-2006	10,0	4.352	4.573	220	105,1	2,0	10,0	5.396	0,0	2,5	11	2,0	
II-2006	10,0	4.434	5.000	566	112,8	2,0	10,0	5.433	0,0	2,5	12	2,0	
III-2006	10,0	4.542	4.944	403	108,9	2,0	10,0	5.507	0,0	2,5	12	2,0	
IV-2006	10,0	4.674	5.162	488	110,4	2,0	10,0	5.572	0,0	2,5	12	2,0	
V-2006	10,0	4.934	5.550	616	112,5	2,0	10,0	5.655	0,0	2,5	13	2,0	
VI-2006	10,0	5.058	5.433	375	107,4	2,0	10,0	5.663	0,0	2,5	13	2,0	
VII-2006	10,0	4.931	5.263	332	106,7	2,0	10,0	5.768	0,0	2,5	13	2,0	
VIII-2006	10,0	5.030	5.435	405	108,1	2,0	10,0	5.874	0,0	2,5	14	2,0	
IX-2006	10,0	5.213	5.549	336	106,4	2,0	10,0	6.003	0,0	2,5	14	2,0	
X-2006	10,0	5.304	5.618	314	105,9	2,0	10,0	6.117	0,0	2,5	14	2,0	
XI-2006	10,0	5.460	6.674	1.214	122,2	2,0	10,0	6.243	0,0	2,5	14	2,0	
XII-2006	10,0	5.618	6.705	1.087	119,3	2,0	10,0	6.373	0,0	2,5	14	2,0	
I-2007	10,0	5.883	6.219	336	105,7	2,0	10,0	6.458	0,0	2,5	15	2,0	
II-2007	10,0	6.057	6.479	422	107,0	2,0	10,0	6.513	0,0	2,5	15	2,0	
III-2007	10,0	6.194	6.688	494	108,0	2,0	10,0	6.596	0,0	2,5	16	2,0	
IV-2007	10,0	6.431	6.900	469	107,3	2,0	10,0	6.675	0,0	2,5	16	2,0	
V-2007	10,0	6.803	7.401	597	108,8	2,0	10,0	6.736	0,0	2,5	16	2,0	
VI-2007	10,0	7.082	7.343	261	103,7	2,0	10,0	6.952	0,0	2,5	16	2,0	
VII-2007	10,0	7.433	8.763	1.330	117,9	2,0	10,0	6.988	0,0	2,5	17	2,0	
VIII-2007	10,0	7.579	8.428	849	111,2	2,0	10,0	7.143	0,0	2,5	17	2,0	
IX-2007	10,0	7.553	7.933	380	105,0	2,0	10,0	7.225	0,0	2,5	17	2,0	
X-2007	10,0	7.722	8.425	703	109,1	2,0	10,0	7.303	0,0	2,5	17	2,0	
XI-2007	10,0	7.952	8.611	659	108,3	2,0	10,0	7.185	0,0	2,5	17	2,0	
XII-2007	10,0	8.436	9.125	689	108,2	2,0	10,0	7.288	0,0	2,5	17	2,0	
I-2008	10,0	8.734	8.966	232	102,7	2,0	10,0	7.394	0,0	2,5	17	2,0	
II-2008	10,0	9.193	9.555	362	103,9	2,0	10,0	8.455	0,0	2,5	17	2,0	
III-2008	10,0	9.398	9.622	224	102,4	2,0	10,0	8.555	0,0	2,5	17	2,0	
IV-2008	10,0	9.468	9.714	246	102,6	2,0	10,0	8.684	0,0	2,5	17	2,0	
V-2008	10,0	9.600	9.800	200	102,1	2,0	10,0	8.847	0,0	2,5	17	2,0	
VI-2008	10,0	9.774	10.021	247	102,5	2,0	10,0	9.014	0,0	2,5	17	2,0	
VII-2008	10,0	10.003	10.369	366	103,7	2,0	10,0	9.139	0,0	2,5	18	2,0	
VIII-2008	10,0	9.998	10.644	646	106,5	2,0	10,0	9.317	0,0	2,5	18	2,0	
IX-2008	10,0	10.158	10.528	370	103,6	2,0	10,0	9.758	0,0	2,5	18	2,0	
X-2008	10,0	10.334	10.613	279	102,7	2,0	10,0	9.997	0,0	2,5	18	2,0	
XI-2008	10,0	10.234	10.646	412	104,0	2,0	10,0	9.773	0,0	2,5	18	2,0	
XII-2008	10,0	10.125	10.762	637	106,3	2,0	10,0	9.802	0,0	2,5	18	2,0	
I-2009	10,0	9.695	9.915	220	102,3	2,0	10,0	9.801	0,0	2,5	17	2,0	
II-2009	10,0	9.645	9.827	182	101,9	2,0	10,0	10.392	0,0	2,5	17	2,0	
III-2009	10,0	9.310	9.482	172	101,9	2,0	10,0	10.623	0,0	2,5	17	2,0	
IV-2009	10,0	9.146	9.462	316	103,5	2,0	10,0	10.903	0,0	2,5	17	2,0	
V-2009	10,0	8.952	9.224	272	103,0	2,0	10,0	11.189	0,0	2,5	16	2,0	
VI-2009	10,0	8.867	9.365	498	105,6	2,0	10,0	11.291	0,0	2,5	16	2,0	

* Задолжителната резерва за банки во денари се одржува на просечно ниво, додека задолжителната резерва за банки во

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 17

**Каматни стапки на државни хартии од вредност
во %**

Период	1 месец	3 месеци	6 месеци	12 месеци	2 години	3 години
I-2004		7,5				
II-2004		7,4				
III-2004		8,8				
IV-2004		8,9				
V-2004		8,3				
VI-2004		8,4				
VII-2004		8,4				
VIII-2004		8,4				
IX-2004		8,5				
X-2004		8,9				
XI-2004		9,2	9,5			
XII-2004		9,2	10,4			
I-2005		9,3	10,8			
II-2005		10,0	10,8			
III-2005		10,5	11,2			
IV-2005		10,4	9,8			
V-2005		10,8	10,5			
VI-2005		10,4	10,5	11,1		
VII-2005		10,4	10,6			
VIII-2005		10,5	10,9			
IX-2005		10,3	11,2			
X-2005		9,8	10,1			
XI-2005		8,9	9,9		10,0	
XII-2005		8,0	8,8	9,6		
I-2006		7,2	7,6			
II-2006		7,0	7,1			
III-2006		6,8	7,3	8,6		
IV-2006		6,4	6,8		9,4	
V-2006		6,1	7,1			
VI-2006		6,5	6,9	8,7		
VII-2006		6,2	6,7			
VIII-2006		6,0	6,6			
IX-2006		6,0	7,0	8,7		
X-2006		6,2	6,9		9,3	
XI-2006		6,1	6,8			9,6
XII-2006		6,3	7,0	8,9		
I-2007		6,5	6,8	8,8		
II-2007		6,4	6,8		8,9	
III-2007		6,4	7,0	8,4		8,0
IV-2007		6,4	6,8			
V-2007		6,2	6,6		5,7	
VI-2007		5,4	5,5	5,8		
VII-2007		5,4	5,6			
VIII-2007		5,4	5,5			
IX-2007		3,7		5,1		
X-2007		5,1	5,4			
XI-2007		5,2	5,4		6,5	
XII-2007		4,8				
I-2008		5,1	5,4	5,7		
II-2008		5,1	5,3		6,3	
III-2008		5,8	5,6	6,5		6,8
IV-2008		6,1	6,3		7,0	
V-2008		6,7	6,3			
VI-2008		7,1	7,2	7,3		8,0
VII-2008		7,3	7,3	7,9		8,0
VIII-2008		7,4	7,8		8,3	
IX-2008		7,4	7,7	8,0		8,4
X-2008		7,6	7,9		8,3	
XI-2008		7,6	7,7			
XII-2008		7,5	7,8	7,0		
I-2009		7,43	7,26	7,00		
II-2009		7,80	7,51		8,50	
III-2009	8,57	8,74	7,69			
IV-2009	8,81	8,97	9,10			
V-2009		9,03	8,80			
VI-2009		9,35	8,99			

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 18

Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1
 во милиони САД долари

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I. Тековна сметка	-82,5	-262,9	-298,9	-339,8	-286,6	-278,8	-65,3	-97,6	-236,1	-377,6	-184,1	-452,8	-157,9	-56,4	-596,8	-1.209,5
СТОКИ, нето	42,8	-184,9	-222,8	-314,7	-386,3	-515,6	-495,9	-690,8	-526,7	-805,6	-851,0	-1.139,0	-1.063,0	-1.285,0	-1.629,7	-2.551,8
Извоз, ф.о.б	1.055,3	1.086,3	1.204,0	1.147,4	1.236,8	1.291,5	1.190,0	1.320,7	1.155,4	1.112,1	1.362,7	1.674,9	2.040,6	2.396,3	3.349,5	3.970,9
Увоз, ф.о.б /2	-1.012,5	-1.271,3	-1.426,8	-1.462,1	-1.623,1	-1.807,1	-1.685,9	-2.011,6	-1.682,2	-1.917,7	-2.213,7	-2.813,8	-3.103,6	-3.681,2	-4.979,2	-6.522,7
УСЛУГИ, нето	-154,5	-155,1	-200,5	-156,2	-137,8	-59,8	38,9	48,7	-19,2	-22,1	-6,6	-54,4	-33,6	28,3	35,0	2,2
Прилив	84,0	172,0	185,2	154,3	138,1	149,3	272,8	316,7	244,6	253,1	380,3	452,5	515,5	601,2	818,1	1.011,6
Одлив	238,5	327,1	385,7	310,4	275,8	209,1	234,0	268,0	263,8	275,3	386,9	506,9	549,1	573,0	783,1	1.009,4
ДОХОД, нето	-56,7	-46,6	-39,6	-51,3	-54,5	-52,3	-71,8	-64,5	-28,0	-44,3	-62,4	-39,2	-113,5	-36,6	-385,0	-108,2
Прилив	4,3	10,0	20,8	22,8	17,5	23,6	24,2	41,6	52,6	50,8	60,4	84,6	97,5	134,9	213,1	272,7
Одлив	61,0	56,6	60,4	74,2	72,0	75,8	96,1	106,2	80,5	95,2	122,8	123,8	211,0	171,6	598,1	380,9
ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ, нето	85,8	123,7	163,9	182,3	292,0	348,9	463,6	609,0	337,8	494,4	735,9	779,7	1.052,2	1.237,0	1.383,0	1.448,3
Прилив	115,0	197,0	293,5	341,3	433,3	541,4	618,4	782,1	720,6	655,0	910,4	1.028,8	1.237,7	1.437,0	1.744,4	1.985,6
Одлив	29,2	73,3	129,5	158,9	141,3	192,5	154,8	173,1	382,8	160,6	174,5	249,1	185,5	200,0	361,4	537,4
II. Капитална и финансиска сметка	-12,9	162,3	280,6	318,2	349,6	296,3	-91,4	40,2	236,6	388,0	218,3	434,1	165,5	48,5	638,8	1.209,5
КАПИТАЛНА СМЕТКА, нето	0,0	30,0	1,7	0,0	0,0	-1,8	0,0	0,3	1,4	8,3	-6,7	-4,6	-2,0	-1,1	4,9	-18,4
ФИНАНСИСКА СМЕТКА, нето	-12,9	132,3	278,9	318,2	349,6	298,1	-91,4	39,9	235,2	379,7	225,0	438,7	167,5	49,7	633,9	1.227,9
Директни инвестиции, нето	0,0	24,0	9,5	11,2	58,0	150,5	88,1	215,7	446,3	105,5	117,5	321,9	94,2	424,0	700,2	612,0
Директни инвестиции во земјата	0,0	24,0	9,5	11,2	58,1	150,5	88,4	215,1	447,1	105,6	117,8	323,0	97,0	424,2	699,1	598,5
Директни инвестиции во странство	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,0	-0,3	0,6	-0,9	-0,1	-0,3	-1,2	-2,8	-0,2	1,1	13,6
Портфолио-инвестиции, нето	0,0	0,0	2,7	0,3	1,3	0,0	0,0	-0,1	0,4	0,3	5,5	12,5	237,9	92,9	155,6	-72,5
Средства	0,0	0,0	1,4	-0,5	1,7	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	-2,3	-1,1
Обврски	0,0	0,0	1,3	0,8	-0,4	-0,4	0,0	-0,1	0,4	0,1	5,3	12,4	237,8	92,8	157,9	-71,3
Останати инвестиции, нето	44,0	150,2	367,4	300,8	294,1	200,9	-36,2	88,8	-134,4	134,2	153,0	123,7	250,5	-91,4	-78,8	641,2
Средства	32,0	34,7	39,9	77,7	-66,1	-59,1	-184,0	-63,7	-109,0	227,7	58,3	82,3	-97,9	-234,8	-81,3	303,3
Обврски	12,0	115,5	327,5	223,1	360,3	260,0	147,8	152,6	-25,4	-93,4	134,7	116,3	296,8	58,6	2,5	337,9
Бруто официјални резерви, (- = зголемување) /3	-56,8	-41,9	-100,6	5,9	-3,8	-53,3	-143,3	-264,5	-77,0	139,7	-51,0	-19,5	-415,1	-375,8	-143,0	47,2
III. Грешки и пропусти	95,4	100,6	18,3	21,6	-63,1	-17,5	156,7	57,4	-0,5	-10,4	-34,2	18,8	-7,6	7,8	-42,0	0,0

Извор: Народна банка на Република Македонија.

1/ Претходни податоци.

2/ Увозот е прикажан на ф.о.б. паритет согласно V издание на прирачникот за платен биланс од ММФ. Пресметката на факторот ц.и.ф. - ф.о.б. како процент од увозот ц.и.ф. по години изнесува: 1993-20%, 1994-20%, 1995-20%, 1996-14%, 1997-10%, 1998-5,02%, 1999-4,86%, 2000-3,9%, 2001-4,2%, 2002-3,8%, 2003-4,06%, 2004, 2005, 2006 и 2007-4,14%.

За 2006 и 2007 година е направено временско прилагодување за увозот на електрична енергија.

3/ Без монетарно злато и курсни разлики.

Табела 19
Платен биланс на Република Македонија - Агрегатни податоци /1,3
во милиони евра

Table with multiple columns: I. Тековна сметка (Stoki, Uslugi, Doход /5, Тековни трансфери), II. Капитално и финансиска сметка (Капитална сметка, Финансиска сметка), III. Грешки и пропусци. Rows represent years from 2003 to Q4 2008.

Извор: Народна банка на Република Македонија.
1/ Претходни податоци.
2/ во октомври 2008 година извршена е ревизија на податоците од 2007 во категориите директни инвестиции, доход и останати инвестиции, поради вклучување на податоците од годишниот прашалник за странски вложувања ДИ-22
3/ Промени во методологијата: Податоците за платен биланс за 2008 год. вклучуваат промени на вредностите на одредени елементи во ставките директни инвестиции и доход - врз основа на податоците од новиот извор на податоци (годишниот прашалник за странски вложувања ДИ-22) расположни заклучо со 2007 година.
4/ Без монетарно злато и курсни разлики.

Табела 21
Платен биланс на Република Македонија - доход
во милиони евра

	ДОХОД														
	Доход, нето	1. Надомест за вработени				Доход од инвестици, нето	2. Доход од инвестиции						2.3. Останати инвестиции		
		Нето	Прилив	Одлив	Доход од инвестици, нето		2.1. Директни инвестиции			2.2. Портфолио инвестиции			Нето	Наплатена камата	Платена камата
					Нето	Прилив	Одлив	Нето	Прилив	Одлив					
2003	-55.3	24.0	24.5	0.5	-79.3	-54.4	0.8	55.2	2.8	4.8	1.9	-27.7	23.2	50.9	
2004	-33.2	40.6	41.7	1.1	-73.8	-56.3	0.3	56.7	3.4	2.2	-1.2	-20.8	23.6	44.5	
2005	-91.5	44.9	46.3	1.4	-136.4	-113.1	0.5	113.5	-2.7	0.9	3.6	-20.7	31.3	52.0	
2006	-28.4	53.1	54.9	1.8	-81.5	-48.2	0.4	48.7	-13.9	2.3	16.3	-19.4	49.6	69.0	
I	-3.5	3.8	3.9	0.1	-7.3	-1.6	0.0	1.6	-0.7	0.0	0.7	-5.0	4.2	9.2	
II	0.0	4.4	4.5	0.1	-4.4	-2.0	0.0	2.0	-0.7	0.1	0.8	-1.7	2.9	4.6	
III	2.0	5.1	5.2	0.2	-3.1	-1.5	0.2	1.7	-0.7	0.1	0.8	-0.9	3.6	4.5	
IV	-2.7	3.0	3.1	0.1	-5.7	-2.3	0.0	2.3	-0.7	0.1	0.8	-2.6	2.6	5.2	
V	-4.5	4.6	4.7	0.1	-9.1	-8.9	0.0	8.9	-0.6	0.1	0.8	0.4	3.4	3.0	
VI	-0.9	5.2	5.3	0.2	-6.1	-4.9	0.0	4.9	-0.5	0.3	0.8	-0.7	4.5	5.2	
VII	-4.5	3.2	3.3	0.1	-7.7	-2.5	0.1	2.6	-0.7	0.0	0.8	-4.5	4.4	8.9	
VIII	0.2	5.1	5.2	0.1	-4.9	-3.1	0.0	3.2	-0.6	0.2	0.8	-1.1	3.6	4.7	
IX	-11.8	3.4	3.5	0.2	-15.2	-15.1	0.0	15.2	-0.4	0.3	0.8	0.3	5.3	4.9	
X	0.8	5.6	5.8	0.1	-4.9	-2.1	0.0	2.1	-0.7	0.1	0.9	-2.0	4.9	6.9	
XI	5.2	6.5	6.6	0.2	-1.3	-2.2	0.0	2.2	-0.5	0.2	0.7	1.5	5.1	3.6	
XII	-8.7	3.3	3.6	0.3	-12.0	-1.9	0.0	1.9	-7.0	0.7	7.7	-3.0	5.1	8.2	
Q1	-1.6	13.2	13.6	0.4	-14.8	-5.1	0.2	5.3	-2.0	0.2	2.3	-7.6	10.7	18.3	
Q2	-8.1	12.8	13.2	0.4	-20.9	-16.1	0.0	16.1	-1.8	0.5	2.4	-2.9	10.6	13.5	
Q3	-16.0	11.7	12.1	0.4	-27.8	-20.7	0.2	20.9	-1.8	0.6	2.3	-5.3	13.3	18.5	
Q4	-2.7	15.4	16.0	0.6	-18.1	-6.3	0.0	6.3	-8.3	1.0	9.3	-3.6	15.1	18.7	
2007	-277.7	75.1	77.0	1.8	-352.8	-337.7	1.8	339.5	2.9	9.4	6.6	-17.9	67.0	84.9	
I	-10.3	5.3	5.5	0.2	-15.6	-15.7	0.0	15.7	0.3	0.3	0.0	-0.2	5.8	6.0	
II	-11.9	4.9	5.0	0.1	-16.8	-15.4	0.0	15.4	0.3	0.3	0.0	-1.7	4.6	6.3	
III	-9.5	5.8	6.0	0.1	-15.4	-16.1	0.0	16.1	0.8	0.9	0.0	-0.1	5.7	5.8	
IV	-27.8	6.3	6.5	0.1	-34.1	-32.9	0.0	33.0	0.3	0.4	0.1	-1.5	5.6	7.1	
V	-7.3	7.4	7.5	0.1	-14.7	-15.3	1.1	16.4	0.5	0.5	0.0	0.1	5.3	5.2	
VI	-35.5	4.0	4.1	0.1	-39.4	-36.9	0.2	37.1	1.3	1.3	0.0	-3.8	6.1	9.9	
VII	-41.5	7.5	7.6	0.1	-49.0	-49.9	0.2	50.0	0.9	1.0	0.0	0.0	5.3	5.3	
VIII	-8.7	8.3	8.4	0.1	-17.0	-17.0	0.0	18.7	0.6	0.6	0.0	1.1	6.1	5.1	
IX	-48.9	3.9	4.1	0.2	-52.8	-50.6	0.2	50.8	1.4	1.4	0.0	-3.6	6.6	10.1	
X	-15.4	7.6	7.8	0.2	-23.0	-21.0	0.0	21.0	0.1	0.2	0.1	-2.2	4.9	7.0	
XI	-37.4	9.1	9.3	0.2	-46.5	-46.8	0.1	46.9	0.5	0.5	0.0	-0.2	4.2	4.4	
XII	-23.6	4.9	5.1	0.2	-28.6	-18.5	0.0	18.5	-4.1	2.0	6.1	-5.9	6.8	12.7	
Q1	-31.7	16.1	16.5	0.4	-47.7	-47.2	0.1	47.2	1.5	1.5	0.1	-2.0	16.1	18.1	
Q2	-70.5	17.7	18.1	0.4	-88.2	-85.2	1.3	86.4	2.1	2.2	0.2	-5.1	17.0	22.1	
Q3	-99.1	19.7	20.2	0.5	-118.8	-119.1	0.4	119.5	2.9	3.0	0.1	-2.5	18.0	20.5	
Q4	-76.4	21.7	22.2	0.5	-98.1	-86.3	0.1	86.4	-3.6	2.7	6.2	-8.3	15.9	24.1	
2008	-93.4	92.6	95.9	3.3	-186.0	-184.5	2.3	186.8	44.7	52.1	7.4	-46.2	34.9	81.1	
I	16.0	8.9	9.2	0.3	7.1	-3.4	0.0	3.4	9.7	9.7	0.0	0.7	6.9	6.2	
II	6.8	8.3	8.5	0.2	-1.5	-2.2	0.0	2.2	2.6	2.6	0.0	-1.8	3.1	4.9	
III	0.3	4.4	4.5	0.2	-4.0	-3.4	0.0	3.4	4.1	4.1	0.0	-4.7	2.6	7.4	
IV	5.6	8.0	8.2	0.2	-2.4	-3.0	0.1	3.0	3.8	3.8	0.1	-3.2	2.4	5.5	
V	3.8	6.7	7.0	0.2	-3.0	-4.2	0.3	4.5	3.0	3.1	0.0	-1.8	2.7	4.5	
VI	-9.4	7.7	7.9	0.2	-17.1	-15.5	0.0	15.5	5.1	5.1	0.0	-6.8	2.7	9.5	
VII	5.9	10.4	10.7	0.2	-4.6	-5.8	0.2	6.0	5.4	5.5	0.0	-4.3	2.5	6.8	
VIII	2.9	3.4	3.7	0.4	-0.4	-1.5	1.1	2.6	3.3	3.3	0.0	-2.2	2.6	4.8	
IX	-23.1	7.4	7.7	0.3	-30.5	-31.6	0.1	31.7	4.8	4.9	0.0	-3.7	3.5	7.2	
X	-0.8	11.2	11.5	0.3	-12.0	-10.1	0.4	10.5	4.0	4.1	0.1	-5.8	2.5	8.2	
XI	-98.6	3.3	3.7	0.3	-102.0	-101.4	0.0	101.4	2.9	3.0	0.0	-3.5	2.0	5.5	
XII	-2.9	12.9	13.4	0.5	-15.8	-2.5	0.2	2.6	-4.0	2.9	7.0	-9.2	1.4	10.6	
Q1	23.2	21.6	22.2	0.6	1.6	-9.0	0.0	9.0	16.4	16.5	0.1	-5.8	12.7	18.5	
Q2	0.0	22.5	23.1	0.6	-22.5	-22.7	0.4	23.0	11.9	12.0	0.1	-11.7	7.8	19.5	
Q3	-14.3	21.2	22.1	0.9	-35.5	-38.8	1.4	40.2	13.5	13.6	0.1	-10.2	8.6	18.8	
Q4	-102.3	27.4	28.6	1.2	-129.7	-114.0	0.5	114.5	2.8	9.9	7.1	-18.5	5.8	24.3	
2009	-43.5	41.8	43.3	1.5	-85.3	-59.9	0.1	60.0	14.9	15.1	0.2	-40.3	3.8	44.2	
I	0.5	2.9	3.2	0.3	-2.5	-3.9	0.1	3.9	3.5	3.5	0.0	-9.9	1.3	11.2	
II	6.5	8.1	8.3	0.2	-1.6	1.3	0.0	-1.3	2.3	2.3	0.0	-5.3	0.5	5.8	
III	-19.3	8.2	8.4	0.2	-27.5	-22.4	0.0	22.4	2.6	2.6	0.0	-7.7	0.7	8.4	
IV	2.6	11.0	11.3	0.3	-8.4	-5.0	0.0	5.0	2.2	2.3	0.1	-5.6	0.6	6.2	
V	-25.9	3.6	3.9	0.2	-29.5	-25.1	0.0	25.1	2.0	2.0	0.0	-6.4	0.3	6.8	
VI	-7.9	7.9	8.2	0.3	-15.8	-12.7	0.0	12.7	2.3	2.4	0.1	-5.4	0.3	5.8	
Q1	-12.3	19.3	20.0	0.7	-31.6	-17.1	0.1	17.2	8.4	8.4	0.0	-22.9	2.5	25.4	
Q2	-31.2	22.5	23.3	0.8	-53.7	-42.7	0.1	42.8	6.5	6.7	0.2	-17.5	1.3	18.8	

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 24

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2003 Вкупно	2004 Вкупно	2005 Вкупно	2006 Вкупно	2007 Вкупно	2003 Вкупно	2004 Вкупно	2005 Вкупно	2006 Вкупно	2007 Вкупно
ВКУПНО	1.367,0	1.675,9	2.042,3	2.415,2	3.398,3	2.306,4	2.931,6	3.232,8	3.752,3	5.280,58
СМТК										
Храна и живи животни	92,0	125,6	167,2	192,7	250,4	271,2	337,5	343,2	362,4	518,28
Пијалоци и тутун	137,1	127,8	163,1	193,6	209,6	24,2	28,0	31,1	31,8	38,27
Суровини освен гориво	39,9	44,1	67,8	113,6	170,6	60,0	77,4	106,7	133,5	298,15
Минерални горива, мазива и сл.	73,7	78,3	163,6	225,0	165,3	323,1	397,8	619,2	758,9	975,67
Животински и растителни масла	0,8	7,0	2,9	2,2	2,5	24,5	52,9	30,0	31,4	46,95
Хемиски производи	70,2	73,4	90,8	100,7	133,1	254,9	281,0	334,0	364,5	490,17
Производи класирани по материјали	398,1	552,7	682,8	853,8	1.513,2	333,2	740,8	950,5	1.121,0	1.509,16
Машини транспортни уреди	80,6	92,6	109,9	118,7	151,6	434,2	504,5	563,1	688,8	1.046,28
Разни готови производи	471,8	570,8	590,5	612,0	800,3	128,7	171,9	252,9	257,7	355,86
Трансакции и неспомнатата стока	2,7	3,5	3,7	3,0	1,8	452,4	340,1	2,1	2,1	1,79
Економска намена										
Производи за репродукција	669,2	816,2	1.110,4	1.398,9	2.086,1	1.492,5	1.904,7	2.099,0	2.453,5	3.427,78
Средства за работа	22,3	30,6	39,9	51,5	76,6	285,9	312,8	348,5	421,4	643,66
Стокa за широка потрошувачка	674,5	827,7	891,2	964,7	1.235,6	525,2	711,8	783,2	875,3	1.207,46
Непознато	0,9	1,3	0,8	0,0	0,0	2,7	2,3	2,1	2,1	1,69

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по сектори на СМТК и по економска намена
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ		УВОЗ	
	2008					2008					2009		2009	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q1	Q2
ВКУПНО	918,5	1.152,1	1.126,9	780,8	3.978,2	1.581,1	1.936,89	1.844,84	1.488,88	6.851,67	521,2	670,0	1.146,7	1.170,64
СМТК														
Храна и живи животни	59,0	88,6	84,0	76,9	308,4	149,0	158,93	151,72	161,18	620,81	45,4	82,9	126,3	132,21
Пијалоци и тутун	37,1	68,7	58,5	54,7	218,8	10,8	12,81	15,04	12,47	51,16	26,5	66,8	8,6	13,73
Суровини освен гориво	74,7	78,4	70,5	45,9	269,5	88,5	84,79	123,97	52,97	350,17	26,7	37,0	34,4	45,46
Минерални горива, мазива и сл.	66,6	94,5	111,1	42,1	314,3	402,0	377,30	395,51	243,06	1.417,86	31,6	46,6	220,4	147,21
Животински и растителни масла	3,4	3,1	3,4	2,6	12,4	21,2	17,06	14,49	14,64	67,44	2,5	2,1	11,9	9,29
Хемиски производи	37,5	45,3	50,4	47,9	181,1	137,5	175,91	164,09	133,98	611,43	31,0	41,6	115,8	141,37
Производи класирани по материјали	362,1	504,1	459,3	272,6	1.598,1	369,4	601,28	519,88	354,89	1.845,47	141,5	188,1	237,5	303,64
Машини транспортни уреди	44,4	49,7	46,3	44,0	184,3	305,6	386,76	346,60	396,65	1.435,59	36,0	36,8	305,4	278,01
Разни готови производи	232,1	219,6	242,6	193,9	888,2	96,0	120,60	111,65	117,63	445,93	180,0	167,9	83,7	97,65
Трансакции и неспомната стока	1,8	0,1	0,9	0,3	3,0	1,1	1,46	1,89	1,42	5,82	0,1	0,2	2,7	2,08
Економска намена														
Производи за репродукција	547,6	757,5	715,9	413,8	2.434,8	1.068,8	1.288,75	1.240,07	827,15	4.424,72	224,2	346,0	637,9	661,15
Средства за работа	31,7	35,8	33,0	33,3	133,7	179,2	245,03	225,87	286,25	936,38	33,3	29,7	228,0	188,07
Стокa за широка потрошувачка	337,7	358,7	378,0	333,7	1.408,1	332,0	401,66	377,13	374,06	1.484,88	263,7	294,3	278,1	319,40
Непознато	1,6	0,0	0,0	0,0	1,6	1,1	1,45	1,77	1,41	5,69	0,0	0,0	2,7	2,01

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 25

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ				
	2003	2004	2005	2006	2007	2003	2004	2005	2006	2007
	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно	Вкупно
ВКУПНО	1.366,99	1.675,88	2.042,30	2.415,16	3.398,27	2.306,35	2.931,63	3.232,84	3.752,26	5.280,58
Србија и Црна Гора	274,99	347,60	459,66	559,61		212,80	243,72	264,21	283,41	
Србија					644,74					454,54
Црна Гора					27,95					1,35
Германија	279,39	317,22	364,21	381,17	501,78	304,77	368,19	336,14	372,27	533,13
Грција	180,40	228,76	313,15	361,27	424,65	300,58	282,64	297,72	306,36	416,24
Италија	95,41	134,55	169,81	238,48	349,89	123,13	168,81	194,12	228,27	313,28
Бугарија	25,83	51,54	76,10	130,87	243,91	149,21	209,75	234,41	251,33	271,13
Хрватска	66,17	80,16	81,08	124,71	165,13	63,55	65,78	75,25	79,03	110,85
Белгија	9,70	15,16	34,64	83,87	178,08	16,70	22,10	27,28	27,03	32,41
Босна и Херцеговина	23,79	33,23	50,46	65,79	88,97	11,75	16,31	23,58	26,52	34,94
Холандија	47,33	47,31	44,58	56,46	73,15	49,60	57,13	53,31	60,14	75,31
Турција	32,81	53,95	46,31	55,25	53,78	78,82	94,88	113,90	122,52	198,46
Шпанија	21,29	23,03	14,01	50,40	172,95	24,61	30,97	32,36	51,86	52,09
Словенија	21,34	27,19	31,81	41,44	69,06	139,07	140,34	128,02	129,58	156,08
Албанија	17,42	23,59	27,52	40,71	73,11	3,96	6,35	9,08	11,72	19,67
В.Британија	35,18	42,46	42,94	36,56	75,96	39,48	54,75	44,16	38,20	52,88
Русија	13,74	19,67	21,42	25,62	23,60	178,97	271,01	425,24	569,74	638,18
САД	72,80	72,06	44,45	22,42	52,74	56,55	47,95	45,21	40,34	78,47
Шведска	5,65	5,75	8,34	19,45	15,23	20,18	25,10	20,06	29,63	55,03
Австрија	7,68	8,51	9,00	15,00	19,97	56,20	68,86	69,21	80,55	102,75
Романија	1,39	1,83	4,19	13,38	19,30	14,38	113,06	64,91	91,94	96,66
Чешка	3,07	5,36	6,05	10,66	11,33	11,95	17,47	23,35	32,93	64,61
Франција	54,66	77,32	19,91	10,31	16,06	51,51	67,55	60,98	66,63	90,77
Швајцарија	19,31	6,45	7,52	10,16	10,75	27,22	45,70	63,87	59,18	114,67
Унгарија	2,83	2,19	2,70	6,45	6,74	29,14	30,99	36,29	37,63	55,24
Полска	0,49	2,62	4,04	6,37	11,24	26,42	78,31	94,65	117,84	162,67
Кипар	0,50	4,80	5,54	4,50	2,97	4,08	4,69	3,47	1,50	1,92
Австралија	2,47	2,52	1,71	2,25	3,60	6,72	2,73	4,29	1,78	3,44
Украина	1,78	2,16	2,04	1,80	2,04	88,03	74,10	72,11	105,71	104,37
Кореја	0,12	1,96	1,37	1,65	0,00	14,02	23,38	33,69	41,42	55,09
Кина	14,59	1,36	9,93	1,47	0,58	48,32	82,02	115,28	138,60	245,65
Данска	3,28	2,31	2,78	1,56	3,73	11,30	14,83	14,29	16,92	19,49
Јапонија	5,76	2,72	8,40	1,23	0,67	19,35	24,37	22,76	26,94	41,24
Канада	0,49	1,12	1,09	0,97	1,82	3,96	8,65	22,27	35,45	15,77
Белорусија	0,12	0,16	0,50	0,94	2,63	0,63	0,22	0,24	0,25	0,38
Хонг Конг	0,22	0,14	0,06	0,18	0,02	2,43	2,96	2,58	1,72	13,92
Лихтенштајн	0,00	0,31	0,28	0,13	0,05	0,72	0,36	0,60	0,22	0,27
Аргентина	0,01	0,31	1,59	0,01	0,01	5,59	9,88	8,74	10,09	13,39
Боливија	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,81	0,00	0,01	0,00	0,00
Бразил	0,00	0,00	0,94	0,00	0,09	23,25	41,07	37,66	38,16	75,36

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Надворешнотрговска размена на Република Македонија по земји
во милиони САД долари

	ИЗВОЗ					УВОЗ					ИЗВОЗ		УВОЗ	
	2008					2008					2009		2009	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q3	Q4	Вкупно	Q1	Q2	Q1	Q2
ВКУПНО	918,50	1.152,07	1.126,88	780,79	3.978,23	1.581,06	1.936,89	1.844,84	1.488,88	6.851,67	521,23	669,99	1.146,68	1.170,64
Србија и Црна Гора														
Србија	200,65	280,91	270,50	182,66	934,72	135,43	142,93	133,42	120,23	532,02	108,36	102,17	80,48	100,26
Црна Гора	8,48	11,33	11,59	7,17	38,57	0,23	0,16	0,25	0,58	1,21	4,54	5,78	0,42	0,45
Германија	154,26	147,57	146,66	114,76	563,25	139,69	182,27	157,81	170,56	650,33	115,66	102,44	112,17	128,29
Грција	124,27	178,79	156,63	75,30	535,00	110,77	145,77	139,56	114,73	510,83	58,00	83,75	83,94	100,28
Италија	74,59	74,60	90,08	81,73	321,00	75,01	115,94	90,46	101,50	382,91	43,13	43,80	69,28	102,17
Бугарија	95,04	109,78	107,92	63,90	376,64	77,11	82,06	94,48	73,42	327,07	29,76	51,43	49,35	60,35
Хрватска	47,90	65,60	65,65	49,80	228,96	33,34	37,51	33,62	33,24	137,71	35,50	44,92	25,48	25,97
Белгија	23,49	26,34	26,93	32,45	109,21	9,52	11,86	9,03	11,69	42,10	8,12	4,34	6,56	7,88
Босна и Херцеговина	22,37	30,43	29,40	22,65	104,84	8,75	15,04	17,89	10,91	52,60	16,88	20,49	9,00	11,65
Холандија	18,64	15,37	22,07	14,53	70,61	22,68	25,13	22,59	23,32	93,72	14,47	10,84	12,45	15,89
Турција	9,65	10,05	7,49	4,37	31,56	56,69	81,05	67,67	63,34	268,75	10,12	11,25	51,70	63,22
Шпанија	16,45	34,64	12,25	13,55	76,90	12,52	14,51	12,93	14,83	54,80	3,20	5,29	10,91	12,66
Словенија	12,87	20,04	21,36	10,83	65,11	42,49	55,26	55,16	50,45	203,36	6,67	7,81	43,80	43,69
Албанија	19,89	27,11	35,37	24,40	106,77	6,09	10,01	12,09	7,47	35,66	15,44	22,23	3,40	6,99
В.Британија	18,99	15,42	19,27	16,26	69,94	16,11	21,46	16,20	13,31	67,08	8,50	8,55	10,55	14,25
Русија	5,74	7,89	8,05	11,00	32,68	272,11	277,19	247,34	134,25	930,89	2,49	6,34	142,78	93,32
САД	3,10	2,27	2,64	3,08	11,09	20,29	21,11	35,22	22,56	99,18	1,65	2,31	24,25	19,87
Шведска	1,66	2,75	2,85	2,17	9,43	12,58	13,22	15,68	12,06	53,54	2,34	1,89	6,20	6,96
Австрија	4,41	5,53	7,27	5,28	22,49	20,81	38,71	29,61	30,71	119,83	3,40	4,61	18,87	26,29
Романија	6,73	7,43	15,23	4,07	33,47	19,65	42,81	41,55	13,51	117,51	2,85	3,36	17,61	21,67
Чешка	2,82	4,22	5,05	2,34	14,43	14,04	20,41	15,19	15,77	65,40	2,01	2,12	11,82	12,50
Франција	4,35	7,11	5,79	7,03	24,27	25,88	34,09	29,89	31,39	121,25	2,59	3,07	16,94	20,77
Швајцарија	3,38	3,83	5,25	3,69	16,14	87,89	59,52	87,82	57,46	292,69	2,32	3,26	51,37	24,82
Унгарија	1,11	3,40	1,20	1,46	7,18	26,47	22,54	15,89	15,67	80,56	0,47	0,99	10,99	12,83
Полска	4,35	5,04	4,52	2,90	16,80	46,56	81,82	99,94	36,97	265,29	2,23	1,90	18,40	24,00
Кипар	0,63	0,46	0,47	0,42	1,98	0,39	1,29	1,08	1,28	4,04	0,05	0,03	0,43	0,19
Австралија	0,64	0,52	1,05	1,05	3,26	0,30	0,69	0,89	1,41	3,29	0,44	0,88	0,73	0,91
Украина	0,30	0,71	1,52	0,41	2,95	32,17	78,94	49,67	42,19	202,97	1,86	5,36	15,03	17,79
Кореја	0,31	0,01	0,00	0,00	0,32	12,54	15,80	15,84	13,26	57,44	0,00	0,00	7,19	9,69
Кина	0,46	0,44	0,61	0,10	1,61	62,84	80,11	81,47	90,36	314,77	0,01	0,30	62,94	67,49
Данска	2,80	2,56	4,76	3,71	13,83	5,18	6,76	5,12	5,41	22,47	0,38	0,49	4,81	4,73
Јапонија	0,25	0,13	0,83	0,08	1,29	12,66	18,22	12,38	14,61	57,87	0,05	0,17	17,00	12,64
Канада	0,28	0,21	0,17	0,63	1,29	2,27	5,11	4,53	5,44	17,35	0,28	0,21	4,08	6,20
Белорусија	0,24	2,13	0,60	0,11	3,09	0,14	0,61	0,32	0,41	1,48	0,06	0,34	0,14	0,14
Хонг Конг	0,00	0,03	0,03	0,03	0,09	11,72	1,19	1,68	1,36	15,95	0,02	0,24	0,45	0,45
Лихтенштајн	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,07	0,00	0,09	0,17	0,00	0,00	0,04	0,02
Аргентина	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	3,17	4,94	2,57	4,07	14,75	0,00	0,00	2,73	2,61
Боливија	0,00	0,00	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01
Бразил	0,00	0,00	0,02	0,02	0,04	15,20	30,93	53,30	22,22	121,65	0,00	0,00	15,83	12,81

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија.

Табела 26

Состојба на странски директни инвестиции во Република Македонија по земји на инвеститори /1
во милиони евра

Шифра	Земји	1997		1998		1999		2000		2001	
		Вредност	Учество	Вредност	Учество	Вредност	Учество	Вредност	Учество	Вредност	Учество
004	Авганистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
008	Албанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,6	0
036	Австралија	-0,1	0	0,2	0	0,3	0	0,3	0	0,4	0
040	Австрија	17,6	12	30,1	11	39,5	11	33,0	6	36,8	4
044	Бахамски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
052	Барбадос	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
056	Белгија	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,1	0	0,4	0
060	Бермуди	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
070	Босна и Херцеговина	1,6	1	2,9	1	2,8	1	2,7	0	2,4	0
084	Белизе	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
092	Британски Девствени Острови	0,1	0	0,1	0	0,5	0	1,4	0	3,9	0
100	Бугарија	2,6	2	3,4	1	2,9	1	3,5	1	6,6	1
112	Белорусија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
124	Канада	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,3	0	0,1	0
136	Каймански Острови	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
140	Централно Афричка Република	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
144	Шри Ланка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
156	Кина	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
158	Тајван	0,0	0	0,0	0	0,0	0	2,8	0	4,2	0
184	Кукви Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
191	Хрватска	5,8	4	6,4	2	7,6	2	8,2	1	10,3	1
196	Кипар	1,2	1	77,1	29	92,8	26	117,9	20	138,7	13
203	Чешка	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0
208	Данска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0
214	Доминиканска Република	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
222	Ел Салвадор	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
246	Финска	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
250	Франција	0,2	0	0,4	0	0,4	0	8,0	1	5,9	1
268	Грузија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
276	Германија	9,3	7	14,1	5	15,9	4	50,2	9	54,6	5
292	Гибралтар	0,3	0	0,4	0	0,5	0	0,9	0	0,8	0
300	Грција	9,7	7	12,8	5	20,5	6	105,3	18	174,2	17
344	Хонг Конг	0,0	0	0,0	0	0,3	0	0,3	0	0,0	0
348	Унгарија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	300,6	29
352	Исланд	0,9	1	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
356	Индија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
364	Иран	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0	0,1	0
368	Ирак	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
372	Ирска	0,0	0	-0,1	0	-0,1	0	0,1	0	0,7	0
376	Израел	0,0	0	0,2	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
380	Италија	9,9	7	11,0	4	11,4	3	11,4	2	13,9	1
392	Јапонија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
396	Џонстон Остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
400	Јордан	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
422	Либан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
434	Либија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
438	Лихтенштајн	0,2	0	3,8	1	10,2	3	4,8	1	6,5	1
442	Луксембург	0,2	0	1,8	1	1,9	1	2,3	0	2,3	0
458	Малезија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
470	Малта	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
480	Маврициус	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
484	Мексико	0,0	0	-0,9	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
498	Молдавија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
499	Црна Гора	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
528	Холандија	1,4	1	4,6	2	10,2	3	14,7	3	15,6	2
530	Холандски Антили	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
566	Нигерија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
578	Норвешка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
584	Маршалски Острови	1,3	1	0,6	0	0,7	0	0,1	0	0,2	0
586	Пакистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
591	Панама	2,0	1	2,9	1	3,1	1	3,5	1	12,9	1
616	Полска	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,0	0	0,0	0
620	Португалија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
642	Романија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0	0,1	0
643	Русија	3,5	3	5,5	2	2,5	1	0,0	0	0,0	0
659	Сент Ките и Невис	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
670	Сент Винсент и Гренадин	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
674	Сан Марино	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
688	Србија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
690	Сејшелски Острови	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
702	Сингапур	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
703	Словачка	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,1	0	0,0	0
705	Словенија	16,4	12	21,2	8	43,7	12	56,2	10	58,8	6
710	Јужна Африка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
724	Шпанија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
752	Шведска	1,4	1	1,6	1	1,7	0	2,2	0	1,1	0
756	Швајцарија	32,1	23	40,8	15	45,8	13	61,5	11	79,2	8
760	Сирија	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,1	0
784	Обединети Арапски Емирати	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
792	Турција	0,7	1	1,1	0	14,2	4	16,1	3	16,2	2
804	Украина	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
826	Велика Британија	5,3	4	5,9	2	4,2	1	39,5	7	26,6	3
833	Човечки остров	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
840	САД	1,4	1	2,4	1	4,1	1	12,5	2	34,0	3
850	Девствени Острови на Обединетите Држави	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,2	0
860	Узбекистан	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
890	Србија и Црна Гора	15,9	11	19,4	7	21,1	6	19,3	3	29,7	3
938	Меѓународна финансиска корпорација	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
964	Европска банка за реконструкција и развој	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
972	Банка за развој на Централно африкански земји	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
978	Северноатланска алијанса за соработка	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
	Вкупно	141,2	100	270,4	100	359,9	100	580,1	100	1.039,2	100

/1/ Претходни податоци

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 28

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби

во милиони САД долари

Период	2003	2004	2005	2006	2007
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.999,0	-2.498,5	-2.333,9	-2.474,0	-3.527,7
Средства	1.868,5	2.162,2	2.455,8	3.256,5	3.946,3
Директни инвестиции во странство	42,0	54,2	62,1	39,7	67,6
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	35,7	43,9	43,6	37,7	51,6
Останат капитал	6,3	10,3	18,5	2,0	16,0
Портфолио инвестиции	3,8	4,1	3,6	4,2	4,4
Сопственички хартии од вредност	3,8	4,1	3,6	4,2	4,4
Банки	3,0	3,3	2,9	3,4	3,6
Останати сектори	0,8	0,8	0,7	0,8	0,8
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-
Останати инвестиции	929,3	1.128,6	1.065,4	1.346,9	1.634,7
Трговски кредити	194,3	267,2	299,0	441,8	652,7
Останати сектори	194,3	267,2	299,0	441,8	652,7
Долгорочни	0,4	0,4	0,8	0,9	1,1
Краткорочни	193,9	266,8	298,2	441,0	651,6
Заеми	25,5	27,4	26,0	2,3	3,9
Банки	24,0	25,7	25,6	2,0	1,1
Долгорочни	15,2	16,5	15,0	1,4	1,1
Краткорочни	8,8	9,2	10,6	0,5	-
Останати сектори	1,5	1,7	0,4	0,3	2,8
Долгорочни	-	1,7	0,1	0,3	2,3
Краткорочни	1,5	-	0,2	-	0,5
Валуте и депозити	706,0	827,7	733,3	868,4	936,4
Монетарна власт	41,4	16,2	15,5	23,6	25,3
Банки	664,6	811,5	717,8	844,8	911,2
Останати средства	3,5	6,3	7,1	34,4	41,7
Меѓународни официјални резерви	893,4	975,3	1.324,7	1.865,8	2.239,6
Обврски	3.867,5	4.660,7	4.789,7	5.730,5	7.474,1
Директни инвестиции во земјата	1.614,7	2.190,6	2.086,9	2.763,8	3.739,4
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.477,0	1.858,5	1.863,5	2.454,0	3.271,4
Останат капитал	137,7	332,1	223,4	309,8	468,0
Портфолио инвестиции	107,2	71,7	273,9	366,5	457,2
Сопственички хартии од вредност	80,5	40,0	52,8	114,0	194,8
Банки	12,6	19,1	29,5	106,2	90,9
Останат сектор	67,9	20,9	23,3	7,8	103,9
Должнички хартии од вредност	26,8	31,7	221,2	252,5	262,5
Останати инвестиции	2.145,6	2.398,5	2.428,9	2.600,2	3.277,5
Трговски кредити	398,2	485,6	457,0	486,2	854,5
Останати сектори	398,2	485,6	457,0	486,2	854,5
Долгорочни	61,8	46,7	29,3	25,8	21,4
Краткорочни	336,4	438,9	427,6	460,4	833,1
Заеми	1.657,2	1.814,4	1.852,2	1.853,3	1.991,9
Монетарна власт	68,4	62,5	62,1	55,8	-
Држава	1.256,5	1.351,2	1.292,2	1.152,6	1.068,4
Банки	90,9	89,1	131,0	192,7	317,8
Долгорочни	80,0	78,4	128,3	192,7	293,6
Краткорочни	10,9	10,7	2,7	-	24,2
Останати сектори	241,4	311,6	366,9	452,2	605,7
Долгорочни	219,9	293,6	293,5	436,8	547,9
Краткорочни	21,5	18,0	73,4	15,4	57,8
Валуте и депозити	69,0	70,5	86,9	148,6	238,3
Банки	69,0	70,5	86,9	148,6	238,3
Останати обврски	21,4	27,9	32,8	112,1	192,8

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 29

Меѓународна инвестициона позиција на Република Македонија - состојби

во милиони евра

Период	2003	2004	2005	2006	2007
Меѓународна инвестициона позиција, нето	-1.599,7	-1.836,6	-1.978,4	-1.878,5	-2.401,1
Средства	1.495,3	1.589,3	2.081,7	2.472,7	2.686,0
Директни инвестиции во странство	33,6	39,9	52,6	30,1	46,0
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	28,6	32,3	37,0	28,6	35,1
Останат капитал	5,0	7,6	15,6	1,5	10,9
Портфолио инвестиции	3,0	3,0	3,1	3,2	3,0
Сопственички хартии од вредност	3,0	3,0	3,1	3,2	3,0
Банки	2,4	2,4	2,5	2,6	2,5
Останати сектори	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-
Останати инвестиции	743,7	829,5	903,1	1.022,7	1.112,7
Трговски кредити	155,5	196,4	253,5	335,5	444,3
Останати сектори	155,5	196,4	253,5	335,5	444,3
Долгорочни	0,3	0,3	0,7	0,7	0,8
Краткорочни	155,2	196,1	252,8	334,8	443,5
Заеми	20,4	20,1	22,0	1,7	2,6
Банки	19,2	18,9	21,7	1,5	0,7
Долгорочни	12,2	12,2	12,7	1,1	0,7
Краткорочни	7,0	6,7	9,0	0,4	-
Останати сектори	1,2	1,2	0,3	0,3	1,9
Долгорочни	-	1,2	0,1	0,3	1,6
Краткорочни	1,2	-	0,2	-	0,3
Валуте и депозити	565,0	608,4	621,6	659,4	637,4
Монетарна власт	33,2	11,9	13,2	17,9	17,2
Банки	531,8	596,5	608,4	641,5	620,2
Останати средства	2,8	4,6	6,0	26,1	28,4
Меѓународни официјални резерви	715,0	716,9	1.122,9	1.416,7	1.524,4
Обврски	3.095,0	3.426,0	4.060,1	4.351,2	5.087,2
Директни инвестиции во земјата	1.292,1	1.610,2	1.769,0	2.098,6	2.545,2
Акционерски капитал и реинвестирана добивка	1.182,0	1.366,1	1.579,6	1.863,4	2.226,6
Останат капитал	110,2	244,1	189,4	235,2	318,6
Портфолио инвестиции	85,8	52,7	232,2	278,3	311,2
Сопственички хартии од вредност	64,4	29,4	44,7	86,6	132,6
Банки	10,1	14,0	25,0	80,7	61,9
Останати сектори	54,3	15,4	19,7	5,9	70,7
Должнички хартии од вредност	21,4	23,3	187,5	191,7	178,7
Останати инвестиции	1.717,1	1.763,1	2.058,9	1.974,3	2.230,8
Трговски кредити	318,6	356,9	387,3	369,2	581,6
Останати сектори	318,6	356,9	387,3	369,2	581,6
Долгорочни	49,4	34,3	24,9	19,6	14,5
Краткорочни	269,2	322,6	362,5	349,6	567,1
Заеми	1.326,2	1.333,8	1.570,1	1.407,2	1.355,8
Монетарна власт	54,7	46,0	52,7	42,4	-
Држава	1.005,5	993,2	1.095,4	875,2	727,2
Банки	72,8	65,5	111,1	146,3	216,3
Долгорочни	64,0	57,6	108,8	146,3	199,8
Краткорочни	8,7	7,9	2,3	-	16,5
Останати сектори	193,2	229,1	311,0	343,3	412,2
Долгорочни	175,9	215,8	248,8	331,6	372,9
Краткорочни	17,2	13,3	62,2	11,7	39,3
Валуте и депозити	55,2	51,9	73,7	112,8	162,2
Банки	55,2	51,9	73,7	112,8	162,2
Останати обврски	17,1	20,5	27,8	85,1	131,2

Извор: Народна банка на Република Македонија

Табела 31

Бруто надворешни побарувања на Република Македонија - состојба / 1
во милиони евра

	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007*	31.03.2008	30.06.2008	30.09.2008	31.12.2008	31.03.2009	30.06.2009
1. ДРЖАВЕН СЕКТОР	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1 Краткорочен	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2 Долгорочни побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.3. Комерцијални кредити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2. МОНЕТАРНА ВЛАСТ (НБРМ)	664,66	1.040,51	1.326,97	1.416,28	1.395,51	1.413,65	1.552,13	1.361,16	1.120,06	1.060,47
2.1 Краткорочен	664,66	1.040,51	1.167,82	917,15	279,69	300,38	404,19	245,87	168,70	249,03
2.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.3. Валути и депозити	664,66	1.040,51	1.167,82	917,15	279,69	300,38	404,19	245,87	168,70	249,03
2.1.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Достасани ненаплатени побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2 Долгорочен	0,00	0,00	159,16	499,13	1.115,83	1.113,26	1.147,94	1.115,29	951,35	811,44
2.2.1. Обврзници	0,00	0,00	159,16	499,13	1.115,83	1.113,26	1.147,94	1.115,29	951,35	811,44
2.2.2. Заеми	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.2. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3. БАНКАРСКИ СЕКТОР	619,59	635,87	668,26	648,05	549,01	529,46	533,83	390,58	442,32	454,79
3.1 Краткорочен	618,75	634,56	667,17	631,33	532,31	509,75	514,16	371,06	422,82	434,12
3.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.2. Заеми	0,00	2,17	0,39	0,00	0,00	0,02	0,02	0,01	0,01	9,43
3.1.3. Валути и депозити	596,54	608,45	641,45	604,19	525,74	502,97	507,24	363,95	415,49	417,15
3.1.4. Останати побарувања	22,21	23,93	25,33	27,14	6,57	6,77	6,90	7,10	7,33	7,53
Достасани ненаплатени побарувања	22,21	23,93	25,33	27,14	6,57	6,77	6,90	7,10	7,33	7,53
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2 Долгорочен	0,84	1,31	1,10	16,72	16,70	19,71	19,67	19,52	19,50	20,68
3.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.2. Заеми	0,84	1,31	1,10	0,74	0,72	1,23	1,19	1,04	1,01	2,19
3.2.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	15,98	15,98	18,48	18,49	18,49	18,49	18,49
3.2.4. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	197,77	253,94	336,54	447,43	471,71	520,79	564,13	551,63	505,62	510,77
4.1 Краткорочен	196,55	253,46	335,63	445,09	467,36	515,52	559,09	546,53	500,28	504,10
4.1.1. Инструменти на пазарот на пари	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.2. Заеми	0,00	0,20	0,00	0,31	0,22	0,47	0,70	0,90	0,95	0,42
4.1.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,21	0,39	0,13	0,18	0,05	0,10	0,07	0,06
4.1.4. Комерцијални кредити	196,12	252,79	334,82	443,51	444,77	492,78	535,12	521,88	474,55	478,75
4.1.5. Останати побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,71	24,87
Достасани ненаплатени побарувања	0,43	0,46	0,60	0,87	22,23	22,09	23,22	23,65	24,71	24,87
Останато	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2 Долгорочен	1,23	0,49	0,91	2,34	4,35	5,26	5,04	5,09	5,33	6,66
4.2.1. Обврзници	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.2. Заеми	1,23	0,10	0,25	1,57	3,83	4,10	4,07	4,12	4,56	5,89
4.2.3. Валути и депозити	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.2.4. Комерцијални кредити	0,00	0,39	0,66	0,77	0,52	1,17	0,97	0,97	0,78	0,78
4.2.5. Останати побарувања	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани субјекти	47,98	95,87	95,60	123,11	125,57	129,21	133,38	134,45	146,20	179,24
5.1. Побарувања од директно инвестирани субјекти	11,28	21,33	14,69	17,00	17,00	17,00	17,00	17,00	17,00	17,00
5.2. Побарувања од директните инвеститори	36,70	74,54	80,91	106,11	108,58	112,21	116,38	117,46	129,20	162,24
БРУТО НАДВОРЕШНИ ПОБАНУВАЊА	1.530,00	2.026,19	2.427,38	2.634,87	2.541,80	2.593,10	2.783,47	2.437,83	2.214,19	2.205,26

*Ревизија на трговските кредити за 2007 година врз основа на податоците од новиот прашалник КИПО.

Податоците за трговски кредити за 2008 и 2009 година се проценети врз основа на податоци за тековите од билансот на плаќања.

1/Претходни податоци.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 33

Девизни резерви

во милиони евра

	1. Девизни резерви					2. Други девизни средства
	Монетарно злато	Специјални права на влечење-SDR	Резервна позиција кај ММФ	Девизи	ВКУПНО	
2003	29,7	0,3	0,0	685,0	715,0	33,2
2004	63,6	0,6	0,0	652,8	716,9	11,9
2005	94,9	0,7	0,0	1.027,3	1.122,9	13,2
2006	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
I	102,9	0,7	0,0	865,8	969,4	13,0
II	102,5	0,2	0,0	873,3	976,0	13,1
III	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
IV	111,1	2,6	0,0	1.079,3	1.193,1	69,4
V	111,2	0,9	0,0	1.100,3	1.212,5	69,2
VI	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
VII	109,8	0,8	0,0	1.165,5	1.276,1	69,3
VIII	105,9	0,3	0,0	1.239,4	1.345,6	18,1
IX	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
X	103,1	2,8	0,0	1.295,8	1.401,7	18,2
XI	105,9	0,5	0,0	1.307,3	1.413,8	17,9
XII	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
Q1	105,4	0,2	0,0	1.052,2	1.157,8	69,7
Q2	104,6	0,9	0,0	1.135,9	1.241,3	69,4
Q3	103,8	0,2	0,0	1.266,1	1.370,1	18,2
Q4	105,4	2,3	0,0	1.309,0	1.416,7	17,9
2007	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
I	108,7	1,7	0,0	1.284,7	1.395,1	18,1
II	111,7	0,2	0,0	1.276,4	1.388,3	12,1
III	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
IV	108,5	4,2	0,0	1.343,0	1.455,7	17,7
V	106,8	1,4	0,0	1.357,8	1.466,0	17,8
VI	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
VII	106,6	1,4	0,0	1.341,1	1.449,1	17,7
VIII	107,1	1,2	0,0	1.377,1	1.485,4	17,8
IX	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
X	118,6	1,1	0,0	1.431,4	1.551,1	17,6
XI	117,7	1,0	0,0	1.428,3	1.547,0	17,1
XII	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
Q1	108,7	7,0	0,0	1.297,3	1.413,1	17,9
Q2	104,8	1,4	0,0	1.312,2	1.418,4	17,8
Q3	113,6	1,1	0,0	1.407,4	1.522,1	17,4
Q4	124,3	1,0	0,0	1.399,1	1.524,4	17,2
2008	133,9	1,0	0,0	1.360,0	1.494,9	1,1
I	136,1	1,0	0,0	1.398,6	1.535,8	9,9
II	139,9	0,9	0,0	1.408,1	1.548,9	9,8
III	129,5	0,9	0,0	1.388,9	1.519,3	6,6
IV	121,6	1,1	0,0	1.371,5	1.494,3	6,7
V	123,8	1,0	0,0	1.385,1	1.509,9	0,6
VI	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6
VII	127,7	1,0	0,0	1.428,2	1.556,9	0,6
VIII	123,9	1,0	0,0	1.474,7	1.599,6	0,6
IX	136,5	1,0	0,0	1.551,5	1.689,0	0,6
X	122,0	1,1	0,0	1.550,1	1.673,2	0,7
XI	139,5	1,0	0,0	1.448,7	1.589,2	1,2
XII	133,9	1,0	0,0	1.360,0	1.494,9	1,1
Q1	129,5	0,9	0,0	1.388,9	1.519,3	6,6
Q2	129,3	1,0	0,0	1.413,1	1.543,4	0,6
Q3	136,5	1,0	0,0	1.551,5	1.689,0	0,6
Q4	133,9	1,0	0,0	1.360,0	1.494,9	1,1
2009	146,1	0,9	0,0	1.056,6	1.203,6	3,9
I	156,4	1,0	0,0	1.284,3	1.441,8	5,4
II	162,9	1,0	0,0	1.249,7	1.413,6	6,1
III	152,0	1,0	0,0	1.114,8	1.267,8	5,2
IV	146,3	1,0	0,0	1.056,6	1.203,8	5,6
V	150,5	0,9	0,0	1.015,4	1.166,8	5,0
VI	146,1	0,9	0,0	1.056,6	1.203,6	3,9
Q1	152,0	1,0	0,0	1.114,8	1.267,8	5,2
Q2	146,1	0,9	0,0	1.056,6	1.203,6	3,9

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 35

Среден девизен курс на денарот (на крај на периодот)

	EUR	DEM	ITL	USD	ATS	FRF	GBP	CHF
	1	100	100	1	100	100	1	100
31.12.1993		2.575,2100	2,6000	44,4600	366,3000	757,7600	65,8200	3.029,4800
31.12.1994		2.621,1400	2,5000	40,6000	372,4900	759,5300	63,4500	3.098,1900
31.12.1995		2.649,4300	2,4000	37,9800	376,5900	775,0400	58,6500	3.299,6000
31.12.1996		2.663,4000	2,7100	41,4100	378,4961	789,1662	69,9596	3.062,9100
31.12.1997		3.092,4800	3,1500	55,4200	439,5300	924,1300	92,2200	3.811,4800
31.12.1998		3.098,3900	3,1294	51,8400	440,4100	923,8800	86,6900	3.786,2300
31.12.1999	60,6173	3.099,3136	3,1306	60,3400	440,5231	924,1000	97,5000	3.776,5400
31.12.2000	60,7878	3.108,0300	3,1400	65,3300	441,7600	926,7000	97,4000	3.990,8000
31.12.2001	60,9610	3.116,8844	3,1484	69,1716	443,0206	929,3438	100,1824	4.110,9286
31.12.2002	61,0707			58,5979			93,9549	4.197,8760
31.12.2003	61,2931			49,0502			87,1136	3.930,5566
31.12.2004	61,3100			45,0676			86,4983	3.970,8549
31.12.2005	61,1779			51,8589			89,2717	3.934,0171
31.12.2006	61,1741			46,4496			91,1007	3.806,9637
31.01.2007	61,2139			47,1893			92,7062	3.770,2575
28.02.2007	61,1773			46,2413			90,8079	3.780,3436
31.03.2007	61,1675			45,9284			89,9787	3.764,8489
30.04.2007	61,1621			44,8304			89,6476	3.722,3602
31.05.2007	61,1920			45,5976			90,0545	3.716,0381
30.06.2007	61,1692			45,2973			90,7555	3.695,3543
31.07.2007	61,1658			44,7806			90,5757	3.721,2265
31.08.2007	61,1716			44,9461			90,2236	3.729,5208
30.09.2007	61,1940			43,1582			87,8215	3.686,1635
31.10.2007	61,1821			42,4669			87,7540	3.652,4446
30.11.2007	61,2935			41,5888			85,7552	3.713,6322
31.12.2007	61,2016			41,6564			83,2901	3.685,9552
31.01.2008	61,4240			41,4747			82,6258	3.806,8795
29.02.2008	61,2338			40,4959			80,4279	3.818,2827
31.03.2008	61,2664			38,7860			77,4740	3.893,6384
30.04.2008	61,3856			39,4230			77,8067	3.800,2600
31.05.2008	61,1654			39,4412			77,8186	3.758,0118
30.06.2008	61,1741			38,8456			77,2059	3.810,7581
31.07.2008	61,1879			39,2507			77,7779	3.750,4076
31.08.2008	61,1642			41,5095			75,9804	3.783,9767
30.09.2008	61,1689			42,6294			76,8550	3.860,4544
31.10.2008	61,4099			47,1115			77,6652	4.149,3176
30.11.2008	61,4030			48,2462			73,9884	3.973,0184
31.12.2008	61,4123			43,5610			63,0387	4.104,2772
31.01.2009	61,4129			47,9189			68,4000	4.129,7088
28.02.2009	61,4129			48,5708			68,7637	4.138,0567
31.03.2009	61,4135			46,5501			66,1000	4.051,2897
30.04.2009	61,4115			46,2924			68,3299	4.076,7061
31.05.2009	61,4128			43,5614			70,3549	4.059,5452
30.06.2009	61,1642			43,5085			72,0724	4.008,1389

Извор: Народна банка на Република Македонија.

Табела 36

Индекси на ефективен девизен курс на денарот*

базен период 2003=100, пондери НТР 2006 година

година	Квартал	Номинален ефективен девизен курс на денарот	Реален ефективен девизен курс на денарот		
			Индекс на трошоци на живот	Индекс на цени на производители на индустриски производи	Индекс на трошоци на работна сила по единица производ
1995	Квартал 4	41,2	132,1	117,9	
1996	Квартал 4	48,5	118,4	106,1	
1997	Квартал 4	49,9	97,0	93,4	
1998	Квартал 4	66,6	105,7	112,8	
1999	Квартал 4	82,7	113,0	119,0	
2000	Квартал 4	90,0	107,1	109,8	
2001	Квартал 4	94,1	101,7	101,8	
2002	Квартал 4	97,6	99,9	100,7	
2003	Квартал 4	101,2	100,1	99,1	87,5
2004	Квартал 4	104,4	96,1	95,8	92,3
2005	Квартал 4	104,8	90,8	93,0	90,5
2006	Квартал 4	104,2	89,2	91,9	81,2
2007	Квартал 4	104,4	88,0	90,8	71,0
2008	Квартал 4	106,2	88,4	89,9	76,0
2005	Квартал 1	104,8	94,6	94,9	91,3
	Квартал 2	104,5	92,9	94,2	77,4
	Квартал 3	104,7	91,7	95,1	79,3
	Квартал 4	104,8	90,8	93,0	90,5
2006	Квартал 1	104,8	91,3	94,1	89,3
	Квартал 2	105,6	91,3	95,1	79,5
	Квартал 3	105,1	90,3	94,5	82,8
	Квартал 4	104,2	89,2	91,9	81,2
2007	Квартал 1	104,4	89,0	90,8	73,3
	Квартал 2	104,8	88,8	90,7	70,9
	Квартал 3	104,5	88,0	90,7	68,6
	Квартал 4	104,4	88,0	90,8	71,0
2008	Квартал 1	105,6	90,4	91,2	66,0
	Квартал 2	106,0	89,7	92,7	63,4
	Квартал 3	104,6	87,2	92,0	60,5
	Квартал 4	106,2	88,4	89,9	76,0
2009	Квартал1	111,8	91,8	92,1	69,0
	Квартал2	111,6	90,3	93,3	69,9

* Индекс под 100 означува зголемена извозна конкурентност.

Извор: Народна банка на Република Македонија.

МЕТОДОЛОШКИ ОБЈАСНУВАЊА

РЕАЛЕН СЕКТОР

Табела бр.1 Бруто домашен производ

Извор на податоците за бруто домашниот производ (БДП) е Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ). Пресметката на БДП базира на податоци од годишните сметки од Централниот регистар, од статистичките истражувања на ДЗС, од Министерството за финансии, УЈП и од други извори.

Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени (според производствен метод) е финален производ на производната активност на резидентните производни единици и претставува збир на бруто додадената вредност од одделни институционални сектори или одделни дејности, по основни цени, зголемен за данокот на промет (односно ДДВ) и царините, а намален за субвенциите на производи (што не се распределени по дејности).

Податоци за БДП на квартална основа се расположливи од 1997 година. Производствената страна на БДП на квартална основа се пресметува по постојани цени. Податоците за БДП по произведен метод прикажани по сектори се според Националната класификација на дејности - НКД.

Табела бр.2 Цени

Извор на податоците за цените е ДЗСРМ.

Просечните месечни цени на мало, нивната динамика и структурата на личната потрошувачка се основа за пресметка на *индексот на трошоците на животоот (Consumer price index - CPI)*.

При изборот на производите за следење на цените на мало се земаат предвид само оние производи кои имаат значајно учество во прометот на мало. Под цени на мало се подразбираат цените по кои трговијата на мало, индивидуалните производители и вршителите на услугите ги продаваат производите и услугите на крајните потрошувачи. Во цените е вклучен и ДДВ.

Индексот на трошоци на животот се пресметува врз база на посебно групирана листа на производи и услуги од личната потрошувачка на неземјоделските домаќинства и просечните месечни цени на мало на тие производи и услуги, односно нивните индивидуални индекси на цени, пондерирани со структурата од индивидуалната потрошувачка. Од јануари 2007 година структурата на индексот на трошоците на животот е проширена за две нови категории: „Ресторани и хотели“ и „Останати услуги неспомнати на друго место“.

Цениите на производите на индустријски производи - ЦПИП (Producer price index - PPI) се следат во Месечниот извештај за цени на производители на индустријски производи, Ц.41 кај 200 претпријатија од областа на индустријата во Р. Македонија. Изборот на претпријатијата се врши според нивното значење во вкупното производство.

Продажна цена на производителите на индустријски производи е цената според која производителот ги продава своите производи на редовните купувачи на домашниот пазар, во најголеми количества франко натоварено во вагон (камион) во местото на производителот, или цената по која производителот врши пресметка со други производители во прометната сфера. Во оваа цена влегува регресот, ако продавачот го остварува според прописите, а од цената се одбива трговскиот рабат и попустот (каса сконто и др.) што продавачот му го одобрува на купувачот. Во цената не влегува ДДВ.

Од јануари 2001 година индексот на ЦПИП се обработува според Националната класификација на дејностите.

Табела бр.3 Индекс на индустриското производство и индекс на продуктивноста во индустријата

Извор на податоците за *индустриското производство* е ДЗСРМ. Податоците за индустријата се прибираат преку месечни извештаи што ги доставуваат претпријатијата евидентирани во областа на индустријата, како и деловните единици кои се занимаваат со индустриска дејност, а се наоѓаат во состав на индустриските претпријатија.

Врз основа на податоците од месечните извештаи се пресметуваат индексите на производство.

Со годишниот извештај за индустријата до 1998 година и месечниот извештај за индустријата до 1999 година, податоците се прибираат според Единствената класификација на дејности - ЕКД, а од 1999 година, односно 2000 година, соодветно, прибирањето на податоците врз база на споменатите извештаи се врши според Националната класификација на дејности - НКД.

Индексот на физички обем на индустриско производство се пресметува врз основа на производството, т.е. по чиста дејност, со распоредување на производите во соодветната гранка. За пресметување на индексот се користат:

- просечното месечно готово производство и структурата на производството во базната година;
- вкупно месечно производство во тековната година;
- номенклатурата на производи за месечниот извештај за индустриското производство;
- пондерациони коефициенти за секој производ;
- пондерациони фактори што ја изразуваат структурата на производството, т. е. учеството на секоја гранка во вкупното индустриско производство на Република Македонија.

Продуктивноста во индустријата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за физичкиот обем на индустриското производство и бројот на вработените во индустријата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.4 Вработеност и продуктивност во целата економија

Извор на презентираниите податоци за *вработеноста* е Анкетата за работна сила (АРС) на ДЗСРМ.

АРС е најсеопфатно истражување на економската активност на населението и нивните демографски, образовни и други карактеристики во меѓупописниот период. Анкетата се спроведува на целата територија на Р. Македонија, врз база на примерок од 10.000 домаќинства (7.200 домаќинства до 2003 година) или 1,8% од вкупниот број домаќинства во земјата. До 2003 година АРС се спроведуваше годишно, а од 2004 година се спроведува континуирано неделно во тек на цела година, а обработката се врши квартално и годишно. Единици на набљудување се лица на возраст од 15 до 79 години и домаќинствата. АРС се изработува врз база на меѓународни препораки (ILO и Eurostat). Применети класификации: Национална класификација на дејности и Национална класификација на занимања.

Работоспособното население го сочинуваат сите лица на возраст од 15 години и повеќе. Работоспособното население се дели на активно население и неактивно население.

Активното население (работна сила) ги опфаќа вработените и невработените лица.

Неактивно население ги опфаќа следните лица:

- ученици и студенти
- пензионери
- домаќинки
- издржувани лица (од друго лице, од државата или од друг приход како рента, камата).

Вработените во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; вработените во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; вработените во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Продуктивноста во економијата се пресметува во НБРМ, врз база на податоци од ДЗСРМ за вкупниот БДП и вкупниот број на вработени во економијата (според Анкета за работна сила), на квартална основа.

Табела бр.5 Плати

Податоците за исплатените нето и бруто плати по вработен базираат на месечни извештаи од деловните субјекти во приватна и друга (општествена, државна, задружна и мешовита) сопственост со различни дејности во Република Македонија. Податоците ги изготвува ДЗСРМ.

Нето платите се однесуваат на просечните примања во месецот по работник, остварени за работа со полно, покусо и подолго работно време (прекувремена работа). Вкупно исплатените нето плати опфаќаат и надоместок на нето платата од средствата на претпријатието (или друго правно лице) за годишен одмор, државни празници, платено отсуство до 7 дена, платено отсуство за стручно усовршување, за боледување до 21 ден, надоместок за време поминато на вежби по покана од надлежен државен орган, цивилна заштита, и сл.

Бруто платите ги опфаќаат исплатените нето плати за извештајниот месец, платениот персонален данок и платените придонеси за пензиско, инвалидско и здравствено осигурување, за вработување, професионално заболување и за водостопанство.

Почнувајќи од мај 2001 година податоците за платите се објавуваат според Националната класификација на дејности-НКД.

Платите во *земјоделството* ги опфаќаат секторите А и Б; платите во *индустријата* ги опфаќаат секторите В, Г, Д и Ѓ; платите во *услужната дејност* ги опфаќаат секторите од Е до Љ според НКД.

Табела бр.6 Буџет на Република Македонија (Централен буџет и буџети на фондови)

Податоците за буџетот ги изготвува Министерството за финансии на Република Македонија.

Буџетот на Република Македонија ги инкорпорира централниот буџет и буџетите на вонбуџетските фондови.

Централниот буџет, кој се однесува на централната власт, ги опфаќа основниот буџет, буџетот на самофинансирачки активности и буџетите на заеми и донации. Во вонбуџетски фондови спаѓаат: Фонд за ПИОМ, Фонд за здравствено осигурување, Агенција за вработување и Фонд за патишта.

МОНЕТАРЕН СЕКТОР

Податоците во агрегираниот биланс на останатите депозитни институции (банки и штедилници) и билансот на Народната банка на Република Македонија (НБРМ) се поделени согласно со секторскиот и валутниот критериум, како и со финансискиот инструмент врз основа на кој настануваат определени побарувања и обврски. Податоците во прикажаните биланси се однесуваат на крајните салда на крајот на референтниот период. Износите коишто се изразени во странска валута се конвертираат според средниот девизен курс на денарот на крајот на референтниот период, согласно со индикативната курсна листа на НБРМ.

Во секторската класификација, дефинирана во Прирачникот за монетарна и финансиска статистика на ММФ (во согласност со секторизацијата дадена во СНА93 и ЕСА95), комитентите се распоредуваат во две основни групи: резиденти и нерезиденти. Во рамките на групата „резиденти“ постојат пет сектори: финансиски институции, нефинансиски друштва, држава, домаќинства и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

- Секторот „финансиски институции“ го сочинуваат пет потсектори:
 - Народна банка на Република Македонија (монетарна власт);
 - Останати депозитни институции (банки и штедилници);
 - Останати финансиски институции;
 - Осигурителни друштва и пензиски фондови;
 - Останати финансиски посредници, освен осигурителните друштва и пензиските фондови и помошните финансиски институции.
- Секторот „нефинансиски друштва“ опфаќа два потсектора: јавни нефинансиски претпријатија и приватни нефинансиски претпријатија.
- Секторот „држава“ е поделен на: централна државна власт (Буџет и органи на централната државна власт, фондови за социјално осигурување и други фондови и агенции, како и установи на јавниот сектор (училишта, болници и сл.)) и локална власт.
- Секторот „домаќинства“ опфаќа: население и физички лица кои вршат регистрирана дејност.
- Секторот „непрофитни институции“ коишто им служат на домаќинствата вклучува непрофитни и нефинансиски институции (институции со социјално-хуманитарен карактер, стопански комори, политички партии, здруженија на граѓани, верски заедници, синдикати, црвен крст).

За потребите на монетарните биланси, секторот на домаќинствата и секторот на непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата се прикажани заедно како сектор на останати резиденти.

Народната банка на Република Македонија и останатите депозитни институции (банките и штедилниците) ги сочинуваат депозитните институции на Република Македонија.

Средствата и обврските на депозитните институции се класифицирани во следниве агрегирани категории: монетарно злато и специјални права на влечење (СПВ), валути и депозити (вклучувајќи ги трансферабилните депозити и останатите депозити), хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, останати побарувања и обврски (вклучувајќи ги и трговските кредити и други сметки).

Табела бр. 7 Биланс на Народната банка на Република Македонија

Билансот на НБРМ се изготвува врз основа на сметководствената евиденција на сите средства и обврски на НБРМ кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Билансот на НБРМ се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

А. Средствата на билансот на НБРМ ги вклучуваат следниве категории: девизни средства, побарувања од државата и други средства.

Девизните средства на НБРМ се состојат од: средства на девизните резерви и останати девизни средства. Во девизните резерви се опфаќаат: монетарното злато, девизите во форма на ефективни странски пари, трансферабилни и останатите депозити на НБРМ во странски банки, пласманите во хартии од вредност емитирани од нерезиденти (во странска валута), пласманите во девизи кај меѓународни финансиски институции и држењето специјални права на влечење (СПВ).

Останатите девизни средства ги опфаќаат останатите девизи, чековите, трансферабилните и останатите депозити во странска валута, хартиите од вредност и акциите во странска валута и останатите побарувања од нерезиденти во денари и во странска валута коишто не се дел од девизните резерви.

Побарувањата на НБРМ од Државата се однесуваат на односите со ММФ (алокација на СПВ и побарувања врз основа на репласирани кредити на ММФ), како и побарувања врз основа на пласмани во хартии од вредност. Пласманите во хартии од вредност претставуваат специфична категорија. Имено, емисијата на овие хартии од вредност претставува еден од механизмите во процесот на санирање на банките, преку кој се изврши преземање на лошите пласмани во портфолиото на една банка. Овие хартии од вредност се во сопственост на Агенцијата за санација на банки. Нивното амортизирање се одвива во согласност со склучениот договор помеѓу државата и централната банка.

Останатите средства на НБРМ вклучуваат: побарувања на НБРМ од други сектори врз основа на своето тековно работење, основни средства, средства за посебни намени и според посебни прописи, залихи, приливи врз основа на камати, сомнителни и спорни побарувања врз основа на камата и надомести.

Б. Обврските на билансот на НБРМ опфаќаат: монетарна база, готови пари кај останатите депозитни институции, останати обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции, ограничени депозити, девизни обврски, депозити на државата и останати обврски на НБРМ.

Монетарната база ги вклучува: готовите пари во оптек, готовината во благајната, сметките на банките и штедилниците кај НБРМ, сметките на останатите финансиски институции кај НБРМ (главно на фондот за осигурување на депозити). Готовите пари во оптек претставуваат обврска на НБРМ и се однесуваат на готовите пари во оптек коишто ги држат небанкарските субјекти. Сметките на банките кај НБРМ се однесуваат на сметките на банките кај НБРМ (вклучително и на штедилниците), во чии рамки влегува и депонираната задолжителна резерва во денари на останатите финансиски институции кај НБРМ и издвоената задолжителна резерва на банките во странска валута. Задолжителната резерва се пресметува по утврдени стапки на задолжителна резерва коишто се применуваат на просечната месечна состојба на соодветните депозити. Притоа, во примена е просечен систем на одржување задолжителна резерва, според кој банките имаат можност да ги користат средствата на задолжителната резерва за одржување на дневната ликвидност најмногу до 80% од обврската. Податоците за готовите пари во оптек се преземаат од Дирекцијата за трезорско работење при НБРМ, додека податоците за дневната ликвидност на банките и штедилниците се засноваат на нивните дневни извештаи доставени до НБРМ.

Готовите пари кај останатите депозитни институции се однесуваат на готовината во благајната на банките и штедилниците.

Останатите обврски на НБРМ кон останатите депозитни институции главно ги опфаќаат обврските на НБРМ врз основа на издадени благајнички записи. Аукциите на благајнички записи претставуваат основен инструмент на монетарната политика на НБРМ којшто се користи за регулирање на глобалното ниво на ликвидност и каматните стапки во банкарскиот систем, како и за сигнализирање на насоките на монетарната политика. За првпат се воведени во февруари 1994 година и по дефиниција се наменети за повлекување ликвидност од банкарскиот систем. Интервенциите со овој инструмент, чијашто рочност изнесува 28 дена, се вршат преку спроведување аукции коишто можат да бидат организирани како „тендер со износи“ или „тендер со каматни стапки“ (американски тип). Аукциите на благајнички записи се поставени на пазарна и флексибилна основа, што овозможува нивно постојано менување, со цел да се зголеми нивната ефикасност и успешно да се остварат поставените цели.

Депозитите на државата ги опфаќаат депозитните пари на државата во денари (трезорска сметка на државата и други буџетски фондови) и во странска валута (депозити за посебни намени на централно ниво на државата и други депозити). Во рамки на денарските депозити на државата, почнувајќи од март 2006 година, се вклучени и паричните фондови мобилизирани преку емисија на **државни записи за монетарни цели**, коишто се депонираат на посебна сметка. Имено, на

07.03.2006 година, НБРМ во соработка со Министерството за финансии започна со емисија на државни записи за монетарни цели со рок на достасување од три месеци. Државните записи за монетарни цели се издаваат на редовните аукции на државни хартии од вредност и ги имаат истите карактеристики како редовните државни хартии од вредност. Според Законот за јавен долг, државните записи за монетарни цели не се дел од јавниот долг, бидејќи се издаваат за потребите на монетарната политика. Воедно, државата нема право на располагање со повлечените средства преку издавање државни записи за монетарни цели. Каматната стапка на државните записи за монетарни цели ја плаќа НБРМ, според просечната каматна стапка постигната на аукциите на тримесечни државни записи. За регулирање на меѓусебните односи, Министерството за финансии и НБРМ склучија Договор за државни записи за монетарни цели.

Девизните обврски кон странство ги опфаќаат обврските на НБРМ кон нерезидентите врз основа на чекови и кредитни писма во девизи, како и обврските врз основа на искористени кредити од Меѓународниот монетарен фонд. Во оваа категорија е опфатена и алокацијата на специјалните права на влечење (СПВ).

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва, вредносните прилагодувања и алокација на СПВ. Во оваа категорија се опфатени и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Останатите обврски на НБРМ ги опфаќаат: капиталните сметки коишто ги опфаќаат сопствените средства на НБРМ, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и специфична исправка на вредноста на посебната резерва и вредносните прилагодувања. Во оваа категорија се и неklasифицираните обврски на НБРМ коишто произлегуваат од најразлични деловни односи со резидентниот сектор.

Табела бр.8. Биланс на останатите депозитни институции - банки и штедилници

Билансот на останатите депозитни институции се изготвува врз основа на доставената сметководствена евиденција од страна на банките и штедилниците (КНБИФО) и претставуваат агрегирани биланси на средствата и обврските на сите останати депозитни институции. Месечниот биланс на останатите депозитни институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец. Билансот содржи податоци за побарувањата и обврските (носители на монетарните агрегати, согласно со националната дефиниција) на останатите депозитни институции (со исклучок на НБРМ) кон останатите сектори во економијата, вклучувајќи го и секторот „нерезиденти“. Податоците се класифицирани во стандардизирани компоненти според сектори, финансиски инструменти и сметководствени принципи.

А. Средствата во билансот на останатите депозитни институции вклучуваат: валути и депозити, хартии од вредност различни од акции, кредити, акции и други сопственички хартии од вредност, финансиски деривати, останати побарувања, нефинансиски средства.

Валутите и депозитите се поделени согласно со валутната структура во денари и странска валута. Валутите ги опфаќаат банкнотите и кованите пари во благајните на останатите депозитни институции коишто се издадени од централната банка и девизите коишто се издадени од централните банки на странски држави. Депозитите ги сочинуваат трансферабилните депозити коишто ги вклучуваат тековните сметки на останатите депозитни институции кај НБРМ (што ја вклучуваат и нивната задолжителна резерва во денари депонирана кај НБРМ) и сметките на банките во странство. Во групата на депозитите се вклучени и депозитите по видување, штедните и други депозити (коишто го вклучуваат и задолжителниот депозит на банките во НБРМ).

Хартиите од вредност различни од акции се класифицирани според валутната структура и секторот и ги опфаќаат благајничките записи, трезорските записи, државните обврзници, компаниските обврзници, комерцијалните хартии од вредност, преносливите депозитни сертификати и сл.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто се дадени на различни сектори од страна на останатите депозитни институции. Податоците за кредитите ја вклучуваат пресметаната камата, додека очекуваните загуби, резервациите за кредити и исправките на вредност се исклучени од оваа категорија. Кредитите се класифицирани во денарски и девизни, според валутната распределба.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност ги опфаќаат финансиските инструменти коишто на имателот му даваат право на сопственост на друштвото коешто ги издало.

Останатите побарувања ги вклучуваат трговските кредити и аванси коишто се однесуваат на финансиските услуги што останатите депозитни институции ги даваат на други финансиски и нефинансиски институции. Оваа категорија ги содржи и сите останати ставки коишто не се опфатени во другите категории на финансиски инструменти, а се однесуваат на дивидендите, побарувањата во пресметка, ставките во процес на наплата и сл.

Нефинансиските средства ги вклучуваат материјалните средства (фиксни средства, залихи и сл.) и нематеријалните средства за кои нема евидентирани соодветни обврски (патенти, лиценци, софтвер и сл.).

Б. Обврските на останатите депозитни институции ги вклучуваат обврските што настануваат врз основа на: примени депозити, добиени кредити, емитирани хартии од вредност, останати обврски и акции и други сопственички хартии од вредност.

Депозитите се поделени на депозити вклучени и исклучени од парична маса, а понатаму се класифицирани во депозити во денари и странска валута.

Депозитите вклучени во паричната маса ги опфаќаат трансферабилните депозити и останатите депозити на домашните депозитни институции коишто се вклучени во националната дефиниција на паричната маса. Оваа категорија ги вклучува депозитите на останатите финансиски институции, нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата и локалната самоуправа.

Депозитите исклучени од парична маса ги опфаќаат трансферабилните и останатите депозити на државата (освен на локалната самоуправа), депозитните институции и нерезидентите.

Хартиите од вредност се однесуваат на комерцијалните хартии од вредност емитирани од страна на останатите депозитни институции коишто се во функција на зајакнување на вкупниот финансиски потенцијал.

Кредитите се однесуваат на средствата коишто останатите депозитни институции ги добиваат од различни институционални сектори.

Останатите обврски вклучуваат: трговски кредити (добиени при купување стоки и услуги од домаќинства, непрофитни институции и нефинансиски друштва) и аванси примени за тековни работи или работи коишто треба да отпочнат, како и авансни плаќања за стоки и услуги. Во оваа категорија се вклучени и обврските во пресметка, обврски по дивиденди, резервации за загуби за оштетени финансиски средства, акумулирана амортизација и загуби коишто произлегуваат од исправката на вредноста и останати обврски. Останатите обврски ги вклучуваат сите сметки што не се класифицирани на друго место во билансната шема на останатите депозитни институции.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва, алокација на специјалните права на влечење (СПВ) и вредносни прилагодувања.

Акциите и другите сопственички хартии од вредност се поделени на сопственички вложувања, задржана добивка, финансиски резултат од тековната година, општа и специфична исправка на вредноста и посебна резерва и вредносни прилагодувања.

Табела бр.9 Преглед на депозитни институции - НБРМ, останати депозитни институции (ОДИ-банки и штедилници)

Прегледот на депозитните институции претставува консолидиран преглед на сметките на банките, штедилниците и НБРМ, при што ги покажува комбинирани средства и обврски на монетарниот систем во однос на останатите резидентни и нерезидентни субјекти. Основни извори за изработка на прегледот на депозитни институции се прегледот на НБРМ и прегледот на останатите депозитни институции.

Како консолидиран биланс на монетарниот систем претставува основа за негово постојано следење. Истовремено, прегледот овозможува и анализа на соработката на основните макроекономски сектори: реалниот, фискалниот, надворешниот и монетарниот сектор.

Месечниот преглед на депозитните институции се објавува на крајот на месецот и содржи податоци за претходниот месец.

Главни компоненти на Прегледот на депозитните институции се: нето девизни средства, домашни кредити, парични средства, депозити (ограничени и останати), обврски кон останатите финансиски институции, капитални сметки и останати ставки (нето).

Нето девизните средства претставуваат разлика од девизните средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции (банки и штедилници). Сите девизни средства и обврски на НБРМ и останатите депозитни институции се агрегирани и се прикажани како нето девизни средства на монетарниот систем.

Домашните кредити ги опфаќаат побарувањата на депозитните институции (НБРМ, банки и штедилници) од државата (прикажани на нето-основа), побарувања од локалната самоуправа, јавните нефинансиски институции, приватниот сектор и останатите финансиски институции (прикажани на бруто основа).

Побарувања од државата се однесуваат на побарувања врз основа на кредити, хартии од вредност и трговски кредити и аванси. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странски кредити, кредитни линии, депозитниот потенцијал и останати извори. Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност (издадени од државата во процесот на санација на една банка, издадени обврзници за старото девизно штедење).

Побарувањата од локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна валута.

Побарувањата од јавните нефинансиски друштва се однесуваат на побарувањата врз основа на дадени кредити во домашна и странска валута на јавните претпријатија.

Побарувањата од приватниот сектор ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции на приватниот сектор врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции и останати пласмани. Побарувањата од приватниот сектор ги содржат: побарувањата од останатите нефинансиски друштва, побарувањата од домаќинства и побарувањата од непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Побарувањата од останати финансиски институции ги опфаќаат вкупните пласмани на депозитните институции врз основа на дадени кредити, пласмани во хартии од вредност и акции.

Паричните средства ги опфаќаат готовите пари во оптек (готови пари надвор од останатите депозитни институции), депозитните пари на локалната самоуправа и останатите финансиски институции кај НБРМ и депозитните пари на секторот на држатели на пари кај банките и штедилниците.

Ограничените депозити ги вклучуваат депозитите чијашто употреба е ограничена за одредена намена утврдена со пропис. Овие депозити се наменети за покривање отворени акредитиви во надворешниот платен промет, гаранции, банкарски дознаки и др.

Останатите депозити ги опфаќаат орочените, штедните и девизните депозити на секторите вклучени во дефиницијата на парична маса, кај НБРМ, банките и штедилниците.

Обврските кон останатите финансиски институции ги опфаќаат вкупните обврски на депозитните институции врз основа на депозити, хартии од вредност и примени кредити.

Капиталните сметките ги обединуваат капиталните сметки на НБРМ, банките и штедилниците.

Останатите ставки (нето) ги прикажуваат сите категории коишто не се опфатени во претходно прикажаните категории, како и сите неklasифицирани средства и обврски на депозитните институции.

Табела бр. 10 Кредити на недржавниот сектор дадени од банки и штедилници

Кредитите коишто останатите депозитни институции ги одобруваат на недржавниот сектор се класифицирани од аспект на валутата: кредити во денари и во странска валута. Понатаму се класифицирани во краткорочни и долгорочни кредити, пресметана камата и сомнителни и спорни побарувања. Краткорочните и долгорочни кредити се поделени на кредити со и без валутна клаузула. Кредитите на недржавниот сектор ги опфаќаат кредитите на следниве сектори: нефинансиски друштва, домаќинства, непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, локална самоуправа и останати финансиски институции.

Табела бр. 11 Монетарни агрегати и нивните компоненти (недржавен сектор)

Монетарните агрегати, како збир на финансиски инструменти класифицирани согласно со степенот на нивната ликвидност, се дефинирани во согласност со меѓународно прифатените дефиниции и критериуми (согласно со методологијата за монетарна и финансиска статистика на ММФ). Депозитите вклучени во монетарните агрегати се однесуваат на следниве сектори: останати финансиски институции, локалната самоуправа, нефинансиски друштва (приватни и јавни), домаќинства (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) и непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата.

Паричната маса M1 ги опфаќа готовите пари во оптек и депозитните пари. Притоа, депозитните пари се однесуваат на тековните сметки кај банките и штедилниците и тековните сметки на останатите финансиски институции кај НБРМ.

Готовите пари во оптек претставуваат разлика помеѓу вкупниот износ на печатени и ковани пари и износот на готови пари што се наоѓа во благајната на банките, во трезорот на НБРМ и во дисперзираните трезори.

Паричната маса M2 (ликвидни средства) ги вклучува монетарниот агрегат M1 и краткорочните депозити. Краткорочните депозитите се дефинирани како депозити во кои се опфатени: депозитите по видување, орочените депозити до една година, во денари и странска валута.

Парична маса M4 (вкупен депозитен потенцијал на монетарниот систем), ги вклучува монетарниот агрегат M2 и долгорочните депозити т.е. депозитите орочени над една година, во денари и странска валута.

Табела бр. 12 Вкупни побарувања на останати депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Побарувањата на останатите депозитни институции се однесуваат на кредитите, пласманите во хартии од вредност, акциите и достасаните ненаплатени побарувања и сомнителните и спорни побарувања врз основа на кредити. Пласманите на останатите депозитни институции се поделени по сектори, рочности и валути. Согласно со прифатените стандарди од областа на монетарната и финансиската статистика за консолидација, т.е. исклучување на меѓусебните побарувања и обврски во рамките на еден сектор, пласманите ги исклучуваат меѓубанкарските побарувања.

Побарувањата на банките и штедилниците од нефинансиски друштва (приватни и јавни) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени и сомнителни и спорни побарувања по кредити, хартии од вредност и акции. Сите категории се поделени по валута, а кредитите и по рочност. Останатите депозитни институции одобруваат кредити од различни извори на средства: депозити, сопствени извори, странски кредити, добиени кредитни линии и останати извори. Побарувањата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на краткорочни хартии од вредност (чекови и меници) и побарувања врз основа на долгорочни хартии од вредност, односно учества или вложувања на банките и штедилниците во хартии од вредност на нефинансиски друштва. Побарувањата што ја сочинуваат категоријата акции се однесуваат на финансиските инструменти коишто им даваат на останатите депозитни институции право на сопственост врз нефинансиското друштво коешто ги издало.

Побарувањата на банките и штедилниците од домаќинствата (физички лица и самостојни вршители на дејност со личен труд) се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметана камата врз основа на кредити, достасани ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити. Побарувањата од домаќинствата се поделени по валута, рок и намена. Според намената, кредитите се делат на: потрошувачки кредити, автомобилски кредити, кредити за станбена изградба, рамковни кредити (кредитни картички и негативни салда на тековни сметки), останати кредити и кредити за вршење самостојна дејност (им се одобруваат на физичките лица кои вршат регистрирана дејност).

Побарувањата на банките и штедилниците од непрофитните институции коишто им служат на домаќинствата, останатите финансиски институции и локалната самоуправа се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции.

Побарувањата на останатите депозитни институции од Државата се однесуваат на побарувањата врз основа на кредити, пресметаната камата врз основа на кредити, достасаните ненаплатени побарувања и сомнителни и спорни побарувања врз основа на кредити, побарувањата врз основа на хартии од вредност и побарувањата врз основа на акции. Како извори на кредити одобрени на Државата се користат: странските кредити, кредитните линии, депозитниот потенцијал и останати извори.

Побарувањата од Државата врз основа на хартии од вредност претставуваат побарувања врз основа на специфични хартии од вредност.

Табела бр. 13 Обврски на останатите депозитни институции (ОДИ - банки и штедилници)

Согласно со доминантната класична депозитно-кредитна активност на **останатите депозитни институции, обврските кон нефинансиските друштва** вклучуваат депозити на нефинансиските друштва и кредити добиени од нефинансиските друштва. Покрај депозитите и кредитите во оваа категорија се вклучени и хартиите од вредност издадени од нефинансиските друштва. Депозитите се поделени од аспект на нивната рочна и валутна структура. Кредитите и хартиите од вредност се делат согласно со нивната валутна структура.

Обврските на останатите депозитни институции кон домаќинствата ги вклучуваат тековните сметки, депозитите по видување, орочените депозити (до три месеци, над три месеци, до една година и над една година) и ограничените депозити наменети за покривање акредитиви во домашниот платен промет.

Обврските на депозитните банки кон други комитенти - непрофитни институции коишто им служат на домаќинствата, кон локалната самоуправа, кон останатите финансиски организации, како и обврските кон државата, соодветно. Станува збор за обврски врз основа на различни видови депозити поделени според нивната рочна и валутна структура, како и обврски врз основа на хартии од вредност и други кредитни обврски изразени во денари и странска валута.

Табела бр.14 Пондерирани каматни стапки на банките за примени депозити и вкупно дадени кредити

Врз основа на Извештај за пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити, кои на редовна месечна основа депозитните банки ги доставуваат до НБРМ, се изготвува агрегиран преглед на Пондерирани каматни стапки на примени депозити и дадени кредити во денари и во девизи.

Каматни стапки на денарски кредити ги опфаќа: каматни стапки на денарски кредити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски кредити со валутна клаузула.

Каматни стапки на денарски депозити ги опфаќа: каматни стапки на денарски депозити без валутна клаузула и каматни стапки на денарски депозити со валутна клаузула.

Кај денарските кредити/депозити понатаму е извршена поделба според два критериума: секторска класификација и рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; и кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно и долгорочно орочени депозити.

Девизните кредити/депозити се класифицирани според три критериума: по сектор, по валута и по рочност. Според секторската класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити кои се однесуваат на претпријатија, кредити/депозити кои се однесуваат на население. Според рочноста, поделба е извршена кај кредитите на: краткорочни и долгорочни; а кај депозитите на: депозити по видување, краткорочно орочени депозити и долгорочно орочени депозити. Според валутната класификација, извршена е поделба на: кредити/депозити одобрени во евра и одобрени во САД долари.

Каматните стапки на кредитите и депозитите искажани се во проценти на годишно ниво.

Табела бр.15 Каматни стапки на Народна банка на Република Македонија

1. Есконтна стапка е важечката каматна стапка во тековниот месец.
2. Каматната стапка на расположливиот кредит преку ноќ - ломбарден кредит е важечката каматна стапка во тековниот месец.
3. Каматната стапка на репо трансакции за обезбедување на ликвидност во банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.
4. Каматната стапка на благајнички записи се прикажува како просечна пондерираната каматна стапка остварена на аукциите со рок на достасување од 28 дена во тој месец. Каматната стапка е разграничена од аспект на типот на тендер кој може да биде: тендер со износи или тендер со каматни стапки.

5. Каматната стапка на репо трансакции за повлекување на ликвидност од банкарскиот систем се прикажува како просечна пондерирана каматна стапка остварена на аукциите во тој месец.

Табела бр.16 Задолжителна резерва на банки и штедилници

Банките и штедилниците издвојуваат задолжителната резерва врз основа на просечната состојба на депозитите во претходниот месец. Периодот на одржување на задолжителната резерва е од 11-ти во тековниот месец до 10-ти во наредниот месец. Исполнувањето на задолжителната резерва на банките во денари е на просечна основа, додека на задолжителната резерва на штедилниците во денари и задолжителната резерва на банките во девизи е на фиксна основа.

Табела бр.17 Каматни стапки на државни хартии од вредност

Каматните стапки на државните хартии од вредност се прикажуваат како просечни пондерирани каматни стапки остварени на аукциите во соодветниот месец со определен рок на достасување.

НАДВОРЕШНОТРГОВСКИ И ДЕВИЗЕН СЕКТОР

Табели бр.18-23 ПЛАТЕН БИЛАНС

Платниот биланс претставува статистички извештај за определен временски период, кој систематски ги сумира сите економски трансакции на Република Македонија со остатокот од светот.

Согласно Законот за Народна банка на Република Македонија и прописите од доменот на девизното работење, Народна банка на Република Македонија (НБРМ) е одговорна за составување и следење на извршувањето на платниот биланс.

Платно-билансната статистика на Република Македонија во основа се подготвува во согласност со методологијата на Меѓународниот Монетарен Фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание - ППБ). Податоците се објавуваат на месечна основа, во милиони евра и САД долари. Трансакциите деноминирани во други валути се конвертираат во евра и САД долари еквивалентно на девизниот курс на денот на трансакцијата.

Основни извори на податоци за извршувањето на платниот биланс се:

- единствениот царински документ (ЕЦД) за надворешно-трговската размена на Република Македонија;
- системот за известување за платниот промет на банките со странство (ППС);
- систем за известување за надворешниот долг (КЗ);
- банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КНБИФО);
- месечни извештаи за промените и состојбите на сметките во странство на резидентите кои не се овластени банки и состојбата и прометот на евидентните сметки (месечни извештаи-МИ);
- дополнителни извештаи на НБРМ за менувачкото работење и за состојбата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- податоци од годишниот прашалник за странски директни инвестиции-ДИ 22.

ПЛАТЕН БИЛАНС: ОДДЕЛНИ СТАВКИ

ТЕКОВНА СМЕТКА

Стоки

Извор на податоци за надворешно-трговската размена на Република Македонија е царинската документација (ЕЦД), која се прибира од страна на Царинската Управа на Република Македонија, а се обработува и објавува од страна на Државниот завод за статистика на Република Македонија (ДЗСРМ) и НБРМ.

ДЗСРМ согласно методологијата за евидентирање на надворешно-трговската размена во трговската статистика, ги објавува податоците за извозот на **ф.о.б.** основа, а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

НБРМ согласно препораките на ППБ при евидентирање на стоките во платниот биланс врши прилагодување за опфат и класификација и тоа за:

-опфат: за вратените стоки и за фактурната вредност на извршената услуга за поправка на стоките;

-класификација: за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот и доработките. Во платниот биланс извозот и увозот се прикажуваат на **ф.о.б.** основа, поради што е неопходно прилагодување на увозот **ц.и.ф.** за **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот. Во периодот од 1993 до 1997 година **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот е утврден врз основа на просечните меѓународно определени стапки за пресметка на овие трошоци. Од 1998 година наваму **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот се пресметува по утврдена методологија која се базира на податоците од ЕЦД за транспорт и осигурување на паритетите со дестинација во Република Македонија прилагодени на целокупниот увоз.

За пресметување на ставката увоз во пристанишни места, се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Услуги

Транспорт: Податоците кои се однесуваат на транспортот се од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ. Постои можност за дезагрегација по вид на транспорт (воздушен, поморски, железнички и патен) и по категорија на услуги (превоз на стоки, патници и останато). Прилагодување се врши кај одливот на транспортни услуги (превоз на стоки) за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за превозни услуги извршени од нерезиденти.

Туризам: Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и месечните извештаи -МИ.

Останати услуги: Основен извор се податоците од платниот промет на банките со странство за извршените наплати од и плаќања кон нерезиденти по видови на услуги: телекомуникациони услуги, инвестициони работи, осигурување, деловни, владини и останати услуги. Прилагодување се врши кај одливот за осигурување за делот од **ц.и.ф./ф.о.б.** факторот кој се однесува на трошоците за осигурување при превозот на стоки. Како дополнителен извор на податоци за одделните видови услуги се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Доход

Доходот како компонента на платниот биланс произлегува од: надомест за вработени (резиденти вработени кај нерезиденти и обратно) и доход од инвестиции. Доходот од инвестиции претставува капитална добивка од директните инвестиции, портфолио инвестициите и останатите инвестиции (дивиденди, камати на заеми и кредити и сл.).

Доход од директни инвестиции: Во податоците се опфатени платените дивиденди и распределената добивка, како и реинвестираната и нераспределена добивка. Извор на податоци за платените/наплатени дивиденди е платниот промет на банките со странство. Извор на податоци за реинвестираната добивка за претходните години претставува годишниот прашалник за директни инвестиции, додека за тековната година се вршат проценки врз основа на податоците од претходните години.

Доход од останиати инвестиции: Во податоците се опфатени наплатените и платените камати на депозити, краткорочни, среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Наплатените камати ги сочинуваат приливите на камати од девизните депозити на сметки во странство (каматата на официјалните девизни резерви и на девизните средства на банките). Извор се податоците од платниот промет на банките со странство и извештаите на НБРМ за состојбата на официјалните девизни резерви. Платените камати сеоднесуваат на доспеаните тековни обврски

по камати за користени среднорочни и долгорочни странски заеми и кредити. Извор се податоците од КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Тековни трансфери

Официјалните трансфери во најголем дел се однесуваат на парична и стокова помош добиена од влади на странски држави и меѓународни организации. Извор на податоци за паричните трансфери е платниот промет на банките со странство, а за стоките трансфери царинската евиденција.

Приватните трансфери ги сочинуваат: дознаките во и од странство на домашните физички лица, откупената и продадената ефектива на менувачкиот пазар и останатите трансфери од кој најголем дел се рентите, пензиите, инвалидните и др. Основен извор на податоци е платниот промет на банките со странство. Откупената и продадената ефектива на менувачкиот пазар согласно ППБ треба да се класифицира во капитално - финансиската сметка на платниот биланс. Меѓутоа, со оглед дека голем дел од овие средства потекнуваат од наплатите на резиденти од нерезиденти по дадени стоки и услуги (сива економија) и примени трансфери во ефективни странски пари, овие трансакции се евидентираат како дел од тековната сметка на платниот биланс (приватни трансфери).

КАПИТАЛНА И ФИНАНСИСКА СМЕТКА

КАПИТАЛНА СМЕТКА

Опфатени се капиталните трансфери за кои извор на податоци е платниот промет на банките со странство.

ФИНАНСИСКА СМЕТКА

Директни инвестиции: Директните инвестиции ги опфаќаат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и другиот капитал. Трговските кредити, долгорочните и краткорочните заеми помеѓу поврзаните субјекти се евидентираат во ставката друг капитал. Основен извор на податоци за претходните години е годишниот прашалник ДИ 22. Извор на податоци за паричните влогови е платниот промет на банките со странство, а за стоките влогови царинските документи. За тековната година за реинвестираната добивка и за другиот капитал се вршат проценки врз основа на податоците за претходните години.

Портфолио инвестиции: Извор на податоци за портфолио инвестициите е платниот промет на банките со странство.

Други инвестиции:

Трговски кредити: Трговските кредити (одобрени во странство и примени од странство) претставуваат разлика помеѓу физичката размена на стоките и наплатите односно плаќањата за истите. Податоците за трговските кредити како проценка се изведени од податоците за стоките размена од царинските документи и извршените наплати и плаќања од платниот промет по основ на извоз и увоз на стоки. Доколку вредноста на физичкиот извоз е поголема од вредноста на наплатениот извоз, разликата се евидентира како одобрен трговски кредит (со негативен предзнак). Ако вредноста на увезената стока е поголема од плаќањето по основ на увоз на стоки, разликата се евидентира како примен трговски кредит (со позитивен предзнак). Како дополнителен извор на податоци се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Заеми: Во категоријата заеми се прикажуваат користењата и обврските за отплата на главнина, по среднорочни и долгорочни заеми и кредити. Довтасаните, а неплатени обврски за главнина и камата се евидентираат во категоријата други инвестиции - друго. Податоците се базираат на извештаите за среднорочниот и долгорочниот јавен и приватен надворешен долг изготвени во НБРМ врз основа на КЗ кои задолжително се регистрираат во НБРМ.

Валутни и дејозитни: Податоците се однесуваат првенствено на промените на девизните средства и девизните обврски на банките. Извор на податоци се месечните банкарски извештаи - КНБИФО и платниот промет на банките со странство. Промените на девизните средства и обврски на банките се искажани со делумно исклучување на меѓувалутарните промени. Промените на девизните средства на населението ја опфаќаат нето положената ефективна на девизни сметки на граѓаните во банкарскиот систем намалена за увозот на стоки од физички лица. Извор на податоци за нето положената ефективна на девизни сметки е платниот промет на банките со странство, а за увозот на стоки од физички лица царинските декларации. Како дополнителен извор на податоци за валутите и депозитите на останатите сектори се користат податоци од месечните извештаи -МИ.

Бруто официјални резерви: Податоците се однесуваат на промените на состојбата на официјалните девизни резерви. Извор на податоци се извештаите на НБРМ за состојбата на девизните резерви пресметани по курс на денот на извештајниот период.

Табели бр.24 и 25 Надворешно-трговска размена

Извор на податоци за надворешно-трговската размена е ДЗСРМ. Податоците за стоковната размена на

Република Македонија со странство се подготвуваат согласно основните статистички стандарди, дефиниции и препораки на ООН за концептите и дефинициите на статистиката на надворешната трговија. Податоците за извозот се објавуваат на **ф.о.б.** а за увозот на **ц.и.ф.** основа.

Табели бр.26 и 27 Состојба на странски директни инвестиции

Начинот на пресметување и прикажување на странските директни инвестиции (СДИ) во меѓународни рамки се базира на методолошките препораки на Прирачникот на ММФ (Balance of Payments Manual-fifth edition, IMF 1993) и Прирачникот на OECD (OECD Benchmark Definition of Foreign Direct Investment-third edition, OECD 1996). Согласно овие препораки СДИ вклучуваат:

- сопственички капитал и реинвестирана добивка;
- побарувања од поврзаните претпријатија во странство;
- обврски кон поврзаните претпријатија во странство.

Реинвестираната добивка методолошки вклучува:

- дел од добивка распоредена во капитал;
- дел од добивка распоредена во резерви;
- дел од добивка распоредена за покривање на загуби од изминат период;
- нераспоредена добивка;
- непокриена загуба;
- загуба од претходен период, претворена во побарување од инвеститорот и
- добивка од претходен период, претворена во обврска кон инвеститорот.

Согласно Петтото издание на прирачникот од ММФ се препорачува како критериум да се користи минимално учество од 10% во капиталот или правото на глас. Според тоа дистинкција на директен и портфолио инвеститор се прави од аспект на процентот на поседувани акции и удели во претпријатието.

Методолошките постапки кои се применуваат во Република Македонија за пресметување на странските директни и портфолио инвестиции во потполност кореспондираат со методолошките постапки применувани од страна на земјите членки на ММФ и OECD.

Податоците за СДИ во Република Македонија се прикажани од аспект од земајќа од каде потекнуваат и дејноста во која е инвестирано.

Табели бр.28 и 29 Меѓународна инвестициона позиција

Меѓународната инвестициона позиција претставува статистички извештај кој ја прикажува состојбата и структурата на финансиските побарувања (средства) на резидентите од нерезидентите и финансиските обврски на резидентите кон нерезидентите кои произлегуваат од нивното меѓусебно работење, на определен датум, вообичаено на последниот ден од годината.

Меѓународните финансиски средства на земјата ги сочинуваат директните и портфолио инвестициите на резидентите правни и физички лица во други земји вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, останатите инвестиции на резидентите во странство во вид на одобрени заеми и кредити, девизните средства на резидентните банки кај странските комерцијални банки, како и официјалните девизни резерви. Меѓународните финансиски обврски на земјата ги сочинуваат обврските по директните и портфолио инвестициите на нерезидентите правни и физички лица во земјата вклучително и инвестициите во финансиски деривативи, обврските по останатите инвестиции на нерезидентите во земјата во вид на користени заеми и кредити и обврските по депозитите на странските правни и физички лица кај резидентните банки.

Разликата помеѓу вкупните меѓународни финансиски средства и обврски ја дава нето меѓународната инвестициона позиција на една земја. Односно, нето меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија е разлика помеѓу инвестициите на резидентите кај нерезиденти (нејзините меѓународни средства) и инвестициите на нерезидентите кај резиденти (нејзините меѓународни обврски).

Директните инвестиции се вложувања со кои инвеститорот има намера да воспостави трајна економска поврзаност и/или да оствари право на управување со правното лице во кое инвестира. Притоа, како критериум за дефинирање на директните инвестиции, согласно меѓународните препораки и стандарди, се користи минимално учество од 10% во капиталот или одлучувачко право на глас во правното лице во кое се инвестира. Директните инвестиции го вклучуваат акционерскиот капитал, реинвестираната добивка и долгот на меѓусебно поврзаните субјекти. Извор на податоци за директните инвестиции за составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, се прашалниците - извештаите за состојбата и прометот на поврзаните субјекти кои до НБРМ на годишна основа ги доставуваат сите правни лица-резиденти за вложувањата во и од странство.

Портфолио инвестициите ги опфаќаат вложувањата во должнички хартии од вредност и во сопственички хартии од вредност, каде инвеститорот поседува помалку од 10% од акционерскиот капитал или нема одлучувачко право на глас. За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за вложувањата во сопственички хартии од вредност се годишните прашалници - извештаи за состојбата и прометот на поврзаните субјекти, а за вложувањето во должнички хартии од вредност се користат податоците од платниот промет на деловните банки со странство (согласно Извештајниот систем за меѓународните трансакции), извештаите за работи со хартии од вредност од овластените учесници на Македонската берза, како и базата на податоци на Централниот депозитар на хартии од вредност. За пресметка на пазарната вредност на хартиите, се користат податоците за пазарните цени од Македонската берза на хартии од вредност.

Останатите инвестиции ги опфаќаат средствата и обврските врз основа на краткорочни и долгорочни финансиски и трговски кредити и заеми, валути и депозити и останати средства и обврски. Согласно Прирачникот за платен биланс на ММФ, под трговски кредити се подразбираат побарувањата и обврските кои произлегуваат од комерцијално работење на резидентите со странство (по основ на извоз/увоз на стоки и услуги, авансно плаќање и сл.). За составување на меѓународната инвестициона позиција на Република Македонија, извор на податоци за трговските кредити се кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (образец КИПО), а за финансиските кредити и заеми се користи кредитната евиденција со странство (образец КЗ и КО). Валутите и депозитите ги опфаќаат депозитите кои резидентните банки ги држат во странство, односно обврските на резидентните банки кон нерезидентите. Извори на податоци за оваа ставка се месечните извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки и платниот промет на банките со странство.

Табели бр.30-32 Бруто надворешен долг, Бруто надворешни побарувања и Нето надворешен долг**Општи методолошки објаснувања**

Евидентирањето и следењето на надворешниот долг го врши Народната банка на Република Македонија (во продолжение: Народната банка) како надлежна институција, согласно со Законот за Народната банка на Република Македонија и Законот за девизно работење.

Статистиката за надворешниот долг, во основа, се изготвува согласно со Прирачникот за статистика на надворешниот долг⁵⁶ (Прирачник).

Бруто надворешен долг

Бруто надворешниот долг во даден момент е еднаков на износот на тековните и безусловните обврски кои бараат плаќања на главница и/или камата од страна на должникот во некое идно време и кои се должат кон нерезиденти, од страна на резидентите на една економија. Согласно со ваквата дефиниција, бруто надворешниот долг претставува состојба на одреден ден на сите идни обврски на резидентите кон нерезидентите, што вклучува обврски по главница, достасани неплатени обврски по главница и камата, како и пресметана задоцнета камата, независно од видот на инструментот и рочноста.

Бруто надворешни побарувања

Бруто надворешните побарувања се состојба на сите тековни и безусловни побарувања, врз основа на должнички инструменти, кои ги имаат резидентите од нерезиденти. Во основа, дефиницијата за бруто надворешните побарувања е идентична со дефиницијата за бруто надворешниот долг, со оглед на фактот дека побарувањата на една економија претставуваат долг на друга економија.

Нето надворешен долг

Нето надворешниот долг е дефиниран како разлика помеѓу состојбата на бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања. Нето надворешниот долг, во својата структура е идентичен со бруто надворешниот долг, при што стандардното прикажување се состои од поделба по институционални сектори, рачност и инструменти на долг.

Согласно со Прирачникот, поделбата на долгот се врши помеѓу четири основни институционални сектори во економијата, и тоа:

- државниот сектор (ја вклучува јавната власт и нејзините агенции - владините единици на сите нивоа - централна, локална власт и социјални фондови);
- монетарната власт (централната банка, или друга институција носител на монетарната власт);
- банкарскиот сектор (финансиските посредници кои вршат активности на прибирање депозити и давање кредити);
- останати сектори (небанкарските финансиски посредници, нефинансиските трговски друштва, домаќинствата и непрофитните институции).

Понатаму, во рамките на секој сектор, е извршено разграничување по рачност, при што долгот се дели на краткорочен (со рок на доспевање до една година) и долгорочен (со рок на доспевање над една година).

На третото ниво, долгот се распределува по стандардни видови на инструменти, и тоа:

- трговски кредити (побарувања или обврски кои произлегуваат од директно одобрување кредит од добавувачот (испорачателот), врз основа на промет на стоки и услуги, авансни плаќања од купувачот на стоки и услуги и изведување на работи);
- заеми (побарувања или обврски кои настануваат со директно позајмување на финансиски средства (пари) од страна на кредиторот на должникот врз основа на договор за кредит);

⁵⁶ External Debt Statistics: Guide for compilers and Users, IMF, 2003.

- должнички хартии од вредност (креирање долг или побарувања преку емисија/купување хартии од вредност, како дел од портфолио-инвестициите во земјата, со кои се тргува на организирани финансиски пазари, како и преку шалтер);

- валути и депозити (валутите се побарувања од централната банка која ги издала банкнотите и монетите, од страна на нерезидентите кои располагаат со нив. Обврските врз основа на депозити се обврски на финансиските институции кои примаат депозити од нерезидентите, додека побарувањата по депозити настануваат врз основа на депонирани средства кај нерезидентни финансиски институции); и

- останато (останатите побарувања и обврски настануваат врз основа на должнички инструменти кои не се вклучени во претходните групи. Важна категорија во ставката „останато“ се достасаните неплатени обврски/побарувања кои се третираат како краткорочни, бидејќи доспеваат веднаш и се кумулатив на достасаните неплатени обврски/побарувања по сите претходно наведени инструменти).

Во рамките на нето надворешниот долг, посебно се прикажуваат нето обврските на меѓусебно поврзаните субјекти. Издвојувањето на побарувањата/обврските на меѓусебно поврзаните субјекти во рамки на нето надворешниот долг е значајно заради обезбедување компатибилност и конзистентност со извештајот за меѓународната инвестициска позиција, каде што овие обврски/побарувања на меѓусебно поврзаните субјекти се дел од категоријата „директни инвестиции (останат капитал)“.

Од аспект на вреднувањето, согласно со Прирачникот за сите инструменти се користи номиналната вредност, освен за должничките хартии од вредност, каде што долгот се прикажува по пазарна вредност. Ова во целост усогласено со начинот на нивно прикажување во рамките на меѓународната инвестициска позиција на земјата.

Податоците за состојбата на долг, плановите на отплата, достасаните неплатени обврски и склучените кредитни работи се пресметуваат во извештајните валути по средниот курс на Народната банка, на датумот на пресек. Тековите по надворешниот долг, повлечените средства и отплатите се курсираат по средниот курс на Народната банка, на датумот на настанување на трансакциите.

Состојбата на надворешниот долг е резултат на повлекувањата на средства, намалени за вкупните отплати на главнина, зголемени за износите на капитализирана достасана неплатена камата и оценета задоцнета камата до датумот на пресек. Со оглед на фактот дека состојбите се курсираат по курс на крај на периодот, а тековите (повлекувања и отплати) со курс на денот на трансакцијата, разликата во состојбата на почетокот и крајот на периодот не одговара на нето-промените од трансакции, туку таа ги вклучува и остварените курсни разлики.

Извори на податоци и методологија за изготвување на нето надворешниот долг на Република Македонија

Извори на податоци за нето надворешниот долг на државниот сектор:

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - во делот на должничките хартии од вредност издадени во странство и купени од нерезиденти, се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (КЗ);

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - во делот на должничките хартии од вредност, издадени во земјата и купени од нерезиденти, се користат податоци од: извештаите за работи со хартии од вредност (ИХВ), кои ги доставуваат овластените учесници на Македонската берза; од Централниот депозитар на хартии од вредност и од Македонската берза на хартии од вредност за утврдување на пазарната цена на хартиите од вредност. Во делот на бруто надворешниот долг, за тековната година, при пресметката на оваа ставка се користи состојбата на долг на крајот на претходната година и нејзе ѝ се додадени нето-движењата од платниот биланс во делот на портфолио-инвестициите - должнички хартии од вредност.

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од: системот за известување за надворешниот долг (извештаи за кредитното задолжување КЗ) - кредитна евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на обврските по одделни кредитни

работи со сите основни елементи. Оваа евиденција овозможува добивање на податоци за состојбата на надворешниот долг, користењата, отплатите, износот на достасаните неплатени обврски за одредена кредитна работа и сл.; и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО) - кредитната евиденција која се води во НБРМ и која произлегува од поединечно евидентирање на побарувањата по одделни кредитни работи со сите основни елементи. Оваа евиденција обезбедува податоци за состојбата на побарувањата, одобрувањата, наплатите, износот на достасаните ненаплатени побарувања за одредена кредитна работа и сл.

Извори на податоци за нејо надворешен долг на секторот „монетарна власт“:

- за категоријата „должнички хартии од вредност (обврзници и инструменти на пазарот на пари)“ - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- за категоријата „валути и депозити“ - се користат податоци од извештаите на НБРМ за состојбата и структурата на официјалните девизни резерви на Република Македонија;
- за категоријата „заеми“ - се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на секторот „банки“:

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);
- за категоријата „валути и депозити“ се користат податоци од банкарските извештаи за состојбата на средствата и обврските (КЊБИФО) - месечни извештаи за сметководствената состојба на сметките од комерцијалните банки;
- за категоријата „останати обврски“ се користат податоци за достасаните неплатени обврски по категоријата „заеми“, од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешен долг на останатите сектори:

- за категоријата „заеми“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);
- за категоријата „валути и депозити“ се користат податоци од месечните извештаи за состојбата на редовните сметки на резидентите во странство (извештаи МИ);
- за категоријата „краткорочни трговски кредити“ се користат податоци од кварталните извештаи за побарувањата и обврските по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО). Исклучок е направен за 2007 година, каде поради воведување нов прашалник, кој сè уште е во фаза на тестирање, податоците за состојбата на долгот и побарувањата од комерцијалното работење се добиени со додавање на состојбата од крајот од 2006 година со податоците за трговските кредити од платниот биланс;
- за категоријата „долгорочни трговски кредити“ се користат податоци од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО);
- за категоријата „останати обврски“ се користат податоци за достасаните неплатени обврски по категоријата „заеми“ од системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО).

Извори на податоци за нејо надворешниот долг на меѓусебно поврзаниите субјекти - директни инвестиции:

- како основен извор на податоци за побарувањата и обврските на меѓусебно поврзаните субјекти се користат податоци од годишните прашалници - за состојбата и прометот на поврзаните субјекти (ДИ-22 и ДИ-11), кои ги доставуваат сите резиденти-правни лица за

вложувањата во и од странство. За тековната година, во отсуство на податоци од основниот извор, како извори на податоци се користат: за заемите на меѓусебно поврзаните субјекти се користи системот за известување за надворешниот долг (кредитното задолжување КЗ) и системот за известување за надворешните побарувања (кредитното одобрување КО), каде што постои можност за утврдување на меѓусебната поврзаност на кредиторите и должниците; и за трговските кредити на меѓусебно поврзаните субјекти - податоците од кварталните извештаи за побарувања и обврски по комерцијално работење на резидентите со странство (КИПО), од каде што се проценува учеството на долгот/побарувањата на меѓусебно поврзаните лица, врз основа на застапеноста од претходните години.

Податоците за периодот 2004-2005 година се на годишна, додека почнувајќи од 2006 година, тие се објавуваат на квартална основа во евра и американски долари.

Табела бр.33 Девизни резерви

Податоците се однесуваат на состојбата на девизните резерви и другите девизни средства на определен датум.

Девизните резерви како средства со кои располагаат и се контролирани од страна на монетарните власти, се состојат од: монетарно злато, специјални права на влечење (SDR-Special Drawing Rights), резервна позиција кај ММФ и девизи.

Одделните компоненти на девизните резерви се дефинирани целосно во согласност со методологијата на Меѓународниот монетарен фонд (Прирачник за платен биланс, петто издание).

Состојбата на девизните резерви се пресметува по средниот курс на НБРМ на денот за кој се објавуваат податоци.

Монетарно злато

Злато: Категоријата монетарно злато го опфаќа златото со кое ракува НБРМ, а кое се состои од монетарно злато кое се наоѓа во трезорот на НБРМ, златни гранулати, монетарно злато депонирано во странски банки и монетарно злато на пат.

Депозити во злато: Депозитите во злато го опфаќаат ороченото злато во странски банки на подолг временски период.

Девизи

Депозити кај странски банки: Оваа категорија ги опфаќа девизните средства наostro сметки кај странски банки, средства во странски банки кои служат како покрите за отворени акредитиви и гаранции, пласмани во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, како и орочени девизни средства во странство.

Ефективна во трезор: Ефективата во трезор ја сочинуваат ефективните средства за плаќање кои се наоѓаат во трезорот на НБРМ, чекови во девизи примени во благајна, чекови испратени за наплата во странство, како и чекови испратени за наплата кај домашни банки.

Хартии од вредност: Во оваа категорија влегуваат девизните средства пласирани во должнички купонски и дисконтни хартии од вредност издадени или гарантирани од странски држави, централни банки, мултилатерални развојни банки и меѓународни финансиски институции, како и девизните средства пласирани во колатерализирани и агенциски обврзници.

Други девизни средства

Во оваа категорија се опфатени пласманите во субординирани депозити во странски валути кај нерезиденти, девизни средства во странски банки кои служат како колатерал за дадени гаранции, примени девизни средства на тековните сметки на државата, како и пласмани во

сопственички хартии од вредност издадени од нерезиденти (БИС-акции) во странска валута расположиви за продажба.

Табели бр.34 и 35 Девизен курс на денарот- просек за периодот и на крајот од месецот

Просечните годишни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви.

Просечните квартални девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од просечните месечни девизни курсеви од дадениот квартал.

Просечните месечни девизни курсеви се пресметуваат како аритметичка средина од средните дневни девизни курсеви.

Девизен курс на крајот на месецот е средниот дневен девизен курс од курсната листа на НБРМ за последниот ден од месецот.

Табела бр.36 Индекси на ефективен девизен курс на денарот

Реалниот ефективен девизен курс претставува индексен број кој се добива како количник од индексот на номиналниот ефективен девизен курс на денарот и индексот на релативните цени.

Индексот на номиналниот ефективен девизен курс (НЕДК) на денарот се пресметува како пондерирана геометриска средина од билатералните просечни месечни девизни курсеви на дванаесет поголеми надворешнотрговски партнери на Република Македонија (Австрија, Бугарија, Хрватска, Германија, Грција, Италија, Холандија, Русија, Словенија, Турција, САД и Србија), со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година.

Индексот на релативни цени е однос помеѓу просечниот пондериран индекс од индексите на странски цени на земјите што соодветствуваат со изборот на земји чии валути се користат при пресметката на НЕДК на денарот и индексот на домашни цени, со базен период 2003=100 и пондери засновани врз надворешнотрговската размена во 2006 година. Притоа, како дефлатори се користат индексот на потрошувачки цени (CPI), Индексот на производители на индустриски производи (PPI) и Индексот на трошоци на работна сила по единица производ (ULC).